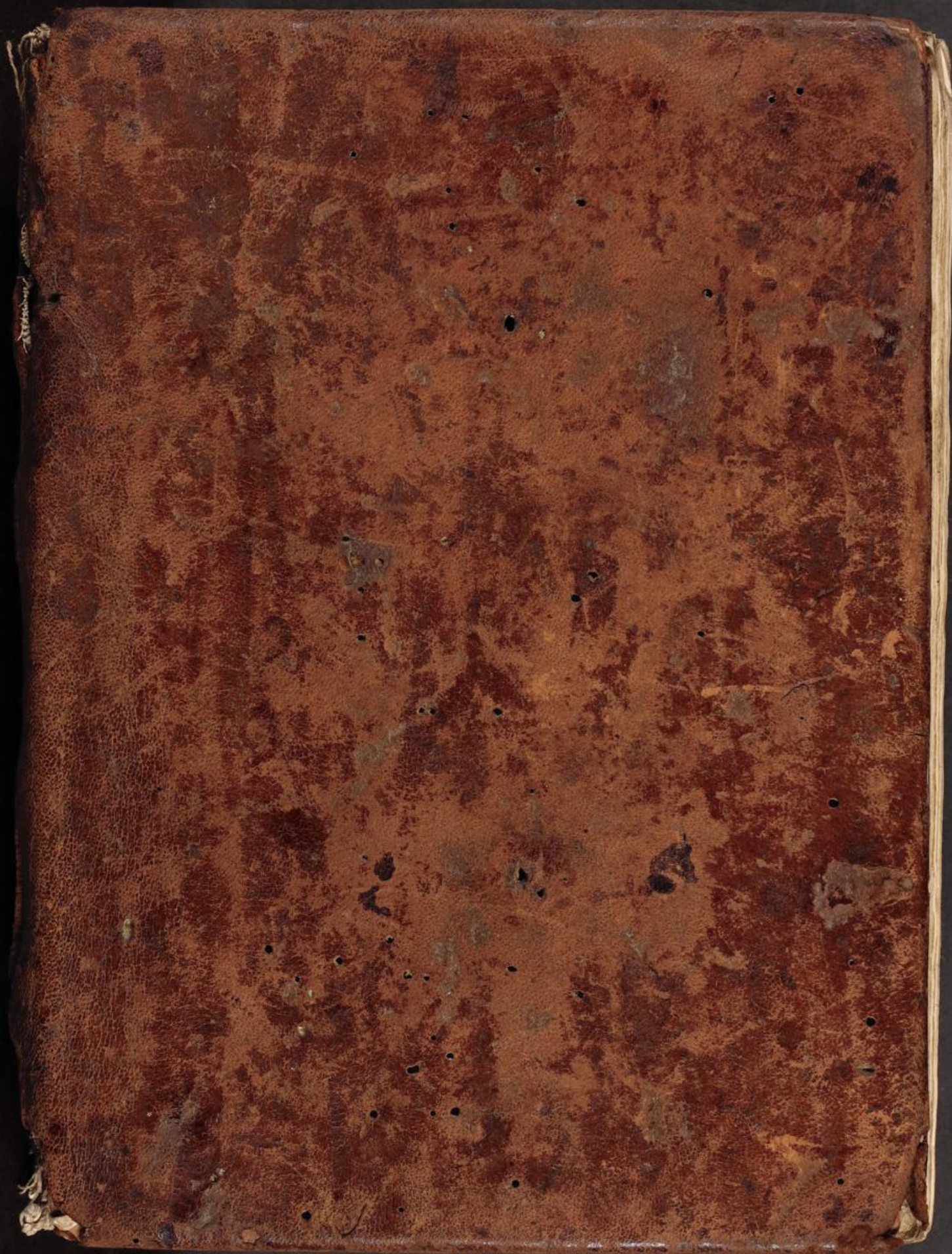

Liber Bibliothecae Academicae
publicae Senkenbergianae.

Rep. No.

Ms 777

Nr 126.

BIBLIOTHECA SENK.
F. 61.

Codex Varia continens,
cujus Syllabus est
in fine.

Continet Vitas Sanctorum
ut & Evangelium Xi-
acemi.

Scriptus satis eleganter
Recens ut videtur
partim XII. partim
XIII.

comparatus Vennae
ex Bibl. Archiepi-
scopali CCCCCLVIII.

Alf. de Sen-
kenberg.

Nullo tpe **s. Johanne**
Ante diem festum pas-
 che. sciens ihc quia uenit
 hora eius. ut transeat ex
 hoc mundo ad patre. cu
 dixisset suos qui erant i
 mundo. in fine dilexit eos.
 Cena facta cu dyabolus
 iam misisset in cor ut tra-
 deret eu iudas symonis
 schariothis. sciens quia
 omnia dedit ei pat in ma-
 nus. et quia adeo exiuit.
 ad eum uadit. surgit a
 cena. et ponit uestimenta
 sua. **E**t cu accepisset lin-
 tennu perinxit se. De in-
 de misit aqua in pelu.
 et cepit lauare pedes dis-
 cipulorum. et extergere lin-
 teo. quo erat percinctus.
Venit ergo ad symone

petru. et dicit ei petrus.
 Dne tu michi lauas pe-
 des. Respondit ihc et dixit
 ei. Quod ego facio tu nescis
 modo. scies aut postea.
Dicit ei petrus. Non laua-
 bis michi pedes metum.
Respondit ei ihc. **S**i non
 lauero te. non habebis
 partem mecum. **D**icit ei sy-
 mon petrus. Dne non
 tantum pedes. sed et
 manus et caput. **D**icit ei
 ihc. Qui lotus e non indi-
 get nisi ut pedes lauet.
 sed est mundus totus.
Et uos mundi estis. sed non
 omnes. **S**ciebat enim quis
 nam esset qui traderet
 eu. **P**ropterea dixit non
 estis mundi omnes. **P**ost
 quam ergo lauit pedes

13
corū. et accepit uestimen-
ta sua: cū recubuisse ite-
rū dixit eis. **S**atis quid
fecerim uobis: vos uo-
catis me magist. et dñe.
et bñdicatis. **S**um et enim.
Si ergo ego laui uros pe-
des dñs et magr. et uos de-
betis alter alterius lana-
re pedes. **E**xemplū enim
dedi uobis: ut quem ad-
modum ego feci uobis.
ita et uos faciatis. **Sermo**

13, 16
Amen amē dico uob.
Nō est seruus maior
dño suo: neq. apostolus
maior eo qui misit illum.
Si hec scitis: beati eritis
si feceritis ea. Non de omni-
bus uobis dico. Ego scio
quos elegerim. Sed ut im-
pleatur scriptura. Qui

manducat meū panē.
leuabit cōtra me calcane-
um suū. **A**modo dico uo-
bis priusquā fiat: ut cre-
datis cū factū fuerit. quia
ego sum. **A**mē amē dico uo-
bis. qui accipit siquē mi-
sero: me accipit. Qui autē
me accipit: accipit eū qui
me misit. **C**ū hec dixisset
ihc: turbat est spiritu. et
p̄testat est et dixit. Amen
amē dico uob: quia unus
ex uob tradet me. **A**specta-
bant ergo adinuicē
discipuli. **H**esitantes de q̄
diceret. **E**rat g. recubens
vn̄ ex discipulis eius infi-
mū ihu: quē diligebat ihc.
Innuit g. hunc symō pe-
trus: et dicit ei. Quis est
de quo dicit. **I**taq. cū re-

cubuiss; ille supra pect'
 eius: dicit ei. **Dñe** quis est
Respondit ihs. **I**lle ē cū
 ego intinctū panē porre
 xero. **I**cū intinxiss; panē
 dedit iude symonis scari
 othis. **E**t post buccellam
 tūc introuit in eū satha
 nas. **D**icit ei ihs. **Q**uod
 facis. fac citius. **H**oc autē
 nemo sciuit discumben
 tū. ad quid dixerit ei. **Q**ui
 dam enim putabant quia
 loculos habebat iudas.
 quia dixiss; ei ihs. **E**ne ea
 que opus sūt addiem fes
 tum. aut ut aliquid ege
 nis daret. **C**um g' accepis
 set ille buccellam: erit
 cōtinuo. **E**rat autē nox.
Cū g' exiss; dicit ihs. **N**unc
 clarificat' est filius hoīs:

et deus clarificat' est in eo.
Si deus clarificat' est in eo:
 et deus clarificauit eū in se
 met ipso. et cōtinuo clari
 ficabit eum. **F**ilii. adhuc
 modicum vobiscū sum.
Queritis me. et dixi sicut
 iudeis. quo ego uado: nos
 non potestis venire. **E**t
 modo dico vobis. **M**anda
 tū nouū dō uob. ut dili
 gatis inuicem. sicut dile
 xi uos: ut et uos diligatis
 inuicē. **I**n hoc cognoscent
 omēs. quia mei estis disci
 puli: si dilectionē habue
 ritis ad inuicē. **D**icit ei sy
 mon petrus. **Dñe** quo ua
 dis? **R**espondit ihs. **Q**uo
 ego uado nō potes me mo
 do sequi. sequeris autē po
 stea. **D**icit ei petrus. **Q**uare

et sic dixi

14.1. 107
nō possim te sequi modo.
Animam meā pro te po
nam. Respondit ihc. Ani
mā tuam pro me pones.
Amē am̄ dico tibi. nō ca
tabit gallus. donec ter
me neget. Et ait discipul
suis. Non turbetur cor
ur̄m. Creditis in dñs. et in
me credite. In domo patris
mei mansiones multe sūt.
Si quo r̄m̄ dixissem uo
bis. quia uado parare vo
bis locū. Et si abiero et pre
parauero uobis locū. iterū
venio. et accipio uos ad
me ip̄m. ut ubi sum ego
et uos sitis. Et quo ego uado
scitis. et inam scitis. Dicit
ei thomas. Dñe. nescimus
quo uadis. et quom̄ possu
mus inam scire. Dicit ei.

ihc. Ego sum. in a ueritas
et uita. Nemo uenit ad pa
trē. nisi p̄ me. Si cognou
issetis me et patrē meum
utiq; cognouissetis. et amo
do cognoscetis eū et uidis
tis eum. Dicit ei philipp.
Dñe. ostende nobis patrē.
et sufficit nob. Dicit ei ihc.
Tanto t̄p̄e uobiscum sum.
et nō cognouistis me. Phi
lippe. qui uidet me. uidet
et patrē. Quom̄ tu dicis.
ostende nobis patrem.
Non credis q̄ ego in pat̄. et
pat̄ in me est. Verba
que ego loquor uob. amē
ip̄o nō loquor. Pat̄ aut̄
in me manens. ip̄e fecit
opera. Non creditis quia
ego in patrē. et pat̄ in me
est. Alioquin p̄t opera

ip̄a credite. **A**mē am̄ dico
uob. qui credit in me opa
que ego facio. et ip̄e faciet
et maiora horū faciet. q̄
ego ad patrē uado. **E**t qd̄
cumq̄ petieritis in noīe
meo hoc faciam. ut glori
ficet pat̄ in filio. **S**i quid
petieritis in nomine meo
hoc faciam. **S**i diligitis
me mandata mea serua
te. **E**t ego rogabo patrē et
aliū paritū dabit
uob. ut. et maneat uo
bi scū me. **E**t m̄ sp̄m
veritatis. quē mun
dus nō potest accipere.
q̄na nō uidet eū nec scit
eū. **V**os aut̄ cognoscetis
eū. q̄ apud uos maneb̄
et in uob̄ erit. **N**on relin
quā uos orphanos. ue

man ad uos. **A**d h̄c mo
dicū et mund̄ me iam nō
uidet. **V**os aut̄ uidetis me
q̄ ego uiuō. et uos uiuētis
In illo die uos cognoscetis
q̄ ego in patrē meo et uos
in me et ego in uob̄. **Q**ui
habet mandata mea. et
seruat ea. ille est qui di
ligit me. **Q**ui aut̄ diligit
me. diliget et a patrē meo
et ego diligam eū. et mani
festabo ei me ip̄m. **D**icit
ei iudas nō ille scariotis
Dñe quid factū est quia
manifestaturus es nob̄
te ip̄m et nō mūdō. **R**es
pondit ih̄c et dixit ei. **S**i
quis diligit me sermo
nem meū seruabit et pa
ter meus diliget eum.
et ad eum ueniam et man

ad h̄c

uicib̄

tionem a patre cum facie
mus. **Q**ui non diligit me:
sermone meos non ser
uat. **E**t sermonem quem au
distis. non est meus: sed eius
qui misit me patris. **H**ec
locutus sum uobis: a patre uos
manens. **P**aracletus autem
spiritus sanctus quem mittet
pater in nomine meo: ille uos
docebit omnia et suggeret vo
bis omnia. quaecumque dixero
uobis. **P**acem relinquo uo
bis. pacem meam do uobis.
Non quoniam mundus dat. e
go do uobis. **N**on turbet
cor uestrum. neque formidet
audistis quia ego dixi uobis
uado. et uenio ad uos. **S**i
diligitis me. gauderetis
utique quia uado ad patrem.
quia pater maior me est. **I**n nunc

dixi uobis priusquam fiat
ut cum factum fuerit creda
tis. **I**am multa non loquor
uobiscum. **V**enit enim prin
ceps mundi huius. et in me
non habet quidquam.
Sed ut cognoscat mundus
quia diligo patrem. et
sicut mandatum dedit mihi
pater. sic facio. **S**urgite
camus hinc.

Ego sum uitis uera. 177
et pater meus agrico
la est. **O**m. s. ne palmi
tem in me non
ferente. fructum
tollit eum. et omne qui
fert fructum purgabit
eum. ut fructum plus
afferat. **I**am uos mundi
estis. propter sermonem
quem locutus sum uobis

Manete in me et ego in uobis. Sicut palmes non possunt ferre fructum a semet ipsis nisi manserint in uita. sic nec uos nisi in me manseritis. Ego sum uitis. uos palmites. Qui manet in me et ego in eo. hic fert fructum multum quia sine me nichil potestis facere. Si quis in me non manserit. mittet foras sicut palmes et aresecit et colligent eum et in ignem mittent et ardet. Si manseritis in me et uerba mea in uobis manserint. quodcumque uolueritis petetis et fiet uobis. In hoc clarificatus est pater meus ut fructum plurimum afferatis et efficiamini mei discipuli. Sicut dilexit

me pater et ego dilexi uos. Manete in dilectione mea. Si precepta mea seruaueritis. manebitis in dilectione mea. sicut et ego patris mei precepta seruauimus et maneo in eius dilectione. hec locutus sum uobis. ut gaudium meum in uobis sit. et gaudium uerum impleat. hoc est preceptum meum ut diligatis in uita. sicut dilexi uos. Maiorem hac dilectione nemo habet ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Vos amici merentis. si feceritis que ego precipio uobis. Jam non dico uos seruos. quia seruus nescit quid faciat dominus eius. Vos autem dixi amicos. quia omnia quecumque audiui a

apatre meo. nota feci uo-
bis. Non uos me elegisti-
sed ego elegi uos. et posui
uos. ut eatis et fructum
afferatis et fructus uestri
maneat. ut quodcumque
petieritis patrem in nomi-
ne meo det uobis. **Hec** man-
do uobis. ut diligatis inui-
cem. **Si** mundus uos odit.
scitote quia me priorem
uobis odio habuit. **Sic** de
mundo fuissetis. mundus
quod finis erat diligeret.
Quia uero de mundo ueni-
si ego elegi uos de mundo
propterea odit uos mundus.
Omnitote sermonis mei.
quem ego dixi uobis. non est
seruus maior domino suo.
Si me persecuti sunt et uos per-
sequentur. **Si** sermonem

meum seruauerunt et uestrum
seruabunt. **Sed** hec omnia
facient uobis propter nomen meum.
quod nesciunt cum qui uisunt
me. **Si** non uenissem et lo-
cutus non fuisset eis. pecca-
tum non haberent. **Sunt** autem
excusacione non habent
de peccato suo. **Qui** me odit
et patrem meum odit. **Si** opus
non fecissem in eis. que
nemo alius fecit. peccatum non
haberent. **Nunc** autem excu-
sacione et uiderunt et oderunt
et me et patrem meum. **Sed** ut
impleatur sermo. qui
in lege eorum scriptus est. quod
odio habuerunt me gra-
tis. **Cum** autem uenerit pa-
ter quem ego mittam uobis
apertum spiritum ueritatis. qui
apertum preceperit. ille testimo-

num phibebit de me. **I**
uos testimoniu phibebi
tis: qz ab inicio in eu est.
167 **H**ec locut sum uob. ut n
scandalizemini. absq
synagogis facient uos.
Sz uenit hora. ut omis
qui inficit uos: arbitre
tur obsequium se presta
re deo. **E**t hec facient uo
bis: qz no nouerut pa
trem neqz me. **S**z hec lo
cut sum uob. ut cu uene
rit hora eoru. remmista
mini. qz ego dixi uob. hec
aut uob ab inicio dixi.
qz uobiscu eram. **I**nuic na
do ad eu qui me misit. et
nemo ex uob interrogat
me quo uadis. **S**z qz hec
locut sum uob: tristitia
impleuit cor uestru. **S**z

ego ueritatem dico uobis
expedit uobis ut ego ua
dam. **S**icm no habiero:
paradit no ueniet ad uos
Si aut abiero. mittam eu
ad uos. **I**cu uenit. ille argu
et mundu de pcto. et de iusti
cia et de iudicio. De pcto qui
dem. qz no credut in me.
De iusticia uo. qz ad prem
uado. et no uidebitis me.
De iudicio aut. qz princep
mundi hui iam iudicatus
est. **A**dhuc multa habeo
uobis loqui. **S**z no po
tessis portare modo. **C**um
aut uenit ille sps uerita
tis. docebit uos omne ue
ritate. **N**on em loquetur se
metipso. **S**z quecuqz audiet
loquet. et que uentura sut
annuciabit uob. **I**ne me

clarificabit qz de meo accipi
et z annūciabit uobis. **O**m
nia quecūqz habet pater
mea sūt. propterea dicit
qz de meo accipiet. z annū
ciabit uobis. **M**odiciū et
iam nō uidebitis me. **I**te
rum modiciū z uidebitis
me. qz uado ad patrē. **D**ixe
runt ergo discipulis ei
ad inuicem. **Q**uid est quod
dicit nobis. modiciū z non
uidebitis me. **I**terum modi
ciū z uidebitis me. z quia
uado ad patrē. **D**icebāt
ergo. **Q**uid est quod dicit
modiciū nobis. **N**escimus
quid loquit. **C**ognouit au
tem ihc quia uolebant eū
interrogare. z dixit eis. **D**e
hoc queritis inter uos quia
dixi. modiciū z nō uidebitis

me. **I**terum modiciū z uide
bitis me. **A**men. **A**mē dico
uobis. qz plorabitis z flebi
tis uos. mundus autē gaude
bit. **I**os autē contristabi
mini. **S**i tristitia uestra uer
tetur in gaudium. **M**ulier
autē ^{dum} parit tristitiam habet
qz uenit hora eius. **C**ū autē
peperit puerū. iam non
meminit pressurę ppter
gaudium qz natus est hō
in mundū. **E**t uos igitur
nunc quidem tristitiam
habetis. **I**terum autē uide
bo uos z gaudebit cor uest
rum. z gaudium uestrum
nemo tollit a uobis. **E**t in
illo die. me nō rogabitis
quicquā. **A**mē. **A**mē dico uo
bis. si quid petieritis pa
trem in nōie meo. dabit

vobis. **V**sque modo nō pe-
tistis quicquā in nomine
meo. **P**etite et accipietis ut
gaudium ur̄m sit plēnū;
hec in pr̄ibys locut' sum
uobis. **V**enit hora cū iam
nō in puerbys loquar vo-
bis: s̄ palam de pr̄e meo
annuntiabo uobis. **I**n illo
die in noīe meo petetis.
Et nūc dico uobis: qz ego ro-
gabo patrem de uobis. **I**p̄e
eū pater amat uos: qz uo-
me amastis et credidistis
quia ego a deo exui. **E**rim
ap̄e et ueni in mundum.
Iterum relinquo mundū
et uado ad patrē. **D**icunt ei
discipuli eius. **E**cce nunc
palam loqueris et p̄biū
nullum dicis. **N**unc scim'
qz scis omnia et nō opus est

tibi ut quis te introget. **I**n
hoc credimus qz ex deo existi.
Respondit eis ih̄c. **O** modo cre-
ditis. **E**cce uenit hora et iā
uenit ut disp̄gamyn in
quisqz in pr̄ia et me solum
relinquat. et nō sum solū
qz pater meū est. **H**ec locu-
tus sum uobis. ut in me
pacem habeatis. **I**n mūdo
pessuram habebitis. sed
confidite. ego uici mundū;
hec locut' est uobis ih̄esus.
Et subleuatis in celū oculis
dixit. **P**ater uenit hora. **C**la-
rifica filium tuū ut filius
tuus clarificet te sicut dedi-
sti ei potestatem omnis
carnis. ut omne quod de-
disti ei det eis uitam et̄nam.
Hec est aut' uita eterna ut
cognoscant te solum uerz

deum. et que misisti ih̄m xp̄.
Ego te clarificaui sup̄ terram
opus consummaui. quod de
disti michi ut faciam. **E**t
nunc clarifica me tu pater
apud te met ip̄m. claritate
quam habui priusquam
mundus esset apud te. **N**on
in festam tamen tuam ho
minibus quos dedisti michi
de mundo. **T**u erant et nunc.
hi eos dedisti. et sermonem
tuum seruauerunt. **E**t nunc
cognouerunt quod omnia que
dedisti michi abste sunt. **Q**uia
uerba que dedisti michi
dedi eis. **E**t ip̄i acceperunt et
cognouerunt et cognouerunt
quia a te exiui. et crediderunt
quod tu me misisti. **E**go pro eis
rogo. non pro mundo rogo.
sed pro hijs quos dedisti mi.

quia tui sunt. **E**t mea omnia
tua sunt et tua mea sunt. et cla
rificatus sum in eis. **E**t iam
non sum in mundo. et hi in
mundo sunt. et ego ad te uenio.
Pater sancte. serua eos in
nomine tuo. quos dedisti
michi. ut sint unum sicut et
uos sumus. **S**um essem
cum eis ego seruabam eos
in nomine tuo. **Q**uos dedisti
michi ego custodui. et nemo
ex eis perijt. nisi filius per
ditionis. ut scriptura im
pleatur. **N**unc autem ad te
uenio. et hec loquor mun
do. ut habeant gaudium
meum impletum in semet ipsis.
Ego dedi eis sermonem tuum.
et mundus eos odio habuit.
quia non sunt de mundo.
Sed ut serues eos ex malo.
Non rogo ut tollas eos
de mundo.

De mundo non sunt. sicut et
ego non sum de mundo. **S**
anctifica eos in ueritate.
Sermo tuus ueritas est;
sicut tu me misisti in mun-
dum. et ego misi eos in mun-
dum. **E**t pro eis ego sancti-
fico me ipsum. ut sint et ipsi
sanctificati in ueritate. **N**o-
phus autem rogo tantum.
et pro eis qui crediderunt sunt
per uerbum eorum in me.
ut omnes unum sint. sicut
tu pater in me et ego in te.
ut et ipsi in nobis sint unum.
ut mundus credat quod tu me
misisti. **E**t ego claritatem
quam dedisti michi dedi
eis. ut sint unum sicut et nos
unum sumus. **E**go in eis. et
tu in me. ut sint confirma-
ti in unum. et cognoscat mun-

7
dus quod tu me misisti. et dile-
xisti eos. sicut et me dilexisti.
Pater quos dedisti michi
uolo. ut ubi ego sum. et illi
sint mecum. ut uideant cla-
ritatem meam quam de-
disti michi. quia dilexisti
me. ante constitutionem
mundi. **P**ater uisite mundum
te non cognouit. **E**go autem
cognoui te. **E**t hi cognou-
erunt quia tu me misisti
et notum feci eis nomen
tuum. et notum faciam. ut
dilectio qua dilexisti me
in ipsis sit. et ego in ipsis.

Val
xi
us
pa
Lut
mater
admo
fili dig
in do
na red
clame
cristian
talis pr
te dicit
candam
sic mos
medam
pro aut
et in fan
ds meo
dantur
maas in

Legendi. 2a

Valricus *vdalric.*
 xpi confessor egregi-
 us. ex alamanor. pfa-
 pia extitit orundus.
 Cui pater hupaldus.
 mater uo. Trepurga.
 Ambo quide sedm hui'
 schi dignitatem. dari
 et nobiles. f. fide ac diu-
 na religione. multo
 clariores ac nobiliores
 existunt. Et tanti ac
 talis proles fecundita-
 te citati. mox ut natu'
 est tunc felici nutriti
 sic mos est ad alendum
 emendant. In princi-
 pio aut natiuitatis
 ex infantili. oior sua
 ds in eo miracula de-
 clarauit. Nam qdam
 macies in eius facie

appebat. Qua ppter cu
 pater et mater plurimu
 tristarent. quidam hos-
 pes peregrinus officio de-
 ritus ad domu eoz que
 omni uiatori semp pate-
 bat aduenit. Qui be-
 nigne susceptus ac hu-
 mane ptractatus ibi
 dem pauid spaciū te-
 nis et manebat. Qua-
 dam autē die tū idem
 clericus hora refectio-
 nis tū alius resider pfa-
 tum in fantiliū. nō dū
 chnodam ebdomaday
 dies ab ortu ad plenū
 hūtem. audiuit inter-
 uagitus uocē emitten-
 tē. Cū puidus futōz
 tale edidit oraculum
 Nisi inquit iste infan-

†
tulus/celius fuit ablac-
tatus nullatenus potuit
esse saluus. Cumque semel
ac secundo puer in fan-
tuli talibus dictis admo-
net non tamen quod dicebat ad-
tenderent. tertia diuinum
die cum predictum infantulum
adhibita aure iam in-
firmiore presens; hanc
coram omnibus intulit
notam dicens. Scitis per-
certo. si hic puer et tunc
o alacte non fuit suspi-
sus. hac nocte modis
omnibus morietur. Si vero eo
quod dixi ordine morti fu-
erit obtritus magnus
erit coram domino in fu-
turo. Amotus itaque alac-
te sic corpe et animo perficere
cepit. ut omnis artum;

que timentes. in gau-
dium et admirationem
plurimum uertunt. pu-
erique tandem annos
attingens cepit in-
coruolos suos modeste
uiuere. timorem dei hinc
parentibus deferre. las-
cuiam et uoluptates
in quantum possibile.
tali adhuc erat etate
in corporis motu. gestu
incessu. foris ostende-
bat. quibus intus in me-
te habitus formaba-
tur. videntes autem pen-
tes tantam in eo ful-
gere gratiam ipsum in mo-
nasterium sancti galli reli-
giosis fratribus commendabant
ubi tam secularium littera-
rum studium. quam etiam

†
honore
cuncta
ben

9
celestib; instructus dis
cipulis dulces cotidie
theo. igitur fructus capte
bat. dum uerba q̄ in sacre
coctib; legebat. mor
in opa conuertebat. In
mo etiam tunc mona
chie uersacionis hi
tum suscepit; si nō di
uina reuelacione admo
nitus desisset; Nam tē
tempis exiit q̄dam in chu
sa in eodem monastio.
vibrat nomine femi
na utiq; deo deuota q̄
die ac nocte ieiunius
orōib; uigiliis fuerit
insistens in omni scita
te ac rigore uite deo
deuotissime fūebat.
hac scis adolescens
accedens suū ei desidiū

denudauit. Illa uō re
huiusmodi adō q̄ren
dam statuit. et trium
dierū sup̄ hec induci
as postulat. Post t̄
dum uō accessit in
ueni. dixit ei. Bone in
uenis nō ē diuine no
luntatis ut in h̄ loco de
tinearis. Est. autē qui
dam locus in orienta
li plaga. ubi quidam
fluius duas diuidit
regiones. ibi deo ordi
nante ep̄alis dignita
tis episcopatus. 2scende
tes. et multa apaga
nis xpianis passur
is aduersa. tamē cō
fusus in dñō omnia su
pabit. h̄ ille archies
et mēte p̄tractans qui

7ede
uc

busdam sibi familia-
rib; sub sigillo amici-
cie ea publicavit / ut
sub secreto silencio teg-
ent / diligentius ad-
monebat ipse uero p[ro]di-
ciosos factor[um] libror[um] ca-
pos / uelud prudentissi-
ma ap[er]is flores sente-
ntiar[um] carpens / ac in
cordis sui amatorio
recondens / summo cepit
studio niti / ut spiritali-
a mella efficeret / que p[ro]-
tea in eosdem p[ro]p[ri]os de-
cent[er] eructass[et] / sic de
p[re]dicatorib; dicit[ur] p[ro]p[ri]is
memoriam humanan-
ae suauitatis tue e-
ructabunt. Tandem be-
ne inuenis / bene ad-
iungue instructus cu[m]

fauore uniu[er]sor[um] sum-
mi monast[er]ii ad p[ro]p[ri]a
teneant pentes au-
tem de eius p[er]fectu
plurimu[m] gaudiu[m] ip[s]i
itum d[omi]no ad allelu-
ia augustensis eccle-
sie uenerabili epis-
copo commendaunt.
Quem ut p[re]fatus p[ro]-
tifer fide firmu[m] spe ro-
bustum in caritate
radicatu[m] i fundatu[m]
omniu[m]q; mor[um] p[ro]-
bitate decoratu[m] inue-
nit familiaris illu[m]
asciuit eiusq; consili-
is in om[n]ib; tam in-
teriorib; q[uam] etiam
miniorib; cepit
uti / ita quod ad eius
consiliu[m] prudentiam co-

Armario

illis

cus episcopatus ne
goda tractabant tā
publica qm̄ priuata.
Intea uir diu udal
ritus animo concepi
ronia pgre 7 aploz
lumina uisitare. Quo
cū pueniss; 7 ab apos
tolice sedis p̄sule ma
rino nomine honori
fice susceptus. quis
ess; aut bene ueniret
requirēt ex alamaano
rū stirpe p̄genitū ad
alteronis augustin
sis ecclesie ep̄ se deri
tum esse dixit. Cui
papa. Non dicit in
quit fili suscipias tu
us episcopus ad albe
ro de hoc seculo iam
emigravit atq; diu

na dispensatione 7
ordinatione eiusde
regiminis curam sus
cipere te oportet. Q
constanter remittens
tanto honore se esse
indignum penitus
asserbat. Cui papa
spū p̄phetico repletus
ait. fili si nūc delites
cendo subterfugis ut
nō in hūc pacis ac
tranquillitatis tem
pore p̄tē ecclesie re
gimē suscipias. ueni
et dies in qua nullo
modo statuta dei p̄te
rire ualebis in mo in
ter multiplices labo
ris meroris. ac anxi
etatis undas eam re
gendam te suscipere

Vnde

oportet. Huius audi-
tis ad medatū prent
inter orationum li-
bamina se ac defunc-
ti senioris animā dō
et cū aplis cūlatri-
mus commendabat
sicq; postera die ig-
norante papa. clau-
destine recedebat. In h-
ipm imitatus de quo
dicit. 10. Qd cū cum
uoluissent rape et re-
gem 2stituere statim
fugit. Qd cum autē
tunc memorie ad al-
tero de hac uita mig-
set. hyltina in epō ei
succellit. Quo post qn-
decim annos mortuo
uolens dñs h quod
tesuo suo vadalrico p-

ora suorū fidelium an-
te pchēat adimplere
totius cleri ac ppli uo-
to in unum concurre-
te. et henrici regis uo-
luntate in id ipm cō-
sentiente ipse in epm
sublimat. Ad epto autē
tante dignitatis ho-
nore qualis quātus
ue extitit sinone nul-
lus ad integrū potit
explicare. Nam tot
semp erat in oratioe.
totus in lectione ma-
xime et diligentissime
ad tendebat. quib; uir-
tutum ornamētis a-
plius describat epm
ornatum esse debere
ubi sic ait. Oportet
epm esse sine crimē

sicut dei dispensatore
nō superbum nō iracun-
dum nō animo uino-
lentū nō pastorē non
turpis lucri cupidum
s; hospitalem benignū
mūn. sobrium iustū
scī. et tūctem amplex-
tentem. cū qui scdm
doctrinam ē. fidelem
simonē ut potens sic
exortat in sana doct-
na et eos q; traditū
redarguere. hanc igit
duarū virtutū ita in-
taria utebat successi-
one. ut nisi in evita-
bili alicuius necessita-
tis articulo. intercede-
te nullū tempus tran-
sire sineret otiosū. quo
min⁹ aut orationi in

sisteret aut daret opera lec-
tioni. De repandis ec-
clesiis et reedificandis
edificiis ciuitatis que
sub antecessorib; suis
aut uetustate dilapsa
aut igne fuerant et sup-
ta sibi maxima cura
fuit. Inhumanitatis
etiam officio. scdm qd
facultas illi suppetebat
pruissimus fuit. nō so-
lum his q; pntentes
aderant uerum etiam
eis q; egitudine pūcti
aut carcerib; inclusi.
longe aderant manū
mīe porrigendo. Null-
us auarus s; omnibus
fuit largus. ut opti-
me dicere poss; illud.
Job. Benedictio pīti

te 11

te 11

sup me ueniebat. i cor
mclue esolatus sum.
Oculus fui ceco. i pes
claudo. pat' eram pau
pum. i illud flebam
quodam sup eum q
afflictus erat. i e pa
ciebat anima mea
paupi. Inmēsa sua
semp turbam paup
um hēbat quib; nichil
i uestitus necessaria
exhibebat. se ipm uo
mura maceratione ex
tigant. Carnes non
manducabat. uestē
lancam intrinsecus
ad nudum corpus po
tabat. In oratione se
pissime pnoctabat
Quando uo mēbram
dei sūcio fatigata in

buit necesse quiete ali
qua recreare nō hūm
plumariū mollicie;
interpositis. p'suatio
tepeta ul' sago somp
na quidē modicū in
dulgebat. sic g' extē
us gerebat officium
p'sulis ut intus nō
obmittet monastice
religionis. Erat ei e
ciam in moderata a
loz p'ctis. ac quidā
singularis abstinē
cie modus. quo reli
giosa arte secum cō
uiuantes circumue
nire solebat. Sepius
enim putantib; illis
ut manducaret ipē
ablata mēsa ad ec
clesiam uenit et

mustarum sollempnia
 celebrabat. Dicit qd
 quadam die iur dñi
 udalutis cum dño
 chūrado. Constanti
 nensis ecclesie epō a
 pud sancti affram
 ad prandium esedit.
 finito enī prandio
 tū ab invicem disces
 sissent. i pñtis dñs
 thūradus aliquā
 tulū iam multa pro
 cessit. quedam causa
 occurrit p qua nun
 tum ad bñm vdalū
 cum iam altari assā
 tem i salutare dño
 hostiam in molan
 tem. finita uō musta
 pñm nuntium expe
 diens ipm ad suum
 dñm remittebat. Cū
 autem reversus cur
 tam dñi tardasset.
 Rndit. virum dei
 tam diu expecta
 ui donec ter musta
 rum sollempnia ce
 lebravit. Tunc epis
 copus quasi sibi
 tens ait. Et uē nul
 lus illo saturior.
 ad mēsam altaris
 hodie accessit. Sed
 sine iocose siue seri
 ose hec dixerit. tū
 uerum fuit qd dix.
 Multis etiam sig
 nis cum dñs nū
 ficavit. Nam impa
 sollempni die pas
 ce astante multa
 fratrum cetera

lt. viii.

x
culu

dum uir dei celebra
ret diuina mystia q
dam dextra appuit
que cum ipsius dextra
diuina sacramenta
sacificabat. q̄staz
autē sollempnis ex
pletis quidam p̄sbi
ter. heylricus nomi
ne. qui eodem die ca
toris officium agēs
p̄fatum miraculum
uiderat. ep̄m ad suū
cubū ē secutus. et
ad eius pedes p̄cides
in p̄ncipia p̄larium
p̄sonaz. minus cau
te que uiderat expla
nauit. Qui ep̄s ait.
q̄elus est; tibi tace
qm̄ talia in aures
uulgi p̄ferre. Stati

ille rubore p̄fusus
eruit. ⁊ sedens in uel
tubulo cubituli tan
tas lacrimas fudit
ut ⁊ exillarium suf
fusione cogeret hu
ius lucis dispensicia
supare. Quadam E. ix.
nocte uidelicet pri
ma ante cenam do
mini. uox quedam
in uisu sic ait ad eū.
vd. alrice ep̄s scias te
hodie esse hospites
suscepturū. Expe f̄s
cepit secum admirā
do. tractare. qui nam
illi hospites esse pos
sent. Itum aut uir
dei dum sompniū ca
pet uocem audiuit
secundario. in hoc u

ba. vdalrice epe ora
aones 7 elemosine
tue deo sunt accepte qui
buis antecessoribus
tuis fortunato uide
licet. 7 alteroni te
emendauit ut e ho
die 7 post hunc sac
misteria celebranti
assistant. 7 ea tecu
benedicant. o janei
taq; sco dum dñica
sacramenta celebra
rent uidentib; qui
busdam qui ad uide
dum digni erant de
tra dñi tenuo apu
it. Que cum sco ud
alrico signa crucis
imponendo eadem
secrauit. Tum aut
hudem ad picipiendi

sacram 2munionem
accederent. 7 uir dñi
illos huius secreti co
saos. esse pspim igno
raret qñdo panem
dñicu eisdem porre
xit ori singulor; di
gitum supposuit ut
ph ee intelligerent
qd nullatenus dele
rent que uiderant
diuulgari. Deinde
sacro officio 2pleto.
eisdem ad se uocatis
reuelati sibi in noc
te ptita mistu ordi
nem eis exposuit. et
ut tam hec qm ea q
inara uiderant qm
dñi ipe incarnie ma
neret. nulli hominu
reuelare psumerent

n

interdixit. Alio etiā
tempore dum itumq̃
dam nocte mēbra qm̃
eti daret btā martir
affra pulchra facie uel
te decora tunica succicta
ei appit ⁊ dixit surge ⁊
sequere me. ⁊ statim
eduxit eum in cam
pum qui ex nomine
fluminis ibidem de
currentis. leuduelo
dicit. Vbi btā petru
aploꝝ principem in
synodali colloquio
sedente inuenit. tū
magna episcopoz
alioꝝq; scoꝝ multitu
dinem. uel quos oī
in carne uidit. uel tūc
pmū reuelauit sibi
diuina grā cognosce

Vbi inter alia que ibi
tractabant. uox ani
marū audita ē desu
is interfcōrib; uindictā
expetentium. Ita tūc
etiam ortus est cla
mor scoꝝ de arnolfo
duce uoricoꝝ adhuc
uicente obdestituc
tione eccliaꝝ atq;
monasterioꝝ quo
rum res distribuit
in beneficia laicoꝝ.
Qua ppter olim
dictante sententia
dampnatus ē pena.
corpus scī ad eller
ti beatus udalricus
in augustam defens
in ecclesia scē oiane
uirginis edidit. ex
quo tantū omnium

14
mentes in uasir. timor.
ut nullus derel; ee
clesie eiusdem adan
gustam ptinentibus
usurpare psumeret.

Quidam librum
de ciuitate augusta
rapuit. cum quo ta
bellum emitt. quem
cum domū duxisset
ait uxori sue. qd
fuerat ut istum tam
prestantis forme e
quum emissem. qm qd
librum cū quo illū
emi in augusta di
missem. Qui illa.
utilius est; qd ma
nus tua numquā
tetigist; eum. Ille
itaq; dum molli
tactu p posteriora

torfi equo blandire
uoluit mor ab eodē
ptussus in teruit.

Quidam de epātu
eiusdem partem in
lissimi mensalis de
pccis rebus in iuste
usur apauit. i se
cum domū porta
uit. s; mox ademo
nio arreptus. nec
potuit illud abscō
dere. nec ase remo
uere. i aqua be
nedicta aspsus.
quum semp iuxta
eum uideret. donec
augustam rediens
rem ablatam resti
tuit. i sic ep̄c ut pi
us in indulgentiam
ei tribuit i ademo

ne liberauit plurima
infirmis ab eo beneficia
postabant maxime
morbo caduco grava-
tis qui prius benedic-
tionem sunt continuo
liberati. Quod ita studu-
it occultare et causa
humilitatis ut pa-
lam postulantes
donum benedictionis sub-
trahere asserens hoc
magis apostolice dig-
nitati quam sue egre-
ssitati. Postrum ab
eo in cena domini secun-
dum uetus languo-
ribus detenti restituti
sunt sanitati etiam si
habuissent caliginem
oculorum. Quodam
tempore cum uir dei

uindictam fluvium
cum equo esset transi-
turus intantum soli-
tum cursum excre-
uerat quod nullus su-
orum transire audeat.
Tunc socii sui itine-
ris abeuntibus ac ubi
transire possent con-
rentibus ipse cum uno
clero solus remansit
ac sine trepidatione
aliqua in nomine
christi fluvium pertran-
siuit. Mirum certe
clericus altiori cabel-
lo residens cum acan-
gulo deorsum totus
esset aqua infusus.
De episcopo nec unum
filium madefactum
perspexit. Qua sunt

hec^o xpe opa tua
tum gratiam ifig
ma. Dum semel
ratifponam uenisti
naugio pdanubiu
naus impingens
tunusq; patentibus
Aquis paulatim
repleri cepit. umbre
ergo pteriti nauium
adhuc trahunt.
omnib; q in nau
erant foris de porta
ti. epi in puppi re
sidentis obliti sunt.
Tunc unus ex den
tis recordatus cur
rens uelocius impo
situm humeris por
tauit ad litus. et
statim naus imp
te posteriori in mer

gitur q^{cu} grauata oi
bus suppellectilib;
i omnib; supnaue
rat ad p^{re}senciam in
ri sci. Alia uice uir
dei romani p^{er}gere
desiderans uenit
ad fluuium tardo
tum. que tam pe
riculo rexit mudi
cione pfusum. ut
nec equo nec nau
gio transiri posset.
Scus pontifex fidu
ciam in deo habens.
celebratis in ipsius
fluminis ripa. mis
sar sollempnis
cum omnib; suis
in columnis trans
meauit. Illo tempe
in ecclesia sancti

Steph̃i p̃thomiis . q̃
extra mem̃a sita est
uir dei sacre religiois
cepit feminas cong
gare . Ad h̃ autē mo
nastium matrona
quedam suscepta p
uida ⁊ deuota tui so
cores cellerarie offic
um emendare uolen
tes . etiam iubente
ep̃o noluit assentire .
Sequenti igit̃ nocte hi
uerbis insomnis
corrupti . Quare nō
obediisti p̃ceptis ep̃i .
Iam diu ambulandi
usu carebis . quo us
q; absolui mereberis .
Expe fca g̃ debilis
⁊ clauda fuit . Que re
uertente ad ciuitatē

ep̃o ante eum inlec
to est deprecata . A quo
corrupta ē p̃m obedi
encia pariter ⁊ sana
ta . Quodam tempe
dum ad sinodum e
piscopoz pgeret . pau
pem obuium habu
it q̃ uentris interio
ra extra plapsa in fi
ni p̃tuit . Cui in
sertus ab eo etiam re
cepit ⁊ p̃ter sanctita
tem . Absencia p̃sp̃m
p̃sens agnouit . ⁊ mor
tem propriam ante p̃
dix̃ . Circa finem au
tē uite ab omib; in
dulgenciam petens
omnib; in indulgenti
am ⁊ benedictionē
tribuens . ⁊ illuces

16
cente auroza sabbi
clericis canentibus
piter ⁊ flentib; ob
dormiunt inclino. viij.
flonas iulu. tepe ot
toms scdi impatoris
augusti. Sur⁹ corpus
adolauandū nuda
tum. suauissimū odo
ris fraglancia om̃
nates impleuit quo
usq; fuit reindutū et
in ecclesiam deporta
tum. vsq; in hodie
num autē diem om̃
nib; deuote cum in
uocantib; ipius mi
tis subuenit. Sub
iecta enī miracula
uirtutem ipius p
bant in uita piter
⁊ in morte. Nobis

lis quidam in uita
uerat sc̃m vdalricū
ad d̃spiciūm qui in
tusauiit uxorem suā
cū milite in nocentē
de m̃ ad ulterio. ⁊ eide
militi caput ampu
tari iussit. uxorem
uero in carcerauit
⁊ multis ferreis uin
culis alligauit. ⁊ q̃
libet die iussit eam
sic uinculatam ad
m̃esam duci. ubi
semp p̃p̃mo fectu
lo capud illius appo
nebatur ei. ⁊ post
panis ⁊ aqua ⁊ nich
aliud. finito uero
prandio ⁊ cena ite
rum in carce redude
bat. qd cū in p̃sencia

scī vdalricū scī fūisset
ipē ut ei ad nō fūiat re
uelatum. cepit de ad
ultio dñam excusare
re rogans ut resūnat
eam ut iugem aū
tulis absolutā. Quo
remuente btis ud
alricus dñe. Si die
crastino capd allatū
se i dñam excusanc
rit vltis credūmo
cenciam utriusq. En
dit ille. Si sic fiet cr
dam. Sequenti die
in mēsa capī allatū
ad mādātū scī udal
rici cepī loqui. i se ac
dñam excusare i sic
in nocencia utriusq.
appbata i credita.
dñam marito suo

reconciliauit. addi
dit iūo btis vdalric
i corpus militis erui
mulari fecit. i capi
eius iuxit. i ad ui
tam resuscitauit. vbi
scis vdalricus uo
luit. baculum suū
fixit in terram i fō
tem emanare fecit.

Quadā die cum
btis udalricus dedi
nast; ad quendam
suū colonū in uul
la quadā quidā clisua
debant ei ne pnoctar;
cū illo quia duas ha
beret filias in tanta
trices vñholdē. verū
tamē illis nō acquiesce
ret s; in horreo eius
pnoctans spatiam

17
giharz ptraheret.
ecce duo demones
in specie filiarz hospi
tis appuerunt et cepe
runt capellanos sci
vdalrici infestare.
et pedibz uolutare.
qd uidens scs. pcep
it in uirtute dni nri
iesu xpi ne discede
ret usq; quo mane
illutescet. et mane
itaq; scs uocato hos
piti. q sunt ubi es
sent filie sue. Qui
Respondit. in domo. no
ca eas inquit. Que
uocare. ita eis demo
nes qui apparue
rant similes erant
quod uix inter eas
discerni poss; . Quo

uiso pcepit demoni
bus ut decet sic ho
minibz illud nō au
derent. Paupem
quēdam hūit scū
in curia cui pūde
bat deuictu parit
et uestitu. q et fide
liter pūo orauit ad
dñm. Quadam uo
uice dum btus vo
alricus uet romā
pcuratori suo pau
pem illum fideliter
recommēdauit ut
ei faceret bene. et tu
in qd paup ora p
me. Paup g ille qm
dum sibi fuit bñ p
uisum in expēsis
diligent p dñō suo
orauit. et dñs i omi

prosperare in uia fuit.
Tandem procurator de
expensis accedens
pauperi dixit. fortis es
tunc poteris labora
re. vade et peccora pas
ce. Qui uult et orare
pro domino cessauit. et do
minum in uia infor
tunum multiplex
arripuit. Rediens
ergo quesitum a paupere
si pro eo orasset. ut ei co
miserat. Qui respondit.
non. Quia nullus fu
it ad pascendum pecco
ra. et uerbis uodalricus
ait procuratori suo.
male in fecisti quia
oratores mei deo
rationibus impedisti.
per penitentiam ergo uia

das uiam qurens qui
tum ualeat unum
pater noster. Qui uadens
audiuit a papa quod
ualet denarium et
rediens dixit beato uo
dalrico. Qui ait. Item
reuertere et quere quantum
et quam magnus debe
at esse. et uadens au
diuit quia si esset ta
te latitudinis quantum
celum et terra uix con
deret unum patrem noster. Et
cum hoc dixisset beatus uodal
ricus dixit illi. vides
tu modo. quam male
tu in fecisti. Cum
fecisset ad mensam pa
nem et cibum paup
eribus manu propria di
uidebat. exceptis ma

as infirmis etambu
 lantib; instabellis
 uisibiles qui uicti
 cottidianū in eius
 p̄sencia acceperunt.
 unde quocumq; ibat
 multi cum paupe
 res seq̄bant. Ince
 na dñi uestiunt au
 nuatim duodecim
 paupes. uestib; no
 uis. Ecclesiam in bo
 noze sc̄i ioh̄nis ma
 gusta edificauit.
 psalterium cottidie
 explete solitus erat
 nisi eum necessitas
 inuitabilis impe
 daret. Quum die mis
 sam dicebat. si non
 euidentis im pedimē
 tum est. Sanctus w

alricus et ep̄c 2stanti
 nensis quadam ui
 ce ad locum ueniant
 ubi tenuis de alto ca
 dit. ubi ambo uiden
 tes tres amulas
 conari ascendē con
 tra ictum fluminis
 nec ualentes. quid
 est. mirati sūt. Tan
 dem bt̄is vdalricus
 dixit. Puto qd sunt a
 nime hinc exeu
 tes in penus. Dica
 mus eis multas p
 defunctis si forte li
 berent. et cum iter
 q; dixit. multa una.
 reuisti q̄ unam amu
 la inueniunt. q̄a duca
 lie iam fuerant liba
 te. et de una ait. Dica

Adhuc duas missas
et tertia anima libera-
bit. Quod cum fecissent
et recessissent tunc am-
tulam non inueniunt
ex quo cognouit etiam
aiam tertiā libatā.

Orestes quidam
uidie suo metentes
tuum scō reuerentiā
debitam non exhibent.
igne de celo succensi
sunt. Viris quid scī
saunarum deuora-
uit. rīpe. scilicet qui
q̄ sac̄as suas cū-
ptare coegit. Ortu-
lanus quidā in orto
suo subherbis spelū
cum subterraneam
repperit cineratum ve-
nitq; ad scī vdalri-

um et retulit ei ut
gans ut res suas
ibidem sibi licet repo-
nere. At ille inhibu-
it ei et concedere nolu-
it dicens. Quod si faceret si
amitteret sensum. Or-
tulanus uo scī ūba
non curans in loco
phibito res suas re-
ponēs priuatus ē sen-
su et uisu parit̄ et au-
ditu. Ductus igitur
ad scī vdalricum.
ueniam petit. At ille
uti prius p̄cib; animi
it dicens. ut excipet
quod in terram posuerat
tunc sanitatē recupe-
raret. Quod cum fecisset
ortulanus. statim re-
stitutus ē sanitati. Et

amplius mirū īmo
 diū speluncam ean
 dem nō potuit inue
 nire. Sēs uō vdalri
 cis ibidem 2gruen
 ti ē tempe 2templa
 tionū diuine naca
 bat. sicq; triplex mi
 raculum p̄hui sc̄i
 mūta in uno homine
 diuina potencia de
 clarauit. hec mira
 cula quidam nobis
 ab eo loco inuitaue
 rat. Et cū ī p̄ma le
 genda nō inueni. s;
 p̄t̄ in alius legendis
 inuenta. ad didi. ad
 laudē dñi nr̄i iesu xp̄i
 q̄ cū p̄re 7 spū sc̄o vñ
 ē deus in secula sc̄loz
 a. o. e. n.

Maria interpretatio
nes quatuor h^ut.
Interpretat^r enim
dⁿⁱa interpretat^r maris stel
la. Interpretat^r amaritudo
siue amarū mare. Inter
pretat^r illuminatrix. Ipsa
dⁿⁱa toti creaturæ.
ipsa etiā dⁿⁱat demoni
bz et terret eos. ne pos
sint tamen nocte pecca
toribz q^untū uellet. ipsa
est illuminatrix q^u lumen
gracie peccatoribz ipe
rat ut cognoscant sua
peccata. lumen etiā gr^eie uult
i peccat. ut cognoscant me
li^u dⁿⁱa beneficia et am
plius i bono p^uficiat. ipsa
est amaritudo siue ama
rū mare in passione sui
fili. quando iuxta crucē
stans ip^us animā dolor
is gladii p^utransiuit. Ipsa
etiā ē amaritudo i pec
catoribz quando impet^r

eis cōtitionē ut peccata
defleant et de eis amare
doleant. Ipsa etiā ē stella
maris ad quā debent pe
nitētes respicē i mari h^u
sedi. ut ad portū salutis
p^utingat. Sicut refert
g^omannus hystorior^u g^o t^o 10
achi pater uirginis
marie omnes iudeos tē
tēpons uita ac moribz
excedebat. p^uter q^ud ab
eis magna emulacionē
sustinuit. Anna uō et
ys^unia due sūt soror
es. y^unia genuit eli
zabet^m mat^rm ioh^us bapt^e
Anna aut^m et ioachim i
uite scititudine cōiue
bat^r et q^ua p^utem nō habe
bant. p^uter hoc p^ula sus
tinuit obprobria s^u tandem
orationū suar^u uota d^us
ex alto p^uspiciens misit
angl^um raphahel^m sicut
scribit theophilus h^ut

torioꝝ phus qui salutār
ip̄m nuntiaret ei qđ ex
eo eēt nascitā puella q̄
nomē h̄itura eēt maria
et sc̄ificaret ī matris ut̄o
et uirgo p̄manet ī etermī.
et p̄ quā redēptio fiet to
tus mūdi et sine omni
macula ut̄ute dī perer
quē uirginēs ubibz de
celo plenū lactaret.

Idem aut̄ anḡlus ueni
ens ad annam quigē
ioachym nūciat ei dē
qđ ip̄m ioachym nūciat
at̄ qui siml̄ quēnientes
dū loq̄rent̄ de reuelatio
ne diuinit̄ sūp̄ facta
gaudebat̄ et deo ex cordis
sui it̄mo gr̄as refēbat̄.

Post modicū ergo temp̄
anna ꝓcepit et tūc sc̄s
statū ut̄ p̄les illa aiata
fuit ī matris ut̄o sc̄ifica
uit̄ illā et expurgauit̄
afere originalis ꝓcati.

pepit ergo filiā benedictā
anna et ꝓ gratulabant̄ ei
uicini et cognati ei die ca
de splendor solis duplicat̄
fuit. luna nocte illa pene
solis splendore h̄uit. post
dies aut̄ ꝓ pentes nater
unt p̄m iherusalē itē
plū et obtulerūt ꝓ eo ag
nū et sic ꝓsetrauerūt dñō ꝓ
lem suā et turtem obtule
rūt etiā ꝓ ꝓt̄o sc̄dm legē
moysi. Deinde dñm re
deuntes anna p̄m suū
ubibz ap̄ijs lactauit et
ꝓ se ei alimenta ministra
uit. fuit aut̄ infancula
illa ꝓter solitū morē ꝓi
orū quēta ualde uō mole
stans pentes sic alij ꝓci
faciūt uagribz et clamore
nūquā ab ea feditas aliq̄
corp̄alis sicut ꝓtigit alijs
ꝓiis uita ē ablactata
aut̄ hec īfancula diuitas
cū eēt iā triū ānorū iū

21
tulerunt eam pueras eius
in iherusalem et per eam hostiam domino
tradiderunt et puer simul
cum pueris uidebatur matribus
offerre hostiam caput suum
ad altare reclinans. ac si
se domino commendaret et quia
iudei dominum cultum am-
pliare uolentes et strux-
erunt hierosolimum quiddam cir-
ca templum salomonis.
in quo locauit castas uir-
gines ut custodiret tem-
plum et tempore suo purga-
rent et ornarent altari-
a et uasa ad hec pre-
dicta iubent sacerdotes
ut primum pueros reclin-
cant. **Q**uod post septimum an-
num per multas quod eam cum
daus uirginibus collocaret.
Deinde pueras redeunt
nazareth et primum suum in
omni sanctitate bonis mor-
ibus et amictis uirtutibus in-
bunt et ipsa in fancula

Annis puilibus cor seni-
le gerens pueris in om-
nibus humiliter. uolun-
tate obediuit. **C**umque
maria et plenius animum
vix ornauit eam uestibus
multissimis sic pulchri-
us poterant pueras eius.
ut scribit epiphanius et dix-
erunt eam in iherusalem et sac-
dotibus presentauit eam cum
ceteris uirginibus sanctis et nobi-
libus. quia et ipsa erat de
stirpe regia dauid. que
habitabant iuxta tem-
plum salomonis numero xij. ut
custodiret templum et
operarentur in auro serico
et argento cuncta que
pertinebant ad ornatum
templi. **Q**uia ergo
ingenuosa et docta omnia
hec opera breui dilata-
uimus. **S**eriem sanctarum
scripturarum lege sancti.
et intellige ac memorat

tenuit sicq; inter ceteras
uirgines sicut sol preteritis
luminarib; uirtute et ar
te pollebat. Cumq; eēt
dulcis et misericors et deu
ota mirandaq; pulchritu
dinis et mūditiē corpor
alis. ceterasq; in super uir
gines mutuis pueni
ret obsequijs. ut scrib^r
ignati? omnib; se fecit
dulcem et mirabiliter
graciosa. linguā habu
it eloquentie dulcis ex
pectite et delectabilis.
Prudens in sermone
et moderata amabat
silentiū. Incessus eius
ueretundus et discipli
natus. eius anhelitus
suauissime redolebat. si
parissime itit. nisi tū
magna maturitate.
nūquā occisa fuit. sed
semp bonis opib; oc
cupata. uirgines aut

p̄ dicte cū diuersa habe
rent oia sibi cōmissa. for
tem miserū dicentes. au
cedet purpura texenda
p̄ sortem. illa nobis regi
na semp habenda est.
o ana autē sorte cessit
purpura. et sic deinceps
regina uirginū ascoda
lib; dicta est. o ana aut
ut scribit ignati? et epi
fani? semp quasi solida
fuit ul' in templo do
mini ul' in cella. nullā
querens consolationē ex
trinsecā. si qū aut ibat
ad Elizabeth cognatā.
quando uenit ierusalē
ibat incessu maturo.
Oculis defixis ad terram.
sed ip̄am fortassis aliq̄s
salutabat. illi caput meli
nabat reuerent. dicen
do gr̄as dō et par tibi de
celis. ita semp solebat
respondē. Cum uo in

pleuisset. **O** Anna annu
quartūdecim et circa qu
tūdecimū foret etatis.
annu. quia geniale mā
dātū sacerdotū erat ut
uirgines nūbles nupti
traderent. uocauerūt
pontifices. **O** Anna utq
sibi maritū acciper mā
dānt. Ad hoc uirgo p
turbata in palluit et di
uinū auxiliū corde ca
tuo inuocauit. sicq; con
fortata spiritu dixit uir
ginitatē meā obtuli me
uoto constringens qd
uiolare nō possum n
uolo sponsū aliū pter
deū. Illi uo dixerūt. si
ueller eis incōsuetum
morem īcludere cont
legem moysi que pro
nūciat om̄em sterile
maledictā habentes
ergo consiliū sacerdo
tes et dicentes. Si per

manferit uirgo hec ī
uirginitate sua. mltē
uirgines exemplo eius
nuptias recusabūt. v
mus exsemonib; ut scri
bit theophilus respon
debat. factū huius uir
ginis per plerū est ei
ppositū habet amex
um uotū. **O** oysē aut
precepit ut uirgo in
domo patris manēs.
si uoto se nesciente pa
tre contingeret. si illo p
cipiente nō statim con
tradiceret. qd illa eēt ob
ligata uoto. Hec aut
uirgo deo uouit casti
tatem. et pater nō cō
traxit. cū hec cogno
uit imo magis eam
obligans deo consecra
uit. Unde nō licet ei
uiolare uotū. s; tamē
placet michi ut super
hoc responsū dñi req

ramus sacerdotes ergo
ut scribit ignatus tridu
anū statim ieiunium
et deū precibz exorabāt
ut intināre ipīs digna
ret. p anglin quid circa
uigrinē agere debent
in facto uerbo. Die er
go tertia fiebat magi
uox cunctis audientibz
intemplo dicendo ut v
niuersi detribu iuda
non cōiugati cōuenirent
intemplo et quilibz
portaret uirgā in manu
quā sūmo sacerdoti p
sentaret intus ad alta
re et apud uirgā flo
re et frondibz pullula
ret et in ea spic sanct
incolumbe specie resi
deret. ille dignus esset
ut uigrinē marie in
cōiugio iungeret. sic g
sacerdotes fieri pcepe
runt. sūmus igit sacer

dos uirgas singlorū re
ceptas signauit et adla
tis collocauit altaris. Ter
cio autē die adhuc mir
aculū nō uiderūt. Unde
stupēfacti iterato iuoca
bant dominū signū qd
eis p miserat postulau
tes tūc iterū uox intem
plo audientibz cunctis
in sonitū dicendo. huc nō
uenit electus dī quē dē
marie uigrinē deputauit.
hic habitat in bethlehē
iacob patre natus detri
bu iuda nomie ioseph.
Sacerdotes ergo audito
hōc hoc miserūt. ut dicit
africanus hystorogra
phus nuncios in bethle
hem. ut ioseph ueniret
i ierusalē et templum
salomonis intraret bau
lans uirgam in manu.
Qui tanquā obethicus.
et uirtute plenus uenit

et uirgā arida ut dicit
 german' hystorograph'
 ad manū pontificis ded'
 que uidente populo uni
 uerso iudeorū frondibz
 et floribz germinauit et
 spiritus sanctus descend'
 in columbe specie in ea
 resedit. sicq; hoc edocti
 miraculo pontifices mā
 dauit ioseph. ut maria
 sponsa duceret. et ille ut
 putā sanctus et castus dix
 it. quia nūquā pposuit
 sponsa ducē dixit. etiam ut
 scribit theophitus hystori
 ographus qd' etiā si pla
 cet sibi coniugiū contrahē
 tamen nō detet ipsū mī
 rum tam tenelle et tam scē
 uirgini coplari. Cum autē
 ut ait ignarus ang'et'
 apopulo et pontificibz
 maria suscipere ad oracō
 nē confugit et angel'
 dñi appuit ei dicens fle

turbens accipe maria
 coniugem et addidit sicut
 scribit german' nā scā
 dū uotū tuū hec ama
 trix castitatis est et sua
 uirginitate cetū itacta
 p manebit et imadāta
 inenū. Cum autē uider
 maria cogent accipe io
 seph. confugit et ipā ad
 oronem et dixit ut scri
 bit theoph' hystorog'
 phus. O inspector cordi
 um d's. et zelator mun
 dāriū mēciū tu scis quia
 nūquā n' carnē meā nec
 spiritū maculaui. et tibi
 uoto obtuli florē uirgi
 nitatis mee. et nūquā
 sponsū pter te mi dilec
 te quesui idō deprecor
 ut me dignus ab hac
 tristitia liberare. et cū
 sic multas lacrimis do
 minū imploraret. Ve
 nit angelus et consola

labat eam dicens. Ne q
tristeris maria quia d's
in statu uirginali uult
te consolare. tamen de sp
saberis modo huic sanc
to uirgo Joseph qui cul
tos est et testis tue uirgi
nitatis. ut et sicut ait e
pyfani legem moysi i
pleas et pudore uirgine
um i maclari consues.
sicq; maria consolata,
se dō comendauit. **P**er
hoc ut scribit ewang^o
hebreorū. uocatur ma
ria a sacerdotib; et tra
ditū sancto Joseph mā
dantes eidem ne tradu
ceret uirginē usq; ad tres
menses. Joseph ergo gau
dens in bethlehem. reuer
tū agens grās deo. et ut
domū suā ordinaret. et
necessaria ad nuptias
p̄pararet. ut aut scri
bit epyfani? mariam

miserūt sacerdotes in
nazareth in domū patris.
vii. castas uirgines cū
quib; p̄us in domo dī ha
bitauerat et p̄ solacio so
ciantes. **I**p̄a uō sicut cō
sueuat deuote se gerens
auugilijs ieiunijs et orōni
bus. et cōtemplatione ce
lestiū non celabat sepe
autē angli uenientes lo
quebant^r ei et consolabā
tur eam. **N**am cū senū e
gressa eēt de castello na
zareth. et ip̄a societas uir
ginū seque^r et uenissent
ad fontē ex quo oues de
castello solebant haurire
aquā. maria se modicū
ab alijs sequestrauit. et
cū eēt in orōne apparuit
ei angelus. et multa cōso
labilia ei dixit. sicut ha
betur in libro qui uocat^r
ecclie speculū. **Q**uomo
do scilicet sup̄ omnes mā

ieres esset ex altanda. quo
modo fieri deberet dñā
anglorū. repatri regni
celorū. hūani generis li
beratrix. ¶ Quada die ut
dicit theodosius hystorio
graphus maria uirgo re
sidebat incubito laborā
māmbz. Nam ipā autē
ēa sericū retorquebat.
et terebat purpurā. Ecce
uō uirgines foras ante
ianuam manebāt sil.
et alia oīa faciebant.
maria autē sola sedebat
intus et inter labores ps
almos ruminabat deuote
et cū sic resideret mis
sus est. ut dicit Lucas
euāgelista gabriel et
usq. Ecce ancilla dñi fi
at michi sedm uerbū
tū. Ad hoc autē uerbū
mīstanti uirtute et op
acione sps scī formato
corpe hūano demāia

purissima. quā uirgo be
ata saluo uirginitas
pudore sola sine omni
macula mīstrabat et ani
ma creata et eisdē corpi
cōiuncta. et utroq. horū
diuinitati vnito fact⁹
est. iūtero uirginis sic
uult Aug⁹. et fides dicat
pfectus deus. pfectus ho
mo. ex anima rationali
et humana carne subsis
tens. et eum nouē mē
sibz ipā eadē uirgo ma
ria in suo felici utero ba
uilaui. Post dñessim
autē angli. sicut uult
Augustin⁹ de perpetua u
ginitate marie. maria q
notauit mīem atq. uir
gines. et illis enūciauit
que fuerant sibi p ange
lū mīciata. et qd eius co
gnata Elizabeth inue
terata et sterilis impre
gnata esset et foret filiū

paritura. Simpliciterque tres
ex illis sacris uirginibus.
que cum ipsa uenerant. et
ut dicit Lucas. Abijt
in montanum cum festin
atione pregaudio suo.
et intravit domum Zac
harie. et salutauit eli
zabeth. et factum est ut
audiuert salutationem
marie elizabeth exul
tauit infans in utero eius.
et repleta est spiritu sancto.
Elizabeth et exclama
uit uoce magna et dixit.
Benedicta tu inter mul
ieres et benedictus fruc
tus uentris tui. et vni
uersum ut ueniat ma
ter domini mei ad me. Ec
ce enim ut facta est uox
salutationis tue in auri
bus meis exultauit in
gaudio infans in utero
meo. et beata que cre
didisti quoniam perficeretur.

ante que dicta sunt a domino.
Et ait maria. magnificat
anima mea dominum. et c.
Alie uero uirgines redi
erunt ierusalem et in ciuitate
uerunt cunctis gentibus
que facta sunt ut uultus.
transiit autem maria cum
Elizabeth tribus mensibus
ut dicit Lucas. Et reuer
sa est in domum suam. Jo
seph ergo reuersus inuenit
maria pregnantem obstu
pescit et miratur quid fac
tum sit dolens et spiritu con
turbatus non propter se tam
enim sed etiam propter illam.
inuocantque dominum ut
eum morti traderet. uel eum
cito de tanto obprobrio li
beraret dolore tamen suum
celabat ut potuit. ne ma
ria turbaretur. pro dolore
autem nimio recedere uo
luit et occulte eam di
miserunt. maria ergo dolo

rem eius aduertens cō
solabat ipm et una cū
septem uirginibz hoc
testabat. qd' diuina uir
tute scīm esset. qd' in ea
cerneret et narrabat
ei p ordine vniuersa 7 uir
gines sicut uult Aug. de
p uena uirginitate ma
rie. hec eadē referētes
phibebant ei testimoī
um qd' ipa eēt uirgo ī
maclata ab omni uiro
incognita. a solo sancto
spū fecundata 7 cū filio
pregnans facta semp a
sanctis anglis custodi
ta in orōnibz assidua cū
dō et anglis in colloqu
tione cotidiana. Tibū
capiēbat semp ab an
glo quē sibi in mīchie
deferēbat. Maria aut
orabat dīm ut ipi iose
ph iūtas sacramēti pan
deret. **C**um aut Joseph

ad huc defacto uirgis
uacillaret cogitante
eo de fuga. quomodo oc
culte eam dimittet. an
gelus ut scribit. **et** cū.
in sompnis apparuit
ei dicens. Joseph fili da
uit noli timē accipe
maria uirgem tuam.
qd' enim ī ea natū est
de spū sancto ē. p ier
aut uirgo filiū et uo
cabis nomē ihm. ipē
em saluū faciet popu
lū apertans eorū. Joseph
g ut ueritatē scī cogno
uit. uirginū uisionem
reuelant. rogans ut
ei nūciam remittē. di
gnaret. et ex tūc acce
pit eam in curā suā ut
uirgo uirginis custos
eēt et secretari' scīans.
Post aut uirgo conce
pit saluatōrē sicut ex
glosa ewanglorū col

ei

qm

lignit dñs. contulit ei spē
dorem tantū qd' ex ei'
oculis quidā radij illu
xerūt. qui pcurabant
uisū eam ītuenā qd'
nullus nec etiā ipse iose
ph potat eam deinceps
aspici recte qd' dñs
nēte aut ioseph ux i
bethlehē. Vnde erat ū
go. hortat' ut p temp'
eam ibi manē permit
tat. quōd post latē pos
set ne de eius partu ma
turo sinistra suspicio
malis homibz oriatu.
tunc ioseph compauit
domū ī nazareth. & si
am ī bethlehē alijs col
locatut. propinquante
aut tpe p̄nendi anno
quadragessio scdo m
py octoniam augt.
Exiit edictū ab ipso ce
sare augto. sicut dicit
euangl'm Luce ut de

scriber' vniuersis orbis.
onit enim ut uult Lu
cas m' sup' presides v
niuersas regiones ut
omēs de singlis ciuitatibz
et villis et oppidis ad
suā presenciā cōuocar
ent ut unusquisqz pro
capite suo solueret nūmū
argenteū et sic p̄ficeret
romano se subditū im
pio. nomē quoqz vni
cuiqz accepta pecunia
scribebant. et postea ro
me delata corā augto
recitabant. ut sic con
phendē posset. quot eēt
nummus regionū. et p
hoc etiā sciret nūm ci
uitatū & p̄ciuitates nu
merū p̄sonarū. Vnde
et ioseph uenit ī beth
lehem. ut p̄ficeret ibi
cū desponsata sibi uxore
p̄gnante. bonē & asinū
secū ducens. ut dicit Glō.

sup illud ysaia. Cog
 nouit bos possessorum
 suum et asinus praesepe
 domini sui. Asinum duxit ut i
 eo uirgo grauidata resi
 deret. bouem duxit ut ue
 deret. pexpensis. erat aut
 noctis metum quando ue
 nerunt in bethlehẽ. sicut
 uidetur uelle ignari. et tunc
 ante portam erant ciuitatis
 bethlehem. angelus ap
 paruit clavo uultu formam
 habens pueri induci uesti
 bi candidis et stans ante
 eos. impabat uimentis
 ut starent. et asinum in quo
 residebat uirgo grauidata te
 nebat manu. et quia ho
 ra pueri adueniat. et sem
 per. propter multitudinem
 eorum. qui causa faciende
 professionis conuenerant
 non inuenerunt ibi domum
 hospitalem. sed illa nocte
 manserunt in chuesorio.

est autem chuesorium. secundum
 ysid. locus patens sic dic
 tus. quia ibi diuersi con
 muniunt. secundum bedam
 uero est platea uacua intro
 ducens uicos habens intro
 itum et exitum ad utrumque et
 propter intemperiem aeris
 superius cooptam ut ibi
 canes ad loquendum conueni
 re possint. et dicitur diuiso
 rium. quia diuisa officia
 habet ibi. g. hospitia sunt
 uirgo maria et ioseph.
 siue ideo ut dictum est. si
 ue quia pauperes erant.
 siue quia tarde ueniunt. et
 autem ita artum uel forte
 alijs repletum. ut non
 haberet locum nisi arat
 simum inter animalia bru
 ta. et ideo dicit lucas. quod
 non erat ibi locus indui
 sorio. Inquit etiam ioseph
 introduxit bouem et asi
 num quoque ad ducem. et

cab.

habebat

construxit eis p̄sepe ut
potuit. venit autē lux
de celo. et illuābat do
miculū illud mox ut
uirgo intrauerat. sic
uult ignati? et ioseph
uidens instare uirginē
partū cucurrit oīus
nesciens forsā. quom̄
deberet parere. et uoca
uit obstetrices turcē
te autē eo statim lux
magna circa uirginē
respendit. et miratu
do anglorū celestium
cū lumine de celo descē
dit. qui omnes cū can
tu et laudibz circūste
terūt uirginē p̄nentē.
et sic ih̄c xp̄c filius dī
de uirginē nascitur. et
angli uirginē p̄nenti
et nascēti puero ih̄u
cū laudibz serui erūt.
Puerus autē ioseph
uidens quia uirgo dī

filium peperit. puerum
cū gaudio. p̄tinus adora
uit laudans deū et pre
mimo gaudio mater uir
go puerū suscipiens cō
trectabit manibz simulit
et ioseph. ueniunt igitur
obstetrices quas ioh̄ iose
ph uocabat. ~~zaphel~~ scilicet. **zaphel**
et salome. et uidentes pu
erū iacentē nullū ī matre
signū inueniunt p̄tis. sed
penitus ī madara. et in
tactā pepisse sine dolore.
et insup̄ iuenerunt eius
ubera plena lacte. salo
me autē una obstetricū uo
lens signa partus ampli
mea scrutari et impuden
ter cū manū ad hoc exten
disset statim brachiū eius
arefactū. cui et manus
mauit. tunc illa misa
recognoscens. quia male
fecat cū lacrimis et gemi
tibz exclamabat dicens.

27
rogans uirginē ut sui
miserat. et restituat ei
manū. uirgo autē con
siliū. ut nati pueri au
xilium inuocaret. qd' cum
fecisset mox restituta ē
sanitati. sicut ex euntes
obstetrices dei magna
lia diuulgabat. **M**aria
autē uirgo puerū suū
pannis inuoluit. et in
bouē et asinū posuit
cum in presepiū. et bos
et asinus. quasi cogno
scens creatore suū. ut
uult. **C**ris. genua sua
flectebant coram puero.
nec ultra comede uoluit.
Joseph uō ut uult. theophi
lus hystorioraphus. canta
bat laudis canticū toti
trinitati. pro qd' ipm pre
omnibz alijs ad hoc ele
git. ut suū sibi unigeni
tū cōmenderet. et incarna
tionē eius sibi p spiritū

sanctū reuelaret. qm
morans quomodo imple
te cēt in eo uisiones
aphazū. dicendo qd' hic
lapis ab scilus demon
te sine manibz. iudā.
Hic est serpens eneus
in pira suspensus. **M**u
mus. **H**ic est aues ab a
brahā. p ysaach immola
tus. **I**n Gen. **H**ic est ros
quo maduit **S**edeonis
uellus. **I**n li. **J**udit. **H**ic
est flos de radice yesse.
Hic est mamma martha
testis. **H**ic est stella de ia
cob orta. **H**ic est puer
quē israhel de uirgine
concipi prophauit. **¶**
Xpō autē de uirgine
nato apparuit i acie
qda stella que pulchri
or cetis clariorqz fiderit.
ut dicit leo papa facile
intuentū oculos ad se
conuertere potat. ut mul

lo modo uidet' otiosū qd'
tam insolitū uidebatur
non eū i firmamēto ci-
at. cum stellis alijs mā
tenens. sed in acie dei
sustentata. uirtute ibat
ab oriente donec stabat
supra domū ubi erat pu-
er ihc. et splendor eius.
ut ult' cris' uidebatur
proū mundi. Eadem
etiā nocte ut dicit. Luc.
Pastores in regione illa
uigilantes erant super
gregem suū. et ecce an-
g'us dñi stetit iuxta il-
los. et claritas dei curū
fulsit eos et timuit timo-
re magno. i dixit illis an-
g'us. nolite timere. ecce
annūcio uobis gaudiū
magnum qd' erit omni po-
pulo q' natus est nobis
hodie saluator qui est
xpc dñs in ciuitate da-
uit. i hoc uobis signū

inueniens. infantē i uio-
lurū pannis et positū in
presepio. i subito facta ē
cū anglo multitudo celestis
eratus. laudancū deum.
et dicencū glā in excelsis
deo. et in terra pax homi-
nibz bone uoluntatis. et
factū ut discesserūt ab eis
Angli in celū. pastores lo-
quebant' ad inuitē cū sea-
mus usqz bethlehe. i ui-
deamus hoc uerbū qd' i
factū est qd' fecit dñs. et
ostendit nobis. i uerū
festinantes. et inueniūt
maria et ioseph. et infan-
tem positū in presepio. Vi-
dentes autē cognouerūt
de uerbo qd' dictū erat
illis de puo. hoc et omēs
qui audierāt mirati sūt
de his que dicta erant a
pastoribz ad ipōs. maria
consuebat omnia uerba
hec confens in corde suo.

Tunt diuersa miracula
contigerunt ut legitur
ingestis Romanorum
nocte natiuitatis xpi
ihu in ciuitate roma
na uiuus fons efflux
it. qui produxit riuos
olei purissimi qui flux
erunt usqz in tyberim
Augustus etia octauia
nus qui tunc rexit mo
narchiam mundi ut
legit inscriptis sibille
phisse uidit nocte il
la sy dus qd dam in ech
e habens splidore stel
le et ymagine uirgi
nis gestantis pueru
inter brachia cui fa
cies splenduit sicut
stella et cum cesar
quereret quid designaret.
sibilla respondit de
uirgine regem esse na
tu qui dñs debet esse
celi terre et maris q

Audito cesar deiecit sta
tua sua ad honore re
gis nata qua preparari
fecit et in qua feterat
se adorari Item nocte
natiuitatis xpi mel
pluit super terra p uni
uer su mndu ut dicit
theophylus Unde canit
ecclia hodie p uniu su
mundu mellis sui facti
sunt celi Item eadem
nocte cuncta flumina
substituerunt tribz hor
is ut no fluerent sicut
dicit Germanus Item
dicit glosa quedam sup
Lucam eade nocte om
nes sodo mite qui tunc
vini repiebant mor
te bitanea interiecit.
Item eade nocte ut se
bitur ingestis gretor
tria ligna de archa
noe intum et puler
unt ramos fides et

virtuerunt

flores cum fructu. Egesip-
pus hystorographus et
dicit qd nocte eadem
viginti milia pagano-
rum liberos interfecerunt. Idem
ingestis humorum dicit
qd eadem nocte facta gn-
dine nubibara ruzi-
a exethere cecidit yma-
go quedam habens formam
uirginis et mibrachys
infantem coronatum
caput bauiat nec po-
terat sciri de qua eet
matia. quia nullo calo-
re solui poterat. sed
posita in luto diu ser-
uata est. post trigin-
ta duos annos liques-
cebat in quo mysterium i-
carnationis et passio-
nis figuratum fuit. qz
post annos triginta du-
os xpc igne passionis
liquefactus est. Item
legitur in cronica ro-

manorum qd eadem noc-
te templum pacis corruit.
Romam uero mundo paca-
to subcesare Augusto te-
plum magnum et fortissimum
construxerunt. et illud tem-
plum pacis uocauerunt.
de quo consules quia
duratum eet. respo-
sum est eis don uirgo
pariat. qui gaudentes
dixerunt. ergo in eternum
stabit. quia nunquam ui-
go pariet. hoc templum
cecidit eadem nocte. It-
orosius ad ad. scribit.
qd tres soles ante xpi
incarnationem in celo
nati sunt qui paulatim
in unum solem conuincti
sunt. in quo figuratum e-
tres nobles naturas que
nunc debent in uno xpo.
deum. animam. corpus. It-
German in cronica scri-
bit qd articulus aureus

in specula solis apparuit
qel figurabat eternita-
tem regis nati. Unde
daniel. scdo. **A**uscultabit
deus regnu qel meter-
nu non dissipabit. **I**te **¶**
germanus refert in co-
nias qel vnus illorum
tru regum. qui post ab
orientē uenerūt ad pu-
eru ihm assidam seu
huic. **A**urione qui posuit du-
o oua. et hoc fouebat
scdm exigencia sue na-
ture. tempe autē fens
ex uno ouo leo exyt. ex
alio agnus i signū qel
is qui nascebat. leo cō-
resurgendo agnus pa-
ciendo. **A**lii regum illoz
ortū hūit. in quo plan-
tauit et excoluit. bals-
amū. In uno stipite
balsam uico creuit. su-
culus quida herbe qel
am nemo nouit. hys

folia uias et florem i sup
premo rotundū et roseū.
pulchriorē rosa. follicul
aut floris creuit et mox
dilatabat. et nemo scit
quid portaret gmmis
paulatim autē maturi-
uit et p se rumpebat. et
prostrauit uicula columbe
similis et humana uoce
lequebat. dicendo quod
deus es creator celi ter-
re. maritū saluator om-
niū de uirgine natus
est. **I**tem uxor tercij
magi genuit i sanctē
hora natiuitatis dñi
qui mox ut fuit natus
supra pedes stabat ple-
ne loquens et dicens.
sic ego natus sum. ut
mouar. quia ostendere
debeo dñm seclī nātū
mū de uero uirginis.
qui post annos trigim-
ta tres. est passurus

7

et redempturus mundū
peritias supplicū et huius
signū est qd' ego post
triginta tres dies sū mor
iturus qd' etiā factū est
plus tamen multa futura
preherit. **I**te arboris so
lis et lune de quibz dicit
deu. penultimo sup be
nethione ioseph de po
nis fructuū solis et lu
ne de quibz etiā rescrip
sit alexander rex mag
nus ad ap. Quod sunt
ionente infimibz in die
altitudine centū cubito
rū et cū sol orit et sum
mitatē arborū tangit
splendor solis. arbores
hinc inde mouēdo se qd'
sunt et flectūt se usq; ad
radicē. et cū quicūq; scia
ri aliquid uoluit de futuris
interrogat responsū
ab arboribz. et audit ibi
futura ad eomibz ha

bitantibz in eis de has
arbores consiliū alexan
der qd' sibi futurū esset. et
responsū est ei qd' inuē
ret babyloniā et ibi ue
neno interire debet pro
curante sorore sua pome
harū arborū que sunt
magnitudie corporis
humani et suabant
mela. etc. Annis non li
cebat etiā alicui inua
re ambitū harū arborū
qui esset animo leuis
et immundus a contactu
mulierū ista scribit in
pte beatus ambro. islo
sup deu. **I**te igitur
arbores in nocte narra
tans dñm. Responsis
puare sūt demonibz
expulsis tū et clama
tibz. qui nos creauit
falsus est homo et ab ho
minibz nos expellit.
Solis et arbor aruit in

xpi natiuitate. tunc ar-
bor aruit in eius passi-
one. Item bragmani
gentes quedā ultra a-
gange flumiū habitan-
tes. mille annis ante
xpi natiuitatē archi-
derūt deū eternū tres
psonas. patrē et filiū
et spm sc̃m. unū deū
et filiū incarnandū.
⁊ hy in nocte natiuitatis
xpi uiderūt stellam
radiantē nūciā nati-
regis et gaudio reple-
ti sunt. Deinde ut scri-
bit **Eu**⁹. Tertia die io-
seph de thūsano trāsit
ad aliud hospitium in
bethlehē. maria autē
puerū suū ut moris ē
lactabat balneabat.
fouebat. et puer hic
interdū fletet humi-
nā in se fragilitatem
ostendens. quier⁹ tamē

erat ualde et pociens
nō clamans. ut neqz
matrē suā. neqz alios
pau baret. Octauo
autē die. ut scribit lu-
cas. circūdebat⁹ puer.
et uocātū est nomē ei⁹
Ih̃c qd uocātū est ab
anglo p̃us quā con-
cipet. post tridecim at-
dies. tres reges uener-
unt ab oriente stella
duce ierusalē. querētes
et dicentes. ubi est qui
natus est rex iudeorū.
vidimus eū stellā ei⁹
in oriente. et uenim⁹
adorare eū. Audiens at-
hoc herodes rex turba-
tus est. et omnis ieru-
solima cū illo. et con-
uocāns omnes prin-
cipes sacerdotū et po-
puli sascitabat⁹ ab eis
ubi xpc nasceret. At
illi dixerūt in bethlehē

inuitō

iude sic enim scriptū
est. et tu bethlehem ne
quaquā minima es in
principibz iuda. ex te enī
eriet dñx qui regat po
puli meū israhel. tūc
herodes clam uocatis
magis. diligenter didi
cit ab eis tñus stelle q̄
apparuit eis. et mites
illos in bethlehe dixit.
ite et interrogate dilige
ter de puero. et cum
ueneritis renunciate
michi ut et ego ueni
ens adorem eum. qui
cum audissent regem.
abierunt. et ecce stella
quā uiderant inorien
te ante cedebat eos. et
usqz dum ueniens sta
ret supra ubi erat pu
er. **V**identes autē stel
la genui sunt genitho
magno ualde. et mī
tes domū inuenerūt

puerum cū maria mē
eius et pudentes ador
auerūt eum. et apertis
thesauris suis obtulit
ei munia. aurū thus et
miram. h̄ scribūt. o. y.
Dicitur autē qd̄ puer
ihc quasi uultu et uisu
placido munus eorū ac
ceptauit. et quasi bene
dicens eos. manū dextm
ad eos porrexit. **D**icit
etiā qd̄ ipi uirgini plu
rima numera et gemas
et byssum et purp̄am
tradiderūt. et qd̄ ioseph
etiā tanquā nati nunt
cium honorabant mu
neribz de argento. **I**p̄m
secreto uocantes et de pu
ero p̄sentantes. qui et
totū eis myst̄iū pande
bat. dicendo qd̄ mater
p̄m esset uirgo. tunc
ad puerū redeuntes
adorabant ip̄m in tñ.

et cum gaudio recesserunt. **V**erū tamē quia matheus ewangelista ubi de istis regibz loquitur non facit mentionē de Joseph. sed dicit qd' inantes domū in uenerunt puerū cū maria matre eius. dicunt aliqui qd' ioseph tunc diuina dispensatione defuit ne oriret regibz suspicio. puerū de eius semine ēē natū. sed quia scdm doctores scōs idem qui reges foris pstellā duxit intus p inspiratione spiritū scī eos instruit ⁊ ad fidem formauit. potest esse qd' matheus nō ideo tacuit de Joseph quia defuit. s. ne pater pui non solū nutricius putaret nō dico a regibz qui mibz erant diuinit' illustra

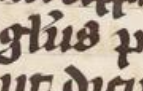
31
ti sed a nobis amoniti. Autē in sompnis ne redirent ad herodē per aliam uia reuerſi sūt ī regionē suā. et postq̄m impleti sūt dies purgationis. marie ut dicit Lucas. 11. scdm legem moysi tulerūt illū ī ierusalēm ut sistent eū dño et ut daret hostiā pro eo sicut dictū est ī lege dñi parauit. aut duos pullos colūbarū et ecce homo erat ierusalē cui nomē symeon. et homo ille iustus et timoratus expectans consolacōne israhel. et spiritū sanctus erat meo. et respōsum acceperat a spiritu sancto. non uiſurū se mortē nisi prius uideret xpm dñi et uenit ī spiritu ī templum.

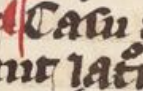
et cum inducent puerum
in ihu parentes ei
ut facerent scdm con
suetudine legis. pro
co et ipe accepit et ipe
accepit eu in ulnas su
as et benedixit deum
ac dixit. Nunc dimitt
tis seruu tuu dñe scdm
uerbu tuu in pace qia
uidetut odi mei salu
tare tuu qd passi an
te facie omniu popu
loru. **L**umen ad reue
lacionem gentium
et gloriā plebis tu
e israhel. et erat pa
ter eius et mater mi
rantes sup hijs que
dicebant de illo et di
xit symeon ad maria
matre eius. ecce posi
tus est hic iunna et
in resurrectione milia
ru israhel et insignu
eum est contradiere et tua

ipius anima parabi
bit gladius. apparuit
autē post hec angelus
in sompnis ioseph ut di
cat math. 1. d. surge et
accipe pueru et matre
ei et fuge in egyptu et
esto ibi usqz dum dica
tibi futurū est em ut
herodes querat pueru
ad pndu eu qui con
surgens nocte accepit
pueru et matre eius
nocte et secessit i egyptu
tu herodes aut uidens
quo illus eet amagis
iratus est ualde et mit
tens occidit omnes pu
eros qui erant i bethle
hem et monimibz finibz
eius ab imatu et eti
fra scdm tempus qd
exquisierat a magis
Cū aut ioseph ducer
matre et pueru i egyptu
dicit iosephus

qd' puer vnus anni fu-
 it et habuit duos as-
 nos. i. imo sedebat ma-
 ter cū pueris. malio uic-
 tualia necessaria uehe-
 bantur. hūit etiā duos
 boues. vnā ancillam et
 tres seruos. transiuit
 autē p desertā solitudi-
 nē ubi nullā habebāt
 uiā ubi sepe fame sit
 frigus. diuitas tempest-
 rates grandini corusca-
 cōnis conitru sustine-
 bant. 7 sic p quadragi-
 ta dierū spaciū artum
 eūtes quantū annū las-
 si essent hospitio caru-
 erūt ut uult ignazius.
 legitur etiā de infan-
 cia saluatoris qd' mer-
 dem itine mira
 uerūt quādā splendē
 tenebrosam. de qua e-
 grediebant dracōes
 horridi de quibz plimū

trebantur. puer autē ex-
 citans se de brachys ma-
 tris coram dracōibz pe-
 dibz erectis stetit obiec-
 tis manibz cont' feras
 dracones autē quasi q
 gnoscerent creatore suū
 adorabant. ut uidebat
 puerū recedebant vñ
 7 et leones. et alia diu-
 sa ferarū grā cōcurrere q
 currerūt. quasi adoran-
 tes puerū et matrē eū
 cū eis etiā ambulabāt.
 et quasi ignotā semitā
 demonstrabant. Tūc
 autē : . . die quādā pre-
 calore solis qñ
 et iumenta si-
 tū maximā tollarent.
 et non possunt inue-
 re aquā. uenerūt ad
 arbore palmarū quiet-
 centes ibide. puer autē
 ihc pum digito fodit
 terram et uberrimus

fontis eripuit. quo omnes
fuerunt cum gaudio recreati.
homines et iumenta.
Arbor autem alta fuit
sub qua sedebant. man-
caamine pendebant
fructus et puer impa-
uit arbori ut ramos
electet et daret fructum
manibus suis sue et ma-
tri arbor cum stupore
magno uidentem se in-
clinauit se ad gremium
matris. recepit ergo
uirgo fructus et omnis
cum gaudio comeder-
unt. et prima . . . pre-
que super fuit.
seruauerunt.
Sepe autem panem eis de-
ficiens inuia appa-
ruit eis angelus pre-
bens panem ut dicit
theophylus. Scribit
etiam de in fantia calua-
toris quod bubale accu-

rerunt. et terue ubera
ad mulgendum prebentes
eis prout cumque transi-
rent persiluas arbor-
es ramos et cacumina
quasi adorarent puerum.
inclinabant ad eum et
similitur uerencia. alia-
faciebant. herbe flores
germina. accidit autem
ut alationibus caperent.
et unus eorum ceciderit in
fontem. qui collegit eos
hospicio et large ipsius
uictualia ministravit. ut
multate prius plurimumque
delectatus. uxor autem
latronis fecit balneum
quo maria puerum bal-
neauit. Casu autem super-
uenerunt latrones alij
grauiter. Ab hostibus
uulnerati pro latroci-
nio. et unus ex eis cru-
orem de uulnibus suis a-
qua de balneo pueri

33
Abiit. et mox sanita-
tem recuperavit. Ad ui-
dentes alij fecerunt sic
et sanati sunt. miraba-
tur autem hospes et hos-
pita. et aqua illam sol-
litate reservantes. pecu-
nias divicias receperunt.
cunctas egritudines cu-
rantes. Joseph autem cum
puero et uirgine ibat
viam suam et hospes et
hospita dolentes et tris-
tes sequebantur. ostende-
res eis viam et rogan-
tes ut ad eos in vestitu
declinaret. et quia mi-
nus fuit estus. et calor.
nutu domino factum est. ut
perviam incedebant. nu-
be tegebant. que cum eum
tibus ibat et cum stantibus
staret. aves sepe voli-
tabant super eos et pium
regem et creatorem agno-
scentes humana saluta-

bant voce. **Aue** rex et
domine celi et terre ihu.
fili virginis creator seculorum.
Vnde prophetas ananias
dicit habere ut si regem
videat vel hominem qui
futurus sit rex. salvet
cum humana voce dicen-
do. **Aue** rex. **Cum** autem
joseph sicut dicit ger-
manus historiographus
curbaretur. dum in difficultate.
Anglus ei ap-
paruit dicens se ad mi-
serum ad eius consolacionem
devia et addidit
tibi restant adhuc.
xxiiij. diebus. illas vias
ad iutorio dei transibis.
et venies in egyptum. quod
et sic factum est. **Cum** autem
venissent ad quandam
civitatem egypti que vocatur
herinopolis transierunt
arborem quandam que dicitur persic

et fuerat ydolis dedica-
ta et statim arbor se in-
clinavit et incurvauit
ramos suos quasi ador-
ando creatorem suum.
et ex tunc accepit vir-
tute medicinalē. ita
quod fructus eius. cortex
fiondes lignū flores ad
cunctos dolores finit
remediū. cultura ab
ea demonū effugata.
Cum autē intrasset
ihc terram egypti dic-
to. quod omnia ydola e-
gyptiorū corruunt ut
adimpleret quod dictū
est per ieremiam prophetam.
Ascendit dñs sup nubē
leuē et ingressus ē egyptū
et corruunt omnia
simulachra egypti. Dux
autē affertus ut scri-
bit germanus hystorio-
graphus videns cor-
ruere simulachra. obstu-

puit. et templū circū-
ens quesiuit. si uenisset
quisquā extraneus et
inuenit uirginē ma-
riam sedentē et ingre-
mio eius puerū. Dux
ergo intuitus matrem et
puerū mox ad terrā
corruit et puerū adora-
uit. Conuocans autē po-
pulum dixit. Omnes huc
uenite et suscipite in-
fantē et dñm adorate.
hic puer nostrā terrā
intrauit et deos ues-
tros sua formidine
culcauit. hic est puer
de quo nobis preduxit
reges. qui terrā uentū
āno pretico transierunt.
et adūm adorandū.
stella duce cū muneribus
puerū. hic est pu-
er quē nobis preduxit
balaam propheta ut stellā
de iacob oriturā. de qua

etiam uobis ap̃ha Jeremi
a. cum ad uos uenerat
pphetauit. hic est pu
er de quo uobis etiam sibi
lla p̃dixit. hic est pu
er quē uidetis est deus
et homo de uirgine ge
nitus. ip̃m deū dei filiū
adoremus. ¶ **F**lorandū
autē qd̃ sibilla nomē
est appellatū non p
priū sicut ap̃ha. vnde
omnis femina ap̃heti
zans sibilla dicebat.
vnde plures fuerūt si
bille ut dicit ysidorus.
scilicet sibilla romana.
sibilla troiana. sibilla
hebrayca. sibilla egi
ptiaca. sibilla carthā
ginēsis. sibilla babilo
nica. sibilla greca. si
billa erichea. Omnis
autē plebs ciuitatis
cu eiusdem ut audi
uit uerba dicti affro

disij et uidisset infan
tem. sicut legitur de
infancia saluatoris
flectentes genua ador
auerunt eum. Maria
et Joseph suscipientes
cū gaudio. Curq̃ ad
uenerit sciscitantes. Jo
seph autē ait illis. Je
sum dī filiū ab eterno
de patre genitū Mariae
uirgini p̃ ang̃lū annū
ciatū et de ea p̃ sp̃m
sān sine uirili semine
conceptū et in carne
natū. Cum hoc audis
sent egiptū credider
unt et collegerunt
Ioseph cum familia su
a hospicio omnia insu
per necessaria promi
dentes. Illam sic autē
Maria cum puero in e
gipto iuxta Machabios i
hystoria scolastica sep
tem annis de labore

hodie fugisse

sicut d̃

Ih̄c

manuū uictabat. Jo-
seph in arte carpenta-
ria maria in bysso et
purpura laborabat.
in sup̄ conductū mei
agrum coluit. et ut
uult ignat⁹. quando
puer unū mēsem
et annum etatis habuit
erectus siue sustentaculo
sup̄ pedes suosambu-
lauit. p̄ se etiā surgēs
et stans. Cum uero an-
nū et dimidiū impleuis-
set loqui cepit non
bulluando ut pueri.
sed p̄fecta uerba et du-
lceiter proferendo. Cū
autē duorū annorum
factus esset. ablactat⁹
fuit sponte sua se ab
uberib⁹ retrahendo nō
sicut alij pueri qui a
maritamine appoita
ablactant⁹ inuia. Cū
decem uero annos cō-

pless⁹. thac German⁹
hystoriograph⁹. nūquā
amodo uisit. ul' p̄uile
quid gessit. sed uerba
sua cum pondere p̄u-
lit. Regitur autē de infā-
cia saluatoris. qd' ip̄e
ih̄c studiu⁹ erat mari-
sue marie et Joseph.
et frequent⁹ aquā ei
attulit de fonte ubi
alij pueri hauserunt
aquā. Quicū fregisset
uasa sua et fletent.
ih̄c ea re integrant⁹
et ip̄is restituit. Dicit
et theophilus qd' cū ih̄c
p̄ p̄ratū cū piusambu-
lauit. serpens unū de
pius uulnauit et mor-
tuis est. et ip̄e restituit
ei uitā. Die quadā
cū Joseph de labore ue-
niens hospites addux-
isset nec haberet nisi pa-
nē modicū iussit ut

hic panē illū portaret.
et ille plurimos panes
attulit quos immensa
ante hospites posuit.
Erant uero panes illi al-
bi et miri saporis quod om-
nes edentes ammirati sunt.
fecerunt autē pueri egi-
ptiorū dñm sibi regem
coronā ponentes super
caput eius et genua
coram eo flectentes. An-
gelus autē ut euangeli-
sta tradidit. apparuit in
sompnis Joseph dicens.
Surge et accipe puerū
et matrē eius et uade
in terrā isrl. De sancti-
sunt enī qui querebant
animā pueri. Joseph
igitur licentiā aui-
nis suis gratias egit il-
lis pro beneficiis et docuit
eos colere unū dñm. Eg-
yptij uō de eo recessu do-
lentes ualde ymagines

uirginis et pñi faciē-
tes in suis oraculis po-
suerunt et reuerentiā
illis et honore meorū
memoriā exhibebant.
et sic ut scribit orache.
Joseph consurgens ac-
cepit puerū et matrē
eius et uenit in terram
israhel in uia labores
uarios et tempestates
perpessi. sicut famem
estū. uentū pluuiā. ita
ut sine tecto nuda hu-
mo noctu sepius paula-
uerūt donec peruenit
in nazaret ubi reman-
sunt. Ibiq; quia cum
dilecto filio begn e sac-
cepta. Hic etate pfecta
et sapia pulchritudine
et eloquencia et morib;
cunctis amabilis et gra-
osus et statuerūt eum
puerū sibi regem ipm
domicellū uocantes.

Quegitur in libro de i
fancia saluatoris. qd'
ihc dum uice quadra-
scilicet consuetudine ei'
accepta sportula iussit
et portaret herbas ne-
cessarias matri sue q's
mater dulcissima in
cibis faciens nimiam
amaritudinem habuit.
Audiens hoc ihc faci-
milam modicam contriuit
et misit in ollam et fac-
tus est cibis dulcissimus
et saporosus. **I**bidem
et legitur qd' prope
nazareth erat fons
unde ihc aquam ma-
tri ferebat. clu autem
uice quadra fregisset
amphora. hausit aquam
germio et praeiuit domi
qd' nec gutta minima
emanauit. Videntes
hoc pueri alij frega-
runt similiter amphi-

as suas. et haurientes
aquam germio coram
emanauit. constat et
go nec Ausi redire do-
mum flentes. Similiter iuxta
fontem sedebant. Ihc autem
iussit ut testas congre-
garent et ad eum sin-
gli singlas deportarent.
Portantes igitur testas
ponunt ad ihu pedes qui
manu eas consignas
cunctis audientibus im-
pauit ipsis testis ut qui-
bus rediret ad locum
suum. et mox testa coadu-
nata est. et uasa rein-
tegrata. et sic pueri
amphoras implentes
de aqua fontis domum
cum gaudio sunt reu-
si. **I**bidem etiam legitur
qd' dulcis puer ihc cum
egrederetur semel et rui-
ba pueroz cum illo in
alium locum euntes. **D**icq

alij luderent. et ih̄s
prope respiciens residet
vñs de pueris incau-
te ambulans cecidit de
orsum et exspirauit.
Alij pueri fugientes q̄
factū fuerat retulerūt.
Statimq; iudei notauer-
unt ioseph et maria
et inculpauerūt ih̄m e-
orū filiū qđ puerū illū
p̄cipitass. Mater uero
sciens eius filiū inno-
centē. Dixit ad illum
fili qđ ad hanc calūp-
niā respondē debem?
Ih̄s ait illi pia mater.
multas calūpnias op-
tet nos ab impijs si-
ne meritis sustinere.
Verū nūc ut mea in-
nocentia demonstret.
faciā ut ip̄e me defūc-
tus excusset. Accedētes
ergo dixit ih̄s ad illū.
Zeno hic si aliquo

te offenderim. tunc pu-
er defunctus auctis
audentib; exclamauit.
qđ nullo eum offendit
sed ait illi ih̄s. Quia
me excusasti et de me
ueritatē protestat es.
uolo ut resurgas et
sanus compleas temp-
ute tue. Adhuc uerba
defunctus reuixit. et
ih̄m pro ciuis adora-
uit. dixitq; hic ē fili-
dei quē adorant an-
gli et demones igno-
rant et homines. **I**bi
dem etiā legit qđ jo-
seph cū ēet carpenta-
rius. duo ligna seruo
suo ad leuanda comi-
sit scđm mensurā quā
ei assignauit. Ille autē
linguā currauit nimis
et timuit contestat. **V**e-
nit autē puer ih̄s et cū **fu**
bene seruis omnium

causam

sibi sue trinitate referat
set. ait prolongemus
lingua ut sermo debi
te mensure conveniat.
Ihc igit unū finem li
gna accipiens trahēbat.
cuius autē finē alterū
accipiens retrahēbat.
et sunt signa trahen
tis virtute ad mensu
rā debitā prolongata.

Legitur etiā ibi qd dū
ihc quandoq; mari a
quā de fonte ferret. sup
solis radium suspendit
vasculū. et post se radi
um sicut finē cum vas
culo traxit. **L**egitur
ibi etiā qd cū ihc puer
vna die sabbati eet cū
pueris alijs iuxta stag
nū in quo plures sunt
piscēs. volentes ergo
de piscibz illis cape fec
unt iuxta quas pisa
nulas induxerūt icas

et

Aquā de illo stagno. ut
sunt et pisces mirantur.
Ihc ergo facta sua pisa
nula impavit piscibz
et complerūt illam. Su
peruenit vero iudeus qui
dā et reprehendit pu
erū ihc qd sabbatum
violasset. et ad violandū
etiā alios induxit. et
currens piscinulā eius
destruxit. statimq; miser
ad terrā corruens expi
rauit. hoc uidentes pu
eri reliqui fugerūt et
factū pueribz retulunt.
Qui currentes ad ioseph
ullulantes dixerūt blā
sēantes de puero ihu
qd hominēda eet. Et in
cantator et qd dignus
eet morte. Ioseph uero
et maria. timentes iude
orū seuiā. querebant
puerū ihc supplicantes
ei ut miser illi morau

et ad suā cognoscendam
inocentiam ipm resuscita-
ret ad uitā. Ammuens
illis ihc ibat cū peni-
bz ad corpus mortui et
uultū cum eis. orouens
autē ihc pede cadau-
mortui ait. Reuiuiscite
et innocentes amodo
maluole nō contristes.
Ad uerbū illud mox ille
reuiuit et culpā suam
manifeste confessus est
dicens. quia digne fuit
hoc malū ppenius. **¶**
Legitur etiā ibidem q
homo nobilis et locu-
plētus in nazareth hī-
tabat nomine ioseph.
Accidit autē ut more-
ret. de quo ioseph alū-
pmus ihu ualde turba-
tus fuit. eo qd mltā
ab eo recepat benefi-
cia. Videns cū ihc tur-
batū ait illi. Vis eum

Amorte suscitare. Vade
et ex parte mea dū il-
li oroues pillū qui te
creauit. et uite tibi spi-
ritū inspirauit. surge
et animum uite sanus
compleas. Ioseph ergo
confident corpus de-
functi adiit. uerba q
ihc mandauit. illi di-
xit. et mox surrexit
magnificans deum.
¶ Ibidem etiā legit
in libro saluz de infan-
cia saluatoris. qd pu-
er ihc cum alijs pu-
eris exierat castellū
nazareth die sabbā-
ti et glebam nouit
fossam inueniūt. ibi
q residerūt. formauit
autē ihc septem au-
culas de gleba terre
quas ad solē posuit
desiccandas. Alijs i
mandauit. ut idem

facerent. Super uenit
autē iudeus quidam
et pueros opantes in
uenit. et eos dure in
cepit. Ihm autē cō
tumelios multis affecit.
dicens eum transgressore
legis quia sabbatū uio
laui. nec sabbatizante
sineret pueros iudeorū.
Volens autē uidens i
ymagines quas ihus
fecerat. cōcūctare cum
pedem ad hoc opus sa
cilegū eleuaret. puer
ihc manus quasi fug
ando auitūlas cōpū
sit. et statim uiuifica
te auolauerunt. ¶
In eodē libro legitur qd
nazareth uicinū erat
desertū. in quo habita
bat multitudo leonū.
qui uicias regiones
undiq; uastabat. et la
cerabant homines cū

iuuentis. ¶ Quarta autē
die magnus leo uenit. p
pe nazareth et fugier
unt homines et iuue
ta. Puer autē ihc solus
egressus castellū. leo af
fectus genua adorabat
eum. et quocūq; puer
ambulabat. leo seque
batur eū. ¶ Pariter autē
cum leone puer ad spe
luncā ibat. ubi multi
leones latrantes senes
et iuuenes occurrebāt.
et eum sicut suū dñm su
scipunt. Ante pedes ei
corruentes et applau
dentes ei lingendo man
eius. hoc igitur uiden
tes homines mirabant.
Qñ autē puer ihc sero
domū reuertē. multitu
do leonū sic famulan
tū et applaudientū se
quebat. homines autē
de nazareth hoc uide

tes territi blasphemabant
ihm dicentes. iste nō ē
ludus puerilis sed est
ars incantoris quā in
egypto didicit et in
trā destructionē exercebat.
Tunc ihc impauit leo
nibz ut in desertum
retraherentur et nullū ho
minē a modo maxime
denazaret molestarēt.
Redierūt igitur leon
es ad siluam et ihus
portam nazareth in
trogit et uenerūt
ad eū iudei dicentes.
quid cum leonibz et
bestijs egisti. quare
pauis talibz te con
mittis. ul' ubi artem
magicam didicisti et
ferebat in eū. **C**ar
bit ignacius qd uir
go maria puerū suū
ihū tunicā tā ualē
arte contexuit. qd

net in faciendo scissu
ra. nec intota tunica
futura apparuit. cū eēt
in fauillus erat ei ap
ta hec tunica. et cum
arcescente arcebat. et
scdm statū corporis se
extendebat. nec ui
luit uetustate semper
pma retinēdo nouita
te. **C**um autē factus
eēt ihc annor. duode
cim ut scribit lucas
ewangelista. ascendibz
illis ioseph maria et
ihū ierusalimā scdm
consuetudinē diei fer
ti consummatisqz diebz
cum redirent reman
sit puer in ierusalem
et nō cognouerūt pa
rentes eius. Crismā
tes autē illū eē i comi
tatu uenerunt iter di
ci et inquirebant illum
inter cognatos et notos

enti

et non inuenientes re-
uerſi ſunt ieruſale re-
quirentes eū et factū ē
poſt tridui inuenerūt
illū in templo ſedentē
in medio doctorū audi-
entē illos et interrogā-
tem. ſtupēbant omīs
qui eum audiebāt ſu-
p̄ prudentia et reſpon-
ſis eius. et uidentes a-
mirati ſunt ⁊ dixit ma-
ter eius ad illū fili quid
fecisti nob̄ ſic. Ecce pa-
ter tuus et ego dole-
tes querebam̄ te. et ait
ad illos. Quid eſt quod
me querebatis neſcieba-
tis qz in hijs que patris
mei ſunt oportet me
eſſe. ⁊ ip̄i nō intellex-
erunt uerbū quod locutus
eſt ad illos. et deſcen-
dit cum eis et uenit
nazareth et erat ſub-
ditus illis et mater

eius conſeruabat omnia
uerba hec conſerens in
corde ſuo. et ih̄c proſi-
ciebat ſapientia et eta-
te et gratia apud deū
et homines. Querit
bernhardus in omel.
Dic bone ih̄u ubi p̄
tridui illud eras. An
ita eſt ut te noſtre pau-
perum p̄ſentia confor-
mares et omnes uite
humane miſericordia
imitares ſuper ſuſcipies q̄ſi
q̄ſi vnus de turba pau-
perum aſp̄e p̄hoſtia. pane
mendicabas. Erat aut̄
puer ih̄c pulcher ual-
de et graciosus. Vnde
pſalmus ait. Specio-
ſus forma p̄ filiis ho-
minū diſſuſa eſt gra-
tia in labijs tuis. ⁊ hoc
ait. Credo in illo ſpe-
cioſiſſimo uultu tam
tam gr̄e celeſtis elegā-

39
nam retinuisse ut omni
um in se aspectu conu
teret. Auditum erigeret et
exaceraret affectum. Dicit
autem Crisostomus. quod autem erat
lactei coloris cum rube
dine mixti. scilicet illud.
Causa. Dilectus meus
candidus et rubicun
dus. Capilli eius eius
nigri molles et longi
et modicum retrorsi. Digi
ti eius ut syda rathia
res cordis nunciantes
benignitatem. Incurtus
mitis et benignus et hy
laris. Nec erant oculi
puni nec magni. sed
mediocres. nec positi
profunde. sed pium pium
nentes. Pupilla inter
ior magna. saphirino
circuloangebatur. al
bedo oculorum coloris lac
tei. palpebre flexibiles
se bene concludentes

pili palpebrarum non
densi sed sine uitio mi
di. Supercilia nigra et
elevata pilis brevibus
condensata. frons leta
non rugosa. sed plana. A
nasus optime disposi
tus. non tenuis. non
tortuosus. non grossus.
non brevis non lon
gus. sed ad modum dece
tem. modumque propor
tionatus. modicum aq
linus. Nares sine pil
munde omnino confi
miles. Genae et max
illae nunc pulchritudinis
candidae et roseo colore
aspice. nec tenues ne
tumescere. sed bene
decentes. labia dulci
flua. rubea et modicu
tumida. Dentes albi
simi bene iuncti et si
ne uitio dispositi. Im
gua dulcis eloquens.

Anhelus suauissimus
et odoriferus. Barba
nigra et satis proli-
xa. de pilis mollibus
et uenustis non nimis
magna. sed tantum in-
ter et mandibula con-
tegebat non tamen
rara fuit. sed serua-
bat densitatem decen-
tem. orientum fuit semi-
circulatum modicum ual-
lidum huius per medium.
Collum colore lacteo
candelidum grossine et
longitudine decen-
ti per portione uenust-
um. nulla ibi de formi-
tas et indecentia. ora-
mus candida molles
et tractabiles. non
apparentibus uenis. sed
carne tecte. digiti cor-
nales longi bene in-
iuncti et generosi.
Ungues lymphidi. mu-

th. onichino. similes
parum rubicundi. pedes
eius impuericia sunt
speciosissimi. sed ap-
ter plimum fuerunt.
per contracti. quia per
itaque aboleuit. nunquam
calceus usus est. Incer-
sus eius morigeratus
et planus nec tardus
nec preceps. sed decens
et honestus. Erat autem
ihus ut ait. Dama no-
bilissime complexionis
tus. quia quicquid in
humoribus prauis in-
ueniebatur. et mundi
meo totum collectum est.
Nunquam fuit ex humo-
rum distemperantia mo-
lestus ut infamatus
ut Theophilus. quamvis
ex humana fragilita-
te uoluntarie propter
nos suscepta. famen-
situm frigus. calore las-

modi
suaudine et huius inco-
moda passus sit. Quā-
uis unū aliquando bi-
berit carnesq; comed-
it. tamē in cibo et po-
tu semp parvus et tem-
peratus fuit. Vestitus ei-
ut verba innuit. fuit
tunica in consuetis et
secūm mortū iudeorū de-
sup damide triangula
tegebatur. que ad duos
angulos quodā tenacu-
lo necebat. Quod
autē ihc ante tempus
predicationis in adole-
centia opatus sit. Ser-
manus hystorographus
refert. Dicit enim qd
frequētabat templū
iherusalem adorans pa-
trem suū. Ad hoc idē
ibat aliquando in deser-
tū. ubi sepius cum an-
gelis loquebat sibi apa-
re missis. qui etiā de

40
ferbant sibi panē et
potū celestem. ad refec-
tionē corporis animal
Refert theophilus
qd in deserto. leo depor-
tauit filiū cuiusdam pa-
storis et pater cum e-
iulatu secutus īuenit
ihm. qui misertus ei-
impauit leonē et mor-
puerū reportauit. ille
sum et posuit ante
pedes ihu et recessit.
pater uidens filiū in
mū prelerencia cordis fle-
uit et pacens adora-
uit. et gratias egit ie-
su. Refert etiam g-
manus qd die quadā
cum ihus transiret
heremū inuenit cū
uenator qui ex morsu
serpentis intumescit
et ihus suū misertus exca-
rat. ab eo uirus et sta-
tim curauit eum.

Idem etiā refert qd
coluber dormientē quē
dam intraverat. Acci
dit autē ut transeun
te ihu nimis torque
retur. Unde misert
sus ihus statim cura
vit eum. Hec et ml
ta hys similia fecit
ihc. Adolescens exiit
que non sunt scripta
eo qd non tunc eleg
at discipulos. qui sua
miracula conscriberet
et alijs propalaret.
Unde iohs ait in evā
glio. Multa quidem
et alia signa fecit ie
sus que non sūt scri
pta in libro hoc. Iohē
baptista qui scdm a
liquos quindectim an
noz fuit. quando in
trauit heremū scdm
aliquos quāqz annoz
tantū. scdm aliquos

hunc
annoz vii. habent i
quā iohem. ut dicit i
adolescencia visitavit.
et collocaōnes divi
nas cū eo habuit. Se
pe etiā ut dicit. Ser
manus hystoriogra
pus. Maria cū ihu suo
dilectissimo filio resi
debat solitaria et ar
chana divinitatis ab
eo dulciter exquirens.
ipse ihus cuncta ei p
dentissime exponēbat.
Cum vō ihc ad annū
tricesimū pvenisset.
Aiohannē baptista i
iordane baptizatus
est. et dicit theophyl
qd tam diu vnda flu
ens fluminis restat
qd non descendit. stas
circa ihm et ipm cir
cūdans donec fluit
baptizatus. Pulces qz
ut idem ait. ad ipm

dominū natabant. et
tamquā creatorem suū
adorabant. Tunc etiā ce-
li apertū sunt. et etiā lux
magna sup eum refulsit.
et vniuersos circūfusi
presentes. Spiritus scs
in columbe specie sup
eum sedit. et uox patris
de celo cunctis audien-
tibus intonuit. Hic est
filius meus dilectus. in
quo michi bene compla-
cuit. Post hoc intrauit
desertū ut temptaretur.
Adiabolo. sicut scribit
martheus. et uniuerse
bestie uenientes ador-
abant eum. sicut mar-
cus innuit. et quam-
diu in deserto fuit. cū
eo erant. et ei obsecra-
bant. Regressus autē
ihc deserto ad inuentū
Johanem circa iorda-
nē baptizantē et pre-

dicantem. et cum uidis-
set eum Johannes tran-
seuntem. digito suo de-
monstrauit eum et dixit.
Ecce agnus dei ecce
qui tollit peccata mū-
di. Deinde de acibus
xpī post trīginta an-
nos scilicet de discipulorū
uocatione. de eius effi-
caci predicatione. De
miraculorū opatione.
de eius passionē. resur-
rectione. ascensione.
sufficiēt euangelica
narrat hystoria. et
quia de eisdem etiā
dicitur aliis in locis
suis. id nunc pertransi-
o. nisi tantū qd ut di-
cit Eusebius in hysto-
ria ecclesiastica. mulier
emorroïda a fluxu
sanguinis per eum pur-
gata. In memoria ip-
ius ymaginē ex lapide

cū

De passione
domini nri
jesu xpi

de fieri sibi fecit. ad si-
militudinē eius. et po-
suit eam morto suo. et
mea xpm ihm semp
adoravit. sub hac ym-
agine creverunt her-
be. que tamē crescendo
~~non~~ similibz ymagi-
nis attingissent. tēta
accepunt virtutē. qd
quicūqz egri gustant
eam. imo quicūqz egri
peam solummodo tan-
gebant. mox sanificati
sunt quacūqz tene-
bant infirmitate. **Q**u-
idē etiā qd beatus an-
thelmus longo tempe-
re rogavit beatā uirgi-
nē ut revelaret ei q-
liter eius filius fuit
passus que tandē ei
apparuit. et dixit. Tā-
ta et talia filius meus
passus est qd nullus
sine effusione lacri-

marū potest ex pnie.
Quesiuit autē anthel-
mus. dicens. Dic domi-
na beatissima qualiter
fuit passio tu filij in-
choata. maria respon-
dit. Quando filius me-
us acena facta surrex-
it cum discipulis suis.
Judas scarioth abiit
ad princeps sacerdotū
et tradidit eum pro
triginta denarijs ven-
didit eum. Quesiuit
iterū anthelmus. Qua-
les sunt illi denarij.
maria respondit. Ys-
maheliani quibz et io-
seph fuit uenitū an-
te dñi passionē mille
argenti annis et he-
reditaria successione
denolūti fuerūt ad iu-
deos qui xpm ement
et inde hūc unus tan-
tū. quantū decem usu-

Ales. Quesunt iterū
 anhelmus. Vbi fuisti
 maria quando fuit dū
 cis filius tuus captus.
 maria Respondit. In
 domo sui sororis mee.
 matris Johānis ewan
 geliste. Anhelmu? ait.
 Quomodo ergo et aq
 nuntiātū fuit tibi. qd
 factū fuit. maria Respo
 dit. Audi nunc qd mi
 nus est lamētabile. Ve
 nerunt ad me discipu
 li currentes. ualde lamē
 tabliter exclamantes.
 Barissima dñā dilect
 filius tuus est captus
 et nescimus quo ducat
 iam ligat. nescimus
 utrū iam sit occis. ut
 quid factū sit ei. Ansh.
 Quo tunc fuit duct.
 maria. De orto in quo
 captus erat p uallem
 iosaphat. p portā que

uocatur aurea. duct
 fuit p plateā scribarū
 et phariseorū et pro
 phazū et pontificum
 iuxta templū anne.
 Anhelmu? Vbi fuisti
 cum hec fierent. Bar
 issima dñā. Maria. Gra
 ut discipuli. n. nun
 ciassent michi qd fac
 tū fuit. cucurri cum ma
 ria magdalena iuxta
 templū et rursū au
 diens in domo anne.
 uolui intrare sed nō
 fui p mīsus. Unde for
 is itabam plorans et
 clamans. heu dilecte fi
 li mi. lumen oculorū meorū.
 quis dabit capiti aq
 et oculis meis fontē
 lacrimarū et plorabo
 die ac nocte. maria ma
 gdalena ibat undiq
 introspectiens p fenest
 ras. et ego itabam

idomu.

meo

Audient omnia que to-
ta nocte illa fiebant. et
illusiones blasphemias.
contumelias. quas mo-
do filio inferebant. et
petrū negantē et cum
ter negasset et filius
meus. fin. cum insperet
set. et propter quod egre-
diens foras fleuit ama-
re inuenit nos foris
stantes et euilantes.
et clamauit. Domine ka-
rissima tam miserabili-
ter tractatur tuus filius.
quod nullus tibi explica-
re potest. et currens ab-
scudit se in petra que
uocatur gallicantus. et
non conpuit donec xpc
mortuus fuit in cruce.
Austhelmi. Dic quid fac-
tum fuit postea. et ante
facto eduxerunt eum
de domo anne. et dux-
erunt eum ad calypthā.

Et tunc primo postquam
primo captus est. iudicū
et attures illa desider-
abilem faciem uidebam
spiritus iudeorum macula-
tam. amens dilaniator.
et euilans et alta uo-
ce clamans dixi. heu
dilectissime fili mi. quoniam
miserabili de modo
uideo que toties tuo
amantissimo aspectu
gaudebam. et uolens
eum amplecti. non fui
promissa audeis. sed tū-
ca huc illucque et conti-
meliosae amora. et po-
pulus undique concurre-
bat. sicut quando fur-
es et latrones conde-
nantur. Austh. habuisti
aliquā spem quod liba-
ri posset. et anna. sciebat
quod ita ingeniosus esset
et facundus. et spera-
bam quod se excusaret.

43
si ad iudiciū pueniret.
tunc autē stetit quasi
agnus inotens et mā
suetus. et non apertit os
sui. Erat autē ama
bilis et spabam qd de
berent ei misereri. et
modico tēpore elapso
adeo fuit conspuus. qd
quasi leprosus appare
bat. An h. Quo tunc
ductus est. maria. Ad
iudicem pilatū. Ans.
Spasit tūc ad pma do
mina. maria. qm tunc
spauerat cum tuba cō
ueniret cui sepe dila
ter p dicitur. quorū
infirmos sanauit. Q
in deserto pauperat. qd
eū remanibz iudeorū
eripe debent. tunc v
nanimū corā pylato
clamabant. Crucifige
crucifige eum. At py
latus uolens satisfacē

audelitati iudeorū. fecit
eum ligatū ad statuiam.
et flagellatū. qd aplanca
pectus usqz ad uerticem
non est inuenta in eo
sanctas. hec statua ad
spissa fuit. qd bene au
ca duas palmas man
manū tangē non po
terat. Vnde accipiebāt
corrigias et manū liga
bant. et milites coronā
despinis. scilicet de uitis
marinis. qui habent
acutiores aculeos quā
uere spine. impressiunt
et percusserūt in caput
eius. qd sanguis per
faciem defluebat. In
stabāt autē iudei mā
gnis uocibz postulau
tes. ut crucifigeret. et i
ualefcebant uoces eoz
et pylat⁹ ad iudicauit
fieri petitiōe eoz. Di
misit autē eis illū.

qui propter homicidium
missus fuerat in car-
cerem ihu uero tradidit
uoluntati eorum. Ansh.
Quid fecisti tunc ha-
rullima dñia cum hec
audires. maria. Gla-
dius symeonis iterum
animam meam trans-
fixit. Anshel. **Q**uid
factum fuit postea. ma-
ria. Susceperunt dilec-
tum filium meum ihu.
et bairlaus sibi cru-
cem. Exiit in eum
qui dicit caluarie lo-
cus. et ibi crucifixerunt
eum. Et ita magna
erat aux quod habebat
duodecim pedes in lo-
gitudine. et a dō de-
bilitatus fuit tota no-
cte preterita quod eam
portare non poterat.
Vnde apprehenderunt
symonem cyrenicum.

et imposuerunt ei crucem
portare post ipsum. quod
fecerunt non causa mi-
serationis quod ei compa-
terent sed ut dixi. quia
per debilitatem illud ferre
non poterat. Ansh. Seque-
bantur eum aliqui cum
educeretur. maria. Tota
turba concurrebat. sicut
quando fures ducuntur
ad suspendium. Seque-
bantur autem eum mulie-
res et pueri pientes
luctum super eum et lapides
et conuersus filius
meus ad mulieres dixit
filie iherusalem nolite
fletum super me sed super
uos ipsas flete et super
filios uestros. qui luctum
et lapides super me mit-
tunt nescientes quid
faciant. Ducebantur
autem duo nequam cum
eo ut interficerentur.

et hoc fecerunt ad ma
iorem confusione[m] eius.
et postquam uenerunt
ad caluarie locu[m] cruci
fixerunt eum. et latro
nes unu[m] ad dextris. et
alterum a sinistris eius.
Anthe[us]. Quomodo fe
cerunt ei. *o* aua respo
dit. *o* modo referam nunti
est lamentabile et mil
lus euangelistarum scri
bit. Cum uenerunt ad
locu[m] caluarie nudauerunt
eum totaliter. et ego ue
lame[n] capitis mei accipi
ens circum ligavi lumbos
eius. post hec depo
suerunt crucem sup[er] terram
et eum de sup[er] extende
runt. et primo unu[m] cla
u[u]m inuenerunt. adeo
quissim[us] q[uo]d sic eo uuln[us]
complebatur. q[uo]d san
guis non potuit ema
nare. postea finem ac

44
cipientes traxerunt a
liud brachi[u]m et clauu[m]
similem inuenerunt. pos
tea etiam pedes traxerunt
cum fimbriis. et clauum
tertiu[m] inuenerunt. ita
q[uo]d omnia membra et
ossa eius apparebant.
scdm illud. psalmu[m]. Di
numeraui omnia os
sa mea. post hec erex
erunt eum cum magno
labore. et erat sic alte
suspensus. q[uo]d nunquam
etiam pedes suos attin
gere poterant. et cum erectus
fui[ss]et. p[ro]pter pon
derositate[m] corporis omnia
uuln[us]a dilacerata fu
erunt. et ap[er]ta. et tunc
primo sanguis de mani
bus et pedibus emana
uit. Beata uirgo uero
induta fuit quadam
ueste qua milites re
gionis illius uti solent

qua tegitur caput et
totū corpus et quasi lin
theum. Ista ueste qua
si totū sanguine dema
nibz et pedibus dilec
ti filij sui suscepit. et
fuit hec uestis tota sa
guine confusa. Ant
helm? habuit adhuc
finem karissima dñā
dolor tuus quando dil
ectus filius tuus emisit
sp̄r. Maria respondit
Non. Venerunt enim
milites. et p̄m quidē
fixerūt crura et alii
us qui crucifixi erant
cum eo latronū. ad
ih̄m autē cū venisset
ut uiderunt eum iā
mortuū non fixerūt
eius crura. S. unus mi
licia lancea latus eius
aperuit. et continuo ex
iit sanguis et aqua
et cū hoc uiderē qd

tallem crudelitatem
exerceret in iam mor
tuū. ex animis facta
fuit. et tunc uere imple
ta fuit uime p̄ph̄a sy
meonis. et tuam ip̄ius
animā p̄sibit gladi?
et tunc cepi clamare
et ululare. sed iam omni
no lacrimae defecerant.
"tantū nocte p̄cedenti
plorauim. et dicebam
eyā dulcissime fili ubi
est consolatio mea quā
semp̄ uite habui. Quis
michi det ut ego mori
ar̄ pro te. Anth. Quid
factū fuit post hec. Ma
ria. Rogabat Joseph ab
azimathya ut tolleret
corpus ih̄v. dicens in
ter alia. Dñe nisi cor
pus reddideris cū
p̄demus pulcherrimā
dñā matrem uime
nis qui occisus est que

nimis dolet. Tunc pyla-
 tus cum audisset. qd
 mortuus esset. iussit da-
 ri corpus. et cum ioseph
 illud deponet. maria
 stabat sursum respiciē-
 ut cum brachiū solueret
 tangeret et oscularetur
 illud. Tum autē de po-
 situm cēt detrūte. posu-
 erūt illud ad terrā be-
 ne ad tres passus de lo-
 co crucis. et maria cap-
 eius infimū accipiens.
 amarissime flere cepit
 dicens. heu me dulci-
 sime fili. quale consola-
 tiōne modo habes que
 te mortuū coram me ui-
 deo. Tunc accurrens jo-
 hannes euangelista. ce-
 cidit sup pectus eius plo-
 rans et dicens. heu heu
 de isto pectore aliquādo
 po. tabā dulcia modo
 tristia et lamentabilia

Tunc petrus aduenit
 et pro eo qd ipm nega-
 uerat amarissime fle-
 uit. Tunc maria mag-
 dalena plus omnibus
 flere cepit sup dominū
 suū dicens. Quis mi-
 hi modo peccā. in-
 ta dimittet. quis me
 apud sym. dñe et or-
 orem meā excusabit.
 Tunc discipuli ceteri
 accurrerūt. omnesq su-
 per eum lamentabant.
 Tunc deus ad conso-
 lationē matris sue et
 discipuloy suozū glori-
 ficatus fuit. ibi coram
 eis ita qd nulla plaga
 nec liuor in corpore suo
 apparuit. preter quinq
 vulnera. que in die iu-
 dicij reseruatiū erat.
 et a deo sanus et clar-
 apparuit. Ac si minimū
 aliquā penā fuisset

p pellis. De quo mat
et discipuli fuerunt nō
motlicum consolati. Et
cum sepelire eam uel
lent beata uirgo corp⁹
fortissime tenuit. et se
pelire nō pmissit. Dicit
iohāni. karissime
iohānes relinque mī
saltem mortuū filiū
meū quē habere non
potui uiuū. sed si sic ne
cesse est ut ei hoc fac
as. rogo ut me cū eo
sepelias. Tandem cum
ea in uita poneret in
sepulchrū. Ad eū intra
re uoluit. et non pmissa.
prostrauit se sup
sepulchrū. et adeo mi
serabiliter fecit. qd om
nes discipuli fleuerūt
et cū eam iohēs adci
uitatē dūce uellet la
mentabiliter clamauit.
karissime iohēs non

facias michi hanc in
iuriā ut sepes me a
dilecto filio meo quia h
expectabo donec moriar.
Et tunc omnes flere ce
perunt. Tandem iohēs
quasi uolenter eam in
ciuitatē introduxit. Et
cum uidet populus uer
te aspsa sanguine sicut
ante crucē stillauerat
sup eam. unanimiter
clamabant gementes.
O quanta iniuria hodie
facta est in iherusalem
ista pulcherrima et fi
lio eius et ei ualde con
passi sunt. hic ē dyalo
gus anthelemi quē ipse
cū uirgine beata conuo
sunt. de passione uirge
nitatis eius amen.

Dicitur etiā in libro
de infancia saluatoris
qd cum ihc captus fuit
audens qd manus li

gaunt ei post tergum
sicut latroni et uerbera-
unt eum et colaphis et
alapis eum ceciderunt
et trahentes traxerunt
eum et deduxerunt eum
plausu barbarorum enel-
tebant ei iuxta illud y-
saie faciem meam dedi
percussoribus et genas
meas uellent. Cum autem
ligatus fuit ad statu-
am circa brachia liga-
tus fuit et tantum stam-
perunt ligamina. quod
in suis delicatis manibus
cauo cum cute rupta fu-
it et prius sanguis de
unguibus eius erupit.
Flagellis autem ipsum sic
dure ceciderunt. quod non
cessauerunt donec totum
corpus cruore perfunde-
tur et uulnere uindi-
que nigresceret ex cruore.
Theodosius magnus ille

46
imperator iherusalem
in pretorio pontificis pylati
in codicibus publicis in-
uenit quod sequitur. **F**ac-
tum est in anno nono
decimo imperii tyberii
cesaris ad petitionem iu-
deorum pylatus misit
christum et cursor nullus
pro eo tenebat fasciale
in manu qui expandit
illud in terram. dicit
ihesu domine super hoc am-
bula et ingredere quoniam pro-
phetes uocant te. Iudei hoc
uidentes dixerunt pyla-
to clamantes quare non
uocare pretonis non in-
fissi cum uenire sed per-
cursorem qui fasciale in
terram expandit et su-
per illud eum ambula-
re iussit aduocans py-
latus cursorem. dicit
ei. Quare hoc fecisti
Dicit cursor ante mi-

bndict?

sitione ierusalimā ad alexandriū. Videlicet ih̄m sedē-
tē sup a sinū et pueri
hebreoz ramos tenentes
in manibus. Alij sterneret
ant uestimenta sua di-
centes. salue qui es in ex-
cellis. benedictus qui ue-
nit in nomine dñi. Dic
eis pylatus. Quid mo-
do petistis. cur sor. et ad
cur sorē dicit. ex quo
modo uis introduc eū.
Sciens cur sor fecit ut p-
us. et dicit ad ih̄m. Do-
mine ingredere uocat
te preses. Ingressus ie-
sus signiferis ferentibz
signa curuata sunt ca-
puta signorum ex se et
adorauerunt ih̄m. Iudei
autem clamabant ad-
uersus signiferos. et
pylatus dicit ad iude-
os sicut uidetis. quom-
o curuata sunt ex se si

gnorū capita et adora-
uerunt ih̄m. Dicunt
iudei ad pylatū. flos ^{videtur}
quomodo inclinauerunt
se signiferi iudimus
et adorauerunt ih̄m. Ad
uocans preses signife-
ros dicit eis. Quare
sic fecistis. Dicunt
pylato. flos pagani
sumus. et templorum
serui. Quomodo hūm-
iliter adorare eum. et enim
tenentes nos signa cur-
uauerunt et adorauerunt.
Dicit pylatus ad archi-
synagogos et seniores
iudeorū. eligit nobis
uiros potentes et for-
tes et qñ teneant sig-
na et uideam⁹ si ex se
curuent. Elegerunt
ergo uiros duodecim
fortissimos potentes
et senes et fecerunt
eos tenere signa et

steterunt ante presidem.
 Dicit pylatus cursori.
 Ecce ih̄m foras de preto-
 rio. et inuoluite eum
 iterū quasi uis ordine.
 Eicit foras pretoriū
 ih̄m cursor. et aduocā
 pylatus tenentes signa
 iurando. dicit eis p̄sa-
 lutem cesaris. si flectū-
 tur ingreſſiente illo.
 p̄cidam capita uestra.
 et iussit preſes ingre-
 ſſi ih̄m ſeſo et cursor
 fecit ut p̄us. et multū
 de p̄catus est eum ut a-
 ſcenderet ſaſſale ſuū.
 et ſup̄ambulauit. et
 ingreſſa est. introcun-
 te ante illo incurua-
 uerunt ſe ex ſe ſigna
 et adorauit ih̄m. Cum
 autē ih̄c baularet au-
 tem ſuā ſub onere de-
 ſecit laſſus ⁊ cecidit. ut
 inuuit quedam gloria

ſup̄ ewangliū ioh̄is. Be-
 ata autē uirgo marie
 ih̄u iuxta crucē eius ſtār.
 ſic exultimo doluit. et ſic
 amare fleuit et planxit
 qđ ut dicit theophilus
 oculi q̄ius flebant
 ſanguineas lacrimas
 multa autē ſigna indi-
 uerſis p̄tibz orbis facta
 ſunt. tempore paſſionis
 eius. p̄mo ſol eſt conu-
 ſus in tenebras p̄ totū
 mundū et luna in ſan-
 guine. ſeſo p̄ uniuſū
 mundū ſydera paſſim
 et t̄re motus factus eſt
 magnus. Tertio pene
 ſcandē ſunt et montes
 corruunt. multi rupes ru-
 pte abyſſi patiunt. Quar-
 to uelum templi ſaſſū
 eſt medium. Quinto
 ſup̄liare templi ſaſſū
 eſt et altare pacificorū
 corruptum. Sexto in

templo uox audita est
sedes has et odes relin
quimus. Septimo pa
refacta sunt sepulchra
mortuorum et reuixerunt
corpa defunctorum. Octa
uo multe ciuitates op
pida et castella destruc
ta sunt in diuersis p
tibus orbis quinqz enim
ciuitates alie corruerunt
flono in inferno ubi
sancti patres sunt ca
pi xpi anima descen
dente ad inferos illu
minati sunt et exulta
bant in magno gaudio
sua sperantes liberatio
ne. Decimo cometa
ante passionem xpi ap
paruerit. que est stel
la cometa. que non nisi
cum magna p^{er}ligit se
futura apparet. Unde
morte xpi finita sta
tim illa stella dispuit

Undecimo. mos nouus
inoleuit apud iudeos
quod secundum numerum tribu
um fecant. Duodecim
pulcherrima uexilla et
insollemprimitatibus cur
cumprabant illa cura
templum salomonis et
atrium duodecim uici
bus psallendo. tempore autem
passionis. dum p^{re}latu
tur uexilla eadem stan
te ihu ante p^{re}sidente in
uitas baulis inclinabant
se illi uexilla sicut p^{re}
missum est. Tertiode
cimo. tunica xpi in co
sualis cum militum auda
donata esset p^{re}sorte. et
ille in ducit ea ad pyla
tum p^{re}sidentem in ciuitate
set. pylatus horruit et
ei assurrexit et inuit
caput inclinavit. Ite
omnes faciebant. quos
miles indutus illa tu

nica preteribat. hec aut
 tunica post mortuū roma
 no cesari mittebat. et
 quāq; illa coram eo in
 duc̃ fuit. illi mox cesar
 assurgē coquebat et in
 cinare. Quartodecimo
 serpens quidā cuius
 nomine toxici generis
 et uenenosi. magnus
 ualde captus fuit et uo
 catus in hora passionis
 xpi in contumeliā ihu
 iuxta eius crucē appen
 densus et ex tē medi
 cinalis esse cepit cont̃
 toxicū et uenenū. Qu
 todecimo. arbor solis et
 lune. de qua sup̃ dcm̃ est.
 cum de natiuitate ihu
 ageretur. que nato dño
 responsa dabat. ip̃o pa
 tiente aruit. Sexto in
 multis orbis p̃tib; san
 guis de celo pluuit. Sep
 timo in multis orbis p̃

tib; usum est appere
 signū rubre crucis uesti
 mentis hominū ad hēns
 et frontib; eorū. Octa
 uodecimo. sup̃ ierusa
 lē p̃ annū uidebatur
 signū ignee crucis talis
 figure qd̃ sup̃iores tres
 p̃tes erant crucis quar
 ta uero p̃s inferius
 habuit figurā ensis.
 Nonodecimo. vniūta p̃
 sacerdotes ad immo
 landum ducta in tem
 plū coram i molantib;
 agnū candidū et ma
 gnū emisa est. Vicesi
 mo. oīes qui lancea
 latus dñi transiit i
 cruce vñū habebat corū
 eum et cum alio uide
 bat p̃um. cāū aut̃ san
 guis ihu oculos eius a
 p̃sit. et clarū uisū rece
 pit. p̃pter qd̃ etiā ad
 fidem conuersus est.

Sequuto ergo dñs. Johs
mariam uirginē ma-
trem incessabilē flentē
thuyt inauitate Adho-
spiciū suū et curā eui-
egit. Post resurrectionē
nom autē apparuit
dñs sue dilecte gen-
trici marie tamquā
ipm p̄ alijs omnibus
diligenti ⁊ desideranti
et hoc uult germanus
dicit etiā ignacius. di-
gnū erat ut prius il-
lam piam matrem iam
omni solacio destituta
presurrectionē et appa-
ritionsē consolaretur. se-
igit p̄mo omnium pre-
sentando. Nec obstat
marcus euangelista. q̄
dicit qd̄ p̄mo marie
magdalene. Hoc em̄
intelligendū est. p̄mo
salutē respectu discipu-
lorū. marie autē ge-

marie apparuit p̄mo
similit̄ respectu omnium.
Joseph etiā ab animadū
in carcerant uideiqz
sepelierat eum et hoc
hinc apparuit ihc xpc
in carce post resurrec-
tionē. et consolabatur
eum. sicut legitur in eu-
nychodemi. de ascensio-
ne dñi. uolunt aliqui
qd̄ tamē non approbo
nec omnino repbo. quia
potest stare salua fide
et bonis moribz. est at
qd̄ dicit. qd̄ xpc in
resurrectionē. quando
ecluxit animas scōz pa-
trū delimbo misit eos
in paradysum terrestrē
ut ibi exspectarent suā
ascensionē. et tūc scilicet
transirent in celū. mag-
tamē michi uidetur
qd̄ communicati ei fuit
diebz illis. ut ante scri-

49
bit epyphanus post a
scensione filij remansit
uirgo mater inuicula
tem in domo iohannis
euangeliste. qui cura
eius in fidelem egit. ie
iunij. vigilijs. oratio
ne deuotionem conte
placione. semp insistes
dicta sua moita. dilecti
filij sui frequenter reco
lendo raro loquebatur.
et hoc ubi utilia men
cionem filij sui frequenter
recolendo raro in suis
uerbis immiscens. Erat
autem adeo efficacia uer
ba eius quod qui semel e
am loquentem audiuit.
ul' statim ad ueram fidem
conuersus fuit. ul' se ad
ueram fidem conuersus
diffiniuit ul' saltem fide
quam uirgo docuit in pu
gnare cessauit. angli cot
tidie ad eam mittebant

de celis ad consolandi
eam et confortandi qui
et uictu ei celiu ministr
trabant. semp enim ad hor
am nona panem celestem
sibi angli deferrebat
nec tunc cibo alio ute
batur. Idem etiam epy
phanus dicit quod oia
uia semp uestib; mun
dis utebatur. Camisi
a induebatur. et tuni
ca religiosa de sup pal
lio utebatur. Capite a
micta uelo candido ex
at. Omnia uestimenta
eius sunt coloris purp
ur. nec unquam post ascen
sionem filij sunt attrita.
sed in prima nouitate sic
ea induit sic manse
runt. nulla uetustate co
sumpta. et ut scribit. da
manus plena karita
te mente et amabilem
et deuota se omnibus

exhibebat. compassiua
afflictorum fuit. conso
latrix etiam miseriorum.
pudica omnibus honorem
exhibuit. in ferore se
omnibus reputando. Tu
autem annis aliquibus
mansisti in ierusalem
in domo beati iohannis.
tandem ut scribit ger
manus hortatur iohanne
ut et ipse sicut alij ua
dat ad predicandum. qui
licet difficulte ab ea re
cederet quam christus sue
custodie moriens com
mendauit. mandato
tamen uirginis obedi
uit et ad predicandum
Ierusalem. eam iacobo alp
hei. ut curam eius ageret
commendauit. Et ut
scribit epyphanius christi
anus quidam fuit in
ierusalem deuotus sy
mon nomine in cuius

eam iohannes hospitio col
locauit in qua domo us
que ad eius assumptionem
permanuit. et erat hac
regula uite sue ut item
epiphanius scribit. Hoc
te ab hora matutina us
que ad auroram psalmis
et orationi uacauit ex
tunc se dedit meditatio
ni cuncta dicta et ges
ta filij recolendo. Anni
uitate usque ad ascensi
onem eius. usque ad horam
primam exiit usque ad ho
ram tertiam contemplatio
ni et celestium delectatio
ni uacabat. post hec us
que ad horam nonam opibus
manuum intendebat. aqua
conluens. uel purpuram
texens. In hac etiam hora
si oportuit loquebatur
et respondebat. si quo
quam ire uoluit ibat in
hac hora nec per domos

ul' plateas ipsa uagaba-
 tur. Sed quando ibat
 ad templū Salomonis
 orationis causa priuā
 ibat capite decenter
 inclinato. et cum uela-
 mine uelato nūdissio
 multū et oculos ad ter-
 ram deflectens transce-
 dentes homines non re-
 spexit. Si quis eam sa-
 lutauit. illi reuerentē
 inclinauit. et dixit gra-
 tias deo et tibi pax. illū
 modū respondendi ha-
 buit quā dñi uixit. In
 templo alijs nō uacab-
 at nisi orationi et me-
 ditationi mandatorū
 dñi et contēplacione ce-
 lestiū. nec turba popu-
 li apparuit. s; in loco re-
 sedit sequestro non col-
 loquū intendens cum
 aliquo. sed p̄actis om-
 nibz dñm rediit. post

quā autē uenit hora
 diei nona in oratione u-
 mansit. donec uenit.
 Ad eam angelus qui pa-
 nem multū sibi celic⁹
 portans. quo et non ci-
 bo alio utebat⁹ confor-
 tabat eam et consola-
 batur. quicquid autē
 labore manūū acqui-
 uit. ordinauit paup̄i-
 bus erogari. Post re-
 fectionē uero itū se po-
 suit ad laborem. et sic usq;
 ad horam uesp̄tinam
 p̄seuauit. ex tūc ab om-
 ni manuali labore ua-
 cans se p̄salms et ora-
 cioni dedit. hora uero
 completoriū cunctis co-
 summatis. et diuinis
 laudibus septies decā-
 tatis ex tunc deuote
 meditacōni intendit
 in qua r̄mabatur sear-
 ra celestia et diuitias

rumunabatur

1. Curri.

dulcedines degustabat
spiritum in sublimem eleva-
to. Tunc capillos eius
semper dependebat recte
tenere nimis vel man-
tello pro angulo zona
præbat retrota sine cor-
dam. Ne nudi autem pe-
des sui aliqui videret
dum per viam incede-
bat. calceis utebatur.
lectus quoque virginis
non habuit ornatum mi-
lum. sed tenere nudus
fuit. de lago super super
stramina posito ordi-
natus. Cervicem habe-
bat modicum in quo re-
quieuit. iuxta lectum
oratorum habuit. ubi
orationi et contemplationi
vacabat. Ex
parte vero altera sedes
erat in qua residebat
ad opus. nunquam enim
ociosa fuit. sed semper

vel orationi vel labori
intentæ. **C**orpus autem
miraculis claruit etiam
in hac vita. nam plu-
rimi languidi ad eam
venientes curati sunt
ut dicit Germanus.
et ultra etiam de monia-
ci liberati. demones enim
audito nomine virginis
territi fugiebant. Vide-
re etiam vulgum matris
dei se non posse resistere
sunt. Tres etiam mortui
os suscitavit. Vidua in-
quæda habuit. filium
vnicum cui etiam labore
sustinebat. Accidit
autem ut moreretur. Vi-
dua igitur dolore plena
tum pro filio. tum pro
victus deest. rogavit
mariam virginem ut
vitam suo filio impe-
traret. que compuncta
vultu lacrimas fudit

et oratione sua eius filium
suscitavit. ¶ Quidam
etiam ex discipulis apostolorum
symon nomine viucam
habuit filiam uirginem
que subita morte decer-
sit. cucurrit igitur ad ora-
riam uirginem et flens
rogauit. ut uitam sue fi-
lie impetraret. orauit
sibi condolens rogauit
filium et de funete uitam
obtinuit. que et meus
consortio mansit donec
eam filius ipse ihu x-
p- assumpsit. ¶ Oratio
et quedam xpiana noie
cū geminos simul fili-
os pariret p- dolorem
diem clausit ex tremā.
p- entes autē flentes ora-
riam uirginem inuoca-
bant. que ut misericors
et benigna ad corpus
defuncte p- gens cum
inuocasset filium ihu in

uam illam eiecit. Dicit
etiam theophilus. qd ora-
ria multos sanauit in-
dignis egritudinibus labo-
rantes. febricitantibus sa-
nitare. ceas uisum sur-
dis auditum. mutis loq-
la restituit. caducis et arene-
nas ydropias palinas
et leprosis salutem plenā
concessit. ¶ Ignacius etiam
dicit qd mulier quedam
in partu laborans an-
tequam p-
emitteret p-
dolore uitam finiuit. pu-
ero uiuo remansit re-
manente in ea et pal-
pitante. Omnes ergo
mar- . . . am uirginem
rituo . . . calabant pro p-uo
partu . . . et mox ad
marie nomē infans
de matre inortua nat-
est. et ionas appellat-
¶ Paup-cula quedam

multi pueri filii huius
pueri quē leo ma-
gis rapiens asportauit
mulier ergo flens leo-
nem secuta si saltem oc-
ta pueri inueniret. ū-
um frustrata suo desi-
derio. ad uirginis ora-
re subsidium imploran-
tū se contulit suā illi
miseriā querulando ora-
tia ~~uero~~ uero thulater
illam consolans ait.
Mulier in ih̄m xp̄m
filium meū
deum uerū fiduciam
habeas. qui potens est
tibi de ore bestie resti-
tue filium tuū uiuum.
Hys audi- . . . tis mu-
lier domū . . . rediit.
et puerum . . . quem
meritis orationis leo re-
portauit. et ante fax-
es eius locauit inue-
nit sanū. Dicit etiā

Germanus qd̄ tres ui-
ri innocenter contēp-
nati erant. et cum uinc-
ti ducerent̄ ad mortē
et eos plurimi seque-
rentur. xp̄ian⁹ quidam
dixit eis. ut in xp̄m cre-
derent et mat̄iā mat̄is
eius uirginē inuoca-
rent. illi audito oratione
nomine suspirabant et
ip̄am cum lacrimis in-
uocabant. mox eorū
uincta soluebant̄. et q̄-
dū eunt eos uerberar̄
in fugam maligno spi-
ritu rapti. et qui seque-
bant̄ amara p̄cussis.
sicq̄ illi gratias beate
uirgini referentes ubi
abierunt. **O**rationa
quedā aphaziseis pro
adulterio condemnata
cū ad mortē obruenda
lapidibz ducet̄. beatā
orationē uirginē inuoca-

Maria uirgo gem
trix dei summi
rome speciali sollemp
nitate uenerat et
diat festum nuius
ratione dicendi. Atem
poribz enim 2stanti
ni qui primus inter
Augustos p constru
endis ecclis licencia
relaxauit usqz ad
tempa iunioris pa
pe liberij in honore p
petue dei genitricis
marie nulla umqz
intra urbem fuerat
ecclia fabricata 7 qm
indignu videbat ut
urbs que totius or
bis caput ee dino
scitur et xpiane re
ligionis omniuqz
eccliarz optinet pn
cipatu ueneratione
habicone 7 patro
cinis eidem genit

ris dei marie foret in
imunis placuit diu
ne providencie hac
beat urbem egregi
am ei habitaculo
decorare. Totu p sig
nans glorioso mira
culo 7 stupendo qua
tenus. dum apoplo
frequenter uenatu i
terris opem sue in
tercessionis sentiret
in celis. Tempore ig
quo prefatus papa
liberius beati petri
sedem prouida gu
bernatione regebat.
Quida iohes nomie
alme urbis patri
moribz et generis
nobilitate preclar
possessionibz 7 diui
cijs opulentus cum
filium non haberet.
vna cu copare con
iuge sua reginam

sibi celoz inheredem
specialem sue opulen
cie elegerunt supplia
denotione poscentes ut
ipa facultates eoru i
laudem sui expendi
in sui beneplacitu or
dinaret. Nec defuit
suis supplicibz uirgo
beata. Intrabat quippe
tunc mensis augusti qui
accruoribz solis ardor
bus germina campi
desiccata solent et ho
mines decoqui et ad
uici et nocte quadam
dicti mensis. scilicet in
uicinis augusti sub
ito etiam vim tempestis
exorto frigore niui
um magna multitu
do deflueret que so
lum locum basilice
edificande designans
miraculu miraculo
ad didit. In ipsa deniqz

nocte uirgo beatissi
ma dicto summo pon
tifici apparens. dixit
qd in tali loco tali
miraculo designato
sibi deberet ecclesiam
in nominis sui hono
re construere. Addens
qd in hoc ope iohm
patriciu haberet p
neiu adiutorem qui et ip
sui preceptis summo
diluculo adueniret.
ad didit etiam qd cum
eodem iohne ac uni
uerso clero ac populo
urbis ad predictu lo
cum accedere deberet
cumqz visione nimu
um miraretur genit
ricem esse se dei testata
est. uirgo beata et h
his deis visio ab ocul
is eius tractata est.
Eod aut momento
Johann patricio et uni

gi sue apparuit, dicens.
 Deuotioni tui per
 toris qua patrociniū
 defensionis mee spe
 cialit' elegisti respec
 tans scire te uolo qd
 rex tuarū herede me
 instituens scdm infir
 macionē libry pape
 ad quē summo diluclo
 debes accede locū in
 qstruas in terris. Ego
 tibi mansionē eternā
 procurabo in celis. locū
 uo illū tali miraclo
 pfigui qd nix ista noc
 te ipm copulit et in
 nullū locū aliū curū
 quaq. Cūq; hūc et sic
 quigi genitricem di
 se ēē insinuallet ui
 so ab oculis eorū ela
 psa est. Gruepētū aut
 reliquā noctis ptem
 in dei laudibus dedu
 xerunt et cum sum

mo diluculo ad pon
 tificem pgerent locū
 nūc co optum con
 spexit. Pontifex aut
 scdm mandatū beate uir
 ginis cū clero et omni
 ppo secum ad locū uenit
 qd et reperiunt altis ni
 uibz in modū limitis
 designatū cum gaudio
 et amministratione ppli
 vniuersi. Mox uero
 papa letus solidum
 accipiens aprys cepit
 fodere manibz scdm
 dispositionē niuibz si
 gnatam et basilicam
 in honore beate uir
 ginis ibidem qstruxit.
 Johē patricio habundā
 ter h omnia necessaria
 ministrante. qm etiā p
 fecta idem pontifex q
 se crauit. In qua et reco
 dita sūt p sepe dñi se
 num et cinabula pāni

culi. De lacte orarie
uirginis de capillis
et uestimento eius cor
pus beati orarie apli
ibidem etiam requiescit
in xpo ihu dno nro.
Amen. de eodem.

Tempore quo gre
ci terram sanctam
inhabitabant fuit ap
damascum metropo
litan ciuitatem que
dam uenerabilis ma
trona que sanctimo
nialis habitum suscipi
ens dno seruire stu
debat deuote et ut de
diuini obsequii li
buis uacare posset
et ciuitatem euicaret
cum milia. Sexto milia
rio ab urbe predea
secessit ad locum qui sa
dinaz dicitur ibique do
mum sibi oratoriam in
honore sancte m^{re} dei

gemitibus edificans
hospitalitatis officio
pauperibus et peregrinis
humiliter ministrabat.
Contigit ergo ut qui
dam monachus de con
stantinopoli deuotio
nis causa sacra loca iero
solima et alia visita
ret. Dumque veniret
per uiam illam suscep
tus est ascimoniali
prefata ad hospitium
humiliter et deuote.
Que cum eum ad ciui
tatem sanctam audis
tendere humiliter cum
magna prece eum
rogauit ut afferret
sibi de ciuitate sancta
tabulam depictam ad
ymaginem beate orarie
uirginis matris dei.
quam ad oratorium suum
poneret. Qui quod sci
monialis petijt et

promisit. Cumq[ue] u[er]o
expletis orationib[us] i[n]
sitatis locis sacris pro
+ ^{causis} ^{illis} ^{uo} ^{ce} ^{celis} ^{ad} ^{scilla} ^{pta} ^{audi} ^{uit}
missi sui in memorie re
dure uoluit. ut sancti
moniali ymaginem
rep[er]missam deferret.
Qui reuersus ad ciuita
tem inter ceteras yma
ginem vna[m] inuenit
que pre alijs sibi con
placuit. Qui cum e
misisset egressus de ciui
tate ymaginem secum tu
lit. et p[er]gens uenit ad
locum qui uocatur gith
ubi ferox leo omnes
transientes quos potuit
deuorauit. Huic mo
nacho obuius pedes
eius linere cepit. et sic
p[re]gente gra[ti]a dei ille
suis euasit. De inde
uenit ad quandam spe
luncam ubi plures la
tiones quenerat qui

manus meum uolentes
inire. uoce anglica
exterriti non potuerunt
loqui. Monachus uero
securus sui uer[um] perge
bat. Et considerans yma
ginem diuine aliquid
habere uirtutis deliber
auit. quod eam seimoni
ali non deferret. sed in
sua patria deponeret.
Tunc ueniens ad conui
uitatem intrauit na
uem uolens ad patriam
remare. et naute p[er]
parantes uela ceperunt
nauigare. et constantinopo
lim. cumq[ue] p[er] dies aliquot
mare fuissent ingre
ssati. ita tempestate
periclitari ceperunt. et sin
guli sua quasi in mare
p[re]ceperunt. Tum autem
monachus predictus sac
culum suum in quo erat
ymago uellet eicere

Dixit ad eum Anglus.
Vide ne ymaginē ad te
proicias sed leua eam
in manibz tuis ad dñm.
Quod cū fecisset mox
tempestate cessante
tranquillitas fuit. Ignor
antes tūc quo perger
ent nolentes ~~adon~~
Vnde uenerant nauu
gaucrūt. Tūc uidens
monachus que cura
se gesta fuerūt ⁊ dei
uoluntatē intelligēs
suisq; promissis satis
facere uolens ad scīmo
nialem prexit. Que
deuote suscepit eum.
ut pote religiosū. Ignor
tus tamen erat ei pp̄
frequentia hospitū. Vñ
nec ymaginē requisi
uit. Quod ppendens
sciam eam in patriā
suā deferre decreuit
⁊ uale faciens moni

ali oratoriū oratur⁹ in
trauit inde ad suam
p̄riam tñsiturus. Fac
ta autē oratione. cū
abire uellet hostiū
nō inuenit. ponens
autē ymaginē hostiū
inuenit. Assūpta itē
ymagine iterū hosti
um nō inuenit. ⁊ sic
p̄ totū diem laborans
cum deponēt ymagi
nem inuenit hostiū
cū resumeret non in
uenit. Tandē diuinā
uoluntatē consideris
ymaginē ponens in
oratorio ad scīmonia
lem reuēit et om̄a q̄
gesta fuerant enarra
uit. Que ymaginem
deuote suscipiens glori
ficauit altissimi. orona
chus uō in eodem loco
sine apposuit residuū
uite sue. pp̄ uirtutē

ymaginē

quā deum fecisse co-
gnouerati pro yma-
gine matris sue. Cū
autē ymago eadem
in magna reuerentiā
haberetur cepit de-
sudare oleum. ⁊ scī
monialis de sudatoris
liquore cum syndone
domū detulit. Et ua-
sculū cereūm ꝑpauit
ad recipiendū liquorē
em quē infirmis
distribuit. tantā em
uirtutē ille liquor
obtinuit ut infirmū
suppositus omēm lan-
guorē expelleret. ꝑp-
qđ multis uariis lan-
guoribz detentis illuc
uenientibz omēs sa-
nati sūt. Scīmonia-
lis ergo locū magis
ueniabilem ꝑpauit
ꝑ ymagine reponē-
da ⁊ presbri qndā

honestate morū con-
spiciū tanquā dig-
niorē rogauit ut ꝑ
maginē in loco ꝑn-
et ꝑpato. Qui sacris
ꝑductus uestibz ad
ymaginē accessit
⁊ cum tetigisset eā
subito arefacte sūt
manus ei⁹. totq; cor-
pore infirmat⁹ post
tridū migrāuit a
sclō. postea uo nullus
ꝑsumpsit mouē eā
ul' tangere usq; in
presens. Cepit autē
ymago carneas ma-
millas paulatim e-
mitte ⁊ carne uesti-
ri ut fideles xpi gēi
et latini parit ꝑro-
testant⁹ amantillis
deorsum carne quasi
uiuificata ⁊ ex ea car-
ne liquor emanat
quē scīmonialis in

firmantibz caritativē
distribuit in phialis
ad hoc specialit' prepa-
tis. Quanto enim plu-
res illuc veniunt tā
xp̄iam quā caritatem
tanto magis emanat
suavissim' liquor ille
olei. Qñ vero nullus
ibi p̄grinus est nec
creditur emanare. Co-
tigit autē ut soldan'
quidam visum amir-
tens penitus cecidit
et audiens mirabilia
ymaginis hui' venit
et quāvis paganus
credidit tamē qd dñs
p̄ intercessionē sue ge-
nitricis visum restitui-
ere ei posset. Et p̄cens
~~se~~ in terram oravit
facta autē orone vidit
ymaginē ante alta-
re et lampadē ardentē.
De inde om̄ia clare vi-

dens magnificare ce-
pit altissimū. Et quia
p̄mū viderat lampa-
dem ardentem votū
novit dñō qd annu-
aci daret ad lumina-
ria eidem basilicē. Et
metretas olei qd ibi
dem h̄t ecclia et fūtor-
es eius usqz in hodi-
ernū tempus. Tamo-
nicus quidā beate vir-
ginis parisijs uita-
duxit in p̄cis et uani-
tatibz multis annis.
Reversus uō in se vi-
ce quadā dixit sibi.
tu paup̄ homo quā
miser in hoc mundo
vivisti qd nullū diē
expendisti in laudē
dei. Et uita tua uicio-
sa deū et om̄es scōs
pauper offendisti. Po-
tisses tu attendisse
misericordiā dei gei-

tritis orarie de qua ta
 tum audisti et legisti
 et ei in aliquo serui
 uisses et fecit uotum
 eadem hora qd omni
 sabbato uellet ad eius
 reuerentiam ieiunare et
 elemosinam aliquam
 erogare qd et fecit
 Nam singulis diebus
 salubris ieiunauit et
 ad minus solidum pau
 peribus distribuit. A
 mala tamen uita non
 cessans et cum hoc mi
 tis fecisset temporibus
 accidit ut quoddam noc
 te cum se sompno de
 disset uidebat sibi qd
 esset ante iudicium duc
 tus et statim dyaboli
 pati erant. dñtes sine
 omni iudicio noster
 est quia ab infanzia
 nobis seruiuit neq
 etiam una die in laudem

dei sui expendit apud
 tradite eum nobis.
 et cum iam deberet
 abduci ecce mater mi
 sericordie astitit dicens.
 Quo ducet seruus noster.
 Non erit sic longe fili
 mi nam si tibi non e
 uiuit tamen michi ob
 amore tuum uiuit et
 ecce ille inimicus hu
 mani generis statim
 cum magno fletu
 exclamauit dicens.
 Quomodo potest hoc
 esse quia si non credi
 michi saltem credat
 testimonio qd ecce con
 scripsi omnia facta ei.
 Apud die qua cepit
 peccare usq; in presen
 tem diem et nunc uidete
 quam magna turis et
 quanta peccata contineat.
 Ad hoc respondit ma
 ter misericordie per hoc

nequissime p̄secutor a
nimarū nos non con
uincēs. Nam et ego ha
beo omnia bona opa
eius conscripta. Mox
q̄ excepit modicam
cedulam in qua conscrip
ta erant ieiunia et
elemosina quam deder
at in honore eius qd̄
dyablius videns iride
cepit dicens. Videte qm̄
simile est hoc contra
illud qd̄ ego scripsi &
cepit clamare meus ē.
nō fiat michi iūria.
tradatur michi. Ad qd̄
mater totius consolōis
respondit. Adhuc p̄ hoc
non habebis victoriā.
sed ponatur utriūq̄
sup̄ libram. Ad qd̄ demō
libenter inquit & cum
utriūq̄ suppositū fuisset
ecce curis ista longe p̄
ponderabat. qd̄ cum

domina n̄ra vidisset
statim ip̄a se posuit
sup̄ libram qd̄ demon
intuens confusus et
in uia magna fuit re fug
licta tute. quā mater
misericordie apprehen
sam detulit ad caput
canonici prefati dicēs
Ecce fili uide qd̄ nūc
libatus sis p̄ me modo
in tepe corrige uitam
tuā. Qui euigilans
sudore p̄fusus & coepe
fatigatus credebatur ea
solum euenisse in sop
nis. casu autē man
ad caput p̄iciens in
uenit cutē quā ibi uir
go oraria posuerat.
et citius surrexit uo
cauit famulū. ut in
fret lumē & cū tulisset
uidit qm̄ res ita se
habebat ut uiderat
& qd̄ dyab' omnia sua fca

conscripserat melius
 quā ipse unquā potu-
 iss. excogitante statim
 mane venit ad fra-
 tres et confessus est
 autem illā ipse confes-
 sori et alijs multis osten-
 dens et sic deinceps ut
 creditur uitā suā emē-
 dauit et beate uirginem
 deuotius infans seru-
 iuit. In flandria.
 Quedam monialis
 grisei ordinis cū mo-
 nacho eiusdē ordinis
 apostatauit et quia
 nesciebāt laborare bre-
 uit' coacti media ad
 latrocinium uir quer-
 sus ē qui tandem ca-
 ptus data sententia
 est suspensus. Illa
 unde sustentaret nō
 hīs audam latroni
 se prostituit qui et
 ipse demū captus da-

data sententia suspen-
 sus est. ipa uō euilās
 et clamans loquebat'
 ipis pudentibz ac si
 eēnt in uita. iterum laboro
 fame inedia. tertio
 se latroni prostituit
 ex quo unū puerū
 genuit. Ad ultimū
 inuenti in exercitio
 ne facio latrocinij
 ambo pariter capti
 tui et ducunt ad iu-
 diciū. et dum ille con-
 demnaret' suspendio
 ē illam quā pulchra
 mulier erat misera-
 cōne commoti eam
 dimittere derelicti
 hoc illa uidens cla-
 mauit. Dignius ego
 mortē subeo qz ppter
 me iam tres uiri mor-
 te condēpnati sunt.
 Audiens hoc quidā
 ueteranus et prudēs

dicebat non debere p
michi uiuere qui tot
mala fecisset. sic ergo
et ipsa morti condem
pnata est et data se
ntentia qd' uiua sepe
liretur ad locu sepul
chri conuulsa multo
tuplo p'plo deducatur
et cu ei diceret fonsor si
ueller sepelli sup
pina ul' facie deorsu
supra uersa. ait q're.
et ille. si supina sepe
lieris mox tra congel
ta tibi infatiam suffo
cabis si autē sepe lie
ris facie deorsum uer
sa tūc diutius uiues.
Tūc illa blasphemans
deū et uirginē eius
matrem ait qz deus
et beata mater eius
dereliquerūt me. uo
lo sepelli supina ut
citius moriar et ad in

fernu deducar. Tūc
homines desperatam
videntes eam et au
dientes sic blasphe
mantē exacerbatū
cont' eam et truser
unt eam in sepulch
et pueri duodennes
lapillis p'iectis sup
eam ipsam in capite
whibz affecerunt.
et sic terra s' eam p
iecta. dum anxietat
res eam mortis in
uaderent dīna mi
seratione et mota in
semetipsam introitu
redyt et q'puncta ē
auxiliū implorans
uirginis matris dei
quā parū antea et
parit ei filiū cetera
furore blasphemauit.
mē se ait beata uir
go si umq' seruū
tibi succre m' in hac

58
necessitate. famuli
igitur iudicis quia
viderant qd cum loīs
uestibz sepulta erat
capti cupiditate ue
nerūt noctu ⁊ foder
unt sup eam. et cū
eiecissent terrā ⁊ il
la exoneratam se
senserunt. existimantes autē
famuli qd mortua
surrexisset p teriti
fugerunt ⁊ tandem
rēm auaricia uicti ⁊
fortati redierūt ad
illā ⁊ eam uestibus
exuerūt uix ad nu
ditatem ⁊ regendam
ei aliquid relinquentes
⁊ illa timens si inue
niret qd iterato da
ret morti. tum pūlū
sūū inueniūt. abyt
inde ⁊ pūlus p̄p̄u
venit ad frēm Gvido
nē de stampis scita

re et caritatis veniend
et confessa est illi cū
contritione et p̄mūio
lacrimarū ostendens ei
insignū rōnis iudi
ce ip̄ius uulnū cū ca
trices qui ei ut p̄e
dictū ē pūlū in fluxat
quando blasphemans
inietta fuit in sep̄
chrū. Quesiuit autē
frater Gvido quomō
euaſisset. respondit
dicens. Quā terra sup
me proiecta anxie
tates mortis p̄sens
⁊ trita fui ⁊ inuoca
ui uirginē glōsam
ut si unquā aliq
ei gratū obsequiū i
pendissem qd in hac
necessitate me ad
uiuaret ⁊ statim sen
si quasi manū post
eam sup pectus me
um que totā terrā

sustentabat ita qd
nusquam me attinge
bat s; libera perma
nebam. Scribitur
indyal. Arnoldi mo
nachi qd erat inui
mero scimonialiū
virgo quedā que cū
instantissime uaca
ret ieiunijs indui
nis studijs assidua
fuit inobsecrationib;
infragabil' p̄dura
uit deuotioni suay
oꝛerū horas suaba
tur ⁊ loca quibz deo
⁊ nō hoībus represen
taret. In omni assi
duitate deuotissimi
laboris sui in ieiuni
is uigilijs ⁊ obsec
rationibz eam p̄ quā
in omēs milres bene
dictio re floruit dei
genitricem orariam
p̄ sue saluacōis ef

fectu iugiter inter
pellauit p̄ mīe glo
riofamater regina
glorie ex panisō sim
miseriēcordie inuisu
noctis presentem ei
exhibuit ac amica
blī. dormis inquit.
dormis h; quippe nō eulalia
men erat huic an
cille dei extinuit uō
aduerbia ei' et cito
agnita familiari do
mina se nō dormire
deficientibz presuipre
sermonibz ut potuit
exp̄ssit ⁊ illa ne time
as inquit q' mīrem
uereris filia decet te
q' tam fideli michi de
tius obsequio expre
sentia mea p̄t' inspe
erigi quam timore
resoluit quid michi
timendū existimes
que totiens inculta

ta auribz meis iocun-
 dissima illa anglica
 salutacōne in fluis in-
 affm̄ meū. Dum in-
 inquit Aue infimias
 magnificū. est gau-
 diū et munus grē
 qd̄ in representas. Et
 dum audio grā ple-
 na multo magnifi-
 centior est uirtus ga-
 dii demūne grē que
 in me exubat. At dū
 dō tecum p̄ stringis.
 succedit magnificen-
 tissimū infimū et
 effabile gaudiū et
 nouo antique illius
 redemptionis que p̄
 me uenit p̄lo dei re-
 soluto tripudio. mo-
 neo inquit ut dū
 eo deuenis in illa sa-
 lutatione Ad domi-
 nū. duo uerba om̄i
 acceptione dignissā

auribz meis suauissi-
 me in fīe debeas. ex-
 tendas uotem. distin-
 gue sillas. ut gaudiū
 illi copiam et me hē-
 sentias. et ip̄a in quātū
 datur conuītes. post
 hec uerba uirgo dei
 genitrix euigilat cor-
 pore corde n. etiā dor-
 miens uigilabat in
 dño. Ita q̄ p̄us salu-
 racōne anglicam.
 centū quinquaginta
 uicibz indie p̄fere-
 bat. et ideo moras rē-
 pebat et festinanti-
 p̄ferebat. p̄curū. de i-
 ceptis quinquaginta ui-
 cibz indie eandē pro-
 tulit. sed morā fecit
 et deuotionē quātū li-
 cuit extēdit. In eodē
 dyalogo legi. Qd̄
 mōchus quida pluri-
 mas uirtutes adept⁹

humilitatē preteritis
amplex^{us} est quā michi
sibi de omnibz vendi
cauit. In secreto etiā
deuotionis sue mīre
misericordie decima
to cotidiano horaz
cuius officio uenatus
est solo & pletorio ei^{us}
dimisso. Et ecce toti^{us}
orbis dñā ei in som
pnis appuit et quāt
capellan^{us} meus agit.
Cumqz fiducialiter
ille quē appellaret
inquireret te inquit
qui michi cotidie tue
laudis hostiā ymolās
& candam hostie ex
lege offēdam am
putas. Tur aut con
pletorū meū non
cantis. Ignoranciā
autē p̄tendenti bea
ta uirgo psalmos
ei et cetera ordinauit

pmisso inquit vsqz
conuertere nos deus. *sa. nr.*
& deus in adiutorū
psalmi. Cum iuoca
rem. In te dñe sp̄cia
ui usqz odisti. Qui
habitat. Ecce nunc.
An. Completi sunt di
es. *zaphn.* Ecce uir
go contipiet. *z. s. a.*
maria mater xp̄i.
ymni. Virgo singu
laris. vsus. Aue orati
Ant. Ecce completa
sunt om̄ia. Hunc di
mittis. O. Deo
qui debeat orare v.
utō v. Post h̄ abho
mine dei siml^{is} som
pnus & visio recessit.
Conagit in saxonia.
Iuuenis quidā dux
iuuenculā ruxit
uoluptuose scdm
om̄em impetū sue
uoluntatis & cum

Aut.

60
defecissent tibi res et
devenissent i maxia
egentatem quasi desp
atus uno sero ante
completozu exiit
de ciuitate ad unum
dimidiu miliare ad
biuium. et ascendit
sup unu collem. sup
que erat magna ar
bor et clamauit et de
monē uocauit dicens
Veni demon et acci
pe corpus et animā
meā quia magis
uolo mori quā i mi
seria tēti uiuē. null
respondit tibi nec ali
que uidebat tūc scō
clamauit. Vbi est fī
des xpīana quomō
vni est qd predicat
qd plus diligis vnā
animā quā omnē
aliā creaturam si
tu es hic demon qre

non accipis animam
quā do tibi uoluntarie
et ducas eam deorsum
ad infernū ul' sursum.
Iterū nlls comparuit
nec aliquē audiuit.
Tūc clamauit tu demō
non audes tu me tan
gere ego renūcio oī
adiutorio dei et mris
sue uirginis orare et
omniū scōz si tu cēs
hic ego i micrem ma
nus inte tūc uenit
marlorē tantus fla
gor qd rami dissepba
tūc et circa radicē ar
boris. B terra tantus
erat motus et sonit
terribilis qd multū tri
tus fuit mor' autē ille
et sonit' sepebat. B
tra et uenit ad eundē
locū sup quē ipē erat
et sic cogitabat q iā
raperet eum dyabolus

et duceret ad infernū
et clamauit scā maria
adiuuā me ⁊ sic exstu-
pore et fatigacōne sop-
nus oppressit eum ad
vnū. Aue maria et cū
euigilass̄ inuenit se
in ciuitate iuxta ecclī-
am minorū fratrum
que inhonore beate
uirginis dedicata erat.
et cogitabat ubi eēt
utrū eēt ibi scdm uī-
tatē an esset illusio
dyabolica. tandē vidit
homines transeuntes
et reuersus ad inuenit
se ibi eē scdm uītatē
⁊ quia debilitat⁹ fuit
ex t̄oribz qđ libere ue-
non potuit ad pietes
se manibz tenens ad
domū suā ~~peruenit~~ p-
uenit et uxori nar-
rauit quid ei acciderat
duct⁹ autē penitencia

sup facto suo nesci-
do uoluit ire romā
⁊ cum feciss̄ dietam
vnā uox de nocte ue-
nit ⁊ dix̄ ~~igitur~~ ei qđ
non pcedet s̄ reduet
ad fr̄em iohannē la-
torem. ille igit uia
salutis sibi ostendet
p nullo aut hñs am-
monicionē istam fec̄
dietam sam ⁊ iterū
uenit ⁊ idem dixit.
et post terciā dietam
similr. et tūc reuers⁹
uenit ad fratrem io-
hannē et confessus
fuit ei et recepit pe-
nitenciā et frater io-
hānes quesuit si in
aliquo sinuiss̄ bea-
te uirginī in quota-
lem graciā inueniss̄
⁊ Respondit q̄ in hoc
solum sinuiss̄ ei q̄
quandoq̄ ^{cum} uenisset

ad ciuitatem aliquā
quod nunq̃ dimiserit
etiam aliquā in honore be
ate uirginis dedica
tā qn̄ ad eam uenit
set. Et dixit ibi. xv.
Aue maria. 7 sic de
inceps deuotius ser
uiuit beate uirgini
usq̃ in finem.

*Quomodo corpus
bñ o. atheni translātū
sit de urbiū romā et
deroma treuerim.*

. de s. cathia apostolo .

Conantino namq̃ pa
tre augustorū monaz
cham romani p̄nci
patus adepto. atq̃ iu
ris religione funda
to. mater eius belea
am preciosa xpi cru
ce inuenta deieclis
ad filiū rediens. de

inde romam ad papā
siluestrū demigravit
Cumq̃ coicaro q̃ filio
se militum dep̄dicatione
urbis treuerite cuius
ip̄a eēt indigna tur
barā eē p̄festa ē. vñ
sūmo ope p̄ceyt ut
urbi eidem p̄dicatore
transmiseret. Ac bea
tissimi ip̄s siluester ci
dem urb̄ dignitatē
considerans que scda
roma olim uocari in
uerat diuinit̄ inspi
rato q̃ filio sanctum
agnitiū patriarchā
antiocenū iur̄ eru
ditū et multis confes
sionibz clarū ad seno
cauit. eiq̃ predicatōz
et Archiepiscopalem
in treueris dignitatē
delegauit quibz iuni
tus ut p̄nta senio ac
labore confāt̄ utruq̃

tamen precibus deuictus
treuerim prexit hunc
beata helena reliqui
as magnificas videt
tunicam domini ico
niale cum vno clauorum
et cinctillo ihu. sanctum
quoque mathiam apo
stolum deuicta transla
tum huc urbi deferen
das per manum siluest
re pape tradidit. cui et
idem siluestre papa per
uilegium antiquae dig
tatis. quod aguerit ur
bem treuicam apus
tano errore reuocauit
aquisque salubribus ab
luta christiane religio
ni mancipauit. omnes
reliquias per fidelium
pecione diuisis in lo
cis distribuit mathi
am apostolum alcius tre
uicodienis iuxta cor
pora sanctorum patrum

† haec hanc in
monasterio pub
licis reformauit
veniens igitur

enharum ualium et ma
teriam in urbem ur
bis treuicite ad meri
diem collocauit. Quo
modo post multos
agones in christo tesu
datos idibus ianuarii
carinus eductus carce
re ipse quoque requiescit
post cuius obitum
urbem quinque abar
baris euerfa ubi na
locoque beatus apostolus
reconditus fuit per
obliuioni traditus est.
Anno uero ab incarna
tione domini millesimo
c. xxvij regnante
hamrico romanorum
impatore secundo huius
nominis heberhardus
archiepiscopus sedem treu
icam strenue gu
bernabat hunc ham
ricus impator totaque
ecclesie treuicensi sacrum

62
suam dñxit legacionē
in qua partem corp⁹
beati mathie et cor
pus sancti ualerij ar
chiepiscopi integri tū
sibi transmitti non
tam petijt quā prece
pit. Qua de re inito
consilio cum tota ci
uitas turbaretur vere
darius remissi s hāt
pretenderūt ex causa
tionem videlicet ne
scire se ubi locorū a
plius sanctus eēt de
positus piculoq; ca
pitis sui incumbe
ti locū quo recondi
tus putabatur con
tra uoluntatē plebis
adire uoluissent. sed
cum iussu regis ur
geret maximeq; p
missa quē ipse post
modū deuotus im
pleuit corda plebis

mulcerent conuo
catis suffraganeis
suis archiep⁹ locum
ipm̄ quesierunt et in
uenit cum ergo sa
cris uestibus induci
glebam beati apli ap
peruisset tantū o
dorem omnes astā
tes hauserūt ut se
parady siacis odoribz
estimarent refectos.
theodicius igitur uir
duensis episcopus co
gnomēto sanct⁹ cū
se inclinaret ut ap
piam regi ac sibi de
scē corp⁹ tolleret di
uinitus coherēti⁹
partē capē purpure
e que deorsum ruer
ona sacra tetigerat
ab sciam in ipso p
did cartophago. Er
at ibi quida mona
chus officio presb

cui soli reponendū se
sanctus orachias per
misit. hic consilio et
precepto episcoporu
quos iugens timor in
uaserat machyam a
plm intres paciones di
uisit. tribus q; altari
bus diligēt et secrete
repositū paucissimis fi
delibus consens nept
modū alicui uolenti
ciuitas treuerita pro
prio priuaret patio
no. flet dum imper
ator omnino spē sua
frustrat est. sed quom
eius satisfactū sit uo
luntati nouit d's ar
biter ~~et~~ presb'e autē
qui sacra omnia tetigit
meruit omni uite su
e tempe donū singulare.
ut ubicūq; sermo de
beato orachya eo pre
sente fieret digiti u

trusq; manus eius
quos medios uocam
oleo stillarent. sicut
narrat hoc senex.
quidā religiosus cum
lacrims se in presb'ro
illo sepius hoc uidisse
cum ammiracōne mlti
rū.

miraculis uero plū
mis glorificauit cū
dn's. Est in epōpio
quondā tinguētū uo
ledien locus quidam
sustris noīe pro eo qd
sanctimoniale degant. ^{1. ibi}
Erat in eodem loco ma
ter monasterij religi
oni opam dāns que
sicut moris esse solet
~~candelebe~~ ~~candelabū~~
vñū ex aplis patronū
subeligere decreuit.
inscripsit xpi. xy. cam ^{noīe}
delis. nom xy. aplōz
alteriq; supponens

triduanis ieiunium et
afflictioni congruū mix
it tertia uero die cum
oratu ab orationibus esset
expedit ipa cepit ab oratione
leuans ad altare accer
sit vnam candelabrum
arripiens legit et no
men orachye scriptum
inuenit. vnde plurimi
indignata qd nuni
mū ut putabat aplōz
inuenisset abnuata
et spreuit. Iterato e q
ieiunium indicens sibi
exiit et forte mathiā
accepit. cumqz tertio
idem fecisset nichil
omin⁹ mathyam ele
git. Timens igitur ne
torrens forte replicā
do deū prouocaret ad
sibi delegatū parionū
cum studio amplectit⁹ et
constituit aduobz pre
sbyz ter in ebdoma

da multas celebrari in
honore apli. Qd qd v
nus omni sollicitudine
executus est. Aliter uo
uel negligtia ul' contēpta
tū indictū sibi officiū
non expleuit. Quidā
igitur nocte modo sumt *cu*
et sompno sopitus *est*
et mathias ei pūsum
astitit et quare officiū
negliget inquisiuit.
Cumqz ille qd diceret n
haberet uir sanct⁹ ait.
Eras quid morte dign⁹
sed patienter michi il
latam iniuriam ad tē
pus perfero. Sum ne aū
iusionē hanc falsam
dixeris. hanc tibi notā *me*
mora dādam qstui ubi *in*
hac cicatrice et tuā de
sidiam. et nrām omēs *am*
mad uersionē intelligāt.
dixit eoqz in fronte tac
to ibito recessit. qanc

erufde.

cum ipse visionem illam
nichil perpenderet. et se ut
asoleat sompni uanitas
de delusis reputaret
quipiam foris actus
egreditur. cumque occur
rentem sibi quandam
ex familiaribus salutans
ille cicatrice sibi amir
atus quid nam ei tri
gisset quesivit. hic aut
ut erat uanius nichil
respondens. pergit siab

et uia ab
interrogat

alio de ipsa macula
compellatus itaque tunc
demum visionem suam
cepit recolare. et quia
non frustra fuisset co
gnata. salubri itaque
timore correptus. atque
correctus. deinceps semper
in maximo honore
habuit. et quod negligia
delinquerat. et omni
sollertia corrigere stu
duit omni tamen tempore

ex.

uite sue ipsam cicatri
cem insidente ad cor
tione meliorum tulit.
Quod presbiter monachus
sancte eulazii primi
theoriti archiepiscopi ubi be
atus ozathias paucis
simis consiliis latebat
ut diximus uisionem
uidit futuroz presaga.
videre enim se uidit in
media ecclesia stellam
quandam radiare
que suo fulgore tot
claritate excedens non
solum gallias sed totum
orbem illustrabat. tunc
quod expositus iterum ob
dormiuit uidit eo lo
co quo stellam uiderat
fontem aque limpidior
is scaturire. qui indi
uersos riuulos effluens
totius orbis terminos
fluens salubribus ir
rigabat uidit et in

67
tellerit. Quidam uir inlay
co habitu constitutus
cui moris erat noctur
no ipse sanctorum cymu
teria curauit. ut oratio
ni eo uocaret liberius
quo illud tempus ane
gocys semotum est ad ec
cliam sancti euhardy
quidam nocte deuenit v
dum ex medio deloco
ad locum discurreret ante
oratorium beate dei geni
trici. Ille procubuit
cum multo cordis contritio
ne deo supplicat. humana
tandem fragilitate uictus
dormire cepit. demum
ut primo patuit nuntius
vidit altare beate dei
genitricis induas pres
biterii et in eius medio
quidam libere stantem
et etatis dormire uirum
de bello autem fons purus
sine aque ebulliebat

ad quod hauriendum diuisi
sexus et etatis multi
timidus aperabat. ex
co uero quicquid bibisset.
Aut corpus inuenerit
aqua tenebatur infir
mitate incolumitati
pristine reddebat. Atque
sit igitur et ipse ut eide
benedictionis et gratie par
ticipes fieri mereretur. Tunc
quasi strepitum aeris stre
pentium uir in altari ia
cens excitatur. ad eum
querens. quid nam que
reret inquisiuit. At ille
homo obstupuit. Verum
sepius impellatus tanta
salutis se accedente cum aliis
persensus est. et ille uultu
placato machinas inquit
ego sum iam olim hic
latens sed scias quid te
pus reuelationis mee
nuntiat. flouis etiam quia
remanet merces max

Effectū

et eps qui me nūc ex
emplo adire uoluerit
salus consequetur nul
lius erit irritū uocū
nullius uacua postula
tio sed vniuersūq; af
fectū plenius sequet
effectus. Euigilans igitur
secum que vider
at et retensiuit et post
modum paucis fidei
bus gratulabundus ap
paruit. Cum ergo ple
nitudo temporis ue
nisset in quo diuina
Prudentia thesaurū
absconditū manifeste
re disposuit. Eberhardus
albas ecclesiam scti
eucharadi ampliare
decreuit. Cumq; opus
perspicere de die in diem
cresceret necesse fuit
altare prefatū sancte
dei genitricis ut lo
cus noue pateret

structure penitus auf
ferri. Consilio autē in
ito prima hora diei que
kl. septembus illuxat
presentib; uiris religi
osis ipm altare p fectū
est. De quo miri odor
is suauitas emanauit
que iocunditate inui
tata cum prude eodem
signo mathie patres
vnam mentē ianua
rio. Alteram in mense
martio inuenissent.
Sicut aprelbro trifariā
diuinitus filiat prius se
contulerūt. Inueniunt
itaq; archam plumbe
am titulūq; marmori
inscriptum grecis liter
is. hic est scus math
as aplos. flentes igitur
pregaudio cum
multa exultatione.
maiora dñi bñ ma
thie inpfatam ec

etiam cum ipso sarco
phago intulunt et in
choea lignea se dili
gent conpecta ptem
pore reposuerunt. ubi
quantum sit effusum la
crimarum quae gratiar
actiones sunt reddi
te lectoris industrie
derelinquo. ex quo il
lo autem die pax omnis
precipium. discordia
in concordia ira in a
morem in quomodam
incarnate vertetur.
hec est uere mutatio dex
tre extelli hec mira
bilis abissum celebra
ta est inuencio ma
ior et ceteris illustrior
xx. septembris ad lau
dem omnipotentis.

Fuit eo tempore
quidam molendinarius
noie lambertus et
treuerensis qui pui

lum secum in nauem as
sumens filium ad molen
dinum duxit. moselle al
ueo constitutum nauiga
re pparabat. Tumque edi
culam ipsius molendi
ni intrasset puerum in
nauiculam incaute de
liquit. qui baculum in
manu tenens cepit a
quis colludere. Tumque
manus aque fluuii
cubito ten immerget.
toto corpore abscurus e.
pacto autem opere p
ueniat pater eius ad
nauiculam rediit pu
erum quem ibi reliquer
at minime inuenit.
unde enim nimio dolore
corruptus querulis ulu
latis cuncta compleuit
magnamque rusticorum
multitudinem in ripa
fluminis suis clamori
bus aggregauit. et cum

frāget

iuocare

se in aquam mittere
uoluit. ut si ipi pno
comoretur. rogantes
cum astantes sit desp
acione actus duplici
desse triumphu hostia
inqua pmitet. sed
magis spe in deo posi
ta machiam aplm ad
salutem omniu reue
latu qui consolatione re
creatus inuocato sci
mache nomine pu
eru aque sup naran
tem. & extinctu rexit.
extinctuq rippe flumi
nis. ex cum in credi
bili dolore ac lacrimis
inuenit. Vbi cuctoru
lacrimis exceptus cor
pusculi sepultura p
at. sepius tunc ma
thyam cum multo ge
mitu cordis inuocans
pnm. ab ipo cepit re
posce dicens. ut eu

sibi deinceps seruitur
um. ~~Ab ipo cepit~~ sus
citaret. qd et scm de
niq inter manus e
iulantiu ad nomen
beati zachye puer
assurgens aquaz su
per fluitatem morti
feram euomuit. et ab
omni dolore. liber in
sancio sci multo poste
a tempore uixit. puer
ulus matre pcedentia
se secutus de ponte ac
ale in aquas directas
occidit. et aquis fluen
tibz interceptus pennis
extinctus est. mater
autē eu causa operis
cum longi hic ab cet
q puero acciderat ig
norabat. Cum ergo
pacto negocio rediit
inuenit filiu suu in
ulterioris fluminis ripa
mortu electu. Cum

66
uero dolore nimio emor-
tua corruit et magnis
ululantibus acris comple-
uit. sed post modicum
in se reuersa. cum omni
esset humano auxilio de-
stituta beatū orathya
cum multa cordis con-
tritione inuocauit.
et calore fidei succensa
puerū sibi reddi postu-
lauit. orox ut sanctū
nomē in sonuit redi-
uius puer matri as-
surrexit. nichilq; lesi-
onis habens cum ma-
tre abiit. et post lon-
go tempore vixit.
Juxta fornicem ac-
tūle triumphale. qui
duo milia passū atre-
uerense ciuitate distat.
ad mīdiem quidā ado-
lesens dum media ci-
tate mosellā transua-
tare uellet repente

corruit. et cum assir-
gere uellet aquarū ī-
petu prefoctus est.
cumq; multitudo maxi-
ma concurreret nauū
guī reparari non po-
terant. quo eū extra-
here potuissent. unde
multo dolore orithi rip-
pas animis multis clamo-
ribz implebant. bespe
autē facto piscatoribz
regressis ad ruppam
delatus ē. Quem cū
post eadem hora sepe-
liri uellet nec calore
resolutū cadauer ser-
uare ac pestem infē-
ret mater abnuī ut
ei tota nocte incubas-
set aut dolori suo multis
lacrimis satisfaceret.
aut forte beatū ma-
thya cuius lacrimas
in spiceret filiū reci-
peret. Illatus ergo do-

mihi tota nocte de cla-
matus iacuit et mat-
terius aplm inuocante
post horas xxuy. ado-
lescens spiritu resup-
rexit et mater saluū
ei recepit. Puer quida
iudue filius morbo ad
extrema pductus est.
cumq; dies quindeti-
m egrotass; extinctus est
compositus igitur fere-
tro media noctem loca-
tur domo. vbi more
gallozū vigilijs ac lu-
dis sollempniter frequē-
tant. ludebant alij s;
mater ubiq; finem
admittebat. Vnicum
tamen idlacium repu-
tabat ut ab inuocacō-
ne nominis sancti a-
pli nō cessaret quousq;
unicū filiū viuū nūq;
illius reciperet. Illucer-
cente iam aurozā fide-

regit et representante pu-
er oscitans aspiciente
se matrem respicit et
puuli plausu ei assur-
xit. qd cum viderent
astantes repentinon
more correpti huc illuc
q; fugierunt quibzda
lapsis quibzdam ian-
guistis postea actus mli-
autem fidelis puerum
letabunda leuauit et
sā mathie benefm ex-
posuit vniuersis. ex
Apud vldam mater q
dam pontē fluminis
transita onere quoda
pregrauaata cum pūm
sūe non poss; uia illi p-
monstrabat. qd et acci-
dit timens. Nam sau-
rus ea et puer in aqua
de ponte cecidit et p xpi
molendinū tota except-
et cōuoluit ad mortem
usq; contritus est. sta-

Fletu

bat autē mater eius
videns illū sic rotari
et reiecto onere auxi
lio illi uenire uolebat
net poterat reiectus tā
dem lacrimis eius pu
er domū deferatur. Cū
q̄ post tridui iam de
ficeret mulier geme
bunda nomē apli i
uocauit. et statim pu
er ad nomē celebre
surgens panis offulas
petiit et comedit ac
perfecte conualuit.

Ex In castello qd ara lunc
dicitur puer quidam
cum focus suus diem
insignans in fossatū
eiusdem castrī cecidit
et aquis prefocatus ē.
quem parentes hoc
domū audientes do
mū cū dolore referūt
sepelire volentes pri
mū tū leato orachye

uotū uouerunt et eo
etiā in colomi recepto
gras egerunt deos pla
tes treueris quedā car
nificū est. unde et no
men obtinuit. in qua
et ergo puilis cum se
natore quodam no
bili mansi uerbū est
legendo sribentes. Vbi
serus uos autē custodia
infantē ut solet in ul
nis refrigerandū gracia
accepit. Cumq̄ putes
aque quadraginta au
ere cubitos p̄ fundo i
cubiuisset. puer elap
sus in fūto cecidit. q̄
uiso illa flumī mō
selle adit se mergere
r. n. domū reuerū au
diebat. Cui nutu dei
quidā occurrens quo
tenderet inquisiuit.
sed illa nō responden
te ex pallore uultus

va.

se

cat.

malum deprehendit
et blanditus illam de
linuens quid causa eet
accepit reprehendit
reducensq; illam in
puteu multo labore de
scendit. ⁊ pueru sarum
nam quida sup aqm
ferebant eripuit. et
parentib; quicu pli
turba acturrexit.
nulla uestigia casus.
Autē humoris prefer
entem obrulit. erat
autē annū natus di
midū et cu loqui
nata negabat. oza
thyam optissime lo
quebat ita ut nos au
diremus et nichil ali
ud annū dimidium
locut est nisi temp
nomē ozathye. vnde
constat. ipm eius vir
tute liberatum.
Juxta pontē moſele

lum puerul⁹ quidam
nauiculam exadit et
submersus est. qd vides
quida iuuenis uestib;
abictis aqua in filijt
et in ventu exhere
uolens maligno spū
retrahente quem nep
tinū uocat sel et scō
pdidit. Tcio est nomē
apli i uocasset mortu
um recepit. Cumq; to
tam noctem inferro
iacuisset mane sacerdos vt
non illū sepeliret uenit.
Qd ā uidit mater q
mathyam tota nocte
inuocaret beato aplo
q; p̄ dolore interm
nari cepit. oox igit
puer surrexit ad lau
dem xpi ⁊ apli sui oza
thie. Cum rusticus
quida in vigilia sanc
ti iohis baptista nau
iculam in gressus cum

uxore et filio ad limi-
na beati apli p mortel-
lam venire decreuiss-
in ipso itinere aquodam
turanno captus et co-
cathenatus e et incar-
cerem nullus ceteris
p fuga elapsis. Cumqz
acerbis ab illo tormen-
tis cruciaret. mulier
beati orathyam coeti-
die inuocabat. resim-
dens in eu vincula vi-
ri sui. qz ipm iter
illud cepat. et ecce ma-
nifeste beati orathye
uirtus apuit. Nam
cu ipe scm aplm cu
multo gemitu et la-
crimis sepius inuo-
caret. represente tota
custodia in sompnu
dissoluitur et resera-
to dimittis apede suu
sini indigros leuat
ille abstrahit ac nemi

ne p hntc foras egrer-
sus est. Cum in man-
dei et beati apli se con-
mendauit. ex auditu
n. se intellexerat a
summo uertice montis
in quo castellu emine-
bat saltum inpreceps
tis dedit et nichil oio
lesionis refens ad sua
cum gaudio reparet
uit. // Ocyator qui-
dam detreuit orinn-
dus cum ad nudias sol-
lemynes p fuis regre-
di uellet. Alarionibz
captus omnibus que
habebat p fugans i
siluam ductus et ad
arborem ligatus. ubi
cum nudus staret
et aculeis muscaru
et estu deficeret. inuo-
cato nomie sci orathy-
e mirabiliter solut-
saluus ad ppria redit.

ex

spoliatus

fulis

salva

ex

Vir quida pauper
palpiatus ut nec ma
num nec pedum
officijs uteret. Stabili
usus grandi labore
hora ad apli sepulch
accessit et breuiter in
time tñ orauit con
pleta oratione impe
des surrexit ac p̃plo
ex̃p̃tante in testimo
niū omniū in dūte
sanitatis terra adui
te cepit et gratula
bundus abiit. Dū
quidam scō mathye
detraheret cum ab ali
is redargatus nō so
lum taceret remuet
et multo detiora pro
ferret. Bito tradit
antiq̃ hosti. cu' h̃ lo
quebatur in strictu da
mūdē suā ac tunicā
ad pedes usq; stridet
et capello suo i silens

et p̃ montes et ualles
ac diuisa queque scū
clamore ualido p̃p̃u
it. Quis itus ergo p̃
biduū. nec inuentus
ē p̃mo die. tñ impa
lude quida cabellus
quidē eius appuit. Vñ
ille non potuit penit
inueniri. Dum qui
dam cantūq; quē ex
deuotione p̃plus in lau
dem sancti mathye ca
nebat. mirum con
ulceret. sepulq; redar
guatus ab alijs et amo
nitus nec cessaret ul
timo dīna secuta est.
nā bito cepit uoces
non intelligibiles p̃
uerb̃ emittē mutus
q; effectus est. Cumq;
nec aliorū scōz patro
cinnū inuocā sanita
tē reciperet. nec ame
dicis curari poss. tūc

demū deprehensa cau-
 sa beato mathie vol-
 unt uota et ad tum-
 bam sacram illū trahē-
 tes cum oratū fuisset.
 sanū illū et incolumē
 receperunt. **¶** Quēda-
 dum estuo epīe frugi-
 bz metūdis exiret die
 media repentina uali-
 tudine correpta decess-
 ruit cui' ita nū obitu-
 puerūt ut pedes ui-
 dent' naribus concre-
 uisse quid faceret mi-
 sera quo se uerteret
 nesciebat. omnia me-
 dicamēta nū p'ferūt
 nouissime nauī in-
 posita p'p'iem abuen-
 moselleq' treuerim
 puenit. **¶** Ad tumbā
 beati mathie apli sca-
 bellis se quilit **¶** post
 longa lacrimarū flu-
 mina subito obdormi-

indūsis in sompno se-
 curatam. cum euigilat
 se deo deuotius orauit.
 et cū mīto nūq' cre-
 pitu in pedes q'stuit
 et regressa est mag-
 ficulus deū. **¶** Quā-
 gentari' homo quida
 pulcheri montis ac-
 cola p'p' sim mēit
 cui' in comodo adeo p-
 cussus est ut diu men-
 broz funditus caverz
 officio p'p'eterea idem
 humor ita bidus illi
 oculoꝝ lumē extinxit
 ita q' p' omnia inutil
 fuit. sexto tamē mē-
 se cecitatis sue vni-
 oculi lumē dīna mi-
 sacione recepit. **¶** Qui-
 dam igitur uir inge-
 nio intuitu dei mō-
 nū suā illū alendū
 suscepit. p' aliquot q'
 annos. cū se nichil

melius haberet et de
speraret de sanitate
amici suaserunt ei ut
spem in dño ponens
beatū mathyā aduz.
fide igitur succensus in
cubens baculis p̄ deuā
montū p̄ concaua ual
lū. demū ad urbem t̄
iurā platus est. cūq̄
ad memoriā apli porac
set subito surrexit et re
ceptā sanitate oculor̄
et corporis cum gr̄ay
actione letus inde re
cessit. Pusticus qui
dam p̄ annos trigin
ta iugi cecitate labor
auit cū palus peste
reabuit. ueniens at
ad sepulchrū apli s̄
sidio amitoꝝ p̄fectā
consecut⁹ est sanitate.
Duo uiri renūciā
sicuri nauiculā pesca
toriam ingressi sunt

quos alij duo tamh̄
tu quā facie ignotis
gaucērūt ut eos secū
assūmerent. qd̄ et fecer
unt. orox igit̄ ut apoz
tu paulo longius ab
ierunt. tanta est exor
ta tempestas q̄ntam
nullus hominū illo in
loco exptū se meminit
Vnde et scāpha dissolu
ta pegrini quo deue
nerint incertū est. du
bū ergo hoīes ande hunt
mones finit duo aut
uiri. alij cumq̄ inter
unday uolumina iura
rent beati orathie no
men deibundis inuo
cantes n̄tis ip̄s hor
renda morte libati s̄.
Nam passus ferme q̄
gntos s̄ aquis salui
delati auda it̄ uile ap
plicuerunt et salubz
inhentes nauigo to

70
mū relati sūt gratias
agentes deo. Insub
urbano tūre qd tūcū
subiacet rustica queda
ademonē adeo ueta
ta est ut multorū la
bore uix inuiculis re
neret. Et sicut uulgus
nouitatis semp est cu
pidū curiositate aduc
ti plimi quēunt qui
bz illa grauissimas ac
pudendos notas incu
sit. Tūcā uespam ca
na uisa ē loqui nichil
qz uesamū agere in
uito blanditur ut se
absoluet. Credidit
ille et absoluit eam il
la furore demoniato a
gita cū ululato maxi
mo se prupuit. Et in
uicinū domui sue pu
teū se pēpitaui hāc
uir secut. qz uespem
erat inuenire nō po

tuit sed mane fco suis
ululabz p dūta inuic
sis finibz summo labore
exhūit. Cumqz sū vni
culis domi sederet. casu
em fatigata pētabat.
Ibico prupit. arrepto
qz dolabro pūm suum
in cunis iacentem in
crebro effuso pemit vi
rūqz suū eodem impe
tu appetit sed eius uir
tute repressa. i compedes
coniecta est postremo
inimito plimi reuēte
te beato mathye pla
ta est. quo in loqto cū
p illa oratū fuisset. qz
malignus eiectus est.
orathyas uotum altius
sibi inferri non pāt.
Pastor quidam ouū
beato symeonī qui tre
uis requiescat. ouem
depaupē ouū uouit
Cum aut uoti tempus

impletes. longe ab
urbe positus quoniam quem
lasciuam deducere non po-
terat. dignum pretium
pro illa taxare ea coactus
est. quo accepto. trecentum
cum uxore deuenit. cum
ante monasterium sancti oza-
thie transiret. visum est
illis apostoli non sine mu-
ne transiendum sed nichil
erat premianibus preter
uocum sancti symeonis. in-
trauerunt itaque ecclesiam
et cum dominis. *Inco* ~~re~~ ipso
suiscent foras resiliunt
exultantes. autem cum
non plene impetum
rem iniecerunt. sed uelut
metuosi. quam prius in-
sultum resiliunt. quem autem
ad iactarent. simile
rei exitum sortiti sunt.
Voluit enim mathias
uocum altius inferri
sibi innocentes saluat

sanctus ozaithas. Colo-
niensis quidam maligno
spiritu ~~res~~ tactus uxorem
suam peruerso zelo insecu-
tus cogitare cepit. quo
modo illam perderet. asci-
tis ergo tantum sceleris
duobus lenonibus. propo-
dit solidos. xv. se dam-
num si illam occiderent.
Qui amore pecunie as-
censerunt. ex inde que-
bant opportunitatem. quo-
modo maliciam suam ex-
pleret. una itaque die.
cum illi assideret. talibus *vir.*
eam uerbis alloquitur.
Vides ne inquit karis-
sima michi. quanto tri-
pudio miraculum sancti
ozaithie totus mundus
occurat. eam igitur et
nos eius gratie principes
fieri ut quod prece premunt
ligant quod eius ab soluat
indulgentia. hec et hijs

filia cum dicit credulū
 cor mulieris ad qd uole-
 bat illexit assumptis igi-
 duobz illis hystrionibz
 treuerim uelutis ut ce-
 punt. Tū autē illic au-
 dam appropinquarent uir-
 duisa fingens negotia
 domū regredi dicens.
 pmo mane se reditū.
 Intem hystriones illi mli-
 erem nū mali suspicā-
 tem pūua rapiunt
 et ei laqueū imponūt
 At illa mortē sibi īmi-
 nē uidens rathyam q
 potuit clamore inuo-
 care cepit dicens illius
 tamen se talia pati au-
 opinione euocata sit
 vix ūba qpleuiat et
 ecce diuinitus tres e-
 quites ueniunt et cor-
 reptis illis sanguina-
 ris mliem eripiunt
 mortēq ipam īaue-

tores mortis refundit
 Benedictus d's ī se-
 cula sēlōz. am.

It de eodem.

Nunc aliquid demur-
 aculis ei' refāmus
 Adolescentis quidam bone
 indolis fili' cuiusdam
 clarissimi comitis pē-
 quide orbat' s' diu-
 cys et honoribz plimis
 hūdaus. quanda ecclia
 ad honore beate katheri-
 ne q'etata nō pcul
 sua alio castro quo h
 bena' residebat. ante
 diē sepiissime surgens
 orōnis causa sine co-
 mite frequētebat. Qua-
 dam uite cum more so-
 lito impredicta oraret et
 clia ante altare sedito
 obdormiuit. ecce uidē
 insompnis ante se
 stare tres puellas du-
 as quide mirabilē

opuscula
 katherine

et excellent' pulchras.
tertia uo que quasi re-
gina ee uidebatur. qz
erat dyademate regio
insignita ⁊ in medio
earu gradiebatur. tam-
to eat duabz prestan-
tior. anto lucider. qz di-
bz ceteris preclarior.
Cumqz adolescens pre-
stupore et admiratio-
ne eas inspicere si au-
det et oculos manibz
et uestibz coopuisset
adhuc in illa pulcher-
rimam ante se clau-
sis oculis stare qz specy
sicut pri'. Sui illa. O
adolescens quid est qz
at qis. Nobilis enim
es sro in rusticitatem
ostendis. Ecce ad te
uenimus teqz libent'
aspiciam' ⁊ tu oculos
regis. sponsam quis.
vnam ex nobis elige

qua uoluis. Hys audi-
tis oculos appuit statim
qz cor eius celesti a-
more p funditur. ⁊ eas
dulcissime ituetur. Te
una silent' iuueni dixit.
Illam que tibi locuta
est conulo ut eligas
quia huc sicut appet-
speciosior. sic utiqz est
apud deu dignior et
honoratior ⁊ potentior
⁊ eo melius tibi in
omnibz inuocantibz
porit. Venuit. Illo at
denomine ei' queren-
ti puella respondit. hec
est inquit gloria illa
kathina celestis aule
prestantissima gema
adeius honorem est
sicut nosti h basilica cōsecta
quo audito cecidit ad
pedes uirginis glorie in-
gans cu lacrimis ut
sui miseret. Tunc bea

caput

katherina tertium de
rosis rubentibus super
domicelli posuit di
cens. Custodi et acci
pe hoc amoris signa
culu et uide ne me de
seras. Hys deis uirgo
cum suis euamuit in
uenis euigilans ser
tum miri odoris ver
aciter reperit et re
cens et odoriferu usq
hodie pferat et serua
tur in illa albacia qm
idem princeps iuxta
pdeam ecclia post mo
du fundauit que ro
sa alerto roseo nucu
patu. Non multo post
ipe sepe deus comes
asius amicus et nobili
bz matrimoniu con
trahere cogit eiqz licet
inuito uxor pulchra
et nobilis adaptat.
Qui cu alia consue
tudine minime resi

luit. Et sicut ante fa
ce consueuat sepius
ante lucem surgens
ob amore beate ka
therine sepe dictu lo
cum deuotissime visi
tauit. Que cu uxor
ei iam vicina prui
ceret suspicata est.
qd eam 2 tempneret.
et ad aliam mag di
lectam pgeret aq
dam ancilla que fe
licibz iuidebat eius
actibus mariti que
fuit dicens. Nosti que
so iter et opus dni
mei. Dic michi. Que
respondit. Nosti ad
alia inueniens sacer
dotis illi ecclie que
est ualde formosa ua
dit. Quo audito ue
hement doluit et co
mes ppendes tur e
bare inquisiuit. Cu
q sibi obiceret q audi

erat ille ait. Non est
filia presbri quā amo
s alia quēda incomp
abli pulchrior et cum
hoc dixisset. Tūc eēt
circa diluculū delecto
surrexit primus et ex
iuit. Tūc dñā mām
doloris frena laxauit.
et mutationē arripuens
semetipm crudeliter p
lata cōsūberauit. sicq
corruens expirauit.
Igitur circa horam pri
mā cum comes de ecclia
reūsus fuisset et ka
minatam ingressus
uxorem mortuā et m
sangne suo tabescām
repisset stupor et pa
nor cordisq; defectio eū
apprehendit et colla
ps' in terram p vna
rē horam sine sensu
et uoce iacuit. ad serā
dem reūsus cepit la

crimare ymbres fūde
capillos euellere. tūde
pectus carnesq; suas den
tibus et unguibus disce
pe et planctu magno
plange dicens. heu heu
uxor mea dilecta quid
est qd fecisti. Tūc in
pacie manus dedisti
et quare temetipm et
puerū muto tam cru
deliter permisti. Ego
sum causa mortis tue
quia tibi opus meum
nolui reuelare. O bea
ta katherina utiq; iste
gladius me sū me oc
cidit. quia te deserui
et aliam assumpsi. ideo
q; mala hec omnia e
uenerunt michi. hys
dictis continuo exiuit et
ad sepe dñā basilicā
gradu cito p̄pauit. tū
q; ibide diuic' cum la
crimis orass' beata

katherina cum duabus
puellis nec plene dor-
mienti si plene uigila-
ti rursus apparuit eo
i ordine quo superius
est notatu. Quocum
pius accessisset et ab
oculis adolescentis suis
scissinus manibz laeri-
mas determisisset ait.
Non recte fecisti qd ali-
am sup me duxisti s
qz sepius huc ueniendo
honorem michi exhibu-
isti. ideo nunquam te de-
teram. Vade ergo iue-
nies uxorem tua vi-
uam. que etia pepit
tibi filiam. qua uocab
nomine meo katheri-
nam. h erit sanctimo-
nialiū abbatiā deo u-
tiq tam grata et cara
qd patrem tuū deor-
mentis purgatorū suis
orōnibz inuincis am

spacio libabit. Qui ob
immanitate scelerū suorū
s. rapinas et incendia
fuisse etnalit dampna-
tus nisi extreme pe-
nitencie confessio et
hui templi adhonor-
em nominis mei con-
structio sibi obtinuisset
usq ad diem iudicii i
purgatorio mansione.
Hec cum uirgo dixisset
castellani comitis ue-
nerūt ipmque clamoribz
et plausibz excitantes
dixerūt. Dñe dñe sur-
gite et uenite. quia ec-
ce dñā nrā uxor nrā
uiuens uiuit et filiam
pepit. Quo audito le-
tus efficitur. et camina-
tam ingrediens uxor
eū et puerū amplex-
tis osculatur. Cumq p
ordine vxorū dixisset
quali beatā katherinā

uidisset et quid defilia
sibi nata dixisset illa
uictrisa ei narrauit.
quomodo post mortē
eius animā demones
rapuissent et qualiter
beata katherina eam
liberasset et suscitasset.
Sicq; dum miracula
miraculo addit gau-
diū gaudio cumulaf.
Omnes autē qui ibi ad-
erāt dñi glorificabāt
et beatissimā katherinā
dignis preconijs ex-
tulerunt. Tandē .xxx.
post hęc in una die co-
mes et comitissa lo-
is opibus plenī ad reg-
na celestia migrā-
unt. Scolasticus
quidā cantie toto no-
mine religiosam ui-
tam agens beatissimā
katherinam ī p̄cipu-
a deuotione habebat

eamq; crebro insu ad-
uocauit et uocabat. au-
diens autē rex anglorū
famā eius et qd bonis
posset moribz filiū suū
nouenariū sibi tradi-
dit liberalibz litteris i-
buendū. Qui cum oēm
diligēciā adhiberet p-
um ul' nichil p̄ficiēbat
q; puer ualde in hīs
ingenij erat et duris
simi cordis. idq; cum
sepius uerbābat. Qua-
dam autē uite cū ob-
lectōnis ignorantiam
nudus sederet et uirgā
magister afferret pu-
er subito surrexit et
cursu rapidissimo fu-
giens ad pontem quā-
dam puenit. et cum
atergo magistrū cū
uirgā uenientem cer-
nēt. terrē nimis in-
fluuiū p̄fundissimū

post
ānos

ex

te precipitavit et magis
 ter magna voce excla-
 mauit. O dñā mea scā
 katherina suscipe que-
 so et tuere puerū et ec-
 ce beata katherina sta-
 tim inter vndas affuit
 et puerum inter brac-
 hia suscipiens in me-
 dis fluctibz tamquā in
 domo pulcherrima abhor-
 a diei tertia usqz ad ean-
 dem alius diei horam
 sanū et incolumē et
 nauit et quia nudus er-
 at. canusā quādam mi-
 rabili et nobilitē scām
 puerū induit. itqz ad lu-
 rapam pduxit. In pte
 autē anteriori canusie
 que pectus opit et rectū
 erat auris lictis. ver-
 ficulus iste. Da michi
 intellectū ut discam
 mandata tua dñe. In te
 a fili regis q̄atur sub

meris. sed minime
 repitū magister ca-
 pitū ac regi presen-
 tat. Tota in sup ciui-
 tas et turbat. Sequēti
 ergo die cum imāiori
 ecclia missay agent
 sollempnia. dñs domi-
 cellus cūctis videntibz
 et ammirantibz chorū i-
 trauit. et qualr pbeatā
 katherinam amoras pi-
 culo mītis utiqz magni
 sui libacis fuit pordi-
 nem enarravit. Tūc
 letus efficiū et deus i
 beata katherina glori-
 ficat et laudat ab illo
 igit die ex consdiao be-
 ate katherine tā illūatū
 puer habuit ingenū
 ut sicut arida terra plu-
 uia sic ille deuorauit
 riam. Et idem magis-
 tilo ueraci natus deseri-
 psisse. Antistes quida

mediolan. Sabinus noie
uir vite uenabilis sicut
refert petrus Rauenn. i
libro gestorū uocabiliū
post gloriosam dei matrem
beatissimā xpi matrem
katherinā in papua de
uotione hēbat quā ab
in famia sibi in sponsā
elegat. qm̄ fās et dictis rō
nalibz certis sacris uirgi
bus preferre solebat ut
potē adnutritē fidelissimā
sicut stilo laici msc
qntibz declarat. Cum igit
deus presul ultra mare
naugasset vna cū ab
bate theodoro de monte
cassion et duobz capellāis
nec non et militibz sex
et famulisqz. *et ceteris* et
sepulchrū dñicū piter
uissitassent montē symas
adierunt uolentes inui
sere tumulū uirginis
glorose et ecce dux qui

sarracenoꝝ
dam Turcoꝝ focissimus
hostis xpianoz a solda
rio rediens cum multis
armatis episcopo in ped
montis obutus fuit
cui comitiuā ut iudit
arrotat mox pemit di
cens. Sicut feci familie
sic faciam capitibz. Quod
cum uenabilis presul
Sabinus et abbas au
dissent ceperunt ducē
vogelare dicentes. Ipe
at nobis quatenus mō
tem istū ascendē prius
et tumulū gloriose ui
ginis uisitare. Dñm quid
quid tibi placuit susti
nere patient. Quibus
ille respondit. Necesse
est ista uite ut mea
non uestra uoluntas
impleatur et confestim
precepit ut lingua o
culis naribz manū et
pedū sumitatibz utqz

priuaretur. Quo fco
 iussit ut membra ab
 scissa ignibz cremare
 tur. sicqz adhuc remi
 uiu in animalibz ad
 tumultu ueherentur.
 Dixitqz nuc uidebo qd
 uobis ualeat hui' se
 pulchri uisitatio. et ad
 ierit. Cum uobis me
 bra renascent' qd in
 possibile est u're fide ad
 herebo. Cumqz ad tu
 bam uirginis uenif
 sent. abbas continuo
 exprobat. Episcopus
 sicut potuit preces fu
 dit. Et ecce circa noc
 tis mediu mons tot
 uehement' contrenuit.
 tantqz terror et pauor
 dntem iuasit cu suis.
 ut inde fuge uellent
 nec ualuerunt. Dein
 p'ruu fere horariu pa
 cu luminis redundan

ibidem resplendunt ut
 non solu uicini sed i
 sarratemi in remotior
 ibz locis constituti hora
 eadem uigilantes die
 clarissima crederent
 fore sciam. immo sy
 nai monte in solem
 quersum ilaciter esti
 mabat. Intea beata
 uirgo deatulo pres
 sit. et triste cap sui
 amatoris tactu blan
 do p' multos p'mo o
 culos aurec nasum
 lingua dein cetera me
 bra dolorosa p'ungens
 restituit pristina sa
 nitati. Cuiqz uir dei p
 ciosissima xpi mar
 garitam corp'alibz e
 neret ocul' ineffabi
 liter gaudio replebat
 et fulgore pulchritu
 dinis ferre non poss
 ad eus cecidit pedes

Sarcophago

quē statim illa precipi-
ente duo pulcherrimi iu-
venes qui iuxta eam
stabant dextra leuauit.
Cui uirgo. Scire debes
mi care qd amor meus
xpc ihc sponsus meus.
hic et infuturo te et
omnes honorantes me
parus est honorare
quia pdidisti ppter me
linguam tuā. iux imp-
prio ydyomate expe-
ditam. Ecce acomoda-
ui tibi linguā meam
ingreto et inlatino p-
ritissima. pretea omnes
aias familie tue nouis
ēē receptas infinu a-
brahe. fco in sup die cū
missaz sollempnia ce-
lebratus lecto euanglio
singula membra abba-
tis de oleo q sudat de
tumulo ptinges sicq
suscitabitur et anteqm

diuinū officium comple-
as aduigorem et sta-
tum pristinū formabi-
tur. hys dictis xpi uir-
go dextrā pontificis ap-
prehendit. dansq ei
anulū preciosissimū
et cartulā aureis lītis
exaratā. et tunc da-
puit s; mri odoris
fraglantia ibidem re-
mansit. Cartulā autē
tres uerborū lineas
habebat ⁊ pordule-
bat ⁊ timebat. porma.
sabinē hec lre sunt
inter me et inter
te signa dilectōis p-
petue. gēda. feci tibi
meritum ingens do-
lor faciet tibi gaudiū
uehementē amor. tūa
ducem baptizab sam
ad ppra remeabis.
sicq de cēnio lauda-
bilit completo meū

eris in celesti palacio -
 Tunc uir dei immen-
 sas gratias actiones et
 laudes deo reddidit p-
 tam ineffabili consola-
 tione quā ei exhibuit
 presencia uirginis glo-
 riose facti igitur Dux
 montem ascendit et
 cum episcopi ad alta-
 re pcedentem viden-
 tem loquentē et oīa
 membra integraliter
 habentē conspiceret
 obstupuit uehement-
 Tunc lecto ewange-
 lio presentēte duce
 abbatis membra qui
 in medio erat positus
 p ordine pvenit et
 ecce omnibz iudentibz
 rediuiuis appuit sic
 qz membris paulatim
 renascentibz ante qm
 dñum officiū pficeret
 plenissime est sanatus.

Quo uirō miraculo
 Dux lacrimis p fundē
 cordē compungit am-
 plectitur fidem et cum
 multis nobilibus pfecte
 credentibz ab episcopo
 baptizatur. Qui
 cum heredibz careret se-
 culo abrenunciavit
 terram suā uendidit
 et bonā portionē fra-
 tribz in monte syna-
 degenabz tradidit. Ro-
 mā cum episcopo et
 abbate et alijs multis
 deuotionis gratia ue-
 nit multa aurī pondā
 secū deferens paupibz
 tribuit. De inde ad
 consiliū abbatis sanc-
 ti sabini famosissimū
 id monasteriū uirginū
 qd dicitur aula dei in hono-
 re scē katherine fun-
 dauit. postremo in
 monte cassino sepe dō.

Dux monachalem
habitu suscepit ibi
q̄ x̄p̄o regi sueq̄ ma-
tri et beate katheri-
ne quam diu uixit
deuotissime milita-
uit. Sanctus nō sa-
binus cum post detē-
mū ad extrema uē-
nisset horam dignū
deo spiritū exaltauit.
Sicut lingua eius i
ore mīmē aperet
nllū dubiū est quin
beata gloriosa tulit
eā que suo deuoto
cam p̄ decēniū spā-
cū accommodauit.
In hui⁹ glōsi quoq̄ mi-
raculi memoriā an-
nulus et cartula a-
put ore diolanū usq̄
hodie suat. Erat
quidā mbarana in-
clusus p̄ suis demer-
tis in arboribz admo-

dūm stupe compagi-
natis ut uix vnus
parue fenestrelle sibi
aditus et maneret. ⁊
qm̄ deuotus erat beate
kathine in uigilia ip̄i
ad inuocationē eius si-
ne ap̄tione carnis mira-
culose est liberat⁹. sic
ab eo ip̄e accepi qui
qui librēatū ibi cogno-
uit laus et honor do-
mino ihu p̄ infinita
secla. amen. d. s. o swaldo.

Oswaldus rege
q̄z h̄ prius quidē
grā x̄pi apuericia
erat inducis ubi re-
gnū suscepit anglōz
cepit gentile pplm in-
uitare ad cultum x̄pi
⁊ eis qui consentire
nolebant bella indi-
cere. Eratq̄ ei experien-
cia p̄ maxima mbar-
baris expugnandis

A suo.

Vgo karina

Quorū magnā multa
tudinē timore coactā
mortis p̄sadores xpi
baptizmate q̄secravit
sicq̄ statū ap̄gavit si
dei regnū p̄iter ampli
avit post occasionē m̄
fīs cantūdi sup̄ueni
ente ip̄o cū puo exiatu
sed fide xpi munitōe
fandus britonū dux
cum īmensis illis cor
pus quibz nūl resiste
re posse iactabat in
temptus est. in loco q̄
lingua angloz demsel
buren vocat̄ ⁊ locus
ille tantū hodie osten
ditur ⁊ in magna ve
nacione h̄etur. ubi uē
nurus adhāc pugnā
oswaldus signū tanc
te crucis crexit ac flex
ibz gembz dñm deprec
catus est. ut intentel
necessitate cultoribus

sius succurrēt. Deniq̄
fertur q̄ atamo ope
fca cruce ac fouea in
qua debet statui ip̄a
ta ip̄e fide fūens hāc
arripiens fouea impo
sunt. atq̄ utraq̄ ma
nu erectam tenuit. do
net aggesto amiliabz
pulue rē m̄figet ⁊
hoc fco cūcto exiatu
uoce alta clamauit.
flectam om̄es genua
⁊ deū om̄ipotentē unū
⁊ uerū q̄munit dep̄
cem⁹ ut nos ab hoste
sup̄bo. ac fce sua
mūdacione defendat.
Scit n. inquit ip̄e quia
iusta p̄salute nre gē
tis bella suscepimus.
fecunt om̄s ut iusser
at ⁊ sic inepiente di
luculo in hostē p̄gres
si inē nra fidei me
uictoria potiri sunt.

Sepebur

*teo
liex
ctu*

In quo loco orōnis mu-
nē iuutes sanitatū po-
tate sunt ad memoria
fidei osvaldi regis. nā
et usq; hodie multide
ipso ligno sacro sanc-
te crucis hastulas ex-
cidē solent. quōd cum
in aq; misint. eis q;
languentes homines
aut pecudes potau-
nt. siue aspsis mox
sanitati restituit. Vo-
catur autē locus ille
lingua anglor; hese-
mituli qd latine dicitur
tēpi celestis campus. q;
utiq; p sagio futorū
antiquit nomen ac-
cepit. signis ibidem ce-
leste erigendū trophe-
um celestem incho-
anda victoria. et qd
usq; hodie celestia ibi
forent miracula celestia
da. Est autem locus

ille iuxta murū illū
ad aquilonē quo roma-
ni quondā obartēdos
barbaror; impet; ama-
ri usq; ad mare precin-
xerūt britaniā. In quo
uidez loco ad eandem
crucē solent omni an-
no frēs haelstaldensis
monastrū qd non lon-
ge ab est aduenientes
pradie quā pba idem rex
oswaldus occisus ē. vi-
gilias p salute anime
eius facē. plimāq; psal-
modia laude celebrata
victimas. p eo mane
sacre oblationis offit.
Nec inuito quia uul-
lū ut apim; fidei xpi
anc signū nllē ecclie.
nllū altare in tota b-
rittor; gente erectum
est prius quā hoc sa-
cre crucis vexillum
militie doctor donatē

fidei deuotione contra
 hostem immanissimū pu
 gnaturū stant. Vnū autē
 eplū que p̄ hanc crucē
 parata sunt narrare
 uolo. Quidā de s̄ribus
 iam dñi monasterij no
 mine bochemi qui
 nūc usq; sup est ante
 paucos annos dum i
 glacie nocte incaluit
 mēderet rep̄te cor
 ruens contraxit brachi
 um ac grauissima ce
 pit fractura ip̄i moles
 tia agrauari ita ut ne
 ad os quidē adducē ip̄m
 brachiū nūten⁹ dolore
 artente ualēt. Qui cū
 die quadā mane audi
 ret vnū de s̄ribz ad locū
 eīdem scē crucis dispos
 fuisse accendē rogauit
 ut aliqui sibi p̄tem
 deueniabili illo ligno
 affert credē se dicens.

. qz p̄ hoc donante dño
 salutem consequi possz
 fecit ille ut rogatus ē.
 et reuissus ad uespam se
 dentibz iam ad mentā
 fratribz obtulit feli mu
 musculū. Qui cū sedēs
 ad mentā non habet **ubi**
 nisi oblatū mun⁹ re
 ponet misit illd in
 sinū ⁊ dum uet cubi
 tum oblitus hoc alibi
 ponē infirmi reman
 sit. oꝛ edia autē nocte
 euigilans sensit frigi
 dū ad suo latq; adiacē
 admotaq; manu quid
 eēt cepit p̄quirē ⁊ ita
 sanū brachiū manūq;
 repit. ac si nil vinqm
 sensisset. Oswaldus igit
 Rex desiderans totā eu **gēte**.
 p̄tem cepit imbui fāa
 fidei xp̄iane misit
 ad maiores natu sco
 torū inter quos ⁊ ip̄e

Sibi

exulans baptis sanctū
cum hys qui erant mi
litz consecut' est. petes
ut sibi mitteret' an
stes cui' misterio et doc
trina gens quā rege
bat angloꝝ dñice fidi
dona disceret ⁊ suscep
sacra. oroxq; obtinuit
qd petiuit. accepit nā
q; episcopū aibanū
mansuetū et piū ze
lumq; hñtē dei. cuilo
cū sedis ep̄alis in insu
la hys fr̄anēs ubi ip̄e
petebat tribuit. Qui
locus accedente reuma
te his cotidie in stat
in fule circūbant mi
dis hys redudato litz
e ⁊ rignus ar reddit.
hui' ep̄i amonicoibz
rex libent' humiliterq;
auscultans eccliam xp̄i
in regno suo dilatare
curauit ubi pulcher

mo sp̄tacto sepe con
tigit. ut ewangelizā
te antistite. qui an
gloꝝ linguā pfecte
non nouat. ip̄e rex
suis ducibz ac min
istris incipiens ubi
celestis existeret quia
nimirū tam longo
exiliū sui tpe linguā
scotoꝝ iam plene di
dicat. Igit' osivaldus
regni culmine subli
matus omēs nationes
et p̄uincias britannie
que in quatuor lin
guas. i. britonū pictoꝝ
scotoꝝ ⁊ angloꝝ diui
se sunt in ditione sus
cepit ⁊ qd dictū mirū
est paupibz et p̄egri
nis temp' hūilis beni
gnus et largus fuit.
sc̄ur qd tpe quodam
indie sc̄o pasce dum
cū p̄fato ep̄o consedat

solaciu

mta.

ad mensam inprandio
 et positis esset in mensa
 coram eo discus argen-
 teus regulis rectus et
 iam iamque esset man-
 ad panem benedicen-
 dum missum intusse.
 subito ministrum ipsius
 cui suscipiendū in opū
 erat cura delegata et
 iudicasse quia multi-
 tudo pauperum undā
 qz adueniens maxē
 p plateas sederet pos-
 tulas aliquid elemo-
 sine arge. Quamox
 dapes sibi met appo-
 sitas pcepit deferri
 paupibz discūqz con-
 fringi et eisdem diui-
 di minutatim. Quo
 viso pontifex qui as-
 sidebat delectat infac-
 to pietatis dextera
 eius apprehendit et
 ait. Numquā inuetar

cat hec manū. Quod et
 iuxta uotū benedictio-
 nis eius puenit. Nam
 cum in isto illo impu-
 gna manū cum bra-
 chio resicaret a corpe
 contigit ut duraret
 hactenū incorrupte
 nqz in uibe que a re-
 gina quādam uocabu-
 lo bebe cognominat.
 loculo include argen-
 teo in ecclesia sancti pe-
 tri suant et acutis ho-
 more debito ueniant.
 huius regis industria
 denor et uincor pui-
 tie que ab inuitē dis-
 cordabatur in unam
 sunt pacem ueluti i
 unū pplm adunatē.
 Deniqz fertur qz ama-
 tunio tpe sepius ad
 diem in oratione pti-
 cit et ob crebrū orandi
 seu agendi modū sp

ubiq; sedens supina
sup genua sua man
huit et inter orationis
uerba uita finient. Na
q; cum armis et hosti
bus circū septus iam
iamq; videret se pū
dū orauit p animab;
exertit sui. Vnde dicit
in puerbio Deus mi
serere animab; dixit
oswaldus cadens in
terram. Erat autē
nepos cardinū regis
ex sorore acha. Regna
uit autē oswaldus
rex xpianissim^{us} no
uem ānos quib; con
pletis occisus est con
misso grām prelio ab
eadem pagana gente
paganoq; rege mīto
quo pcedend^{us} eius
caduū pempt^{us} fuit
in loco qui dicit^{ur} lūg
anglorū maseruē

Anno etatis sue xxx
viij. die quinta mē
sis augusti. Quanta
uio fuit ei^{us} fides et de
uocio mentis indeū
post mortem ututū
miraculis claruit. Na
q; in loco ubi diuin
tas p patria apaga
nis infectus est usq;
hodie qferunt^{ur} sani
tates infirmoz. Vñ
contigit puluē ipm
ubi corpus eius inter
ram corruit multi au
fentes et in aquā mit
tentes suos p hoc infir
mis comodi mlti af
fient. Qui tuos adeo
incedunt ut oblata
paulatī tra fossā ad
uū stature altitudm
reddidissent. Rigit n
multū p^{er} inter fctm
eius ut quidā sedens in
equo it agēt. iux^{ta} locū

cui equus ibito lacerare
 confilte caput decima
 re spumam ex ore dimi
 tere et dolore nimio auc
 to cepit expectare hor
 am qua aut meliora
 tu iumentu recuperet
 aut relinqueret mor
 tuu at ipm diu gra
 ui dolore vexatu cu
 diucas se imptes tor
 queret. repente uolu
 tendo deuenit illum
 i locu ubi rex dictus
 occubuit. flet mora
 quiescente dolore ces
 sabat ab insaniis me
 broy motibz et qsiue
 to equoy more quasi
 post lassitudine in
 diuisum se se latus
 nullum reuoluit.
 Statim exurgens
 quasi ianus poma
 iureta huius herbar
 andius carpsit.

Quo iusto intellexit
 uir prudens qua inlo
 co in quo equus suus cu
 ratus est iure sciatas ad
 mee. et posito ibi sig
 non multo post ascen
 dit equum et ad hospiciu venit
 quo proposuit. Inue
 nitq ibi puellam nep
 tem patris familias
 longo palis morbo
 guatam. cepit ergo
 dicere de loco ubi cabal
 lus eet curatus. Qu
 pla imponetes eam
 carro duxerunt ad lo
 cu ibiq depositum. At
 illa parum ob p ob
 dormiuit. et ubi eu
 gilauit sanata se
 sciens postulata a
 qua lauit faciem ci
 nes conpuit caput
 in theco coepuit et
 cum hys qui se ad
 duxant sana pedib

incedendo reuēsa est. Eo-
dem tēpore uenit alius
quidā denatione bruto
nū ut ferant iter fa-
ciēs iuxta illū locū in
quo erat prefata pu-
gna completa. et uidit
vni^{us} loci spaciū cetero
campo uiridius ac ue-
nustius. cepitq; sagari
animo quidē ad illā
cēt alia cā iūlo loco in-
dicatus insolite ubi qd
ibid^{em} sanctior tēp^{or} de-
citu fuisse oculus. Tūc
itaq; depulue illi^{us} lig-
ans in lintheo cognos-
qđ futurū erat qđ ad
medelā infirmitatū
p^{er}ficet. Itaq; p^{er}gens
itinē puenit ad uicū
quidam uesp^{er}e intra-
uitq; in domū in qua
vicini tenantes epu-
labant^{ur} et susceptus
adnū dom^{us} resedit

et ipse cum eis ad con-
uiuū appendens in
theolū cū dō pulue
i vno poste pietis. Tū
qđ diuicius epulis am-
ebrietatibz uacaret
gndi igne succens
2 tigit in altū uolan-
tibz articulis cultum
dom^{us} subitaneis flā-
mis impleri. Qđ cū
repente quicūq; tūre
confusi cernerent fi-
gerūt foras. consup-
ta igitur domo tota
postis solū in quo
pulus ille inclusus
pendebat int^{us} abig-
nibz 7 intact intact^{us}
p^{er} mansit. Quam
sa uirtute mirati sūt
ualde et p^{er}quirentes
subtili^{us} inuenerunt
qđ de illo loco assum-
ptus erat pulus i
regis osivaldi sangs

scilicet

effusus erat. Quibus
parte factis ac diffama
tis longe lateq; mira
culis multi locū illū
frequenter et samita
tū ibi grām recipe s'
suisq; cepunt. Tum os
sa eius inuenta atq;
ad ecclesiam in qua nū
tūant cōfata sunt.
Ozonasteriū nobile
in puincia lindise no
mine beartameū qd
regina mēioy. Ostru
de que erat filia fr̄is
eius osivini nomini
nomine qui post eū
apicem cum uiro suo
cehelredo multū ue
nabatur ⁊ diligebat
in quo uenanda pa
trui sui ossa desidabat
recondere. Tūq; ue
nisset carrā inq; ossa
eam dūcebant metu
bente uespe in mona

stium prefatū ppter
odiu uetānū. qd ad eū
uiuū habuāt noluer
unt eum recipe mortu
um. Vnde factū est in
ipā nocte reliquie alla
te manent. foris tentor
io tū manente sup car
rū in quo erant exten
so. Sed miraculi celestis
ostensio quā reuerent
ab hominib; essent sus
cipite fidelibus parefe
at. Nam tota nocte illa
colupna lucis acaro
illo ad celū usq; porre
ta omnib; pene eius
dem ludisse pumie
locis stabat conspicua
vñ mane fr̄es mona
stij illi qui pridie ab
nuant cepunt dilige
ter pete ut apud se
eodem sancte ac deo
dilectis reliquie qdēnt.
Tota igit ossa trulunt

Spicua

ad

in thecam. quā in hoc ip-
sum pauant. ac nec
etiam iuxta honorem
congruū posuerūt. In
regia uiri sancti per-
sona memoriam hēt
etiam uexillū eius su-
p̄ tumbam auro et pur-
pura compositū posue-
runt. Ip̄amq; aquam
in qua lauant ossa in
angulo sacrarū fuder-
unt ex quo ip̄o sc̄m ē.
ut ip̄a terra que la-
uatiū uenerabile sus-
cepit ad abigendos ex-
obsessis corpibz demo-
nes gr̄acie salutatis
haberet effectū. Igit̄
ossa eius t̄lata sūt
et edita in monastio
quo dixim⁹. Porro cap̄
et man⁹ cum brachio
a corpe preciso iussit
rex qui eū ceciderat in
stipitibz suspendi. Quo
post annū deueniens

cum exatū successor re-
gni eius oswinus ab-
stulit. ea et caput qui-
dem inq̄m̄tio Indū
fauentis ecclie in re-
gia uero ciuitate ma-
nus cum brachio con-
didit. Deniq; sequēte
p̄re cum p̄fata regia
in eodem monastio mor-
aret̄. uenit ad eam sa-
lutanda quedam ue-
nabilis abbatissa. et
demū petijt depulue
pauimenta ubi aqua
lauati p̄h̄abiti fusa
fuit. et accipiens illiga-
tum p̄ano q̄didit in
capsella et abiit. trans-
acto aliquo t̄p̄e cum
eēt in monastio suo ue-
nit illuc quidā hospes
qui nocturnis horis repen-
te solebat et grauiter
aspū immūde uexari.
Qui cū benigne suscep-
tus p̄ cenam in lecto

membra posuiss. subito
ad **abolo** arreptus cla
mare dentibz stridere
spumare et alijs diuer
sis motibz cepit mem
bra torquer. Cumqz nullo
ul' rei' ul' ligari potu
isset. cucurrit milia et
pulsans ad hostiu mu
ri aut abbacie. Que
cu sanctimonialibz et
presbro ad patientem
uenit. statimqz ei ime
tem uenit puluis p'sti
tus et misit in capsa
afferri. et du m'itra af
ferens intraret actu
dom' meu' interioribz
demoniac torquebat
et tunc ille ibito et q
in sompnu laxat de
ponit caput et membra
in quiete omnia reposuit.
Conticuit omis iumen
teqz omnia tenebant que
res exitu haberet solli

ci exstantes. et post
aliquantu hore spaciū
resedit qui uexabat et
grauit suspirans. mi
nquit sancte capite
recepti. n. In animi
mei. At illi sedulo scis
atabant quom hoc
contagium. Qui ait.
oro ut uirgo hec cu
cap sella qua p'tabat
appinquauit acrio do
mus hui' discede omis
qui me p'mebant spe
maligni et me relicto
nusqua conpuerit.
Tunc dedit ei abbat
sa prauuclam depul
se illo et sic data oroe
ap'sbro nocte quietā
duxit in aliquid exco
tempe nocturnū timor
is ul' uexationis abho
ste p'tulit. sequenti de
hinc ipse fuit in eode
monastio puerulus q

soporauit

nocui

✠

longa febre uexatur.
Qui cum die quadam
hora accessionis sollici-
tus exspectaret. unus de
filiis dixit ei. surge
egredere in ecclesiam &
accedens ad sepulchrū
sancti osivaldi ibi resi-
de adhuc tumba nō
de loco moueas donec
hora accessionis febre
um infuerit tūc int-
ro inquit & educam
te in de fecit puer ut
frat suatāt sedente
q̄ cū ad tumbā scī in-
finitas tangē non p-
sumpsit imo nec un-
quā de cetero eū q̄m-
gē ausa fuit. Deniq̄
reuerentissim' antistes
an̄a q̄re inquit mor-
talitatis que hiberni-
am britanniāq̄ lata re-
ge uastauit. percussus
est eiusde pestis clade

ut d's scolasticus quidā
de genē scotorū doctus
uir quid studio librū
q̄ erga curam saltis
sue nich' studij ul' in-
dustrie gēns. Qui cū
se morti iam p̄ximū
cerneret uocauit me ui-
dens t̄p̄ale mortē et
nam sc̄q̄ vides inquit
q̄ iam crescente coris
molesta ad t̄b eunda
mortē compellor nec
dubito me post mor-
tem coris ad p̄petuā
mortē aie rapiendū.
Inest aut̄ anio modo meo
si in pietas sup̄na ui-
uendi sp̄atia donare
uoluit uiciosos mores
corrigē atq̄ ad impiū
dine uoluntatis totā
ex integro uitā t̄st-
re audiuim' i q̄ in-
gente n̄ra fuit rex os-
wald' cui excellēcia

fidei et uirtutis post mor-
tem opatione uirtutū
claruit. preter si aliquot
reliquarū illi penes te
hās affās nō si forte p
mūitū uirtutis illi dō m
miseri uoluit. At ego
respondi. habeo quidem
delingno in quo caput
ei occisi apagamis. si
xū fuit et si fūo corde
credidīs pē dīna pietas
p hui' ita mīta et uite
hui' spacia longiora
cedē et dignū te red-
dē in gressu etne uite.
At ille integram sem
hoc fidem hēc sūdit et
cū benedixi aquā et hau-
mīlam prefati lūgmi
mīntens obrūli q
potandū. Nec morā
meli' habē cepit. et
malescū ab mī firmi-
tate nūto deinceps
ipō nūit totosq ad

dīn corde et ope conū-
tus omībz pī condito-
ris clemētiā et fidelis
famili eius oswaldi glo-
riam predicabat. Be-
neditus dō ihc xpē.
in seclm secl. Amen.

De S. Maximiliano Archiepo.

Maximilianus sic
martyrū consti-
mauit. Tradunt scrip-
ta sanctorū hīmachore
et fortunati discipuloy
sci marti ewangeliste.
qd post gloriosam ac-
censione dñi nri ihu
xpi beati apli quos
ipe rex regum et do-
min' thianaiū consti-
tuit pñcipes sup om-
nē terrā. Cum iam
in fines orbis ūba eoy
exissent et nimis con-
fortat' eēt pñcipatus
eorū. Ipi p se et p su-
os discipulos. ubi am-

messum dei semp ferant et
chias cathedrales tam
episcopatu qm archiepa
tum ppe mandum q
fusionis malum p vniu
sum orbem certis limi
tibz distribuerunt ac re
gndas pprijs sacerdotibz
commiserunt inter quas
scilicet laureacensis ecclia
nre tpe nec dignitate
postior nome metropo
lis et archiepatu titulu
primitus est sortita cui
pvince illi fuisse di
cunt. Ab oriente fossa
tli sillanū Ab occidente
flumē lichaos qd ger
mani leth nominat
et p metas occidenta
les Hapa ekara eduta
Ameridine liburnia
quā traha flumē per
currit ab aquilone at
wandalū velsa lacus
et reyza flumē. Infra

quos terminos .xij. ciui
tates famose nec min
opulente et tenebat q
omnes ipse laureacen archie
pse p se et p suos sus
fraganeos gubernabat.
Cylera uo una demio
ciuitatu carute. Quon
dam opinatissima di
uicijs repleta habita
toribz stipata armis po
tens gnositate nobli
am et illustri ciuiu
in chela firmum ac mar
moreor palaciorū edifi
cijs insignis murebus
bellicis ex frequenti ex
ercicio instructissima. ita
celebris et famosa exuit
ut quasi alia troya mi
to dici posset. que exp
mullione dina post mo
dū ab arbaris fundit
eiusa magna quantita
te marmoris alioyq
lapid piosorū qui ex

duris pallacis usq;
 in hodiernū diem aque
 rentibz repiunt. sue
 preterite opulencie. ad
 hic demonstrat indicia
 In hac itaq; ciuitate
 celestia. fuit uir quidam
 genis nobilitate spec
 tabilis. opibz locuples.
 morū honestate preful
 gens. fide catholicā. re
 ligio sitate cunctos p
 cellens. nienciū esola
 tor opressorū multū pi
 issimū releuator. vidu
 is et orphans multa
 beneficia impendens. v
 niūsa misericordie
 opa hilarit̃ implens.
 cu omibz horis uber
 rimas lacrimas et sus
 pūta fundens. dñō sup
 plicabat. ut eū num
 quam sineret a sua q
 cia separari. hūc etia
 consortem thori femi

nam nobilem/pudicā
 .sensatā. sobriam. taci
 turnā. uirtutibz ad or
 natam/modestia pmi
 nentē. et in illo p̃suis
 aliis moribz discrepā
 tem. ex qua uirtū fili
 um tantūmodo genuit.
 quē maximilianū
 ip̃i pphico nūcupauit.
 .maximilianū namq;
 quasi maxima libans
 d̃z et qz libare duo signa
 tā complectit̃ gustare
 .i. et sacrificare. non
 sine magno quodam
 misterij futuri p̃sagio
 .tale nomē accepit.
 .maxima certe libera
 uit. dum ab infamia
 usq; in finē. caruē
 cū uicijs et concupis
 cijs crucifixit. maxia
 tenq; libauit. dum
 p̃dei amore inno centē
 ceruicem Pontance

obtulit p[ro]m[od]o. In fan-
tulus iste decorus for-
ma uenit aspectu
gratus hominib[us] & gra-
tior deo. licet apertis
quib[us] erat dilect[us] et v-
nitus. delicate educa-
retur nullis tamē illec-
tus delictis stulticijs p[ro]-
lis & inmiscuit & toto
nisi irreprehensibilem se
studuit exhibere. factus ē
autē a[n]no[r]um .xj. ap[er]ti-
bus cuida p[re]s[bi]tero no[m]i[n]e
oratio approbare scia-
tis uirō occulto tamē
p[er]secutorū timore. ut
eundem lege d[omi]ni et sa-
cris ap[er]tib[us] in formaret
Editur. p[ro]p[ter] q[uo]d ip[s]um tanquā p[ro]-
patrem frequent[er] q[ui]ni-
rans que ab ip[s]o didicit
tenaci memorie q[ui]men-
dauit. Cum autē actigi-
set .xij. etatis sue an-
nū p[ro]p[ter] ip[s]ius in confes-

sione nominis xp[ist]i ple-
nus bonis opib[us] ad xp[ist]um
migravit matre sup[er]-
stite. que etiā post .vi.
annos maritū secuta
felici fine diem clausit
exermit. post obitum
uero ambo[rum] beatus
maximilian[us] om[n]em
suā familiam manu-
misit cuq[ue] scdm condi-
cionē suā depredys
suis et residuū impau-
perum usus disp[en]s[an]s.
Cum sic igit[ur] adolescen-
cia p[er]mearet petulan-
cie ut etas illa andlet.
non dedit opam sed
tanquā nauis tyro
xp[ist]i accinxit fortitu-
dine lumbos suos con-
tra cunctas sp[irit]uales
nequicias dimicando.
Cum autē euf[ra]s[us] lau-
reacensis archiep[iscopu]s no-
tante d[omi]no p[re]s[en]s se

culū reliquit. Successit
ei scūs iur. quirin^{us} pro
genie quidem senus
s. morū honestate et scā
tate nobilior mltro. fi
lius illustris philippi
senioris qui dñs pan
nonie supioris et in
ferioris in romanū i
patozem electus est.
Qui prim^{us} ex romanis
impatoribz fidem ka
tholicam et fidei sacra
mentū accepit. ad pre
dicom origenis doctus
egregiū filiūqz suū phi
lippū. vi. annos nō ha
bentē s. industrie hāc
et inestimabilis sapie
maturitate pollentem.
catholice fidei firmū et
impū consortē amīp
sit. Refertur etiā de
eodem puero qd fuit
adeo seu animi ut
tam quinquēns etate

ludo
nullo cuiquā comento
aditum solui potuit.
p̄temqz ad iperulatozū
solacia cathimante qua
si intrepans notauit nō
so uultu. accepta igit^r
baptizmi grā. amto i
patores fidem exornā
tes moribz. et p̄fctōm
iusticie opibz appban
tes totū suū patrimo
niū de cōsensu et bona
uoluntate scā quirini
qui erat eorū coheres
laureatensis ecclē con
tulerunt. ac demū i
romā uenientes. omīs
thauros. tam pprios
quā rei publice quos
dam ecclē romane
b̄to fabiano tūc exst
istente papa. dona
uerunt ut templis ydo
loz dirūtis. ecclās deo
construerent. et posses
siones sibi et suis.

1 cta

clias compareret. Porro
decus tribunus predic
torū impatorū filius de
infiori pannonia. de hu
mili condicione natus
per eos adeo filat exalta
tus ut iam prius in
ipz palacio hēret. Et
idem iam uir euōmēs
fraudis succedno die v
trūq impatore ptem
uone filiū rome pmi
pauabat. Et sic impiū
surripuit homo pestiles
Et inuentor malicie Et
persecutor inmanissimā.
vi. post nerone mē
membra exēuit. mē
alios pncipes ecclie.
fabianū corneliū lix
tum pmiū demū p
hū et alios innumabiles
xpianos occidit. Scis
igitur quā cū per
annos aliquos laurea
tē eccliam reuisset ad

aquelegensem eccliam ar
sumpt est. p primare
ubi post multa etamina
que p xpo hūilit dimi
cariat demū. Et psecu
tione in xpianos exorta.
sub dyo deciano tyanno
odio impatorū. patris
salis et fratris glorio max
tyrio coronat. post cui
assumptionē uotis ro
cius cleri concordit po
tentibz et uocibz totū
pli conclamantibz. eli
gitur in archiepū lau
reantē beatus maxi
milianus de quo gena
lis fama et iudicis ru
mor erat. qd non hēret
parem. qui et consilio
nis sacre doctrineqz sane
p vniūsam pūntiā
dicebat. Ille uo licet
renitens pontificale
culmen adeptus nō
se puectū Et magis

pietum reputans vni
 uersarū uirtutū in se congl
 em prefēbat. Facta igit
 oportunitate p̄fiscitur
 romā ad aplos limina
 uisitanda. Vbi ab eato
 lieto qui tūc romane ec
 clie p̄erat p̄dicandi u
 bum dī auctoritate ac
 cipiens ad p̄p̄ia reuē
 tur. viam suam dño
 dirigēte officiu suū tā
 strenue exequens qm̄
 sollet. nec elatus p̄p̄i
 tate n̄ ad uisitatē con
 fract⁹. totus igne diu
 ni amoris accens⁹ q̄
 lucēna lucens sup̄ can
 delabru postea paup̄ e
 lemosinis alios ip̄e ie
 iunijs macatus. Eriā
 res aduam iūritatis re
 ducens in fundens
 consolacois oleum
 cordibz sauciatis. iū
 nū in crepacionis

uicijs deturpans. Festi
 ebat plus malū erigē
 mores quā multos pl⁹
 fouebat inopes quam
 caducas opes hospita
 litatis deus sup̄ om̄ia
 complectens p̄mōni
 um crucifixi cui⁹ se p̄
 curatore nō dñm cē
 sacbat. quantū ultra
 indignitā sup̄ erat.
 fidelit̄ distribuit *seruato*
 ribz xpi. Cum uō ip̄e
 beatus maxilian⁹ in
 uinea dñi strenue
 usq̄ ad uespam labore
 ass̄ uocat⁹ adeo ut
 denariū diuinū rea
 piat. Appropinq̄te aut
 uocationis termino.
 Cū iam fidei catholice
 plantulā studiose p̄
 totā seuiss̄ p̄uincia
 & eam salutaris doc
 trine fecundis ym
 bribz irrigass̄ deo

uibente ad locū natiui-
tatis uenit ut eādem
tellus que ipm genu-
at mūdo cūmittet
p adylo. Dūqz ibidē
uerbū dei sollicite p-
dicaret. Anno dnice
in carnationis dūcen-
tesimo. Lxxviii.

Quāda natiuitate in
gallia nat' nomine
carus impator ē cre-
atus romanorū. habēs
duos filios carinum
et numianū quos sta-
tim cesares faciens
cū eis regnauit tūm
duobz annis. et sic tū
corrupte intencionis
principes sumā im-
pū tū bēnio tenu-
unt. horū tempore
et ab eisdem mittitur
ad urbem celeiam. Iu-
dex tyrannus euulsi
nomine ut phibet

in cultus tartarorū et
aliarū fociū nationū
qui multas ciuitates
pātiens ualida ma-
nu xpianos pāxit.
nolentesqz contredī-
uissis cruciatibz inter-
emīt. Ingressus igit
ciuitas urbem celei-
am hora tertia noctis
in crastinū uoce pē-
conis clamare iussit
ut unūqz utriusqz
sexis sexus cuiusqz
condicionis quēreret
absqz dila-
tione ad
templū martis cum
qz placaret oblacioni-
bus ut de hostibz cum
quibz cong'mur erat
triumphare concederet.
Nec morā currit pa-
gani. et cū eis plimi
qui xpianam fidem
professi sūant metu
tormentorū timēbāt

involantes. Quo audito
maximilian' impudē
em se pstravit orans
cū lacrimis ⁊ dicens.

Domine ihu xpe qui
apr' inobedienciā pri
morū pentū. totū gen'
humanū in sententiā pe
nalitātū ⁊ miserie deiec
tum tuo sanguine redi
me dignat' es. da glo
riā nomī tuo ⁊ liba nor
ne forte dicant ingē
tibz ubi est d's corū.

Dum uō sic orans et
gemens p̄cumbet.
fā est uox ad eum di
cens. Neminueris ma
ximilian' ⁊ surge
pge confident' ut au
daciā tyrāni confun
das. Surrexit igitur
⁊ signis se signaculo
scē crucis inarepidus
se obtulit. in faciem
iudicis dicens. Nōne

tu missus eras ad trā
itā ut eam ab hosti
bz defensas. Tu uō
omī hoste p̄uiclosior
quos saluare debitas.
pdis quos tueri p̄ser
bis. q's amore defen
dere in fers mortem.
spabam' qd pte mltā
nob salus occurrēt ⁊ m
ecce tu psequeris eū ⁊
in tuus famul' qui est
uā oīm salus. p̄ quē
reges regant regnāt.
Siulāsi' hoc audies
faciē immutauit ⁊ uul
tu coruo ⁊ indignat'
eū in tuens dixit. Tu
ne es ille garrulus
quē xpīam suū pon
tificem appellat. orax
imilian' ⁊ stant' dixit.
Ego ille xpī filius sū
⁊ uicinā dignus. ha
tus iudex dixit. Que
ergo uesana p̄sump

Studo

cio tibi p̄suasit p̄lin
tre fallacis tuis sedu
ce ut dīs q̄temptis i
mōlibz cūda homin
ignoto inuidea crucifixo
e dīnos exhibeant ho
nores. Maxilian⁹
respondit. Ego non
uesana mente labro
nō seduce ē reduce p̄br.
Ydola cūda q̄ignorā
t colūtes ad cognitō
nē vni⁹ dei om̄ptentis
qui solus uiuit ⁊ reg
nat in etnū. Sñ ergo
ydola tua dicūt imō
tia q̄ nūquā moriūt
cū nūquā uixit. Eu
lasi⁹. Nunc patz quia
in sanis q̄ dicis deos
nōs ēē surdos ⁊ mu
tos cū dent responsa
q̄rentibz ⁊ sanent lan
guentes multaq̄ bene
ficia petentibz prestet.
Maxilian⁹ respondit.

Ecce non uiuit. Nam
licet artifex ea forma
uīt tamē eoz ~~q̄~~ fuit
substancia in animata.
n̄ potuit eis dare q̄m
uegetante quē ⁊ si
dare potuisset p̄ fco tpe
factor ēēt scūra ⁊ de ^{an}
bet p̄t⁹ adorari. Con
fiteant at̄ apostatū sp̄c
te in simulachis hui⁹
mōi recipe. ⁊ multos
hōmes deū iūm non
habentes hac arte re
lucte ut mala que p̄
curant tāquā fūta p̄
nūciant bona nō qui
bz semp inuident nūa
p̄dicūt. Vident ⁊ cūda
re languentes cū re
sinit in fr̄e languor
es. Eulasi⁹ dixit. Nū
quit nōsti edēm imp
atoy ut uarijs tormē
tis inuident⁹ confiten
tes crucifixū illūm

que predicas eē deum
 qui se ipm deificauit. ora
 xij. Audiat. xpc ihs ut
 testatur uitas papm.
 Cum i forma dei eet
 no rapina arbitrat
 est ee se equalē deo pzi
 ompti. sed semetipm
 exinaniuit formā suā
 accipiens deitate non
 p̄dens in similitudine ho
 minū scūs. et habitu i
 uentus ut homo. Nō
 ergo semz ipm deifica
 uit n̄ ex homine scūs
 est ds. sicut errans ac
 sis. Vm mars quem
 colis. Nichil aliud est
 nisi mors. Vñ et nom
 accepit. hys auditis iu
 dex uanis ualde dixit
 militibz festinanter
 duce ipm ad templū
 maris et si sacrificia
 uit pontificatū templi
 obtineat. sin aut ab

saso capite sanguine
 iunctissimo mara libate
 ylico ppham milites vi
 rū scū rapientes dux
 unt ad phanū maris.
 et qz omno recusauit sa
 crificake et inconfessioē
 nois xpi et stant p̄stiat
 occidunt eū sicut eis fū
 at impati. Vementes
 uo xpiani nocte tulerūt
 corp ei et sepelierunt
 iuxta ciuitatem hūili
 quide sepulta ap̄ me
 tū paganor. vbi do
 plima miracula ostē
 dere dignat ē. p̄amis
 aut ē beatus maxim
 lianus laureaceū archi
 ept et fide xpi apud
 urbem celestiam ex mun
 os. Anno dñi. cc. lxx
 xvij. uij. id octobris s̄b
 beato Gaio pp.

D. S. Lambro ep̄o.

Lambert^o oppido tra-
iectente orundus p-
entibz locupletibz et p-
claris. iuuenis. sermo
suis in omni gente et
p- genie sua elegantior
benigni^o in famulos su-
os. Cumqz pz ei^o p-ten-
diss^o industriam exul-
tans deo grās egit et
ad discendū sacras lras
iuris cū sapientibz
commendauit. cūqz iu-
uenis doct^o ad plenū
fuisse i^ostruct^o ad domū
p-ris reuissus ab adole-
scentia tantā gerebat
i^ondustriam ut uideret-
ur i eo sp̄s hūilita-
tis et sapie quiesuisse.
Eo autē tpe theodobar-
dus erat pontifex tra-
iectensis. cui cū pater
commendauit diuinis
erudiend^o dogmatibz
et monasticis discipli-

nis. Erat autē sapiēs
adolescens. aspectu
amabilis. affabilis
colloquio. accept^o qz
in aula regis tantū
in conspectu pontifi-
cis grām inueniēs
p-meruit. ut cū qua-
si filiū h̄ret et succes-
sorē eligeret si auctori-
tas canonica nō ob-
staret. Inscō uō inter-
im amantice militūdo
uīroz copiosa in regi-
one illa ip̄i beati lam-
berti cognoscentes pen-
denciā et uirtutes ip̄m
eligē in ep̄m dispo-
bant. Optantes igit^o
qui eo tpe rectores
uidebant palatū glō-
si regis childici bea-
ti uiri famā regi nō
innotuit dignū eū
ex uite mīto mēdāo
p-stantes. Tunc om̄s

plebs scilicet que accepto
et filio regis et consensu
te impio traiectioni
ecclesie ipsum se rogauit.
At illi assumpto episcopo
episcopio diuino re
pletus timore auge
batque omne opus sanctum.
Porro rex cum bonitate
eius percontaretur cum
super omnes suos optima
res et omnes pontifices di
ligebat. Erat autem lambertus
episcopus natura precursus
facie decora. formosa
celarum. melitibus oculis.
manibus honestis. digi
tis longis. carne can
dida. a planta pedis
usque ad caput irrepre
hensibilis. prout in su
per in consilio. omnem
sapientiam cum cura et mo
deramine gerebat. Unde
et apud regem summum
tenebat locum. In festo

quo ab impijs rege chri
dico. Inuidus omnium
bonorum deus contra uirum
dei aduersarios seuit
simos excitauit qui saltem
falsis et sine causa ipsum
ab honore episcopii de
iecerunt et phariseum in
locum eius substituerunt.
Electus autem beatus ponti
fex lambertus preuit
ad monasterium quod uo
catur stalolaus. et tunc
duo prius obsequio re
manerunt quorum unum
nomen theodorum multa
nobis de uita et uirtu
tibus ipsius narrare con
suebat. qualiter per annos
vii. ibidem uitam sanctam
et angelicam quietudo
nem duxit deuotione
intentissima in labori
bus inieciis. in uigi
liis orationibus. in car
itate et in omni custodi

in ei.

sui scōy cū secut. pat
autē monasterij dili
gebat cum omīqz cō
gregatio uenīat illū
constancia uirtutis
mag. magisqz fulge
bat in eo. Eodem tē
pore dū sic in dēō mo
nastio moraret con
tigit ut media nocte
ordine & sueto exp
ge fēus solitari adora
cionē pget arreptū
qz sandalijs vniqz
ex hys corruens cec
dit ad paupimētū so
nitūqz pat. monastij
Audiens nesciens qd
egiss. ait. qui sonitū
istū fecit ambulet
statū ad cruce. Illico uir
dei nūl secū ptrans p
ter alqm ciliatū discal
ciatus pedibz clam de
loco exiens festinus
cūrrit ad locū quo ihūs

fiat. erat autē media
hyeme nimū frigus
& brumalis algor gla
cie & niue cogelauat.
At uo dei famulus p
tensis manibz inflex
ibilibzqz brachijs p
stitit psalmoy cant
efficacit p soluens dū
nix que plima desu
per fundebat supra
callos ipi eminebat.
qz tali at qstancia
imoblr pmanens
usqz in xlm. & primū
psalmū ubi dicit qn
ueniam & appeto an
faciē dñi. Incim gal
loy affuit cant n. mor
a fert custos pulsat
signo inuitabat ad
uigilias. p acto aut
uigiliarz officio cogēte
frigore festinant frēs exēnt
ex dei inuict. & immo
bil exant. de scūario

introgressi cellā. qđ se
 calefacēnt. uir autē dei
 iunct⁹ ⁊ immobil⁹ p̄sta
 bat ad crucē. tūc pat̄
 monastij requirēs ait.
 ⁊ si hūis fr̄es n̄ros. ex
 quibz vn⁹ dixit. Ego
 audiui te hac nocte
 crucē iudicare ⁊ cui
 nescio. adhuc illo loquē
 te ali⁹ de fr̄ibz int̄uit
 ⁊ dixit. E dñs lamb⁹
 tus diuic⁹ ad crucē hac
 nocte discalcia⁹ p̄scū
 at. At ip̄e abbas p̄tri
 tus dixit ad fr̄es. Ite
 uelocit⁹ et suggitē ei ut
 ueniat noliscā. At
 illi p̄curretes inueniūt
 eū ad crucē iam statē.
 erat autē caput et hu
 mi⁹ nūc p̄ totū op
 us ⁊ cū aduocaret ait.
 cor contritū ⁊ humiliatū
 d̄s nō sp̄nit. Illi autē
 postulantes dicebant.

Dñe pat̄ noster et
 fr̄atres precant⁹ ut ue
 nias inhospiciū ad illos.
 At ille obediēt abijt
 cū eis. Ingressus autē
 hospiciū statim pater
 monasterij vna cum
 fr̄atribz ad pedes pon
 tificis deuoluūt ueniā
 postulauit et dixit.
 Ignoscē michi pater
 q̄ nesciens peccauī ⁊
 sic insipient⁹ egi da mi
 dulgētia tuis deuotis fa
 milis. At ille data
 sit inq̄t nob̄ adeo in
 dulgentia q̄ tu nō
 insipient⁹ ⁊ prudent⁹. *fecisti.*
 Continuo fr̄es p̄cūnt
 ei blā balneū ⁊ man
 daunt ei indumenta
 ⁊ osculantes ei⁹ pedes
 et man⁹ dixerūt ad in
 uicē. Noluūt nob̄ dō
 in hac nocte notū fa
 cē glām viri sancti

Et per eius augendis p-
muis abditum fuit ano-
bis. Expleto aut. vii.
anor. circulo depositus
est pharamudus et de sede
pontificali electus de p-
uincia traiecit se. tunc
sabbato et surrexit a-
gmina clericorum et vulgus
populorum una voce postu-
lantes dominum ut pastor
eum eorum saltem dominum la-
bertum recepturi essent.
Interprete illo puppinus
regionum illorum princeps
audito bene uulgi rumor
e uisit eum cum magno
honore ad sedem apostolicam
remectere. Et iam longum
est enarrare quanta
exultatio in uniuerso fuit
populo quanta laudes
et ymnos in aduen-
tibus eius epudantes
perstallebant. sacerdotes
cum tenuis monachorum

quoque agmina et uni-
uersus clerus clerus lau-
des christi uociferantes.
aduenire et peregrini.
inopes et pauperes. in-
dne cum pupillis pur-
bem letantes quasi
unum ex christi apostolis su-
scipissent. Scelus aut
uir apostolicus insti-
tutionis sue norma cor-
tidie augebat in me-
lius. At ei res tanta
illorum affluentia exub-
at quod cuncta ei bona
persequi ualeat. Erat
enim in lege domini firmis-
simus persistens. et nulla
noxia delatione se in-
quibat. omnes actus ui-
te sue omni hora custo-
diebat oculum mentis
sue ad dominum. quod desiderium
habebat et alium et opus su-
um ad dominum querebat.
quodque aliis predicabat

opibz adimplebat. Erit
 et in uestimēto uilis se
 dile suū inpuato sic
 solent epī nūq̃ orna
 bat. Cū n. uestimēta p̃
 ciōsa more pontificali sic
 bant ip̃e ea aliquociēs
 retrūcata uidebat et de
 formiora p̃ eligebat.
 xp̃ianā fidem sinabat
 et dissipabat hereticam
 p̃uitatem. Alii et ingre
 sus in aggrā plima
 templa simulacra q̃
 ibidem destruxit. In
 ritūq̃ gentiliū q̃ signi
 fer belligerator euit.
 et qui p̃mitus ei dyc̃er
 pe cupiebant. post
 modū bonitate ip̃i
 attendentes ī man sue
 tudinē illi infide xp̃i
 confinati. ip̃m imita
 ri optabant. huius bea
 ti pontificis amittē
 exercitū. milia et mag̃

bona opatus ē que li
 qua enarrare nō pos̃.
 Cū autē. dō militem
 suū. remunerare uel
 let in surrexit cont̃
 eū duo pessimi hoies
 gallus et g̃manus in se
 quētes sic hostili etatē
 ut nulls eorū sentiam
 poss̃ euadē. amici autē
 ep̃i calamitate mag̃
 compulsi interfecit eos.
 Erat autē dando cog
 nat̃ eorū qui interfici
 sunt domesticus regis
 pippini diues ualde
 et colligens multitu
 dinē uiuorū fortū i
 ter fice natus ē sc̃m
 lambertū ī uilla dā
 leodi iuxta flumi
 morā. Vir autē dei ī
 eadē uilla existens
 circa mediā h̃re noc
 tē solus adorandū p̃
 gebat et ad lucis ape

capita.

capita

orai continuante. p
ca ueniens pulsans
qz hostiu cel. hile aut.
exp gesamini. 7 le
uate hora appropin
quat 7 adest ut psal
lam? dno matutinu
leticie. Eleuatisqz fribz
vna cu illis matutina
soluebat obsequia q
bz explicitis reuisus
domu plasmudine
uigiliay lecto reddit
quiete temptare cupi
ebat nec adh sopori
dedic mane scm est.
cuqz hora diei daret
miciu. vn? ex familiis
suis qui ante xpm vi
gilauat exijt foras
7 vidit turbam ml
tam hostiu exercitu ve
niente 7 no nlli de
xpo exercitu uidit su
pra domu ubi ep
in erat in alto crucis

duce signu aurea me
talli fulgidu. Interes
uicor pugnator mlti
tudo copiosa induci
loricis 7 cassidibz cli
peis 7 lanceis ac ar
mis cetis. Omnia
pcedebant dodone.
qui du a eade cepit
sent irrupe pu me
morat? accurrit. 7 q
mugauit. ponnex
igit no du in sopore
quisus audiens s.
dixit intra se meli
e michi mori in dno
qua sic. pugnado vic
toria no amito. ve
nerunt ergo mpm
7 subito cu lanceis in
pingebat in hostia
dom? pliqz 7 mtror
erut tuc nepotes sui
7 archlei arreptis
fustibz in surgentes
cepunt fortiter eos

percutere qui ingressi su-
ant in domū expulerunt
eos. Vir autē dei lambertus
episcopus hys uer-
bis nepotes et familia-
res suos alloquitur dicens.
Si me diligitis xpm quem
diligis amate et querite mi-
ni ihu pēta uia me op-
tet diuidui et eē cū xpo.
Athlet' ait nō audis qd
afforis inimici di pēla-
mant nite mite igne
ut succendat dom' et ar-
deant uiui. Respondit ille.
Non timeo p'secutorū
seuicia qz ignis erit illi
in uindictam qui deuora-
bit carnes eoz ac media-
las donec deficiant nos
autē in deo habeamus
fiduciam et ipe de ducet
ad nichilū de ducet in-
imicos nros. Dixit
autē ad suos mīstros
si me diligitis dīna

uilla implete et xpm
sicut ego diligite hys
deis omnibz qz decubi-
culo electis p'strauit se
in terrā in modū crucis
et oīem sudit cū lacri-
mis. Interim uō car-
mīfices interiora dom' u-
rūpentes omīs quos ibi
dem iuenerūt more
gladij interficiunt. Vn'
autē ex ipis ascendens
sup' tectū cubil'. ubi scīs
dei orabat. in ictu celi ad
clamauit cū. sicqz qsum
mato tēp'alis uite fructo
uenientibz obuiam chor-
is angelicis cū magna
luminis claritate flu-
mis resultat in alto.
corpus autē scīssimum
in quo foribz adant in
nauiclam posuit niliqz
opimento regentes ad
urbem traictensem tū
suxunt. Audita uō fa-

ma tota regio ꝑ clama
uit vna tamen cum
ꝑꝑo interempti cēn.
Et cum lacrimis gēmi
tus tꝑrabant. Reduc
tū uero ad portū tor
sān omnis clerus oc
cit ad litus expositum
qꝫ denariū inferret ad
basilicam sancti petri
de tulere deuote ꝑꝑls
ignit ꝑ uincialis in
eadē autē sepulture
ipsiꝫ basilica modula
ao audiebatꝫ dulcissi
ma ꝑ totā noctē ꝑ sal
lenciū vnde cupientes
intrare basilicā non
audebant si quando
at aliqꝫ causa amira
cionis ulꝫ suauitate
modulacionis quis
ꝑꝑia nitebatꝫ accede
uox ꝑ sallenciū reci
cūt regressus autē

longius parū paula
tim in sonit clari
mētis qꝫ audientiū pa
uē coegit. laus xꝑo
in eter nū Amen.

uo indeo sunt inge
nite mansuetudi
nis argumēta qd et
patient expectat de
linquētes et clement
recipit penitentes.
Geia in quā dulcedo
suauitatis exuberat
in pectore dñi ihu. Vō
ganimitas uidetꝫ in
expectando. Et do
nando facilitas. Ad hoc
liquidem diu suspen
dit sententia ultionis
a contēpnente ut qñ
qꝫ exhibeat grām re
missionis. O solus uō
beatus tibi nō ꝑputa
bit dñs peccatū. Ila

qui non habuit pccm
 nemo. Sufficit michi ad
 omem iustiam vltim ha
 bere pccm tibi soli pec
 caui. Omne qd ipe michi
 no imputare decuerit
 sic e quasi non sint. vti
 qd factu est no pt n
 fieri. Ipo tamen no im
 putante erit. qd no sint
 Non peccare dei iustia
 est. hois iustia indulge
 tia dei. Quam diues est
 misericordia quam magnifi
 cus iustia ingra quam
 munificus dne ds nr.
 Non est qui similis sit
 tibi nummator copiosus
 sine remunator equi
 sine pyssime libator
 grans respicias humi
 les iuste iudicas in
 nocentes misericordit
 etia saluas peccatores
 Quam multus es ad

ignoscendu oquam ma
 gna mltitudo dulcedi
 nis tue. O quam longe
 sunt cogitationes tue
 a cogitationibz nrz.
 O quam firmata est etia
 sup impios misericordia tua.
 Sed si magna est mi
 quitas mea multo mai
 or est pietas tua dne.
 Ideoqz cu ad me ipm
 turbata fuit anima
 mea memor sum ml
 titudinis misericordie tue
 et respiro in ea. In q
 muni enim porta e
 offert omnibz et ne
 mo illius ex ps nisi
 qui renuit. Gaudeat
 ergo quisqz ille est qm
 pccue dampnationis
 rei adiudicabat con
 sciencia pccozu. Exce
 dit quippe pietas ihu
 omi criminu quanti

ritatem seu numerositatem
et maior est inquit casus
iniquitas mea quam ut
ueniam iniquitatem absit
absit. Maior est pietas
dei quam quicquam iniqui-
tas. Sed benignus et
misericors est. et sua-
vis et mitis est. copio-
se mihi prestabilis super
malicia meam ad igno-
scendum. Quippe cuius
natura bonitas cui so-
lis pietatis est mansio
cui familiaris suavis
et cui proprium miserum est.
Verum id quidem cui uult
miseretur et quem uult
indurat sed quod miseretur
proprium illi. Fecit enim su-
mit mariam et uelut
quidam seminum misen-
di nam quod iudicat et con-
demnat nos cum quodam
modo cogimur ut longe
ali de corde ipsius misericordia

quo quam misericordia peccati
uideat. Recte igitur non
pater iudiciorum uel uel
communi dicit sed pater
misericordiarum quod misericordiam
et originem sumat
ex proprio iudicandi uel uel
ulciscendi sumat magis
ex nobis. propterea qui pen-
dentes sunt non operunt
uoluntatem suam sed detegunt
et confitentur domino. quod
in se misericordia est.

quam debita
misericordia quam gratui-
ta dono. quam inopina-
ta dignatio. quam stupen-
da dulcedo quam iuue-
ta mansuetudo regem
gle perdespicatissimo uel
miculo crucifigi. Quis
audiuit unquam tale.
Aut quis uidit hunc
simile. Vix enim pro iusto
quis moreretur. ipse pro
inimicis et per iniustus

94
mortuus est. eligens ex
ulare acelis ut nos
reportaret ad celos. ai
cus dulcis. consiliarius
prudens. adiutor for
tis. p inde memor ero.
qua diu vixi laboru
illoz quos p tulit i pe
dicando. fatigationu
in discurrendo. temp
tationu i ieiunando
vigiliay morando la
crimay in q paciendo.
Recordabor etia dolor
ei. quicor. spictor. co
laphor. subanaconu
ex pbraconu clauoz
horuqz similitu. que p
eu. 7 sup eum habun
danti. transierut. hec
meditari dixi sapiam
in hys iusticie p fco
ne. 2 stitui plenitudi
ne scientie. diuicias
salutis. copias mitor.
hec me erigunt in

aduersis. inq sps
repunt. 7 inter leta
trist. aqz vice presen
tis via regia inceden
ti tutu prebent vtro
biqz ducatu. hinc inde
mala imminencia ppul
sando. hec in 2 aliat
mudi iudicem. dum
tremedu ptabz hui
lemqz mitemqz figurat
du placabile i muta
bilem qz representant
eum. qui i accessibil
e pncipatibz terribi
lis apud reges tre.
ppta hec in more
frequeter i corde sp.
hec mea sublimior
philosophia. scilicet ihm
7 hunc crucifixum.
Columba mea ait i
foramibz petre for
amma petre vbia
xpi. Quid no boni i
petra. In petra exal

catius. Impetra securus.
Impetra firmus. Sto. se-
curus ab hoste. fortis ara-
li. et hoc quoniam exaltat
Aeterna. Anteps est enim
et caducum omne tremum.
Confidacio nostra in cel-
est et nec cadere nec deici
formidamus. Incelsis
petra in illa firmitas
atque securitas est. et re-
uera ubi tuta firma
quod in finis requies est.
nisi in voluminibus salua-
toris. Tanto illic se-
curior hinc. quanto
ille potentior est ad
saluandum firmiter mun-
dus. firmiter corpus.
dyabulus insidiatur.
non caro fundat. ni-
sum supra firmam pe-
tram. petraui peccatum
grande. turbabitur et
sciencia sed non per tur-
batus. quoniam voluminibus do-

recordabor. Quid enim.
tam efficax ad curanda
conscie volumina nec non
ad purganda mentis
Acie. quam Christi voluminibus
sedula meditatio. Quid
tam ad mortem quam non
Christi morte sanetur. Si ergo
imminentem uenit tam
potens tam efficax me-
dicamentum nulla iam
morbi malignitate pos-
sum trahi. fidenter quod
ex me in de est usur-
po michi ex uisceribus
Christi uel domini. quam quoniam
milia affluit nec desi-
nit foramina per que
effluant. patet archa
num cordis. per foramina
corpis patet illud ma-
gnum pietatis sacramen-
tum petent viscera mi-
seria dei nostri. in quibus
visitant nos oriens
ex alto.

et cordis. And
am efficitur
miseria. And
dum purgatur
etiam quod in
dula misericordia
in Admodum
in more. Et
mentem. And
teris. Et
cameris. And
orbi. And
in fieri. And
me in de. Et
michi. Et
ul' dñi. And
a. And
foram. And
uant. And
cordis. And
is. And
pater. And
pater. And
a. And
tant. And
lto.

et cordis. And
am efficitur
miseria. And
dum purgatur
etiam quod in
dula misericordia
in Admodum
in more. Et
mentem. And
teris. Et
cameris. And
orbi. And
in fieri. And
me in de. Et
michi. Et
ul' dñi. And
a. And
foram. And
uant. And
cordis. And
is. And
pater. And
pater. And
a. And
tant. And
lto.

et cordis. And
am efficitur
miseria. And
dum purgatur
etiam quod in
dula misericordia
in Admodum
in more. Et
mentem. And
teris. Et
cameris. And
orbi. And
in fieri. And
me in de. Et
michi. Et
ul' dñi. And
a. And
foram. And
uant. And
cordis. And
is. And
pater. And
pater. And
a. And
tant. And
lto.

De grāz actōne sē. cc. xviij. cap.

Organo fontium omnium & fluminum & mare. virtutum scāz doctus est. Continentia carnis cordis industria. uoluntatis rectitudo. Casta consilia. iusta iudicia. sancta desideria ex illo manant. Siqui calet ingenio. si quis nitet eloquio. si quis moribus placet idem ē. Inde scientie. inde sapientie sermo. ad locum unde exeunt flūia reuertunt. flūmina grāz ut iterum fluant. Quaaliter inquit. Qualiter dicit ap. In omnib' grās agentes. Quicquid sapientie. quicquid te uirtutis habere confidis. dei uirtuti et dei sapientie reputa ocpo. Si qua flūmini aq' si stare cepit cōputrescit. Sic plane sic gratiaz cessat decursus. ubi nō fuit recursus. grāz actio nec

modo nichil auget ingrato. Sed quod accipiat et uertet in prauitatem. Fidelis autē i modico censet ampliori munere dignus. Refunde igitur in eum qui sup te ē. quicquid uite deuotionis quicquid dilectionis quicquid deuotionis affectionis. ut si qua uite gratia ad ipsū referatur. nō tuam grās gloriam sed ipsius. Disce i referendo grām nō ēē tardus aut segrus. Disce ad singula dona grās agere ut nulla dei dona debita grāz actōne frustrent. nō grandia non mediocra nō pusilla. Demptoria siquē res ē. in gratuito hostis grāe inimica salutis. exinanitō mitor. uirtutū displicio. bñficioz peditio. venter urens siccans sibi fontem metati. rorem mūe. fluentia gratie. Dico enim ego p meo sape

nichi. Ita displicet deo. **N**extum in filijs gratie i ho
minibz conuisionis. que
admodum in gntudo. **N**
as enim obstruit gre. **N**o
fuit illa gratia accessum n
inueniat. locum nro hnt. -
Nonne enim perditum re
putat. qd ingrato donatu
e. Aut dedisse no penitet.
quod perisse uidetur. **N**
portet pinde gratiosum ee
hominem et deuotum qui p
cepta gre munia mane sic
desiderat et multiplicat.
Nemo sane qui n facile
si querit inueniat. **N**pli
mum obnoxius fit deo. qz n
est qui se abscondat a calo
re eius. **M**ultos uide
mus satis inportune pete
tes. qz s de ee cognouint. s
paucos ad modum nouum
qui dignas sup acceptis
bntificis gras age uidean.
Nec reprehensibile est qd

instanter petim. s. plane
petitoni negat effm qz in
ueniunt ingrati. **E**t for
te clementia ee uidet nega
re ingtis quod postulant.
ne contingat nobis ut ran
to grauius d ingtitudine
iudicem. qnto magis d ac
cumulatis bntificis ingti
pbamur exitisse. **F**elix q
ad singula dona gre redit
adeu in quo est plenitudo
omniu grax cui dum pac
ceptis bnt in gratos nos
exhibem locum in nobis
facim gre ut maiora adhuc
accipe meream. **A**mmo
n. nos sola a pfectu conuisa
tonis impedit ingratitudo.
nra. **D**um qdamo amissu
reputans dator qz ingrat
accepit cauet s de ceto ne ta
to plura acciper amittet
quanto plura conferret i
grato. **F**elix pinde qui et
am pminimis quibusqz

Beneficijs non minima re-
ferret gratias quia grati-
arium actionem a nobis
exigit dator gratie domini
teus noster. .~ ~

Actum est in an-
no nonodecimo
tyberii cesaris imperatoris
romanorum et herodis filii
herodis imperatoris galile-
e. Anno nono decimo pri-
cipatus. xi. viii. kl. april.
quod est. xlv. die martii.
consulibus vassio et tarquilio.
Anno quarto ducesimo.
secunda olympiade siulprici-
pius sacerdotum iudeorum.
joseph et anne et caiphe qui
ita die post crucem et passio-
nem domini historiatus est in
chodemus acta. principa-
lia sacerdotum et reliquos iu-
deorum. Mandavit ipse in
chodemus litteris herodis
anne et caiphe. Et sume et
dedi. gamalieli iudee. le-
ui. nephtalm. alexandro.
et tharo. reliqui iudeorum
venierunt adversus dominum
iesum accusantes eum deni-
tis actum malis dicen-

Iudei hoc uidentes dixerunt pilato clamantes.
Quare subuocce p̄conis non iussisti eum uenire
set p̄cursoris q̄ fastiale interram expandit et
sup illud eum ambulare iussit

97

tes. I. Ihu ih̄m nouimus nos
ioseph fabri filiu d̄mana
natum. qui dicit se eē filiu
dei et regem. nō solum hoc sed
et sabbatū uiolat et patnam
legem nr̄am uult dissoluē.
Dicit pylatus. quid ē q̄ agis
et uult dissoluē. dicunt iudei.
Legem h̄emus i sabbato nō
ē. are aliquē. iste autē clau
dos et surdos. curuos. et pa
uiticos. cecos. et leprosos et
demoniacos curauit. In
sabbato de malis actibus.
Dicit eis pylatus. quibz
malis actibz. dicunt ei. ma
leficus ē et n̄p̄riape letze
vup erat demoia. et ei oīa
subiecta sunt. pylatus di
xit. Istud nō ē imūdi ei
ciendi demonia s; i dei uir
tute. dicunt iudei pylato.
rogam' magnitudinem
nr̄am ut eū iubeatis a
stare. An nr̄m t̄bunal et
audire eū. aduocauit a'

pylatus cursorem et dicit
ei. Cū medanue adhuc ih̄m
exiens cursor et agnoscens
eū adorauit. et faciale iuo
lutoriu q̄ ferebat cursor
i manu sua expandit i r̄u
dices. Dñe sup hoc ambulas
i gredere qm̄ p̄ses uocat te
uidentes autē iudei q̄ fecit
cursor et iudis adorauit il
lū. et faciale quia tenebat
i manu sua expandit an eū
i terrā et dixit. Dñe clamat
te p̄ses. Aduocās pylatus
cursore dicit ei. quare hoc
fecisti. Dicit ei cursor. quādo
misisti me iherosolam ad
alexandru iud. i ih̄m sede
tem sup asinu. et pueri e
breorū clamabāt oscula
ramos tenētes i manibz
suis. Alii autē sternebant
uestimenta sua i uia dicen
tes. Salua igitur qui
es i excelsis vñd̄s qui ue
nit i noīe dñi. Mandauit

iudei dicentes ad cursores.
quid hebreorum quid hebraice
clamabant. unde tuum grecus
his hebraice nosti. Dicit eis
cursor. Interrogavi quidam iu-
deorum et dixi. Quid est quod cla-
mant. hebraice. et ille mihi refe-
rauit. Dicit ei pilatus. Quia
autem clamabant hebraice. di-
cit ei osanna. quoniam interpretatur
osanna. dicit ei. O domine saluum
me fac. seu domine salua regem.
dicit eis pilatus. Vos autem si a-
testamini uoces quas qui dixe-
runt. quid precantur cursor. ex-
titerunt. Dicit pilatus. Precur-
sor dei. Exi foras. et quo ius or-
dine induc eum. Exiens
in cursor. fecit sicut et prout
scemate et dixit ad ipsum. Domine
iherosolime uocat te persequens. Inge-
sus autem ihesus significum fere-
bant signa signorum ex se a-
dversum ipsum uidentes autem
iudei signum signorum quod curia-
ta sunt capita eorum perterriti

Ipsi iurant per salutem cesa-
ris quod non sit sicut diximus
et rei sumus mortis. Dicit
annas et caiphas ad pilatum.
Duodecim isti dicunt qui non
est natus de fornicatione
maleficum esse non cum testamini.
dicit se ipsum filium dei esse et re-
gem et nos non credimus.
Iubens ergo pilatus oes exire for-
as ab ipso duodecim viros qui
dixerunt quoniam non est natus ex
fornicatione et ipsum iussit se
gregare se motum et dicit eis
pilatus. Quia ratione uolunt
illum occidere. Dicit pilato.
Zelum habet quoniam sabbata cu-
rat. dicit pilatus. De bono ope
uolunt illum occidere. Dicit ei
etiam domine. pilatus furor re-
pletus exiit foras prout
dicit eis. Testem habeo solem quod
nec una culpa in uero in hoc
esto. Responderunt iudei et
dixerunt pilati si non esset iste
maleficus non tradidisset

tibi eū. dicit eis pylatus
tollite ihs ⁊ scdm legem ue
stra iudicare eū. dicūt py
lato iudei nobis. nō licet
occide quēquā. dicit pylat
iudeis. uobis dixit deus
nō occidere. s; nō m. Inqst
ist pylatus ipsoꝝ uoca
uit ihm solum ⁊ dixit ad eū.
Tu es rex iudeoꝝ. Respo
dit ihs. pylato dixit. Ecce hoc
dixas aut alii deme tibi di
xerūt respondit pylatus ie
su dixit. Numquid ego sum.
iudeus. gens tua. ⁊ prin
ces sacerdoꝝ tradiderūt
te m. Quid fecisti. Respo
dit ihs. et dixit. regnū meū nō ē de
hoc mūdo si de hoc mūdo
eēt regnū meū ministri
mei utiq; resisterent ut nō
traditus eēm iudeis. Nūc
g; regnū meū nō ē hic. di
xit ei pylat. g; rex es tu. re
spondit ihs tu dixas quia
rex sum. Item dicit ihs pyla

to. Ego in hoc natus sum.
et adhuc ueni in mūdum
ut oīs qui ē ex ueritate
audiant uocē meam. dicit
ei pylatus. quid est ueri
tas. dicit ihs ueritas de celo
ē. dicit ei pylatus. itas ue
ritas nō est. dicit ihs pyla
to. intende ueritatē dicere
itā quom iudicat adhuc
qui hnt p̄tate m̄tis. Itā
tū reliques eū pylatus
in p̄torio ⁊ cecit ad iude
os ⁊ dicit eis. ego nullam
culpam inuenio ieu. dicūt
ei iudei iste dixit. possum
destruere templum dei ⁊
in diebus redificabo illud.
dicit eis pylatus q; tem
plum. quod edificauit sa
lomon. m. xl. ⁊ vi. annis
et iste dicit edificare illud
in trib; dieb;. et tū dicit
eis pylatus. Innocens
ego sum a sanguine hoīs
istius uos uideritis. dicit

iudei. **S**anguis eius sup
nos et sup filios nostros. ad
cans pylatus seniores sac
dotum et leuitas et dixit eis.
Nolite sic facere nichil enim
accusatis dignum mortis
decuracione et ablacione
sabbati. dicunt sacerdotes
seniores et leuite pylato p
cesarem si quis blasphemauit.
dignus est mori. Iste
autem aduersum deum blas
phemauit. iussit uero preses
iudeos exire foras de pretorio
et aduocatus ihesum dicit. quid
faciam tibi. Dicit ihesus pyla
to. sicut datum est. dicit pylatus
et uerum datum est. dicit ihesus.
Moyses et prophete pronati sunt
de passione ista. et de resurrex
ione mea. Audientes autem
iudei. dicunt pylato. quid
amplius uis in hac
blasphemia. dicit pylatus
Tollite eum uos et yduate
ad ueram synagogam et

secundum legem uestram iudica
te eum. Qui uero deum blasphemauit
lapidetur. Dicunt iudei
pylato. Nos uolumus
ut crucifigatur. dicit pylatus
non est bonum. Intuitus autem preses
populo circumstantes iudeorum
et uidens multos latrantem
iudeorum. dicit. non enim
omnis multitudo uult eum
mori. dicunt seniores ad
pylatum. Ideoque uenit uniuersa
multitudo ut moriatur.
dicit pylatus iudeis. Qua
re moriatur. dicunt. Quia di
xit se filium dei esse. et regem
iherosolymis autem quidam
iudei stant ante presidem et
dixit. Rogo te misericors
iulie me dices paucos ser
mones. dicit ei pylatus
sic. Nychodemus dixit. E
go dixi senioribus sacerdotibus.
leuitis. et omni multi
tudi iudeorum in synago
ga. Quid queritis hominem

istū. Homo iste facit magnā
signa. et glōsa qualia nlls
facit n̄ faciet. Dimitte il
lum et nolite ei facere ali
quid mali. Si ex deo est
et stabūt signa ista. Si
ū ex hominibz dissoluentur.
Quia moyses missus me
gyptū adeo. fecit signa q̄
dixit d̄s illi facere an̄ pha
raōne regem egypti et erat
ibi curantes medici iānes
et mābres qui fecerūt signū
q̄ fecit moyses. s; nō hūerūt
egypti cū sic iānes et
mābres. et qm̄ signa q̄
fecerūt nō erant ex deo.
p̄ierūt. et ip̄i qui credide
rūt eis. et nūc dimitte
hoīem istū. nō enī ē dignū
moī. Dicit methodemo
iudei. tu discipulus eius
fr̄us es. et facis iūvū p̄p̄o.
Dicit adeos methodemus.
Nūquid et p̄ses discip̄is
eius effectus es. et iūvū

p̄p̄o facit. Dicit adeos me
thodemus. nūquid cōstitū
eū cesar sup̄ dignitatem
istam. erat ū fremētes
iudei et stridentes dentibz
sup̄ methodemū. dicentes
ei. ueniatē ip̄ius accipi
es et p̄cedem cū ip̄o. Dicit
methodemus an̄. accipia
sic dixisti ex iudeis aut
alius quidam exiens ro
gabāt p̄sidentem ut iūvū
ei diceret. Dixit p̄ses. Ed
uis dūcē dic. Qui dixit ē
xx. vii. annos iacebā
i lecto et cotidie i p̄iculo
et p̄uicōe dolorū et ueien
tē ih̄u et sanatus sum ab eo
et multa demoniāci et diuer
sis infirmitatibz detenti
curati sūt ab eo. et quidā
iūuēis dixit. portauit
me i lecto et dixerūt me
adeū et uidens me nūc
ē mei. et iūvū dixit meth.
Surge et tolle grabatū

trui. et ambula et sine mo-
ra sanatus sum. et tibi gra-
tiam et ambulaui. dicunt
iudei ad pylatum. Interroga
eum quia fuit dies qua cu-
ratus est. Qui dixit. Sab-
batum dicunt iudei pylato non
ne sic docum? quia isabb-
curat. et demonia ei et alii
quidam uidens exiliens
dixit. Ego cecus natus su-
uocem audiebam et nesciebam
debam et misere ihu cla-
maui uoce magna. miser
mei fili dauid et misit me.
mei. et posuit manus suas
sup oculos meos et uidi sta-
tim. et alius uidens uenit
et exiliens dixit. curtus
eram et corripuit me uerbo. Item
alius exiens dixit. Lepro-
sus eram et mundaui me u-
bo. et mulier quedam uero
mala uoce dixit. Sanguine
fluxerat. vii. annos. et te-
nisi fimbriam uestimenti ei.

et stetit fons sanguis mei.
dicunt iudei. legem habes?
mulierem in testimonium non ue-
nire. et alii quidam ex mul-
titudine dicentes. Iste homo pro-
pheta est. et omnia ei subiecta
sunt. dicit pylatus ad illos qui
dixerunt quia demonia ei sub-
iecta sunt. Quare doctoribus
iuris non sunt subiecta. dicit
pylatus. nescimus. alii autem
dixerunt pylato. qui laza-
rum suscitauit. post quad-
rum demonum. audies
creme factus preses. dixit ad
multitudinem iudeorum. Quid
uultis fundere sanguinem in
nocentem. et conuocans pylatus
nichodemum. et xii. uiros
qui dixerunt quoniam non est natus.
ex fornicatione. dicit ad eos.
Quid faciam. Quoniam seditio
facta est in populo. dicunt ei.
nos nescimus ipse uideat.
Item pylatus conuocans om-
nem multitudinem iudeorum

Dixit eis. Scitis quia con-
 suetudo est. In die azimorum
 ut dimittā uobis uictum
 habeo enim insignē uictū hōi
 adam qui dicitur barrabas.
 Et in hoc enim qui constat ihū
 nullam culpam inuenio mor-
 tis. Quia uultis dimittā uob.
 Clamauerunt iudei dicentes
 barrabam dimitte nobis.
 Dicit eis pylatus. Quid enim
 faciam dei hū. qui dicitur xpc di-
 cit omnes. Crucifigat. iterū
 dixerunt iudei. hō ē amicus ce-
 saris si hūc dimittas. Qui di-
 cit se filiū dei. et regē. ne for-
 te uelis hūc ēē regē et cesarē.
 Tunc furore repletus. dixit
 adeos. Semp gens urā sedi-
 ciōsa fuit. et qui p nobis fuit.
 cōtrariū ei fuistis. Responderunt
 iudei. Qui sūt p nobis. dicit
 eis pylatus. Ds ur qui eruit
 nos deduxit seruitute egip-
 tiorū. et deduxit uos de egip-
 to et mare pduxit uos sicut

ardam tram et in hēmo
 cibauit uos manna. et cor-
 mal. et eorū uobis depet.
 aqua et potauit uos. et le-
 gem dedit uobis et in his
 omibz irritates dm urm.
 Quēstis nobis uictulum
 fuisse. Exactuātes dm urm
 uoluit uos occidere et dep-
 catus ē. p nobis moyses.
 ut nō moreremur. et nūc dia-
 tis quia regem odio. et sur-
 gens pylatus iratus dem-
 bunali uoluit exire foras.
 Clamauerunt ad eū iudei et
 dixerunt ei. Regem scimus
 cesarem. nō ihū. nā et ma-
 gi munda ei obtrulunt qua
 regi. audiens herodes
 amagis quia rex natus
 ē. uoluit eū occidere hoc
 aut cogito pr eius iosep.
 Tulit eū et matē eius. et
 fugerunt iegyptū audies
 aut herodes p dō ifan-
 tes iudeorū. qui nati sūt

in bethlehēm. Audiens ppy-
latus uerba hec. cōmūit et
fuit silentio multo qui clam-
bant. Dixit pylatus. Ergo
hic est quē querebat herodes
dicunt iudei hic ē. Audies
autē pylatus aqua lauit
manus suas coram populo.
dicens. Innocēs ego sum
a sanguine istius. Iusti uos mi-
ditis. Respondit iudei dicen-
tes. Sanguis eius sup nos
et sup filios nostros. Tunc in-
stitit pylatus ih̄m adduci ad
tribunal suū ubi sedebat
et interrogatus ē hīs uerbis
dicens. Sententia pilati ad-
uersus ih̄m. gens tua cōpro-
bavit te ut regem. et dixit
ad populum propterea precipio fla-
gellari eum secundum statuta
propter principū deinde al-
terari in cruce. et duos
malignos cū eo. quorum
nōia hec sunt. Desmas et
gesmas. Sciens ih̄s de pro-

rio et duos latrones cū eo. et
dū abiisset ad locū. despoli-
auit eum. uestimētis ei
et percusserūt eum linteis
et coronam despinis posu-
erūt sup caput eius. Si-
militer et duos latrones cū eo.
et dū abiisset ad locum
despoliāuit eum. similiter
et duos latrones suspēdūt
cū eo. Desmā addextas ei.
Gesmā. asinistras eius. Ih̄s
uero dixit. pater parce et
dimitte illis. quia nesciūt
quid faciūt. dimiserūt in-
uestimēta eius sorte mi-
rentes. Similiter et steterunt
populi. et uidebāt eū penci-
pes sacerdotū et seniores
et iudices. intra semet ip-
sos dicentes. Si tu es rex
iudeorū libera te ipm. alios
saluos fecit. nūc semetip-
sū saluet. si filius dei descen-
de de cruce. de iudebant
eū milites accedentes accē-

et fel offerrebant ei vivere
dicentes. Si tu es rex iu
deoru libera te ipm. accip
ens aut longinus miles
latus eius apuit. et exiit
sanguis et aqua. Iussit aut
piles titulo sculpto scribi li
tis grecis et latinis et hebrai
tis scdm id quod iudei dixe
runt. hic e rex iudeorum.
Vnus aut ex his latronib
qui apensi erant nomine
gesimas. dixit ei. Si tu es
xpc libera et nos. Respondeo
aut. Dysmas concubavit
eu dicens. nome times n
tu dm qui in hoc iudicio es.
nos aut iuste et digne ea
que gesimus accepimus.
hic aut nichil mali fecit. et
qua concubavit idcu suu.
Dixit ad ihm. oremus mei
dne cu uenis in regnu tuu.
Dixit ei ihc. Anne dico tibi
hodie metum eris in pado
to. Erat aut quasi ora diei

(sexta

401
et tenebre facte sunt super
iherusalem. usque adhuc
nona. sol aut obscuratus
est et ecce uelum templi est
sum est. in duabus paribus
asumo usque deorsum et hec
dicens emisit spm. uides
aut centurio q facta sunt?
Glorificauit ihm dicens
quia hic ho iustus erat.
et omnes ppli. circumstantes
turbati p spectaculu con
siderantes q facta sunt pua
entes ptoza sua reuerbar
Centurio aut reuertit p
di q facta sunt. audies aut
piles. contristatus est in
imis et no maducauit ne
bibit nullo die. Conuocato
aut piles iudeos dixit. ui
datis q facta sunt. Responde
ppli. eclipsis factus e solis
scdm consuetudine. stabat
aut omnis notus eius a longe.
et mulieres que seque fu
erant eu galilea iudantes

hec omnia. Ecce vir qui
dāni nomine ioseph agēs
curam. vir bonus et iustus
hic non fuit consentiens
voluntatibus et accusacōib
iudeorū. abanmachia ci
uitate iude et ipse expec
tans erat regnum uidere.
hic rogauit pylatū et pe
cū corpus ihū et deponēs
eū de cruce. et in monumento
nouo. in quo nullus erat
positus. Audientes iudei
quia corpus ihū petierat
ioseph querebant eum et
illos. xii. uiros qui dixe
rūt quia nō ē natus ex
formacōne et nichodēmus
et alios multos qui ste
terūt coram pylato et opa
bona eius manifestabant
omnibus aut occurrentib
se solus nichodēmus se oñ
dices. Quia princeps erat
iudeorū. Quomodo igitur es
tis synagogam. Responde

runt ei et tu quomā igitur
fuis es synagoga quā consen
ciens eras xpō. ps. illi tē
sit in futuro sclo. Et nicho
dēmus. Amē. Amē. Amen.
¶ Multi ioseph oñdit se
illis et dixit. Quare cōti
stati estis aduersum me quā
peti a pylato corpus ihū.
et ecce in monumento meo no
uo posui illud et inoluui
lud isindone mūda et posui
lapidem ad hostiū spelūcā.
Non uene egistis aduersus
iustū et nō recogitastis ne
eū cōfigeris et laniastis
eum. h. audientes iudices.
apphenderūt ioseph. et iul
serūt eum custodire ante
diem sabbati. usq; ad unū
diem sabbatorū et dixerūt
ei. Agnosce quia hora nō
cū petis aliquid agere ad
uersum te. q. sabbatum
ē. Scias aut quia nec
sepultura dignus erat h.

dabitur carnes tuas uolanti-
 bus celi et bestias terre. Respon-
 dit ioseph. iste sermo simi-
 lis est sermone golie superbi.
 Qui irripuit deo uiuio ad-
 uersus sanctum dauid. Dixit
 autem deus prophetiam in iudicia
 et ego retribuam. Et obstu-
 rus corde pylatus lauit
 manus suas coram sole
 dicens. mundus sum a sanguine
 hoc. uos uidetis. et re-
 spondentes dixerunt. sanguis
 eius super nos et super filios
 nostros. Respondens ioseph.
 dixit illis. et non timeo ut
 ueniat ira dei super nos et
 super filios nostros sicut dixi-
 stis. Audientes autem serones
 istos. exacerbat sunt animo
 nimis. Et apprehentes ioseph
 tenuerunt eum. et incluse-
 runt eum in cubiculo ubi non
 erant uestimenta fenestra.
 Signauerunt autem hostium
 cubituli. annas et caphas.

et custodes posuerunt
 et consilium fecerunt cum sacer-
 dotibus et leuitis ut congre-
 garetur omnis post dies
 sabbati et cogitarent qua-
 li morte occideretur io-
 seph. hoc factum congregati ius-
 serunt principes annas
 et caphas percutere ioseph.
 Et apientes clauces signi
 hostium non inuenerunt ioseph.
 Et audientes omnes con-
 gregati et ammirantes ob-
 stupuerunt quia hostium
 signatum inuenerunt et clauem
 cubituli annas et caphas
 habuerunt. Et omnibus anima-
 tibus ecce quidam demilia-
 bus qui sepulchrum ihesu
 custodiebant. intra syna-
 gogam dixerunt quia no-
 bis custodiendum monu-
 mentum ihesu factum est et tunc mo-
 ras et iudicium angelus dei.
 Qui reuoluit lapidem
 demonum et sedet super

cū et aspectus eius fuit
sic fulgur et uestimenta eius
candida sicut nix et p̄no
re eius fā sum? sic mortui
et uidim? et audiuius
anglū dicentē multis
que uenerāt ad sepulchrū
ihū. nolite timere ita em
quia ihū queritis qui cru
cifixus est hic surrexit si
cut p̄dixit. uenite et uide
te locū ubi positus est et
ate euntes dicite discipu
lis eius et petro quia sur
rexit a mortuis et p̄cedet
uos in galilea ubi eū uide
bitis. ecce p̄dixi uobis et
ducentes uidei milites
om̄s qui custodierūt mo
nimentū ihū dixerunt eis.
Que sūt milles ille ad
quas anglis locutus est.
et quare nō tenuistis. re
spondentes milites dixerūt.
milites q̄ sūt nescimus
et nos ut mortui fā su

ni p̄ amore angel. et quo
ni p̄ uerū apphēde mu
lres illas. dixerūt eis ui
deri uiuit dñs quia nō cre
dim? uobis. Respondentes
milites dixerūt iudeis. tā
ta mirabilia faciente ihū
et uidistis. et nō credidistis?
Eni nobis crediti estis.
bene quide dixeritis. uiuit
dñs. et uere uiuit xp̄s dñs
qm̄ cāfixus. nos audiam?
quia ioseph sepeliuit corp?
ihū in cubiculo in cubiculo
desup clauē signātes et
apientes nō inuenistis eū.
date g? uos ioseph. qm̄ in
cubiculo custoditis et nos
dabim? ihū. qm̄ in sepulc.
custodiuim?. R̄ntes iudi
dixerūt. ioseph nos dam?
date nos ihū. ioseph enī
in uitate sua iaramatha
ē. R̄ntes milites dixerunt
Si ioseph iaramatha ē
et ihc i galilea ē. sicut au

dim' ab angelo dicente mu-
 ltrū. hec audientes iudei
 timuerunt dicentes adsem-
 ipos ne qm audient sermo-
 nes istos. et omnes credidunt i
 ihm congregantes paruas
 multas dabim' multi di-
 centes. dicite quia nobis de-
 mementibz uenit discipuli
 ihm nocte et furati sunt corp-
 eus. et cu hec dīa fuerit
 apylato p'side. nos facie-
 ei p'mobis iura. et securos
 uos faciemus. Milites au
 accipietes pecunias sic dixe-
 runt ut audieris moniti fue-
 rat et fr̄is est omibz serō
 illorū. Quidā au sacerdotes
 noīe syncees addas p'cepta
 ex leui et noīe ageas. istos
 uenit de galilea iherlm. et
 dixerunt principibz sacerdotū
 et omibz synagogis. quia
 ihm qm crucifixus. uidi-
 cū undecim discipulis ei
 loqūtem et adūtem i me-

dio eorū i monte oliueti et
 dicēte eis. Euntēs p'p'iam
 mūdū p'dicare omēs gen-
 tes baptizantes i noīe pa-
 tris p'is et filii et sp̄s s̄c̄i et
 qui crediderit et baptizatus
 fuit saluus erit. et cū hec
 locutus fuisset discipulis
 suis iudim' eū ascendūte
 et hī audientes p'ncipes sac-
 dotū. et seniores et leuite.
 dixerunt uiris istis. dare
 gl'iam deo istis. et dare con-
 fessione. si uā sūt hī que
 uidistis et audistis. Euntē-
 tres uiri dixerunt uiro dñs
 d's p'm m'orū. d's abra-
 ham. d's ysaac. d's iacob.
 sic audim' loqūtem di-
 scipulis suis. et sic uidi-
 mus eū ascendūte i celū.
 ita ueritate dixim'. et
 iterū. Euntēs tres uiri
 illi dixerunt. uerba q' audi-
 uim' dñm. et quia audi-
 uim' eū ascendēte i celū.

Si taceam^{us} p^{er}ic^{ulum} h^{ab}em^{us}. Ita^m
exsurgentes p^{ri}ncipes sacer
dotu^m & reuerentes lege^m d^{omi}nⁱ.
Conuincunt eos dicentes
ut iam ne n^{on} ampli^{us} n^{on}
auderet hec u^{er}ba q^{uod} locut^{us} est.
De ih^{esu} & dantes eis pecu
nia multa misit cu^m eis q^{uod}
uiros. ut educerent eos in
regiones suas & nullom^{od}o
sciret i^{er}us^{al}em et c^{on}gregan
t^{ur} omⁿes iudei et fecerunt
lamentacoⁿem magna^m dice
res. ut quid hec signu^m s^{un}t
est. i^{er}us^{al}em. annas au^{tem} & ely
phas consolantes eos dixe
runt. nu^mquid mirab^{is} tu
stodientibus monum^{en}tu^m
ih^{esu}. debem^{us} credere qui
dixerunt nobis q^{uod} ange
lus dei reuoluit lapide^m
de monum^{en}to. forsitan di
scipuli dixerunt eis & dede
runt eis pecunias multas
ut hec diceret & tulerunt
corpus ih^{esu}. h^{ic} scitote q^{uod}

noⁿ est crede^{re} nobis alien^{um}
sems nullu^m u^{er}bu^m quia
a nobis accepit pecunia^m
copiosam & scdm^{ut} q^{uod} docui
mus eos dicere sic omⁿib^{us}
dixerunt au^{tem} nobis debue
runt tenere fidem aut di
scipulis ih^{esu}. exsurgens
michodemus dixit. Bene
loquim^{ur} fili isrl^{el}. vos au
distis omnia que locuti
sunt tres uiri illi mirantes
iⁿ lege d^{omi}nⁱ qui dixerunt ui
d^{er}unt ih^{esu} loqu^{en}te cu^m disci
pulis suis sup^{er} more^m olive
ti & uid^{er}unt eu^m ascend^{en}te
in celum. & docet nos sep
tura quia u^{er}us helyas p^{ro}
ph^{eta} assu^mpt^{us} est. & dixerunt
fili p^{ro}ph^{eta} i^{er}us^{al}em ad eu^m. for
san sp^{irit}u^s dei rapuit illum
in montib^{us} isrl^{el}. S^{ed} eligam^{us}
uiros nobiscu^m & c^{on}uem
tes moⁿtes isrl^{el} forsitan
inueniam^{us} eu^m. & deputa^{mus} isrl^{el}.
helyseu^m & ambulanti^{bus}

illis tribus diebus et tribus noctibus non inueniunt. Tunc filii israel audite me. et inquam in montes israel. ne forte spiritus de rapuit illum. et forsitan inueniamus eum. et placuit omni populo consilium nyphodemi et miserunt viros quarentes non inueniunt illum. et reuersi dixerunt timentibus nobis. non inuenimus illum. sed inuenimus ioseph in ciuitate sua avarimathia. hi audientes principes sacerdotum et omnes populi gausi sunt. et glorificauit dominus israel. quia inuentus est ioseph qui incluserunt in cubiculo et non inueniunt. et facientes congregacionem magnam dixerunt principibus sacerdotum quod ordine possim adducere ad nos ioseph. et loqui cum eo. et tolles thoma caritas scriptum ad ioseph dicentes pax est et omnibus qui tecum sunt. Scimus quia percellimus

104
nre. dignare et uenire ad patres tuos et filios tuos qui amirati sumus omnes. de ueritate assumptione. scimus enim. quia malignum consilium cogitamus aduersum te. et dominus suscepit te. et ipse dominus liberauit te. de maligno consilio nostro. pax tibi domine ioseph honorabilis ab omnibus plebe et elegerunt. vii. viros amicos ioseph et dixerunt ad eos. dum puenitis ad ioseph salutate eum in pace dantes ei epistolam et puenientes ueni ad ioseph salutauit eum pacifice et dederunt illi libellum epistole. Cum legisset ioseph dixit benedixit dominus deus israel qui liberauit israel. et non effudit sanguinem meum. benedixit dominus deus qui protegit me. in ualibus tuis et osculatus est ioseph viros suscipies eos in domum

suam. Et in aut die ascen-
dens ad finem suum et ambula-
uit cum illis. et puenit in
iherusalem et cum audisset omnes
iudei occurrerunt ei obuia
et clamantes et dicentes.
pax introitu tuo pro ioseph.
Quibus respondens
ioseph dixit. pax domini omni
populo. et osculati sunt omnes.
et suscepit eum nichodemus
in domum suam faciens
magnam suscepconem. alia
autem pascebat annas et cay-
phas et nichodemus dixerunt
ad ioseph. da confessionem
deo ihesu et manifesta no-
bis omnia de quibus interro-
gatus fuisti. quia contra te
macturatus fuimus. eo quod
sepelisti corpus ihesu. et in-
cludentes te in alibulo
non te inuenimus. et amara
sumus nimis. et pauore
comprehendit nos usque quo

suscepimus te presentem et
coram deo manifesta no-
bis quod de uobis factum est.
Quis ioseph dixit. Eius-
modo misistis me in alibi-
culo in die pasce. adue-
spum. dum starem morone.
die sabbati. media nocte
suspensa est domus aqua-
tudo angulis. et uidi ihesum
sicut fulgorem lucis. et
primore cecidi in terra et te-
nens manum meam eleva-
uit me de terra et roresque
perfudit me. et exurgens fa-
ciem meam. osculatus est
me. et dixit mihi. Noli time-
re ioseph. Respire in me et
uide quia ego sum. et re-
spexi et dixi ad eum. Unde
mihi monumentum christi posui-
te. et tenens manum mea
deduxit me in locum ubi sepe-
lium erum. et ostendit mihi
sincerum et faciale in caput

eius inuolui. Tūc agno
 ui quia ihc erat. ⁊ adora
 ui eum. ⁊ dixi. Bñdictus qui
 uenit in omne dñi. Et te
 nēs manū meam. duxit
 me iherosolimam i domū
 meam ⁊ dixit m. pax tibi
 et usq; ad quadragessimam
 dies nō creas de manu tu
 a. Ego enī ambulo addi
 scipulos meos. ⁊ cū hec
 omnia audissent p̄ncipes
 sacerdotū et ceteri sacerdotes
 et leuite. fluxerūt sunt et
 uelud mortui ceciderūt su
 p̄ facies suas m̄tra. ⁊ cla
 mantes ad semetipsos. Quid
 ē hoc signū qđ factū ē in
 isrl. Scū enī p̄m et
 m̄m ihu. Quidā autē leui
 dixit. Ego noui cognacōes
 suas timētes dñm. ⁊ cū oīo
 m̄v' semp̄ m̄templū hostias
 et holocausta deo offerūt
 isrl. ⁊ qñ suscepit eum

magn' sacerdos symeon te
 nēs eum manu'. Dixit
 adeū. Nūc dimittis ser
 uū tuū dō. scđm ūbum
 tuū in pace. Quia uide.
 Oculi mei salu. tuū. Qđ
 parasti ante facie dñi
 p̄. Lūm adre. gen. ⁊ glo.
 ple. tue. isrl. Similr ipe
 symeon bñdixit mariam
 m̄m ihu. ⁊ dixit. Annū
 o tibi depuero isto. quia
 hic positus est iherosolimam
 et in resurrectione in
 signū cōtradictōis et tu
 am p̄suis annūa p̄tām
 sibi. gladius dum reue
 lentur multorū cordū
 cogitacōes. tūc dixerūt
 omēs iudei miram' ad
 illos tres uiros qui dixe
 rūt. uidisse ihū cū disci
 pulis suis i mōte oliueti
 hoc f̄to uenētes ⁊ m̄ro
 gati. Respōderūt uno ore.

et dixerunt. uiuit dñs isrl.
quia manifeste uidimus
cū discipulis eius. ascende-
rem in celū. Tūc annas
et caphas sequastus eis
ab iniuncta interrogauit
eos singulatim unanimiter
uitatem. Dixerunt ih̄m ui-
disse ascendente in celum.
Tūc annas et caphas di-
xerunt. Lex ur̄a cōtinet hoc
more duorū uel trium testi-
um. Stabit omne uerbum.
s; q' dicimus quia beatus
enoch cum placuit deo. et
translatus est iūto dei. et
beati moysi sepultura nō
inuenitur. ih̄c aut traditus
est pylato. flagellatus est.
spinis coronatus ē. spūa.
lancea. pforatus. et crucifixe
ligno et sepultus ē. corpus
eius p' honorabil' ioseph
sepeliuit in sepulchro nouo
et testificatus est. ioseph
uidisse ih̄m uiuū et ceteros

illi uiui testificati sūt uidisse
et ih̄m cū discipulis ei' in
monte oliueti. ascendente in
celū uere plus ammirandus
est. quia non solus surrex-
it mortuus. s; et alios mor-
tuos resuscitauit. Imomni
mero uiuos et amictis ui-
si sunt iuxta. Audite ergo
me nūc quia om̄s scimus
beatū symeonē sacerdotem.
qui suscepit ih̄m infantem
in ambr' suis in templo. et
ip̄e symeo quāt duos fili-
os fr̄es germanos et nos
in dormitōe eorū fuim' et
sepultura eorū. Ambulate
et uidete monumēta eorū
ap̄ta sūt. quia resurrex-
erunt et ecce sūt iā uiuētes.
aromatiza sim' uiuētes.
mordim' fr̄es. Audietes
aū clamātes cū aū loquē-
tes nemin'. s; sūt ut mu-
ti silentes. uenite ambu-
lemus ad eos cū om̄i hōre

et modacōe ⁊ pducamus
eos ad nos ⁊ cōiurātes eos
forsitan loquētur nobis d
resurreccōis eorū misterio
hec audientes omēs gaudi
si sunt. ⁊ cūtes amas et
capphas iychodem. iosep
et gamaliel nō iueniunt
eos in sepulchris eorum
sedentes in ciuitate aro
thia ibi iuenerūt eos in
sepulchris eorū. iōdōe flex
is genibus ⁊ ostulantes
eos cū omī ueneracōe et
amore dei pduxerūt eos
in tēra i synagoga ⁊ elusis
ianuis tollētes legē dei
pōuerūt in manibz eorum
cōiurātes eos p dīn ado
nay. ⁊ dīn isrl. ⁊ legem ⁊
pphs locutus est patribz
nris si qm ē credens qm
uos amoretis resuscitā
Dicite nobis. quom resur
rexistis amoretis. hanc
cōiuracōem audientes ca

ritus ⁊ leuitus cōtremu
erūt corpe cōturbati se
inuerūt ⁊ finit respiciē
tes in celū. fecerūt signū
cū digitis suis ⁊ linguas
suas ⁊ statim finit locuti sūt
dicentes date nobis sin
gulos thomas carie uas
bam. ⁊ iudim. et audim
et dederūt eis ⁊ sedentes
scēperūt eis singula dice
tes. ihū xpē dñe deus.
in mortuorū resurreccōe et
uita. pmitte nobis loqui
mysteria. q p morte tue
caris fecisti quia pre con
iurati sum. Tu em iussi
sti seruis tuis nemī ref
re tue diuine maiesta
tis secreta. q inferis fe
cisti. nos cū cēmus cum
omibz patribz nris
positi in pundo calie in
pundo gabe. caligis re
nebrarū subito finit est.
aurei sol. color. purpur.

eque regal. lux illustris
sup nos. statim omnis gens
humana pater adam. cum
omnibus patriarchis et p
phetis exultauerunt dicen
tes. Lux ista auctoris est.
hinc semper est qui nob
promisit transire eternum lum.
exclamauit elias et dix.
hic est lux patris filius dei
sicut dixi cum eum iheru
salimis. terra zaboron et t
ra neptali transiordanem
uiam maris gentium populi
qui sedebat in tenebris.
uidit lucem magnam et quod
in regione umbre mortis
lux fulgebat sup eos. et tunc
aduenit et illuxit nobis in
morte sedentibus. et tunc ex
altare omnis illuminatus quod
sup illuxit nobis. superue
nit genitor noster symeon ex
ultans dixit omnibus glo
rificare filium dei. quia ego
iam suscepi infantem natum

9
in manibus meis. in templo et
compulsus spiritu sancto. dixi ad
eum confessus. Nunc uide
runt oculi mei salutare tuum.
Quod passi sunt facie omni
um. prophetarum. Lum ad reuelan
gen. et glo. ple. tue isrl. her
audiens omnis multitudo
sacerdotum. plus exultauit
et postquam superuenit quasi
herennicola et interrogat
ab omnibus qui es tu. Qui
bus respondens dixit. Ego
sum iohannes baptista. et propheta
altissimi qui promissam
domini pare uias eius. adda
dam scientiam salutis plebi
eius in remissione peccatorum
eorum. et uidens eum uenientem
ad me compulsus spiritu sancto. co
fessus dixi. Ecce agnus dei.
Ecce qui tollit peccata mundi.
et baptizauit eum in flumine
iordanis. et uidi spiritum sanctum
descendentem super eum in
colube. et audiui uocem dice

lo dicente. hic ē filius m̃s
 dilectus in quo m̃ bñ con
 placui. ⁊ p̃ui faciem eius
 et descendi ad uos. Annūa
 re uobis i p̃mo ē iustia
 re nos. x̃p̃e deus ex alto
 ueniens sedentibus nobis i
 tenebris. ⁊ umbra mortis.
 et cū hec audistis p̃thoplast
 adam p̃i ñr quia i iordāe
 baptizatus est. exclamauit
 ad filiū suū. seth. dicens. sal
 ra filiis tuis. patriarchis ⁊
 p̃ph̃is om̃ia q̃ am̃thahēle
 audisti. q̃ñ trāsmisi te ad
 portas padysi ut dep̃care
 ris dñm ut trāsmitteret an
 gl̃m suū ⁊ daret tibi oleo de
 arbore ñre. ut pungeretur
 corpus meū. cū eē i firm̃.
 Tunc seth app̃m̃quas pat
 rarchis ⁊ p̃ph̃as dix. ego
 seth cū essem orās dñm ad
 portas padysi. ecce ang̃l̃s
 dñi michahel apparuit m̃i
 dicens. ego sum missus ad

te ad dñm. ego sū cōstitut
 sup corpus hūanū. Tibi
 dico seth. noli laborare la
 crimis orādo ⁊ dep̃cādo
 p̃pter oleum ligni ñre ut
 pūgas p̃m̃ tuū adam p̃
 doloribus corporis sui quia
 nullom̃ potis exeo accipe
 ñ i nouissimis diebus tem
 p̃ibz transactis. Añ cōple
 ta fuerūt quicq̃ mille et
 quīgēti anñi. tunc uenit
 sup terrā altissim̃ dei fili
 x̃p̃e. resuscitare corpus.
 ade. ⁊ cū eo multa corpa
 mortuorū. et x̃p̃e ueniens
 i iordāis aqua baptiza
 bitur ⁊ cū egressus fuit
 de aqua iordāis tūc deo
 leo ñre sue unget et ex
 eo om̃s credētes m̃re.
 et elegit illud oleū ñre
 i generācōem sp̃it. rena
 scenda ex aqua ⁊ sp̃u i
 uitam eternā. Tunc de
 scendit m̃tras am̃atiss̃i

in dei filius xpc. induc
et prem tuu adam ipa
dytu adarturc nre. hoc
audientes omis aserth. pa
triarthe et pphie exultant
rur magna exultaco.
et cu exultaret omes su.
Ecce sathan princeps tar
cantus dux mortis. dixit
ad infernu. prepara te
sustipe ihu. qui se glori
atur filium xpm dei esse
et ho e times morte dices.
Dustus est anima mea usq
ad morte et multa adusa
tus e in male faciens et
multos quos ego cecos.
claudos curuos. leprosos
et uexatos feci. ipe uer
bo sanauit et ego quos
mortuos ad te pduxi
ipe uiuos ad se adtra.
Respondens inferus di
xit ad sathan principem.
Quis est nre ta potis
ibo cu sit homo timens

morte. Omis eni potes
tre s mea potestate sub
iecti tenetur. quos in s
iectos pduxisti tua pot
tia. Si ergo potens es
tu qualis est. ho ille ipe.
qui timer mortem poti
tiam tuam aduersatur.
Si itam potens est in
humanitate ut dico.
Omne est i diuinitate
et potentie eius nemo
pt resistere. et si dicit
morte se timere celare
uult. et ut si erit i ueni
piterna scla. q dubita
ti et timisti sustipe ihu
adusaru meum et nru.
Ego enim temptauit illu
et pplm meum ang
quum iudicu extra
ui zelo. et ira aduersus
eu. Lanceam exaui et
ad passionem eius. fel
et acetum. misui ei
dare poculum. et lignu

pparavi ad crucifigendū
 eū. & aculeos ad configendū
 et iproximo est moyses
 ut pducam eum ad te sū
 iectum mī & tibi. **Et** nō mī
 ferus ait. Tu mī dixisti.
 quia ipse est qui mortuos
 a me trahit. **Quia** enim
 qui a me hic decedunt sūt
 qui dū uixerūt interius
 a me mortuos tulerūt nō
 suis potentis. s; diuinis
 pibus. Et omīpe deus
 eorū abstraxit eos a me.
Et nō inferus dixit. **Et** s;
 ē iste ihc qui uerbo suo
 mortuos a me abstraxit
 sine pibus forsitan illos
 qui lazariū quadriduanū
 ferentem & dissolutū quā
 ego tenebam mortuum.
 et rediuiui pibū ipi
 ei. **Et** nō sathan piceps
 mortis dixit. ille est ipse
 ihc hoc dicente audiens
 infus ait ad eū. Cōiuro

te pntures tuas & meas
 ne adducas illū ad me.
 ego enim tunc quā audiui
 ipiū ubi eius cōtremui
 pteritus pauore & omīa
 impia et officia mea sū
 meū cōturbata sūt. Et
 ce nec ipm lazariū ponū
 detinere sup omīe agi
 litatē & sceleritatē. saluū
 exiens sanus. & ipa tra
 ā timebat corpus morta
 le lazari reddidit uiuum.
 et exiit quia ego scio q
 ille hō qui hoc potuit fa
 cere deus fortis ē ipso
 et potens est. ihuāitate
 et saluator ē. gemis hūa
 ni & si pduxeris illū ad
 me omīs qui sūt hic iac
 dilitate carceris clausi.
 & dissolutis pibus cōstrati
 adiuta diuinitati sue p
 ducet & tū hoc ad mūce
 loquentur sathan piceps
 et inferus sathan ē uox ut

tonitruū ⁊ spūalis cla
mor. Tollite portas pri
ncipes ur̄as ⁊ eleuamini
porte ei ⁊ intro. rex gl̄e.
hec audies inferus dū
adfatamur p̄ncipem. Ecce
de ame exi de meis sedi
bus foras. Si potens
es p̄liator pugna cum
rege gl̄e. Quid tibi cū
illo ⁊ creauit inferus sa
tan foris de sedibus suis
et dū inferus ī sua ip̄ia
officia. Claudite portas
crudeles creas. ⁊ uertes
ferreos subpōite et for
titer resistite. ne capti
uamini tenetes captiuitate.
hoc audies om̄is mul
titudo sacerdotū cū uocē
crepādis dixerūt ad ihsū.
Aperi portas tuas ut in
treat rex gl̄e. et exclama
uit dauid dicens. nō me
cū cōm m̄ris uiuus p̄
dixi uobis. Confiteamur

dño nūc eius. ⁊ m. c. f. h.
Quia cōstituit portas creas
⁊ v. f. cō. Suscepit eos de
uia iniquitatis eorū ⁊ p̄
h̄ similis esayas dixit ad
om̄es sacerdotes. nōne ⁊ cō
cū cōm uiuus m̄ris p̄di
xi uobis. Exsurgent mor
tui. ⁊ resurgent qui ī mo
nūtis sūt ⁊ exultabūt
qui ī terris sūt qm̄ uos ē
ad dño sanctas est illis. ⁊
sicut ihsū dixi. Vbi ē acu
leus tuus. Vbi ē inferus
uictoria tua. h̄ audientes
om̄es sūt ab esaya dixerūt
ad m̄sū. Aperi portas tuas.
nūc uictus ⁊ p̄stratus.
ihsū ⁊ ip̄otes eius. et
f̄ra ē uox magna ut to
nitruū dicens. Tollite por
tas p̄ncipes re. ⁊ c. p̄c. e.
et intro. rex gl̄e. H̄ns
dauid ad m̄ferū ait. Ma
iūa clamoris. ego cog
nosco quia ego p̄spici ca

eius facinorauit. et nunc que
 super dixi. dico tibi dominus for-
 tis et potens dominus fortis in
 plio ipse est rex glorie et ipse de-
 decelo in terram prospexit ut
 audiret. g. p. q. r. s. t. et
 nunc spiritissime et fedissime
 inferus aperit portas tuas ut
 intraret rex glorie hoc dicen-
 te dauid admixit superuenit
 rex glorie in forma hominis. Dominus
 maiestatis eternas tene-
 bras illustrauit insoluita
 iacula dissoluit inuicta u-
 tatis auxilio. uisitauit no-
 sedentes in tenebris delicto-
 rum et uibra mortis peccatorum.
 hoc uidens inferus et mors
 et ipsa officia eorum cum
 ceteris ministris expaue-
 runt ipsius regnis agnitam
 celum claritate. Tunc
 christum repente in suis sedibus
 uiderunt et exclamauerunt di-
 centes. uicti sumus a te. Quis
 es tu qui super exercitus incorrupti

cōnis incorrupti argum-
 tu maiestatis in furore co-
 depnas potestate uiam.
 Quis es tu tam magnus et
 prius quam et excelsus mi-
 les et imperator in forma sui.
 admirabilis imperator et rex glorie
 mortuus et uiuus. qui
 cruce portauit occisus mor-
 tuus inuictus insepulch-
 et uiuus ad nos descen-
 disti. et in tua morte omnis tre-
 muit creatura. et in uictoria
 mora sunt sydera et nunc factus
 es inter mortuos liber. et
 legiones nostras perturbas.
 Quis es tu qui eos. qui dei
 finali peccato tenentur abso-
 luit et captiuos in liberta-
 te perpetua reuocas. Quis
 es tu. qui peccatorum tenebris
 excecatos. diuinum splendo-
 ris uia luce perfundis. Si-
 milis et tartaree uicis le-
 giones similis perire pau-
 re et parua subuectacoe

vna voce clamarunt di
cetes. v' es tu ihu tam for
tis. ho tam splendis in
maiestate. taqua p'clar'
su macula. et mudus ac
nunc. ille em mudus t'ren
qui nobis fuitus e sup
q' fuit usq' nunc. qui nris
usibz nris tributa p'sol
uebat. nuqua nobis qe
mudus talem mortui
hoiem trasmissit. nuqua
talia munia i'fens destina
uit. Et s' estu qui sic in
repndus m'os fines inge
sus es. so solu nra suppli
cia no ueres. i' sup et oms
denis uiculis auf're co
nans. forsitan tu es ille
ihc de quo princeps n'r sa
than dicebat. q' p'morte
tuam totius mundi pote
state acceptus es. Tunc
rex gl'e d'ns maiestate su
a edulcans morte appre
hendens sathan p'ncipe

tradidit i' m' potestatem
et adduxit adam ad sua
clartate. Tunc i'f'is susti
p'ies sathan p'ncipe. cu m
ma i'cepatoe dix' ad eum.
p'nceps p'dic'ois. et dix' ex
t'macio n'r capitis belze
bub. de usio angloz dei
spu'usq' unioem q' hoc face
uoluit i'cu' exitu mortis
nobis tanta spolia p'mre
bas. Ignorasti q' i'f'ipient'
egisti. ecce ia ille ihc diuina
as sue fugore fugant oes
tenebras mortis. et clausu
una carceru cofregit. ei
at captiuos s' soluit uic
tos. et oms qui s'bnis ole
bant suspirare torm'tis.
i'sultant nobis et d'p'ca co
bz eoru expugnat i'p'iano
stra. et regna n'ra uiuunt
et n'lm ia reuent' genus
huanu. Insup et fortiter no
bis comminatur qui nuqua
nobis supbi fuerunt mortui

et aliqui prouerunt leu esse
 captiuu. Princeps satan
 omnium malorum impiorum
 et refugiaru p[ro]p[ri]e. q[uod] eo facere
 noluit. quia p[ro]p[ri]o uultu
 nunc fuerunt despectu salute
 uite in nullis uerum redona
 genuit nec iactant eorum
 facie lacrimaru uestigia
 iucuntur. Princeps satan
 possessor cloacaru et re
 spudm[u]i. uas diuitias
 tuas quos acquisitas p[ro]
 lignu p[ro]uinciaru p[ro]p[ri]e
 si amissione nunc p[ro]p[ri]e
 as p[ro]didi. et p[ro]p[ri]e omnis
 leacie tue. du[m] istu[m] xpm re
 gem gl[ori]e suscepisti. adu[er]su
 te et me egisti. modo cog
 nosce q[uod] m[er]ita co[n]m[un]ia et[er]na
 et supplicia i[n] m[er]ita passur[us]
 es. i[n] mea custodia sempit[er]
 na. Princeps satan auc
 tor mortis. et origo sup[er]bie.
 debueras p[ro]p[ri]e istius ihu
 causam requirere et i[n]quon[ter]

lam culpam cognouisti.
 quare si u[er]o iuste cum
 c[on]fide ausus fuisti et ad
 u[er]sam residem innocentem
 et iustu[m] p[ro]duxisti et tuos
 m[un]di notios ipios et in
 iustos p[ro]didi et cu[m] loq[ui]
 tur iherus ad satan p[ro]p[ri]e
 pem tuis rex gl[ori]e dixit ad
 m[er]itu[m]. ecce satan p[ro]p[ri]e
 sup[er]estare tua i[n]p[er]petua
 scia. i[n] loco ade iussu mei.
 et filioru eius. et extendes
 manu[m] suam dixit. uenit
 ad me g[ra]tias omnis qui
 h[ab]etis similitudine[m] m[er]iti.
 qui p[ro]p[ri]e et dyabolu[m]
 morte d[omi]nati fuistis.
 modo uidete p[ro]p[ri]e d[omi]n[u]m
 natu[m] esse dyabolu[m] et mor
 te. Statim omnis sc[ilicet] sub
 manu d[omi]ni adunati su[n]t.
 Timetis au[tem] d[omi]n[u]s manum
 ade dextera[m] d[omi]ni adu[er]sum.
 p[ro]p[ri]e tibi cu[m] om[n]ib[us] filijs
 tuis iustis meis. adam

an̄ gemb' dñi aduolutus
lacrimabili uoce ⁊ obsecra
tione deprecans cū dixit. ex
altabo te dñe. q. s. m. nec.
d. ii. m. s. m. Ade. Dñe dñs
n̄s clamaui ad te ⁊ s. m.
dñe eduisti ab inferno
aiam meā. s. m. Ade. il.
psallite dño s̄c̄i eius ⁊ cō.
m. s. ei'. Qm̄ ira indigna
tione eius. ⁊ ira inuolū
tate eius. Sicut om̄s s̄c̄i
gembus ad pedes dñi ad
uoluti una uoce dixerūt.
aduemisti redemptor m̄.
sic p̄lessem ⁊ p̄ph̄as tuos
p̄dixisti s̄c̄is adimplesti. Se
demisti uiuos crucē tuā.
et p̄morte crucis ad nos
descendisti. ut eripes nō
ab inferis ⁊ morte maie
state tua dñe. Sic p̄uū
sti titulū gl̄e tue icelū.
et sic erexisti titulū re
depcionis tue i t̄ris. sic
pone dñe i m̄fno signū

uictorie dñs tue. ne dñe
tur mors amplius. et ex
tendens dñs manū suā.
fecit signū crucis sup a
dam. ⁊ sup oēs s̄c̄os suos
et tenēs manū dextam
ade ascendit ab inferis. ⁊
om̄s s̄c̄i secuti sūt dñm.
Tunc s̄c̄is dauid clama
uit dñs. Cantate dño
cāntū nouū. q. m. fec.
Saluau. s. d. e. q. b. s̄c̄i
eius. gloriā te. d. s. f. an̄ cō
g. re. u. s. Et om̄s mul
titudo s̄c̄orū responderūt di
centes hec ē gl̄a om̄ibus
s̄c̄is ei'. Am̄. alle. ⁊ post
hec exclamaū ab acue p̄
ph̄a dñs. exiisti i salutē
p̄p̄i sui ad liberandū elec
tos tuos. ⁊ om̄s s̄c̄i respo
derūt dicentes. B̄ndictus
qui uenit i noīe dñi. dñs do
uluxit nobis. Am̄. alle.
Sicut p̄t̄ hec ⁊ p̄ph̄a nu
cheas ex dauid dicens. Qs

144
Deus sic tu domine qui auferis
iniquitates et transgrediens
peccata et non conuenies in testimonio
nostrum iram tuam. cum uolueris
uius me es et aduersus et
misereris mihi. et absolues
omnes iniquitates nostras. et
omnia nostra delicta dimitti
sti multitudinem mortis sic
iurasti patribus nostris pri
stinis et omnes sancti responderunt
dicentes. hic est deus noster
i eternum et in seculum seculi et ipse re
get nos in secula. amen anima
et et omnes prophete desunt lau
dibus predestinis. sancti referentes
et omnes sancti anima. clamantes se
quebantur dominum. dominus autem te
nens manum ade nichaheli
archangelo tradidit. et omnes
sancti sequebantur nichahel
archangelum et introduxit.
omnes in paradysum gratiam gloriam
et occurrerunt eis obuiam
duo uiri uetusti dixerunt. in
rogati a sanctis qui estis uos

qui nobiscum in seculis mortui
non dum fuistis. et in paradysum
in corpore collocati estis. Primum
unus ex eis dixit. Ego sum
enoch qui uero dei translatus
huc. Iste uero qui mecum est.
helas. thespite qui cum
in igneo assumptus est hic
adhuc non gustauimus mor
tem sed in adiutium antixpi
reseruati sumus diuini
signis et predestinis plani cum
illo et ab eo occisi in seculum
in diuinitate et in diuinitate dei uiri
uiui assumpti in uoluntate
et cum loqueretur enoch. et he
las ecce superuenit. alius
uir missum predestinis in hu
manis suis signis crucis. uide
tes cum omnes sancti dixerunt
adeo. Quis es tu. uere
uilius tua latro es. et quod
est signum quod predestinis humanis
quibus respondes dixit.
Verum dixistis. quia latro
fui. omnia mala faciens

sup trāam. ⁊ iudei cruci
fixerūt me cū ihū. ⁊ ui
di signa creaturaz. que
ficta sunt pccem ihū.
crucifixer. ⁊ credidi cum
creatorem esse creatura
rū ⁊ regem onūpotente
et depeccatus sum cū deus
memor esto. m. d. d. u. m.
r. r. Statū suscipies de
pccatōne meam dñe michi.
am. d. r. h. m. e. ip. Et
dedit m istud signū crucis
dices. h pccans ambula
ipadysi. ⁊ si nō dimiserit
te ingredi angelus custos
padysi. ostende illi signū
crucis. ⁊ dices ad eū. quia
ihc xpc filius dei quinc
cāfixus ē trāsmisit me.
cū dñi hoc feci ⁊ h dixi ad
angelum custodem pa
radysi. statū apies intro
duxit me. ⁊ collocavit
me ad dextam padysi. d.
Ecce modicū sustine et

ingrediet omīs gñs hu
manū. p̄r adam cū omī
bus filiis suis sīs. ⁊ ius
tis xpi dñi crucifixer. hec
omīa iūba latrons au
dientes omīs patriarche.
et pphē. una uoce dixerūt.
Benedictō es dñe onūpotēs
eternorū p̄r misericordiā ⁊
talem grām pccoribz dedi
sti. ⁊ i grām padysi redu
xisti. ⁊ intra pingue pa
scua spūali uita certasti.
Amen

Semp adorari uenerari glorificari.
Quic p̄ccē nō ficta ualeat hōrō dñi.
Credenti uerz sibi quadraginta dier.
Proculpa uana dat indulgētia sūa.
Gores chr̄sto beuore michi.
Gores guete. requete michi.
Gores weistom. beuore michi.
An allen gueten dingen. mem
vroue sānde maria beuore michi
mit nem heiligen traut ch̄nir.
āñe. Sis lumen cecorum
requies optata bonorum. aet.

Saluatore nostro
igitur christo ie
su domino. eter
niet ueri dei filio. appen
te in mundo. ut psalmus
plus cecinit. ueritas de
terra orta ē. et iusticia
de celo magna sup̄ terri
genas effulsit. excitans
iustos ad pietatem. de q̄
collegio extiterūt beati
simi uiri. **A**driani p̄ncep
et heliades dux. et theodo
rus magister militū. et
cancerius campiductor. cū
aliis cōubernalibus suis
denis milibus. qui sub un
die omnes p̄p̄i nomine
it̄empti sunt. **S**z qualic̄
passi fuerint. quā etiam
occasione. ad sedes celicas
peruenire meruerunt. ser
mo subsequens. accelera

fideliter de promē. **U**t. n.
huiusmodi narratio pas
sionis eorundem. **A**drian
et antoninus. cū ip̄erū
Romā gubernarent
habenās. gadarenū et eu
fratenſes. de eorū dñacio
ne se subtrahentes rebel
lare ceperūt. **Q**uod cū
hoc p̄fatus ip̄ribus diuul
gatum fuisset. iracundia
nimia cōmoti. castra illi
co aduersus hostes meta
ti sunt. hñtes iexercitu
suo. nouem milia. et. vij.
uiros robustissimos. et
trebus bellicis strenuos.
Venit itaq̄ dies pugne
et ecce utraq̄ acies icam
po cōuenerūt. addimicā
dū. **H**alebant autē ip̄era
tores secum appolimus et
ionis statuas. estimātes
se p̄easdem adipisci posse
victorias de suis hostibus.

imperatoribus

Et cum cernerent multitu-
dinem hostium. et prima
rima centena enim erant
milia. languore ualido
tacti. intrinsecus percussi
formidine. cum septem tan-
tum militibus fugam ar-
riperunt. Versis in fugam
imperibus. princeps nobilis
simus achacius et helia-
des strenuissimum dux. con-
uersi nouem milibus dixe-
runt. Viri fratres quid vo-
bis uidetur aut fugam ar-
ripe nos. an stare ut
fortes decet viros.

Enite ergo ut sacri-
ficemus deus nostris. ut per
eos obtineamus triumphum
et sacrificantibus eis u-
num edum decapris hunda-
ciori formidine sunt g-
nati. ita ut impetum fuge
arriperent. Dum autem
in fugam intunt. adest a-

gelus domini. uelut ado-
lescens. ante eorum faciem decur-
rens. qui dixit achacio. Et
sacrificantes deus uos pa-
uore inuadere non metuit. i-
ta ut fugam iure cogeret
de uobis ipsis magnam ridi-
culum prestando. Et audite
me uiri. et hoc quod uobis
parando festinus explete.
Probamus deum inuocare ce-
lestem. qui celorum extendit
cameram. fundamur super
stabilitatem suam terram.
qui etiam per angelum suum cen-
tum octoginta. v. milia de
senacherib regis assyriorum
exercitum interfecit eumque in fu-
gam uertit. Credite itaque ie-
sum christum dei esse omnipoten-
tis filium. immortalem regem
et ipse pugnabit pro uobis.
hec ubi dicta angelus ieorum
auribus contulit. achacius
dixit helyadi. et ad ceteros

suos contubernales. Quid
 uobis uidetur fr̄es. Helya
 des dixit. Experimento disca
 mus ea que ptulit nobis iu
 uenis hic. Tunc om̄es quasi
 ex uno ore exclamauerūt.
 dicentes. Credimus ite do
 mine. et q̄ iuuenis iste rese
 rauit. cuncta ī tuo nomine
 facturos nos ēē pmittimus.
Credentibus autē sc̄is ī dño
 ceciderūt male cuncti adūsā
 rii eorū. Facto īpetu ab ange
 lo. mlti pierūt. Ilacu qui e
 rat p̄ximus. alii uero pre
 cipicio iterierūt. Conscriptis
 autē aduersariis. accipies
 sc̄s angelus dei deduxit eos
 ad iūctā mōtis qui d̄r ara
 rath. Distat uero mōs ara
 rath acuitate alexandria
 tica quasi stadia. v. Seden
 te autē angelo ī medio sc̄orū
 illico ap̄ti sūt celi. et descen
 derunt. vii. alii angeli iter

ip̄os. Quos cū uidisset sc̄i
 magno timore correpti sūt.
 Angelus uero qui pridem
 illis apparuerat. corroborās
 eos ne p̄ueatis ī q̄. ange
 li namq; h̄i sūt. Tunc pri
 mū quidem agnouerunt
 sc̄i. q̄ et ip̄e angelus ēēt.
 Ip̄i uero angeli ita sc̄is cu
 raauerūt apparere. p̄ ut ua
 let capescere fragilitas cō
 ditionis humane. docentes
 eos atq; dicentes. Beati
 estis uos. qui credidistis
 deo uiuētī. Dimūciamus
 uobis itaq; que futura sūt.
 Post terciū diē queremī.
 et ī conspectu regū deduce
 mini. s̄ ne p̄ueatis quia
 deus uobiscū ē custoditor
 eorū. qui ī se credūt. Sumq;
 angeli hec p̄ orassent. Ab
 ocul' eorū ablati sūt. Timo
 re uero correpti sc̄i mag
 na uoce peccata sua con

faciebant domino. Diebus
autem quatuor transactis
perquisierunt eos impa-
ratores dicentes. Quid
putas iuri facti sunt illi.
Hos enim fugientes. nul-
lo modo preualuimus? quid
ergo dicturi erim? aut
quid faciemus. Post hec
itaque milites. quosdam
miserunt ad inquirendum
eos. Qui euntes. puenie-
runt ad montem in quo scia-
erant. Conspicientes uero
eos quod essent christiani
agnouerunt. et descenden-
tes renunciauerunt imperato-
ribus quod acciderat.
Quod cum audissent mi-
nimo dolore consternati sunt
posuerunt cinerem et pul-
uerem super capita sua. et
per quinque dies. nec cibum
sumplerunt et potum.
duo luctu tabefacti. Trans-

acto itaque quinque dierum circulo
tractabant iter se. ut quinque
alios conuocarent reges. ut
coram. vii. regibus. scilicet istorum
fieret examinatio. Et seden-
tes scripserunt epistolam hunc
sensum continentem.

Regibus iunctissimis. Sapo-
ri. maximo. diano. et
tiberiano. augusti romanorum.
clarissimi. antonini et adri-
ani. salutem. Innotescimus
uobis. quoniam habuimus bellum
aduersus gadarenos. et eu-
fratesios. In quo bello. noue-
na milia armatorum fortissi-
morum ualde militum atque po-
tentissimorum hominum. Hos ue-
ro intruentes aduersario-
rum multitudinem. exterriti fu-
ge periculum arripuimus. cum
vii. militibus. Remanse-
runt autem incertamine noue-
na milia pugnatorum. et sta-
tes pugnam commiserunt.

et quod ē mirabile auditu
centenis prostratis milib.
uictoriā obtinuerūt. Hec
nos audientes magnas
hostias dūs libauim. p̄tā
tā celebrata uictoriā. et
magno gausi sum. gau
dio. S. postmodū i angul
tias decidim. pessimas au
dientes. quod xp̄iani sūt.
et super montem excelsum
qui sup̄ montes ceteros ar
menie eminet. habitant.
Venite ergo ad nos. usque
exinde quid agendū sit no
biscū. perit̄ate. valete.
Suscipientes autē. v.
reges eplam et lege
tes magna tristitia p̄ocu
pati sūt. et aggregantes
exercitū uiroz forcū. ml̄
tū nimis. puenēr ad ci
uitatem prelibatā nimis.
i qua cōsistebant. iam die
ti iparatores. Prīmū qui

114
dem. uictimas ydolis imolā
tes. et post h̄ prauidentes.
nouos xp̄i milites pquire
bant. gulerūt itaq. mili
tes qui altitudiez conscen
derent mōtis. i quo cōsiste
bant uiri sc̄i. ut eos dedu
cerent. At ubi uenientes
eos ad se p̄spexit adiacius.
dixitq. sūs contubernali
bus. Surgite fr̄es. oracōi
uacemus. dyabolus enī.
dixit ad nos xp̄um ex
ercitū. Inclīnantes autē
cervicēs suas sc̄i. flexo po
blice orabant dicentes ad
dominū. Deus i cōpabilis
et i cōphensibil. q̄ hoīem
placūisti delimo terre. et
honorificēciā ei tue yma
ginis contulisti qui tuū
sc̄m sp̄m aduerguē dire
xisti. gariām. ut eā ob
umbraret. q̄muis ex
ea nasceret. p̄m̄us filius

tuus iesus xps. exaudi nos
omnipotens deus. qui mi
tere ad nos anglm tuum
dignatus es. ut nobis ui
am demonstraret ueri
tatis. p que ecia denris
hostibus tuis famul con
cessisti uictoria. et eduxit
ti nos ihu montis cacu
mie. et enutriti nos ce
lesti cibo p. xxx. diez celi
lum. ne p mittas nos.
subseruili decidere i mu
ci laqueo. ne ei audaci
uincere possit seruoꝝ
tuor constanciam. ut
minime insultans possit
dicere gra nos. pualu
imus aduersus eos. s ue
ni domine iesu comuni
ca nobcu inris passioni
bus. et eripe nos. acont
bacione et formidine.
extinguere inquoꝝ. tu do
mine qui predicere dig

natus es p anglm tuu in
dicandos nos esse coram
vij. regibus. et ex hoc gra
tes et laudes incessabiles.
tibi deo omnipotenti re
ferimus p finita secula.
P Et autē dicentes sc
uor ab eis audita est
de celo elapsa dicens. Ego
dominus glorus. iconclis
scor. audiui q petistis ora
tes. s ne paueatis eos q
occidunt corpus. anime at
iuriā facere minime pos
sunt. Ego enī dominus.
uobcu sum confortans uos
Audientes aut sc hanc
uocē a maiestate de celo
datam. gaudio gaudebat
magno. et exultabant in
domino. Tunc accedunt
adeos milites regū dice
tes. Miserūt nos i pres
reges ecia. q cū eis sunt
aduos. ut descendentes ue

natis adeos. Descendentes
 itaq; sc̃i demonte. steterūt
 ī conspectu regū. firmā spē
 h̃ntes. ī dño iesu xpo. Vidē
 tes aut̃ eos reges. lacrima
 ti sūt. Et dixit eis adrian⁹.
Quid uob̃ iudētes h̃ facē
 uolūstis. patefacite michi q̃
 uos p̃suasit dereliquē deos.
 et credere crucifixo. aut̃ ne
 scitis qm̃ potestātē h̃emus
 mortificare uos hodie. Be
 atus achacius dixit. Bene
 rex locutus es q̃ uob̃ po
 testas data ē. mortifican
 di. Vē em̃ mortē corpori i
 ferre potestis. animā aut̃
 nemo potest mortificare
 nisi xps qui potestātē h̃t
 mortificandi. et uiuifican
 di. Et si uultis scire qm̃ x.
 credim⁹. nūc uob̃ īnotesci
 mus. **E**xitibus nob̃ ī
 pl̃o. adrian⁹ et antonin⁹.
 formidantes adiutorioꝝ

militudieꝝ. fugerūt una cum
 vii. militibz. Hos uero h̃ntes
 duo ydola. sacrificauim⁹ eis e
 dū unū. putantes nos adui
 uari ab illis. Et omnino nichil
 nobis p̃fuit. Magis itaq; for
 midie p̃cussi. fugā arripuim⁹.
 Et ab angelo dñi qui nob̃ ī spē
 uiri apparuerat. correpti su
 mus. cur sacrificantes ydol⁹
 formidassē. Cui responden
 tes dixim⁹. q̃ nullū auxiliū
 ab eis repire ualuissemus.
 Qui dixit nob̃. Credite idē
 celi. qui potens ē ī prelio. Cūq;
 nob̃ ewangelisat⁹ xpm̃ dei fi
 liū. credidim⁹ in eū. et sub ip
 sa hora corruerūt hostes nr̃i.
 et ceciderūt ī lacū p̃fundū. et
 nō nulli ex eis p̃cipicio itere
 erunt. Et sublati omnibus
 hostibz. ī motē ararath. sustu
 lit nos dei angelus. Stanti
 bus aut̃ nob̃ ī euulsa mōtis
 iūctice. celos aptos uidimus

et descenderūt. vii. angeli ī me
dio nr̄m. et timētibz nob̄. ange
lus qui nob̄cū erat. dixit. soli
te timē angli q̄ppe fr̄es mei
sūt. hū nāq̄ dixerūt nob̄. Be
ati estis. uos qui credidistis
uicē deo. s̄. p̄phetizamus
uob̄. ea que futura sūt. r̄ q̄
passuri estis. post dies tres
p̄q̄runt uos īpres et īcon
spectu. vii. regū iudicabimur.
h̄ec dicentes angli ascenderūt
in celū. Jos uero celesti cibo
sustentabam ī mōte ip̄o. h̄
ē certa noticiā. p̄q̄m nos ce
lestē nouim̄ regē et idē ē
illud q̄ de ur̄is minus atq̄
tormentis minime cura
mus. adrian̄ imp̄ator di
xit. achio. Quanta phy
losophizastis. ī mūce deo
rū nr̄oz. ita ut sordidatē nos
tris īferre nō timuisset au
ribus. q̄ dñatores celi r̄ ter
re existim̄. S̄cs achacius

dixit. Jos. vii. reges. vii.
volpibz assimulam̄. dñantes
gallinis. Nam enī celi terre
q̄ potestare h̄t. totūq̄ crea
uit. dñs deus rex sedoz est.
iudex uiuoz et mortuoz.
Hec autē audientes reges
turbati sūt ualde aduers̄
sc̄os. Tūc helyades dixit.
Quid frustra turbamini.
oreges sup̄ uirtutē platā.
furia accensus adrianus
dixit sc̄is. Testor om̄s deos
meos. q̄m nō effugietis ma
nus meas. et q̄ uos cūcti
q̄ xp̄o creditis. p̄culdubio
illius penas sustinebitis.
Unus autē ex collegio sc̄oz
cāpductor carceri nōie re
spondit. Beati erimus si
digni fuerimus. talibz torm̄
tis. q̄m immo et passionibz
xp̄i. dñi nr̄i ḡmunicare. Et
erat autē multitudo maxia
paganoz. q̄ ibi tūc ḡgloba

ta erat. id est. vii. reges. p̄fec
 ti. x. comites et maḡi mili
 tum. c. x. tribuni. cc. princi
 pes. cc. l. milites uero cū
 rusticis. centū milia. l. Q̄
 omēs vna uoce exclamabā
 dicentes. Tollant̄ hūc de me
 dio nr̄i. cū suis p̄stigus. sc̄o
 uero silencio. adrianus ip̄a
 tor sc̄o dixit achacio. achati
 audistis clamorē multitudis
 ite sacrificate d̄s. ut ulti
 us clamor cont̄ uos h̄stemo
 di. nō fiat. Sc̄s achacius r̄n
 dit. Hos nō cōtbat clamor
 h̄ multitudinis. s̄ audite re
 ges uisionē quā uidi. vi
 debam quasi nouenā milia
 aquilarū uolancū. i. aera.
 Iudi autē et auuū militu
 dinē. copiosā i. trā. s̄ aues
 ubi p̄spexerūt aquilas. fu
 gam arripe. studuerūt. vsq̄
 q̄ uero fuguit. oportet eas
 manifestari et discerpi ab

aquilis. Q̄ h̄t aures audi
 endi audiat. Reges itaq̄ h̄
 audientes dixerunt. Q̄m
 malū collegū. qui reges.
 vii. nō tm̄ uulpes. s̄ etiā
 gallinas appellare nō me
 tuunt. Ad hēc ip̄ator adri
 anus ira succensus. iussit
 sc̄os lapidibz obrui. dicens.
 Animadūsiōnē iesu xp̄i il
 lus nazarenū i. feram su
 per uos. cū lapidantibz. Ita
 q̄ sc̄i cū lapidarent. lapides
 i. facie lapidancū i. utebant̄.
 Et dixit adrian' sc̄s. Quid
 uobis hēc proderit uanitas
 Sacrificate d̄s. et libera
 mini a tormētis. Stantes
 aut̄ minas nobilissim' sig
 nifer. et achaci' dux sc̄oz.
 dixerūt. Om̄mice dei. et
 om̄is uirtutis. nō sufficit t̄.
 et antonino. iudicare nos.
 s̄ etiā. v. reges cum
 suis exer. citibz puocā

tes. nos terre existimastis
et deuare auiā xpi. Sz in
anis est labor iur. Jos em
xpi milites siue i multis
siue i paucis. eandē finē
tenemus. Antonin' iur
dixit. Omique et tocius
religionis i iuce. putas te
immas transfige posse. ul'
hi qui tecū sūt. H' dices iul'
sit gregare scōs. et appro
pinqnantib' eis dixit adeos
Sacrificate diis pueri. Speu
sippus maximus comes.
de quatuor qui erant desco
rū exercitu dixit impi' He
cede a nob' iur i ique. desidi
um dyaboliciū ē māducās
panē suspendiū. et i lidiās
bibens calicē. nō audes cōt'
nos pferre sententiā. Audi
ens hec impi'. fremuit in
ira aduers' scōs. et iussit
eos flagella. ri. Flagella
tis autē ipis. dixit quida

draconarius. q' erat decetu
scōz gmanus nōie. adacha
cū et helyadē. Orate p nob'
iuri scō. qz gūa sūt tormē
ta que patim'. Cui dixit scōs
achacius. pseuerate frēs
i hac qua nūc stans ofessi
one. Q' em ut ait saluator
usq' i finē pseuauerit. hic
saluus erit. Et cū hoc dixisset.
orauit ad dominū dices
Dñe d's magne et eterne.
iudex uiuoz et mortuorū.
qui nō despicias eos. q' te in
uocant. q' uocasti nos detene
bris. i magnū et ammirabi
le lumī. tuū. q' fortitudinem dy
aboli i cruce ofregisti. q' ob
durasti ora leonū. et eripu
isti famulū tuū danielē.
exaudi nos peccatores dñā
tor dñe. et erue nos de ma
nu iimicor. qz tua factura
sum'. et opa manūū tuaz.
tu q' cede nob' pseuanciam

perfecta. et accelera nos in
 misericordia tua. quia tu es deus.
 deus noster. benedictus per cuncta se-
 cula. Amen. Hac finita oratione
 sanctus est terre motus mag-
 nus. et continuo arescere sunt
 manus flagellantiu. sancto-
 rum. Erat autem tunc iexercitu
 maximus imperis. magister mi-
 litarum quidam theodor. nomine ha-
 bens sub se. nulle milites.
 Et stupore miraculi huius per-
 cussus. exclamauit ad domi-
 num dicens. Domine deus celi et ter-
 re. qui opere tue clemencie. noue-
 ris milibus contulisti. domine ap-
 que est misericordia sine iudicia. et in-
 mensa bonitas. et infinita
 miserationes. dignare nos pec-
 catores communicare cum mar-
 tyribus tuis sanctis. Et huius dices
 tulit suos milites millenos
 et contulit se ad sanctos. licet om-
 nipotens deus decem milium. pal-
 mitum impleuit iustitiam suam.

Hoc cum uidissent imperatores tur-
 bati sunt. **M**aximus uero
 conuersus ad adrianum et an-
 toninum dixit. Imperatores
 quantam auobis pacior ini-
 riam. Ecce enim meus ame-
 recessit. et exercitus. Cui
 adrianus ait. Pacenter
 fer domine imperator. Quia enim meum
 exercitum abstulit. ipse et tuum
 ademit. Veritatem propter mi-
 nime cor tuum occidat. Quia
 si placet tue celsitudini.
 paratus sum tibi dare mille
 nas auri libras. Sim autem
 decem millenos tyrones. Qui
 audiens maximus furo-
 re mitigato contulit. Et
 iubet se presentari vniuersis
 sanctis collegiis sedente eo per
 tribunali. Runtibus uero sanctis
 angeli et archangeli comi-
 tabantur eum eis. et astanti-
 bus per tribunali. dixit ma-
 ximus ad theodor. Ad

theodore lucratus es me de
linquendo. Theodor' respon
dit. o multa bona lucratus
sum. agnoscendo deū uiuū.
Maximū cōfusus ad reliq's
dixit. Audite me denā mili
uiri. Se pute le tis uos le
niter posse fini. Tri. Ideo hoc
tor uos. et ut sacrificetis. et
meā effugiatis ierā. ne mā
le pereatis. Scs adhecius
dixit. furor pullicū. nō pre
ualet adūsus thaurinā uir
tutē. Deū em hntes uiuū
nil tui curam? furore itaq
minuo accens? maximinus
iussit fieri multitudinem
clauoz trigonoz acutissimo
rū. et spargi pstadia. xx.
et super eos dei exercitus nu
dis icederet plantis. Sz ubi
scā mīres nudis cepunt su
per h' genus tormenti ice
dere plantis. angeli eos an
cedentes faciebant cumu

lum. coaceruantes clauos ne
scōz pedib' infigent. Scā aut
ita cernentes. deo laudes re
ferebant dicentes. Grās t
agim' omīps de' qui nob tu
is famulis. talia et tanta
offerre dignatus es mira
culoz signa. et p'digia. secu
lis omnib' inaudita. Hoc
itaq miraculum. agnosce
tes impres. dixerūt. Du
uiri sua puidēcia h' pagere
uoluerunt. ut se manifest
taret denis milib' quot di
sūt. Bts aut helyades dix
imprib'. V sine corde et absq
itellectu. q's ita cecauit sa
thanas. ut minime agnos
cere ualeatis o'p'a dei. Tur
batus maxim' ad cōstan
ciam scōz dixit ministris
audiu dē xpō crucifixo quē
isti uocant deū. q' coronam
spineā capite gestauerit
et q' latus e' lancea uel ut

alii innotescere cupiunt. calamo
fuit apertum. simili modo precapi-
mus. ut hi scelesti puniantur.

Tunc ministri pro ut eis iussu
fuerat opposuerunt totidem coro-
nas quod scorum erat exercitus. quo
carceri uidebatur fuisse corona-
tus. Tenentes itaque calamos
acutissimos. in manibus scorum appi-
ebant latera. posueruntque coro-
nas spineas ieorum capita. post
hunc tulerunt eos dena milia uiro-
rum. et punierunt eam ciuitatem
flagris eos uerberantes. nimis
iniuriis afficiebant. Sed sancti mar-
tyres illatas sibi iniurias. paci-
enter tollerantes. laudes deo
referabant dicentes. Gloria
tibi christe. quia cum essemus indigni dig-
nos nos fecisti passionibus tuis
in nobis suscipere. Reducti igitur
ad palatium ceperunt eis insulta-
re impres. et omne uulgus dice-
tes. Auerte impres iudeorum. Ad
uolens christus profuit. ostult et sine

corde. Numquam erueret potuit
uos de iniuriis et cruciatibus.

Tunc. x. milia iuri sancti quasi ex
uno ore dicebant impres. et u-
niuersae multitudini. Dei y-
magines. filii autem dyaboli.
et exiguae mulieres. Cogitatio
sathane que uos cotidie a
deo separat. Brete maximum
erroris. magni. in quo uos mi-
seri estis inuoluti. In laqueis
maligni hostis. in quo uos coti-
die alligamini. Populus dei disso-
lutus ab ydolo. O magnus uulgus.
quod decipit dyabolus. O populus
multus. a maximo peccato uiolatus.
O mala messis ex qua
germinant zizania. et fiet
geherme pululat. O impres
in sanctissimi et ianes. populusque
multus et grauis. qui minime
deum agnoscitis uerum sed colitis
lapides et ligna. opera manu-
um hominum. hec dicentibus
sanctis. decurrebat sanguis dela-

terribus eorum in terra. Quae su-
mentes illi in manibus corpora
sua et capita pungere cepe-
runt. dicentes ad dominum.
Fiat nobis sanguis hic in mys-
terio baptismatis dominator do-
mine deus. et in remissione
peccatorum. Et facta est uox eade
hora ad eos de celo dicens.
Sicut petistis. ita continget
uobis. Audientes autem ipsi
et turbe hanc uocem dixerunt.
Terre motus factus est cum toni-
truo. Unius autem hore spacio
transeunte rex sapior dixit
ad sanctos viros. aspicientes glorie
splendorem. penitentes uos ad maximum deos
pro eo quod eorum sunt omnia. Celum
omne fecit iuppiter. terram fecit
uero appollo. aquas autem
hercules. figmenta uero homi-
num scolapius. sol arthemedis.
et luna et stelle ueneris.
iumenta et bestie iouis. et

uolatilia aeris. paddysum
possidet serapis. Siquis sapi-
ens est in uobis de his responde-
at mihi. Adhuc iuuenis sapiens
carterius nomine campiduc-
tor ait. Si mihi iusserint maio-
res nostri disputabo tecum de his.
Sanctus achacius dixit. loquere
adolescens. detet enim te uerbum
dei predicare. Adhuc carteri
ita exorsus est loqui. Regis
sapientia. que est horrox et p-
dicio. Non audisti scripturam
dicentem. ydola gentium arge-
tum et aurum. opera manuum
hominum. Ecce rex antior homo
est. posterius uero simulachrum.
quomodo tu dicas creaturam
hominis esse scolapium. Manichei
dicunt. ex ascalone esse hominem
quidam uero asserunt angelo-
rum esse plasmacionem hominum.
Dic mihi rex. quis anterior ef-
ficiatur. domus an homo. an homo
magis quam domus. Sapior

rex dicit. Namens. primum
quidem homo nascitur. et tunc
fit domus. Carcerius dicit.
Si ergo homo domui iudica-
tur esse anterior. manifestum
est. quod similiter quemadmo-
dum. enim domus fit. per homi-
nem ita et delubra. ydolorum
partem hominum partem. Ecce
qualiter sapientia. ethnico
et absorbita est. **V**icam autem
et aduersus manicheos. qui
dicunt ex ascalone hominem
esse. Ascalon quippe. demonum
est inconstans. Audiant ergo
manichei. quid dicat dominus
per prophetam. Ego dominus primogeni-
tus ego post hunc. Christus enim
adueniens natus est per vir-
ginem. ut que ueteri testi-
monio deerant. adimpleretur.
Ipse enim est legis plenitudo
qui in abyssum cunctos damp-
nauit. ipsos. Homo itaque a
deo plasmatus est. et ab ipso

per suam ymaginem quam ei
conferre dignatus est ho-
noratus. ut eius uolunta-
tem semper faciat. Audiens
hunc rex. contra sanctum dei iracu-
dia magna succensus est.
Beatus uero carcerius ait.
Sermo quem protuli. in mor-
tuis sonuit auribus. quam
in malivolam animam non
intromittit sapientia. Rex
igitur sapor super huiusmodi
uerba nimio exardescens
furore persuasit imperatoribus
regibus etiam et exercitibus
ut sanctorum. x. milia. simul in
unum crucifigerent. Data
itaque sententia. comitaban-
tur cum eis nouies dena mi-
lia. usque ad montem iam dic-
tum ararat. ubi iussi fue-
rant crucifigi. Venientes
autem ibidem. ligauerunt sanctos
ad stipites. et afflixerunt
saxis. quousque uniuersi

crucifigerentur. Et autem
mons ipse nimis scabrosus
et asperimus. Milites uero
crucifigentes sanctos viros c
todiebant eos. sicut uilli fu
erant. Erant autem i eode scō
rūm exercitu. dux unus. ma
gister militū. iij. comites.
v. tribuni. viij. principes.
x. campiductores. xij. do
mestici et coenici. xx. dpe
riens autem os suū scs hely
ades. nobilissimo duci scō
achacio dixit. Quia i cru
ce xpi exultantes triūpha
mus. obsecro te dñe. ut no
bis aliquid de fide exponas
Scs autem achacius ita
ad uniuersos scōz. suum
aggressus ē sermone. va
la sacra et purificata au
dite meā de fide locucoem.
Sic em unūqueqz fidei cor
de oportet credere. et ipam
terioris cordis credulita

tem ore cotidie exterius
proferre. **Q**redo idē patre
omnipotentē. et iūgenitū
ei filiū iesum xpm. et i spm
scm unū deū. Qui ex ubi
cia p̄ris effulsit missus ē i ter
rā. et qui missus ē deus ē pater
et qui missus ē deus filius h
exurgie maria natus ē. car
ne i datus. et carnalem cre
auit hominē. qui p̄rophe
tas annūciatus est. p̄ aplos
predicatus ē. crucifixus. etiā
mortuus ac sepultus. In sepul
chro sic requieuit. ut die ter
cia resurgēs dolores solueret
mortis. et mortuus resurrex
tione demonstraret. Ascend
ad celos sedet ad dexterā p̄ris
Idem ipse inde ueniet. i scō
aduentu iudicare orbem. et
reddere unicuiqz scdm
opus suū. Qui possidet hāc
fidem p̄pacoem bonā. cum
angelus dei erit ei porcio. Et

uenit ei uox decelo dicens.
 Benedixisti adiati. ita em
 se h't ueritas. Hora uero sex
 ta diei illius. fcs ē terre mo
 tus magnus. et terra et
 petre scisse sunt. Sā autē
 mres fundentes oracionē
 ad dominū dixerūt. Dñe
 deus memento nrī ih̄ pati
 bulo crucis. et suscipe peti
 tionē nrām. et ea que ate
 postulamus. concede nobis. i
 dem. ut quicūq; memoriam
 nrām. cū ieiunio celebraue
 rint et officio. mereant ate
 consequi fructuosam mer
 cedem. tribuendo eis sanita
 tem corporū. et medicamen
 tum animarū. et in domib;
 eorū bonorū omnium uberta
 tem. Conceda ut dies illa ie
 iunij passionis nrē. penite
 cialem annū concludat u
 num. se obseruantib;. Ate
 exposcimus dñator dñe de

dissipā dñe omēm occu
 pacionem sathane et oēs
 spm̄ i mūdum. et omne
 ifirmitatē deice. q; gloriā
 et laudabile nomen tuū
 p cuncta secula seculorū.
 Et cum dixissent. amē.
 fca est eis uox decelo di
 cens. Ea que petistis di
 lecti dei. ipetrasse uos ag
 noscite. Gaudete quoq;
 et letamini. scientes q; oro
 nes ur̄e coram xp̄o i mor
 tali rege sunt exaudite.
 Circa horā nonā scōz a
 nime ad celi palacia re
 cesserunt. Ademq; horā
 aperti sunt celi. et emi
 cut lūmē sup̄ scōz cor
 pora. Descendit autem
 angel' domini. cū agni
 nibus suis. et stetit iū
 tice montis. et fcs ē tre
 motus magnus i mōte.
 ita ut corpora scōz apa

tabul' dissoluerent' p dñi
uisione. et angloz manu
bus scōz relique sepul
turas Teode monte me
ruerunt pcyperē. quoz
aīe pāiter cum dño et ā
gel' sine fine gloriātur
icel'. Annūpotenti dō pa
tri cū filio. spūiq; scō laus
sit. honorq; decus. potes
tas. uirtus. atq; uictori
a. per cūda seculorū
secula. qui ita suos alli
due. prouehit milites
et honorificat. amen.

**Incipit prologus iuxta
in uisionem Enugdali**

Enerabili ac dō deuote dñe
G. didono abbisse fr̄ mar
e s̄ deuot̄ famul̄ utinā tam ualidu
qm̄ patium suū. Cū mlti sūt w
cati pauci uō elc̄ n̄ ē magnū argu
mētū ad pbanda rei dubie fidem hac
ēē laudabile q̄ a mltis laudat̄. Nam
q̄ sū pph̄e sūam huanū gen̄ a pñ
peliū ē ad pccandū ei arbitriam
sultissimū ac decentissimū p̄ cetis
ēē parendū. qm̄ custoditis bō fame
stolē a nullo rep̄sibile fore rep̄m̄ q̄
ual; dñe ē ap̄ bō odor dō sum̄. Ea p̄ sa
cra uirgo r̄ dñā G. caritatiuā r̄
ualde deuotam bone intencōis
uīe p̄cūclam uob̄ negare
nequaquā possum̄. l; eulogys
uīe p̄sencie dignis eam ī r̄poli
re minime possum̄. Sic enī ait
orthodoxorum quidā erudit̄. uir
q̄s impicia denegat caritas mlti
nos et̄ uestigia sectantes simul
r̄ ī uīs sc̄is orōnib̄ p̄fidentes. ip̄
sam uicundia p̄ponim̄ r̄ nūm
insipiam uob̄s ostendē nō erube
scim̄. n̄ p̄lior enī ē obia qm̄ uicti
me. ea maxime q̄ maiorib̄ impē
dit̄ r̄ nos confidim̄ qd̄ p̄pati p̄
poc̄ qm̄ in sultare uelit uīa p̄u

dencia nūe insipie placuit nāq;
uīe prudencie q̄s mystrium qd̄
ostensū fūat Enugdalo ēdām
hybūigeno uīr stūl̄ l; in eruditus
de barbarico in latinum t̄s̄fret
eloquiū. uīeq; diligencie mīte
n̄ t̄s̄scribendū. Op̄ quidē uīle
l; breue ego aū in ops r̄ pene lati
ne eloq̄cie ignar̄ uob̄ t̄n deuoti
ssim̄. ip̄am matiam p̄ ur̄ mei inge
nuoli paruitas replicare potuit.
offre me nō p̄guit. hylatē aū da
torem diligit deus. rogans t̄n ut
siqua ibi fūit mīn̄ p̄pendiose int̄
polata sūa em̄dare r̄ p̄terent̄ cu
de uīa erudita nō erubescat soller
cia. Accipite ḡ breue munusculū
simplicis stūl̄ r̄ in docte lingue cū
deuotis p̄cib̄. r̄ si qd̄ ibi uideritis
mīn̄ correctum̄. hoc nūe impute
tis impicie. sin̄ aū aliqd̄ in ea
uīe placuerit prudencie diuine
gr̄e r̄ uīs orōnib̄ attribuite r̄ no
lite bonam et̄am q; matiam con
tempnē. l; ei dictamen minime
uideritis p̄uenire. N̄ enī ē stūl̄
l; xpi ē op̄. Ergo o sapiens r̄ felix
dñā memoratū puerby. Amici
uicia si n̄ suffas facis tua. Vos
igit̄ q; libent̄ suffris insipientes
cū sitis ip̄a sapiens. sustinete r̄
h̄ modicū qd̄ in sipie mee. Sc̄p

sum aut uob fidelit put nob ipse
qui hec uiderat eandem uisionem
narravit ul' retulit. **V**isa e na
q' ipa uisio. o. c. xli. ab incarnat
cone dñi anno qui est scds annus
Humadi regis romanoru expedi
onis hierosolimonu. qui e qrtus
ann' Eugenij pp. ii. aplar' q' an
no de galliar' pñb; roma e reuif.
Ipo i eodem anno u. Salachias
dumensis Ep'c hybniensiu lega
e' cu' uita r doctrina tota occide
tal' fuisse eccl'a Roma ueniens i
clara ualle defunct' e' cu' uitam
miracul' plenā. Bernard' clareuallē
sis abbas satis luculento smone
rñsscribit. De q' mēcionē loco suo
dñō pcedente facti sum. **N**eemias
i clauuensis Ep'c. uir sapiā r gñe
r scitate pclar'. scs ac uenabil' se
nex annor' xcv. in pñua cathedra
eodē anno de laborioso hui' uite ē
ramie. ad gaudia migravit ppe
tue uite. De cu' uita r miracul' q'
nos nouim' scoz exempla desidat
se ad uiam edificacoem aliq' dicem'.
Si q' nū nō i ppositi in tragedias
texere ad pmissum nob opusculu
do adiuuante ppen'. **U**isio cui
dam militis hyberniensis ad
edificacionem p'scripta. de si
cu hybernie. pmo.

Hybina igit' in sula est
in ultimo occidentali oc
ceano posita. ab austro
in boream porrecta. stagnis r
fluminib' precipita nemorib'
insita. frugib' fertilissima. lac
te r melle omnib' q' piscacois
r uenacois gñib; opulenta.
Vinear' ex p's h' uini diues. ser
pentiū ranarū bufonū r oi
um aialium uenena fenciū
ita insca. ut ei lignum aut cor
rigia aut cornu aut puluis r
omnia uincē noscant' uenena.
Religiosis uiris r feminis
satis p' clara. annis aū crude
lis r inclita. **L**omni' ad iudicē
hñs angliam. ad ortū uo sco
tos r brittones. q's quida ga
lenses uocant. ad boreā aū
cattos r orcados ex aduso u
ad austrum hyspanos. **H**ec
s in sula ciuitates h't p're
cipuas xxxiij. quaz p'resulz
duob' subsūt metropolitāis. Ar
dinacha namq' septentrionaliu
hybniensiu r metropol'. **A**ustliū
autē p'recellentissima ē caseiē
de qua ort' ē quida uir nomie rmg
dalus nobil' cu' crudelitas ul' po
et in eo qd egit deo pietas nro
hui' opusculo materiam dedit

122
Erat namq; uir prefatus etate iu-
uenis. genio nobil. uultu hylaris.
aspecu decorus curialit nutrit. ves-
te composuit. mente magnanimit.
militari arte non medio crine instruc-
tus. habil. affabil. atq; iocund. Vm
qd e non suum dolore possum dire qnto
confidebat in coris fori et fortitudie
tanto minus curabat de aie sue eter-
na salute. Nam ut ipse in sepius
cu lacrimis sol. ofiteri grauabat
eum. si quis ei de salute aie aliqd
li. bi uellet dire. Ecceam dei neglex-
at. Paupes aie xpi e uidere nole-
bat. scurris muni et ioculatorib;
p vana gla distribuatur qd qd habe-
bat. Si cu tot malis diuine mie
fine dare placuit. eu qn uoluit. p
uocauit. Nam ut plimi corcagenlis
ciuitatis testant in cole qui ei tunc
adant p trium dieru et noctiu spa-
cium iacuit mortu. p qd spaciu
amare didic qd qd antea suauiter
deliquit. nam uita ei presens testat
quicuq; pacebat. Pass e em plima
incredibilia et intollabilia tormento-
gna. quoru ordine suu noia sicut
ab ipi qui uiderat et pacebat ore
didicim nos ad augmetacoem ure
conuoconis nob scribere no graua-
bit. Hic ig cum multos hiet
amicos sodales. inter eos unu

huit qui ei amutacois debito cu
equoru debitor erat. Hic cu statu
cu prestolaret tmiu suu tnsac-
to tempe uenit amicu. Qui cum
bu receptus pendinaret trib noc-
tib cepit tractare de creditis reb.
Qui cu ille uideret se ad manu n
hre que pecierat. multum irat it
repete disposuat quo ueniat. De-
bitor uo mitigare cupiens ami-
cum suum. rogabat eu qts secu
prius qua recederet digret cibum
sumere. Qui cu precib negare neq-
ret. resedit. et securi deposita quam
manu tenuerat cibos cu socio su-
mere cepit. S; puenit diuina pi-
etas huc appetitu. nescio namq;
cita qua occone percussus manum
qm extendat replicare no potat
ad os suu. Tunc terribile clamare
cepit. suamq securim qm an depo-
suar uxori sui socij amendauit.
Custodi inquit meam securim.
nam ego morior. Tunc uboten co-
examine otinuo corrui. ac si nul-
laten spe antea ibi fuiss. Assit sig-
na mortis crites caudent. frons
obdurat. errant oculi. nalis acu-
it. pallefcut labia. metu cadit. et
vniusa corpus menti rigescut. Sur-
tit familia. tollit cib. clamant ar-
migeri. plorat hospes. corpus ex

tendit^r pullant^r signa. accurrunt cleri?
mutat^r ipsi. et tota ciuitas cita boni
militis morte turbat^r. Quid moram^r
ab hora quae decima in quarta feria usque ad
ipsam eandem horam in sabbo mortui
iacebat. nullo in eo remanere uite sig
no. excepto quod calor modicus in sinist^r
pectore ab hijs qui diligenter corpus
palpare studuerant sentiebatur. La
ppr^r ipsum corpus ibi trare noluerunt. eo
quod calorem in ipsa eius particula sen
ciebant. Pr^r hec aut^r p^rsente clero et
ipso qui ad sepeliendum illum uene
rant resumpsit spiritum. et debili flatu
qui per unius hore spatium respirare cepit.
Quam^r cuncti et sapientes dicen
tes. Nonne hic est spiritus uadens et redi
ens. Tunc ille debili intuitu cir
cumspicientes interrogantibus se si uell^r
communicare inuicem affert^r corpus
omni. et cum illis sumeret et uinum bibe
ret. cepit cum gratia actione laudare do
m^ricens. O deus maior es misericordia tua quam
iniquitas mea. sed sit magna nimis.
Quantas ostendisti in tribul. mul. et
ma. et ui. ui. me et de ab. et ita red. m.
et cum hec dixisset omnia sub testam^r
to que hunc dispersit et dedit pau
peribus. ipse uero de signo salutis cruci
cis signari precepit. et pristinam
uitam inantea se relictum omnimo
dis nouit. Suncta aut^r que uidat

2
aut passus fuerat nobis per modum
dicens narrauit. **De exitu anime.**
Cum in qua anima mea corpus exuer
et et illud mortuum esse cognoscer
reatus sui conscia cepit formida
re. et quod faceret nesciebat. Et quidem
timebat. sed quod timeret ignorabat.
Volebat ad corpus suum redire sed non
poterat in terra foras et ire uolebat
sed ubique perterritus erat. et sic miseri
ma uoluitabat anima reatus sui con
scia in nullo confidens nisi in dei misericordia.
Dumque diuersus et flens ita ageret et
plorans tremebunda quod debet fa
cere nesciret. tandem uidit ad se uenire
tam tantam in mundorum spirituum mul
titudinem. ut non solum totam domum
et atrium replerent in quibus mora
bat^r mortui. uerum et per omnes ui
cos et plateas nullus ciuitatis locus
appareret qui non esset eis plenus. Vnde autem
ipsam miserrimam animam circumueniunt
non eam consolati. sed nimium tristate
studuerunt dicentes. Sancienti in qua
unt huic misere debitum mortis
canticum. quia filia est mortis et ciuis
ignis inextinguibilis amica tene
brarum inimica lucis. et iussu omnes
ad eam stridebant dentibus in eam.
et ungulis ipsis teterrimas profurore
nimio laniabant genas dicen
tes. Ecce misera populi que elegisti.

cū quib' arsurā subibis una ach
ontis. Nutrix scandalī amatrix
discordie q̄r nō supbis. Q̄re nō
adultas. Q̄re nō fornicaris. ubi
est uanitas tua. r uana leticia.
V ē risus tūl' im modat. V ē for
tudo tua q̄ p̄limū in sulcabas.
Q̄re nō innuis ocul' ut solebas.
Non teris pede nō digito loq̄ris
nō p̄uo corde machinatis malu.
Hys r similibz p̄tita nil aliud
nisi plangere potuit misera ex
ptans mortem a cunctis qui a
dant. sine mora minatan. Sed
qui nō uult mortem peccōis cui
foli conpetit medicinam pr̄are
p̄ mortem. op̄e pius r mīcoris
v̄ns occulto suo iudicio cuncta
bū disponens r istam p̄ur uolū
obtempauit miseriam. *De aduētu*

*M*isit namq; *aggl' i occū aie.*

anglū suū in occū suū ei.
q̄ respiciens alonge uenientē
q̄ stellam lucidissimā infatiga
biles fecit in eū in tuit. sp̄ans p̄
eum s̄ aliqd̄ consiliū dandū. Qui
cū ei appropinq̄st. p̄uo uocans
nōe salutari ei dices. Ave in q̄
Unigdale. qd̄ agis. videns autē
ille specōlū iuuenē. erat eū spō
sus forma p̄filijs ho. audies q̄
semet ip̄m p̄pō nōe noiatū. pre

timore sinl' r pre gaudio cū lacri
mis talem prupit in uocem. Heu
inquit pat' dñe. dolores inferi cir
cūdedunt me p̄occupauit me
laquei mortis. Sui angls. in
q̄r uocas me patrem r dñm quē
semp r ūq̄ tecum hēbas r num q̄
me tali nōe dignū iudicabas. Qui
r. Dñe ū umq̄m te uidi. Aut ubi
uocem tuam dulcissimā umquam
audiui. Respondens angls dixit ei. Ego
te semp sequebar a natē tua quocū
q̄ ibas r nūq̄m meis consilijs ob
tempare uolebas. r extendens ī
unū in mūdorū spūum qui pre
ceis maledictis ei magis insulta
bat. ecce inquit ille cui r filijs ac
quiescens. meā oīno uolūtate ne
glexas. S; q̄ deus mīam semp pre
fē iudico. ē r nō de erit in debita
ei mīa. Tantū esto secūra r leta q̄
paciens pauca de multis q̄ pate
ris ū tibi ibueniss; mīa redepto
ris. n; e ḡ seque r quēcūq̄ tibi
monstratio memorit tene. q̄ itū
ad corpus tuū debes redire. Tunc
illa aīa ul' modū p̄tita accessit
ad eum p̄p̄ relicto corpe sup̄ qd̄
sterat p̄us. Demones autē h̄ audi
entes r mala q̄ āna illi aīe minā
bant se infre nō posse aspicien
tes posuerūt in celū os suū dices.

oq̄ uic̄ r̄ edet̄: d̄s q̄ q̄s uic̄ mortificat
r̄ q̄s uic̄ uiuificat nō sic p̄misit
unicuiq̄ sui op̄ suū r̄ m̄itū reddit.
Libat aīas nō libādas r̄ dampnat
nō dampnādas. Et hys d̄cis in se
m̄ ip̄os in succēxunt r̄ quib̄cūq̄
potant uic̄itū se plagis dāpnau
unt. r̄ nimio feroze relicto cū ingē
ti tristitia r̄ in dignacōne recessit.
Angls uō p̄cedens dix̄ ad aīam. Se
q̄re me. Illa autē r̄. Heu dñe si p̄ce
sseris illi me rapiēte r̄ r̄ sempi
ternus ignib̄ tradent. Cui angls.
Ne timeas inquit eos. plures enī
nobiscum sūt qm̄ cum illis. Si d̄s
nobiscum q̄s cont̄ nos. Cadent q̄
dem a latere tuo mille r̄ x mil. a
dextris t̄. ad te autē nō ap̄. Verūp
tamen. o. t̄. p̄. r̄ r̄. p̄. uidebis. I
tu quidem pacieris sic p̄dixi pau
ca de multis q̄ m̄ueras. I hys d̄cis
p̄fecti sūt. *De p̄ma pena homicid̄*

Dum longius simul p̄gerent
r̄ nullū p̄ter splendorē an
gli lumen h̄rent. tandem uenīr
ad uallem ualde trībilem ac te
nebrosā r̄ mortis caligine coop
tam. Erat enī ualde p̄funda. et
carbonib̄ ardentib̄ plena coopcu
lū h̄ns frenū. q̄d spissitudinem
h̄re uidebat. vi. cubitorū. q̄ ni
mio ardentes supabat cando

re carbonēs. Cui fetoī omnes
q̄s huc usq̄ passa ē illa aīa su
pabat tribulones. Descendebat
enī sup̄ illam laminā m̄simay
m̄stritudo aīarū r̄ illic cremēba
r̄ don̄ ad mod̄ cremū in sactagi
ne p̄mati omnino liquescēte
r̄ q̄ z̄ graui⁹ ita colabatur q̄ per
illa p̄dictam laminā sic colati
solet cera p̄ panuū r̄ it̄m in car
bonib̄ ignis ardent̄ renouaba
r̄ ad tormentū. Hys uisus aīa
illa m̄strum p̄fita dixit ad an
gelū. Heu dñe mi rogo si plac̄
ut iudices in quid unq̄m mali
iste egerint aīe ut aīa talib̄ tor
mentis iudicarent̄ digne. ad q̄
angls. Iste sūt aut̄ homicide/par
cide f̄icide. Illa est talū inq̄
p̄ma pena p̄petranciū p̄petran
tib̄ p̄sentenciū p̄ istam ad maio
res quas uidebis ducunt̄ penas.
Et ego inquit. numq̄d paciar̄ u
ta. I aut̄ angls ad eam. u. Deris
quidē f̄m̄ nō pacieris. licet enī
non sis parricida. aut matricida.
aut fratricida. es tñ homicida.
s̄ nūc t̄ nō reddet̄. De cetero ā
caueto ne cū ad corp̄ reitans
ampli⁹ ista aut̄ maiora mearis.
I adiunxit. p̄ficiscant̄. grandis
enī nob̄ restat uia.

Gir p̄fū uenerūt **de pena hoīa**
ad montē nūc mag **day r iſidia**
nitudinis: magni horrois r **roz.**
ualte ſolitudinis. Qui motis
tranſeuntibꝫ anguſtū ualde
prebebat itꝫ. Erat namqꝫ ex vna
pte illꝫ itineris ignis putridꝫ
ſulphureꝫ atqꝫ tenebroꝫ. Ex al
tera aut pte nix glacialꝫ r cum
grandine uentꝫ horribilꝫ. Erat
uio mons hic r in iparatꝫ ad pu
niendū aīas tortoribꝫ plenꝫ ita
ut nullꝫ tñſitꝫ tñſire uolentibꝫ
apparēt intꝫ. Ibi quoqꝫ p̄fati
tortores furcas habebat freas ig
nitas r acutiſſimos icentes pre
patoꝫ. quibꝫ ingulabant aīas
tñſire uolentes. r trahēbāt ad
penas. Tūqꝫ miſe longius
in uolute penas luērent in par
te ſulphūis p̄dīs inſtrumētis
ingulate picebantꝫ in grandi
nē ignis. Tuerſa uice de medio
gūdinis picebantꝫ in flammam
ignis. Hys miſis ad modū illa
oum metuebat dixit ad ange
lū qui eam p̄cedebat. Rogo dñe
dū patas inſidias ad uirtutē
meā apte uideo iter iſtud accipe
quom ualebo. Rꝫ ei. Noli timē
ſ; me ſequere aut p̄cede. Tꝫ
preceſſit angelꝫ r illa ſeq̄batꝫ

ſic prius. De valle r pena ſupboꝫ

Sed illis p̄timore pedetēpti p
gentibꝫ ueniunt ad uallem
ualde p̄funda putridam nimis
ac tenebroſā. Iū p̄funditatē ipā
quidē aīa uidē nō potat ſonitū
aut ſulphūei flūis r ululatꝫ mlti
titudis inuicis patientis audire
ualebat. Fumꝫ uio de ſulphūe r de ca
uernis ſurtū inſurgebat fetidus.
qui omēs ſupabat penas. quas vi
derat prius. Tabula aut longiſſi
ab uno monte in aliū in modū pō
tis ſe ſup uallem extendat. qꝫ mil
le paſſus in longitudine. in latitū
uio unꝫ pedis mēſurā hēbat. Quē
pontem n̄ electꝫ nemo poterat tran
ſire. De quo uidit multos cadere
nemine aut n̄ p̄bū uiuum ille
ſum p̄tñſire. Erat aut ille p̄bi
pēgrinꝫ portans palmā r induitꝫ
ſelaiuio. r an omēs intrepidꝫ p̄m
ſibat p̄uius. qꝫ ſemita iuſtorū abſ
offendiclo erit. Tūc aīa uidens ar
tam ſemitā r ſubrꝫ ſempitūū cog
noſcens interitū dixit ad angelū.
Deu m̄ miſere qꝫ me liberabit in
quit de itinē mortis huiꝫ. Ille au
hylari uultu eam reſpiciēs rꝫ
dicens. Ne timeas ab iſta quidē
liberaberis ſ; p̄ hac aliam paci
eris. Tꝫ p̄cedēs tenuit eā r uirꝫ

pontem dux illeſa. I p' tūſitū par
uū itinētis qī ſecura dixit ad ange
lū aīa leſa. Obſecro dñe ſi placet
indica mī quarū aīarū ſūt iſta que
uidim' in tormentis. I angel' ad e
am. Iſta uall' ualde trībil' locus eſt
ſup'horū mons uō putrid' atq;
ſulphūreus pena eſt inſidiatorum.

I adiunxit. ſani' don' ad alia hys
inſpabilia pueniam'. *De auaris*

Precedente aut' anglo *pena cor.*
pfecti ſūt p longā ac tortu
oſam uīā r ualde difficile. Cumq;
multum laborarēt. r iter tenebrū
agent. nō longe ab eis uidit be
ſtiam magtū in credibile r horrore
inſolabilem. Que beſtia p ſue enor
mitate magtū pcellēbat omēs q's
an' uidat montes. Oculi uō ei' igni
tis aſſimulabant' colub'. Os uō ei'
ualde patens erat r aptum qd' ut
ſibi uidebat' cape poterat nouē mi
lia ho' armatorū. Debat aut' duos
paraſitos r uerſis capitib' ualde
in compoſitos. Vñ uō illorū habe
bat caput ſurſū ad dentes ſupio
res pſate beſtie r pedes deorſum
ad inferiores. Ali' uō uſa uice caput
deorſum r pedes ad dentes ſupiores
habebat ſurſum. Erant ſic qī co
lumpne in ore ei' qui idē os iſtū
tudine portatū trīum diuidebat.

flamma r i' extinguiſſis exore ei'
eructābat eructuabat' q' in tres
ptes p illas portas diuidi ſo
lebat' r contra ipſam flāmam
aīe cogebant' mīre dampnā
de. fetor quoq; in ſolābil' exore
ei' exiebat. S; r planct' r ululāt'
multitudinis de uent' ei' p idē
os audiebat'. Nec mirū cū int'
eēt milia hoīm uiroꝝ ac mu
lierū dura tormēta luencū. An
cui os erat r in mūdoꝝ ſpūū
multitudo qui aīas in trare coge
bant. ſ; anqū intrent mīſis
r diuiſis eas iuberib' r plagis
affligebant. Cumq; diū uidit
ſ; aīa tam horribile r metuen
dū ſpectaclū deficiens p nūmo
timore ſumil' r tūore ſpē flebi
li uoce dixit ad angliū. Heu heu
dñe mi n' te latent iſta q' uideo
r q're eis ad p'pinq's. Angl's aut'
pendens dixit. Iter nūm aliter
exple nō poſſum' n' huic tormē
to p'p' aſſiſtam'. Nō enī hoc tor
mētū n' electi deuotare ualebūt.
Iſta enī beſtia uocat' acherons
q' deuorat omēs auaros. De hac
beſtia loquit' ſcriptura. Abſorbe
bit flūuīū r nō mirabit' r ha
bet fiduciam qd' in fluat ior
danis in os ei'. Hy uō qui in

ter dentes uiri et in ore ei appa-
rent contr'positi gygantes sunt.
et suis temporibus infecta iporum ta-
fideles sic ipsi non sunt in uenti quod
notia tu bene nosti. uocantur enim fer-
gusti et conall. Ad quem anima. heu deus
hoc me mouit quod cum tu eos in sua
secta fideles assis. cur eos dominus
talibus dignos iudicis plagis. Ad
quam angelus. Ista omnia que ad
huc uidisti penarum gratia habent
magna. ante quam reuertaris ui-
dere poteris multo maiora. Et cum
hoc dixisset. accedens propius ante-
cebat eam et stetit ante bestiam.
Anima uero habens nolens sequebatur eam.
Cumque simul starent ante bestiam
angelus disparuit et misa sola
permanuit. Demones autem cum eam
cernerent desolata perueniunt mi-
seram ut canes rabidi secum per-
trahunt in uentrem bestie flagel-
latam. Qualia autem ut quanta ibi
tormenta passa fuerit. et si ipsa
taceret in colore uultus et gressione
morum facillime cognoscere poterit
si quis sapiens notare uoluerit. Et quod
breuitati studere debemus non cuncta
que audiui scribere ualens.
Et tamen ne ipsam materiam negligere
uideamur. pauca de multis ad e-
dificationem legentium uolumus

recitare. Passa est enim ibidem canum ur-
sorum leonum serpentium et inui-
siabilium aliorum in cognitorum morsu-
rosorum animalium focitatem. demo-
num uero ardorem ignis. aspiratorem
figoris. fetorem sulphuris. caliginem
oculorum fluxum lacrimarum ardorem.
copiam tribulorum et stridorem dentium.
Hys et hys siliis in prophetis quod aliud mi-
sera. non semper ipsam de preteritis accu-
sare et proprias genas puniri iusticia
et despectu potuit lacare. Super
misera reatum suum cognoscet. et
eternum per suis meritis se pati suppli-
cium pertimescet. nescia quo ordine
exierat se extra bestiam esse sentie-
bat. Ecce cum longum iacet debilis api-
ens oculos prope se uidit illum. qui e-
am ante precebat spiritum lucis. Tunc
illa gaudens habens afflictam multum dixit
ad angelum. O mea spes unica. o sola
cum in in debitum a domino processum. O lu-
men oculorum meorum et baculum mee mis-
erie et calamitatis ut quod me misam de-
fere uoluisti. Quod autem ego misera re-
tribua domino pro o. quod re. mihi. Et si numquam
fecisset in aliquid boni non quod te misit
in occisum in quo ei digne retribuam
gratias. Dixit ei angelus. Sic tu in primo
dixeris sic esse scias maior est divina
misericordia quam iniquitas tua. Ipse qui
de reddit unicuique secundum opus

suū r mītum. s; tū unumquēq;
de suo fine uocabit. Qua p̄p̄ ut
ante dixi optet te precāre ne cū
fuis tue potestatis iterū ista mē
aris. I hoc dicto subiūxit. Tūsea
m̄ ad ea q̄ aū nos sūt supplicia.
Illa aū surgēs **De pena furū r**
quasi languida debiles tēp̄ **raptoꝝ**
rans firmare gressus magnopere
illum sequi uolebat. s; nullom̄ po
tāt. erat enī nimis afflictā. Lan
gens aū eam angls digito p̄for
tauit r ualido cursu p̄cedens ad
explendum it̄ qd̄ aū dixerat il
lam suasit. Euntēs uō longi ui
derūt stagnū amplū ualde r tē
pestuosū cui fluct̄ astantes n̄
p̄mūtēbat ceruicē celum. In erat
r ibi multitudo bestiarū tribulū.
q̄ mugientes nil aliud posce
bant n̄ ut aīas deuorarent.
Platū uō ei pons multū angust
erat r longus. cui longitudo q̄
p̄ duo miliaria tendebat. talis
enī latitudo erat stagni. latitu
do uō ip̄ius pontis q̄ unī pal
me mēsurā. Longior namq; et
angustior erat qm̄ pons ille de
quo sup̄ dixim̄. Erat r ista tabu
la infra clauis ferreis acutissim̄
qui om̄iū tūseuicū pedes sole
bāt penetrare. ut ulls pes si eū

semel tanget illesus poss; eua
dere. Omēs quoq; bestie p̄ueni
ebant ad pontē ut in cibos su
mēt illas scil; aīas. que tran
sire nō possēt. Erāt aū ipse
bestie tante magnitudinis. ut ma
gis turrib; assimilari rectissime
ualent. Ignis r de ore ip̄arū exi
ebat. ita ut stagnū bullire ac
nentib; putaret. Videbat quo
q; in ip̄o ponte unā aīam ual
de plorantē r senz ip̄am mul
tis criminib; accāntem. Erāt
enī cū magno pondē manu
lorū frumētū onusta. r hūc pō
tem tūseu cogebat. s; l; plan
tas clauis ferreis p̄foratas in
mis dolūat. eadē tū in lacum
ignitū uō patencia bestiarū ora
uidebat maḡ timebat. Aīa uō
uidens in mane p̄clm̄ dixit
ad angelū. Deu dñe si placer
uolle scire cur cogit ista aīa
sub tali pondē p̄transire q̄
r sp̄alit̄ ista pena sit aīarū. At
ille rēdes dixit ad aīam. Ista
pena ē specialr̄ t̄ p̄digna r
tuis p̄siliis; furtum p̄petrātū
l; multū fuit ul̄ modicū.
S; nō eodē m̄ patiunt̄ qui in
minimis r qui delinquit in
magis. n̄ forte illd̄ modicū

fuit sacrilegiū. Tūc aīa. Quid a
ir uocas sacrilegiū. Rē angls.
Qui suū sacratū suū de sacratio
aliqd furat. Hic sacrilegiū reus
iudicat. Maxime uō qui deli
quūt in tegmine religionis.
n p priuam se emūdauiūt. rē
iudicant religionis culpe. ad
iunq; festinent. q; istū pontē
trāsire debent. At illa. Tu quidē
ait p diuinā potenciā trāsire
poteris me uō tecū ut reor cō
duce nequaquā ualebis. Non
ego inq; angls tecū trāsibo si
tu ipsa ptransibis. n uacuis
trāsire potis nā uaccam i do
mitam tecū oportet te aducere
ymaginarie. r illesam ultra
pontem in reddere. Tūc aīa
plorans amare fleuit r adan
gelū dixit. Ve in qre creauit
me ds ut talia pater. I qm
ego misera uaccā potō trāsduce
cū ego ipā in tali piculo n diui
na subuenit mīa nō possit oīo
stare. Tūc angls. Reduc inq;
ad memoriā qd cū in corpe fuas
uaccam cōpatis tui furata er
as. At illa. Nōne inq; dñe ipā
uaccam de q est simo. pio reddi
di possessori. Iui angls. Reddi
disti. s; tūc qn absconde non

126
potuisti. r iō nō plenū paciēis sup
pliciu q; inuē est malū uelle qm
pface. l; utrumq; sit malū aīa dñ.
Hys dñs cū resperiss; angls aīe of
fendit in domite uacce ymaginē.
Ecce inq; uacca qm debes duce ul
t. Aīa uō cū se uidiss; deuotare nō
posse debitam penā plorans rea
tum tenuit uaccam r secū qb cū
q; potat minis instigare conaba
t ad pontem. Bestie uō mugien
tes ueniebant r cibum suū quē
uidebat in ponte positū expec
tabant. Aīa aū cū cepiss; iter uac
ca nolebat cū ea ire. Qd ampli mo
ram. Iū stabat aīa cadebat uacca.
r cū uacca stabat cadebat aīa. r sic
ūsa uice in stabat in cadebant.
usq; dum ad mediū pontem ue
niebant. Cumq; illuc puenisset
uiderūt illū s obuiū qui manipu
los portabat. Illū dico nō de illis
quib; dz. Venientes aut ue. cum
exulta. p. m. f. s. de ill; quib; dz.
Venientes aut ue. cū exulta. p.
m. f. s. i alibi r scriptā minas. Ve
uobis qui nūc ridetis q; plorabi
tis r flebitis. Sic enī plorantes
r flentes obuiauit s. n sic mīa
r ue. nec sic iusticia r pax q oscu
late sūt se. Illa enī aīa q cū ma
nipul ueniebat. rogabat illam

ne sibi pontē p̄occuparet. I cōro
ista quibz cūq; p̄cibz potat alteram
rogabat alteram rogabat. ne sibi
iter qd cū tanto labore expte p̄ple
uat phiberet. Nec tū illa nec ista
nō dico reūti. s; n̄ respicere respot
ant. r sic dolentes stabant r stant
sup pontē plantay sangne. ut i
ta dixerim q; r stantes pontem
plantay sangne cētabant. Sūq;
diuē starent r criminū reatū
sibi plangent nescientes qm
s; una q; alterā p̄transisse cog
noscebat. dīa aū ista dū p̄tūlyr
anglm suū quē rē reliq̄at ui
dit. eamq; blandis alloq̄ ūbis.
Bene inquit uenias de uacca al
deri ne cures q; n̄ ei apli debes.
S; cū illa ostender ei pedes r q̄sta
cēt se amplī n̄ posse p̄gere. R. n̄
minuisse debes qm ueloces erant
pedes tui ad effundēdu sangne.
r iō cōtricio r infelicitas mīto ef
fēt in uys tuis. n̄ t̄ lbueniss; mīa
redemptoris. I cū h̄ dīcēt tangēs
eam sanaū r sic p̄cessit. dīa uo cū
dīcēt quo mī m. R. angls. Quidā
tortoz tēctm̄ n̄m expectat aduē
tū. cui nomē ē phristū. cui hospici
nllom̄ p̄tūre p̄sum. Qd̄ hospici
h̄ sep̄ hospicibz fuit plenū. hospē
tū hospites ad h̄ cēsīdat ad supplicū.

De pena glotonū
De pena fornicatū.
Quā autē uenit p̄ tenebra r fornicatū.
loca atq; arida appuit eis do
m̄ apta. Dom̄ aū ipsa quā
uiderant erat maxima ut ar
duus mons p̄mūia magtū
rotunda. erat q; q̄ furi. ubi
panes coqui solēt. flama quo
q; inde exiebat. q; p̄ mille pass
quascūq; aīas inuenit p̄bure
bat. S; illa aīa q; expte sile tor
mentū expimēto didicat. acce
dē p̄p̄ nullom̄ ualebat. Qd̄ g
faciam misera. Ecce appropin
quam ad portas mortis. r q̄s
me liberabit. Bns angls dīx.
Ab ista quidem extion flama li
baberis. ip̄am uo domū vñ p̄
cedit intrab. I cū p̄p̄ accedente
uiderūt caruifices cū securibz r
cultis r sarmētis r bisacutis cū
dolabz r tēbz r falcibz acutissi
mis cū wangys r fossorys. r
cū ceteris instrumētis quibz
aīas exconare ul de collare ul
funde ul truncare potant an
portas in medio flamaz stan
tes. r lb manibz illoz mltitudi
nē aīazū ista aīa quē p̄dixim̄
sustinecū. Sūq; uidiss; aīa qd̄
h̄ cēt omibz plenū q; ante ui
dat mltō maiora. dīx ad an

427
gelū. Obsecro mi dñe si place
at ab hoc me solo libera sup
plicio. et ceteris que p̄t̄ hec oc
currerint supplicis me tra
oi concedo. Tūc angls. Istud
quidē ait suppliciu mai est oī
bz q̄ ante uidisti ad huc tū v
nū uidebis omīa excellens ge
nia tormētorū qualia uidere
ut cogitare potuisti. Int̄ in
q̄ illud suppliciu q̄ canes
rapidi tuū int̄ expectat adue
tū. Aīa uō tota tremens et p̄ an
gustia deficiens quib̄cūq̄ pre
cibz poterat rogauit ut hanc
penam euaderet n̄ tū qd uoluit
impetrauit. Demones aut̄ ui
dentes aīam s̄ p̄cessam circum
ueniūt eam et magnus gūicys
exprobantes cū sup̄dictis insti
mentis q̄ in frustra dissipau
ūt et dissipata ignibz tradidūt.
Qd dicam de hys q̄ in hac domo
s̄ phristini. Nam lucē et t̄sticia
color et gemitus et stridor denciu
lentus ignis ext̄sec̄ int̄secus
uō uastum p̄debat incendiu. au
ditas inexplēbil̄ semp̄ in erat ci
bi n̄ tū faciati potat̄ nimietas
gule. Doloribz uō uēndoz loco
rū cruciabant̄ qm̄ maximis. Sz
uēnda ip̄a putredine corrup

ta scaturire uidebant̄ umibz et in
ip̄a uēnda uirorū ac multū. nō
solū sc̄larium uerum quid ē gra
uū qd nō sine graui dolore possu
dicē s̄ religionis h̄itu p̄sancū.
qm̄ dure int̄bant bestie ita ut ex
omī p̄te cruciatibz fessis mille suf
fice uires ad tolāda possent.
Nullus sex nlls h̄it̄ in munis ext̄
tit ab hys plagis et qd dicē ve
bat ip̄a me cogit uitas qd mo
nasticus ipse h̄it̄ uiroz et femīaz
hys in t̄at cruciatibz et h̄y qui
sc̄ioris uidebant̄ p̄fessionis di
gni iudicabant̄ pene maioris.
hys et hys silibz illa inēdibilis
aīa cruciatibz loge tolāntis in
semp̄am reūsa. ream se ēē ac
dignam talibz p̄fitebat̄ tormētis.
Sz qm̄ diuino numini placuit
nēsciens quo ordine sic dixim̄
ext̄a tormēta se ēē sentit. sede
bat tū in tenebris et umibz mortis.
Cumq̄ nō diu ibi sedet uidit
lum sp̄m uidelz uite qui eā ante
p̄duxerat. Illa uō amaritudine
simul et t̄sticia m̄strum repleta di
xit ad eū. Vt qd dñe ego misa
talīa et tanta passa sū tormēta.
Vt quid et qd nobis dicunt sapi
entes. mīa dō plena ē terra. Vē
mīa et pietas. R̄ angls et dixit

ei. Deu in q̄t o filia qm̄ multos de
cepit ista sua m̄m̄ intelligētes. Ds
ei l; sit m̄cor̄ ē tū iust. Iusticia
reddit unicuiq; scdm̄ sua iusta.
m̄ia plima ulcionib; digna adonat
delicta. I tū quidē tuis exigentib;
iustis iuste patis ista supplicia.
s; tūc ages gr̄as qm̄ uidebis q̄ p
m̄iam adonauit tibi tormēta.
Iterū si deus cuncta dimittet cur
hō iust; eēt. Et si supplicia nō p
tinesceret. q̄re pccor̄ parceret. I qd o
pus eēt ut p̄fessi penitērent si deū
nō timēnt. Iq̄ ds cuncta bñ disponit
sic incia t̄pau m̄ia. I m̄ia t̄pau in
cia. ut neit illay sit sū alta. Nā
si in corpe pccorib; p̄m̄iam nō a
gentib; miscē parceret. I tū p̄ suis
excessib; puniunt. t̄pale om̄odu
iuste in corpe degentib; tollitur.
bona eis sine fine manencia cū
angel dū exeunt corpa miscē
largiunt. In h; quoq; m̄ia eī sup
at iustiam. q̄ nllm̄ bonū op; ab
ip̄o erit irremunabile. multa uō
mala opa adonat ip̄e. Nemo enī
lib; est a pcc̄ n̄ infans vni noctis.
Multū nō liberant a pena ut r
nō tangat eos umbra mortis. S;
aīa illa resumptis iustib; ad suū
nē consolom̄is dixit ad anglm̄.
Dñe si placet q̄ de iustis ē ser

mo. cū nō mēnt in t̄ie portas
mortis. cur deducunt ad inf
os. Respondens angls dixit. Si hoc
te mouet cur iusti qui penas
nō patiunt ad uidendas illas
deducunt. ideo ut iustis tormē
tis a quib; libant p̄ dñam gr̄m
ardent in laudem suā condito
ris fuerit r̄ amorem. Sic ex̄tio
aīe pccorū q̄ digne eternis
supplicijs indicant. P̄us ad
scorū glām uidenda p̄m̄iunt
ut iustis p̄m̄is que sponte de
seruerant cū ad penas veniunt
maḡ doleant. r̄ ip̄am glām qm̄
an̄ potuissent acquirē i memo
riam reuocent ad augmētaci
onem pene. Nllm̄ enī ē tā ḡ
ue supplicium sic seq̄stratū ēē
a s̄orcō dñe maiestatis r̄ scor̄
angloy. Et p̄p̄tea ille p̄b; quē
p̄m̄ū pontē secure t̄nsire uide
bas duct; est ad supplicia ut iu
stis penis ardenti ardet i ei a
more. qui enī uocauit ad glām.
fidel namq; suus r̄ prudens i
uent; ē. r̄ ideo accipiet coronā
uite qm̄ rep̄m̄isit ds diligēti
b; se. I p̄ hec ūba dixit. Quō nō
dū om̄ia mala uidim; p̄dente
ē ut ad ea uidenda que nō dū
uidim; propem̄. Tūc aīa si in

128
q̄t p̄t modū redire debent ad
glam. Rogo ut q̄ntoci me p̄
cedas ad penam. **De pena sub
hītu & ordi religio. fornicacū
ul' quāq; adicōne se comq;**

Precedente ḡ anglo nāciū.
uiderūt bestiam oib; quas
an uidant bestiis ualde dissilez.
duos pedes & duas alas hñtem.
longissimū quoq; collū & rostrū
freum. ungulas & fīreas hēbat.
p̄ cui os flāma eructuabat in ex
tinguibil. Que bestia sedebat s̄
stagnū glacie p̄sensū. Deuora
bat aū bestia q̄scūq; in ueni
re potat aīas. & dū i uenire ei
p̄ supplicia redigētur ad nichilū.
pariebat eas in stagnū glacie
coagulatiū. ibiq; renouabant
itum ad tormētū. In pregnāba
t' uō omēs aīe tam uiroz quam
uīlīm. q̄ descendebant in stagnū.
& ita gūide p̄stolabant temp̄
q̄d eis ueniebat ad partum.
Int' uō mordebant in uiscib; &
more uipino a p̄le p̄cepta. siq;
uegebant in uiscē in uīda ferida
maris mortui glacie p̄creta.
Sumq; t̄p̄c eēt ut perēt clama
res replebat infos ululatib;
& sic serpentes p̄iebant. Parie
bant dico nō solū fēie. s; et

uirt. nō tñ p̄ ipā menb; q̄ natura
p̄stituit tali officio. ueniecia ve
rū p̄ brachia simul & p̄ pectora
exhibebant q̄ erumpētes p̄ cunc
ta menb;. Lēbant uō ipse que
pariebat bestie capita ardēcia f̄
rea & rostra acutissi. quib; ipā
uñ exhibant dilaniabant corpora.
In caudis aū suis eedem bestie
multos hēbant aculeos qui quā
hami ret' retorzi. ipā equib; exhibat
pungebant corpa. Bestie aū vo
lentes exire. cū caudas suas secū
nō possent trahē. in ipā uñ exhibat
corpa. rosti ardēcia fīrea retorq̄te
nō cessabant. don' ea usq; ad ner
uos & ossa arida p̄sumebant. & sic
simul p̄clamantes. stridor glaciez
mūdantiū. & ululat' aīaz sustine
cū. & mugit' bestiaz exreunciū
pueniebat ad celum ita ut ipi
demonēs si in eis eēt ulla fanta
la pietatis mīto mouent' ad mīa
p̄passio. Erant enī in omib; mē
bris & digitis diūsarū bestiārū
capita q̄ ipā mēbra mordebant
usq; ad neruos & ossa. q̄ sūt in
teriores affriones & uītes aīe.
Hēbant quoq; linguas uiuas
in modū aspidū. q̄ totū pala
tū & arterias p̄sumebat omēs
usq; ad pulmones. Verenda

quoque ipsa uirorum ac mulierum erat
in similitudine spencium. qui
inferiores partes ventris lacare
et ipsa uiscera inde studebat ab-
strahere. Tunc dixit anima. Dic mihi quod
quod mali operante sunt anime quibus par
pena incompabilis omnibus ut reor
quod uidam prius. At angelus. Superius
inquit et dixi quod hi qui scioris
sunt propositi si errauerint durioribus
iudicantur supplicis. sic exilio ma-
iorem consequuntur gloriam. si non merentur
ista pro culpa. Ista enim est inquit
pena monachorum canonico-
rum scimonialium cetorumque ecclesiasticorum
ordinum qui sunt pro consuetudine sua per-
finitum deo mittuntur noscuntur et ideo
eorum membra diuisis penis consumuntur.
qui non ea castigabant a pro-
hibitis. Exacerbant enim linguas
suas sicut serpentes et ideo eas pacium
et ardentes. Vende et quod non castigantur
et a concubitu prohibite luxurie. ut in
ipsa mittuntur ut ipsa efficiuntur fe-
roces bestie ad accumulandum pene.
et adiungunt. De his satis diximus.
Licet namque ista pena spiritalis illo-
rum debeat qui se dicunt religiosos
esse et non sunt. tamen qui in modata luxu-
se maculant ista sustinebunt. et ideo
tu non poteris euadere quod te ip-
sum dum in corpore fuas imoda-

te non uidearis conquinare. Post
hec dicta uenientes cum impe-
tu demones rapuerunt animam et
dederunt eam bestie deuoranda.
Deuorata autem anima qualia
uita passa fuit ut in stagno fe-
tido quod autem diximus repetere non de-
bemus. Illi ergo pro predicta tormenta
esset in partu uiperarum. affuit ei spiritus
pietatis eamque blande alloquens
solabat. Veni inquit anima
amica mea kina non paciens am-
plius ista. Et tangens eam curauit
et ad reliquum iter se sequi pre-
cepit. sicque longe profecta anima ne-
sciebat quod ibant. pro fulgore enim
spiritus uite nullum ut predictum lumen
habebant. Pergebant quidem per
loca tribulata et multum preceps
duriora. Erat quippe uia ualde
angusta et quasi de cacumine al-
tissimi montis in precipitium
semper descendens et quanto plus
descendebat tanto magis anima
reditum ad uitam sperabat. **De**
pena eorum qui cumulant pecuniam.
Dixit ergo. Rogo super pecuniam.
cum tot mala animam uidentur
quod non possint peiora non dico
uideri sed nec cogitari. quo ideo
um ista uia ab eis tam longum
dum in precipitium. Et respondit ei an-

gel' dicens. Ista uia ducit ad mor-
 tem. I aia. Cum inq'r ista uia
 sit angustissima & durissima
 & nemi in ea uidiui p'ter nos.
 qd e' qd eu'glin die. Lata e' uia &
 spaciofa que ducit ad morte
 & multi intrant p' eam. Non
 de ista aie ang'ls loquebant'
 tunc eu'glia s; de illicita & i'pudi-
 ca scilicet. nam p' ip'am uenit ad
 istam. Ergo euntes longi & ul-
 tra modu laborantes ueniunt
 in uallem. ibi q; uidentes fa-
 bricas fabrioru multas in qui-
 bus maxim' audiebat luc'. Dixit
 aia. Audis dñe mi ista q' ego au-
 dio. R' audio & scio. I aia. Qd
 nomen hec hoc supplicium. Iste
 tortor aie ang'ls uocat' uileca
 n' p' cui in geniū corruent
 plinu & corruentes ab ip'o suc-
 cruciati. I aia. Nūq'd aie dñe mi
 ego ei debeo pati suppliciu. At il-
 le. Debes inq'r. I h' u'bo dicto pre-
 cedebat eā illa aū plorans seq-
 uat' eū. Appropinquant' aut' occur-
 rerunt eis tortores cū ignitis
 forcipib'. & ang'lo nich' dicentes
 cepunt aiam q' seq'bat' & tene-
 tes p'ecunt in caminu ignis
 ardentem & sic folliib' sufflan-
 tes sic soli examinari ferrum.

ita examinabat' don' q' ad nichil-
 lum redigeret' illa multitudo aia-
 q' ibi urebat'. Cum q' ita liquerent'
 ut nil aliud n' aq' appareret ingu-
 labant' t'identib' ferreis & super
 in eadem positi p'cuciebant' do-
 nec uicene siue tricene. ut cente-
 ne aie in unā massam redigerent'
 q' simul in eodem igne p'ccā pecca-
 uant. Unde eu'glin. Alligate fac-
 ciolos ad oburendu & tū qd est
 grau' nō ita p'rent' desiderabant
 eū mortem nec potant' in uen-
 ire. Loquebant' uo tortores ad
 inuicem. Nōne sufficit. I alij i
 alia domo p'ecunt'. P'icte nob'
 ut uideam' si sufficit. I p'icentes
 alij capiebant' eas in forcipib'
 freis aū qm' itam tangent' et
 sic p'mi ita & ipsi eas ignib' tra-
 debat' sic q' misit in huc in illuc
 p'iciebant' aie & ubiq' p'aciebat'
 & oburebant' donec. i. don' omēs
 affcōnes & potencie aie digna
 punirent' uileone. pelles simul
 & carnes & nerui & ossa i fau-
 lam redigerent' & flammā ignis.
 aia aū illa cū diu in hys uisa-
 rent' supplicis affuit ei suus
 aduocat'. & more solito eā app-
 hendens de medio fauille cepit
 dice. Quom' uales. Nūquid

funt tam dulces carnis illeceb
ut p eis tot r talia tormēta de
beas sustine. Illa aut ei exēde
qz uires ad loquend p tale n
hebat supplicium. angelus au
dñi cū eam uidissz nimis afflic
tam. blande alloqñs solatur
eam dicens. Confortate qz dñs
ē deducens ad inferos r redū
cens. Tu g esto fortis qz licz sit
mala que usqz huc passa es r
maiora sūt ea a quibz libaberis
si tñ uoluntas fuit nū redempto
ris. Ipse enī nō desidat mortem
peccōis. s; ut conuertat r uiuat
r p h dixit. Omēs quos uidisti
sup iudiciū dei expectant s; isti
qui adhuc sūt in inferioribz iā
iudicati sūt adhuc namqz nō
puenisti ad infos inferiores. r
apprehendens eam more solito
fortauit r reliquū iter arripe
iussit. **Descens ad inferos**
Quinqz simul pgent r ad
inuicem sinocinarent. ec
ce subit horror r frīg in colābi
le ferozqz āna in exptus r tene
bre prioribz in spabiles. tribu
laco r angustia aiām inuasunt
pit. ita ut omia fundamēta or
bis terre uident s; tremisce
r anglo qui eam pcedebat r

apelleret dñe. **H**eu mi dñe qd
ē qd solito uiu stare possum.
Intm enī turbata sū qd spm hñe
ad loquend nō possum. Sumqz sta
do p̄solaret. angli rñsū non
enī potat se moue p̄numia for
midine ab ocul ei angel cito di
sparuit r eum uidere ampl nō
potuit. Videns g misera longe
se inferiore ēē. Ab omibz qz āna
iuderant peccōibz r de suo lūie
ac solacio desolatam. qd aliud
nō oīno despare de dei mīa potū.
Non enī ut ait sator sapiā aut
scia. erat apud inferos q illa p
perabat. r ideo nō hebat solū
qn de erat s; dei auxiliū. Facta i
taqz mora dñi ēēt sola intantis
piculis audiuit clamores et
ululat mure multitudinis. to
nutrium q; ita horribile ut n
paruitas nra possit cape nec
lingua ei ut ipse facebat ualeat
enarrare. **De infio infion**
Circumspicies ig si quom
uidere possz unū aduen
ant. uidit fossam quadran
gulam q; cisternam. qui pute
us putridam flāme r fumi e
mitit. columpnā q; colūpnā q;
si usqz ad celos extendebat. Er
rat r in ipā flāma maxima

multitudo animarum sunt et demonum que ascendebant more
 fauillarum cum flama ascendenti
 cum et ad nichilum redacto fu-
 mo cum demonibus itum cade-
 bant in fornacem usque ad pro-
 fundum. Viso autem hoc magno
 spectaculo uolebat se anima recto
 retrahere sed non ualebat pedem
 a terra leuare. Sed dum hoc sepius
 pauore persuadente temptaret
 facere et se quod uoluisset non pro-
 ficere cerneret nimio furore re-
 plera in semet ipsam exarsit.
 et genas suas ungul lacans
 clamauit. Ve in quod ego non mo-
 rior. Et quare ego miserrima scis sep-
 turis crede nolui. Que me dem-
 onia decepit. Audientes hi demo-
 nes qui cum flama ascendunt il-
 co eam circumueniunt cum in-
 stantibus quibus miserrime animas ad tor-
 menta rapuerunt et circūdan-
 tes circūdederunt eam sicut
 apes et exarserunt sicut ignis
 in spinis. et una uox erat omni-
 um dicentium. O misera anima penus et
 excruciatum digna uenire huc uenisti.
 Ignara penarum non dum expta es
 penas ad huc uidebis dignum
 tuis opibus tormentum de quo
 exire non poteris nisi in eo pro-

te ualebis. sed semper in crucia-
 tu uiuens et ardebis. Nullam
 consolam nullum refugium et
 nullum uidere aut inuenire po-
 tis lumen nullum auxilium nullam
 misericordiam amplius sperare
 ualebis. Appropinquasti enim ad
 portas mortis et inferioribus
 infernis sine mora presentabis
 is qui huc te reducet ipse te de-
 cepit. Libet te si potest de nostris
 manibus non enim eum uidebis am-
 plius. Dole misera. dole plora et
 ulula. lugebis enim cum lugen-
 tibus flebis cum flentibus et in eternum
 cum ardentibus ardebis.
 Non est qui te uelit aut presit
 amplius de manibus nostris libare.
 Et ad inuicem loquebantur di-
 centes. quod est quod amplius mora
 in. Trahamus istam et ostenda-
 mus illi crudelitatem nostram. de-
 mus eam lucifero denotanda.
 et sic arma sua uibrantes mi-
 nabantur sibi mortem perpetuam. Ipsi
 autem spiritus erant nigri sicut carbon-
 es. oculi uero eorum ut lampades
 ardentes dentes eorum uine can-
 didiores et caudas habebant
 ut scorpiones. ungulas quoque
 ferreas ualde acutas. et ut uiul-
 tures habebant alas. Cumque

se iactarent qđ sine mora illa
secū rapent et flenti canticum
mortis canent affuit spē lu
cis et fugatis tenebrarū spibz
solus eam solabit ubi dices.
Gaude et letare filia lucis qz
miām et nō iudiciū psequis. Pe
nas quidem uidebis s; eas am
pli nō pacieris. *De ipō pinci*

Veni g inq̄ *pe tenebrarū.*
et ostenda tibi pessimū
hūmū genus adūsarium et p
cedens venit ad portas infer
ni et dixit ei Veni et uide. Hoc tū
scito qđ lume hys qui hic de
putant minime lucet. Tu tū
illos uide ualebis. s; nō uale
būt ipi te uidere. Appropians
autē aīa uidit pfundum inf
ni et quāta ul qualia et quā in
audita ibi uidit tormenta. Si
centū capita et in vno quoq;
centū linguas hēet recitare
ulloū possit. Pauca tū q ipse
nob retulit ut reor pmittere
utile nō erit. Nullū tū nos inhi
capiat q; spūal hostis qui hu
manis ubi ipse describi nō
pōt p corpales similitudines
describit. Vidit g ipm pinci
pem tenebrarū iūctū gnīs hy
manj dyabolū. qui magist

pellebat uniuersas quā aīa uidet
bestias. Sui q̄ritati corpis nec
ipsa que uidet aīa culpabat ad.
nec nos qđ ab ea nō didicim pre
sumie audere. s; tale narracōne
quale audiūm p̄termittē nō
debem. Erat namq; bestia pre
fata nigritima sicut corū. hūs for
mā hūani corpis a pedibz usq;
ad caput. excepto qđ plimas
illa hūat manū et caudam. Hē q;
illd horribile monstrū nō mille
manibz. mū mille manibz. i.
mille modos insidiandi et vna
q; manū in longitudine quā
centū cubitos in ḡlitudine
cecem. Est autē unaquaq; manū
insita uicenis digitis qui digi
ti habent in longitudine cen
tenas palmas et in ḡlitudine denas.
ungulas lanceis multū lon
giores. et ipas fīreas et i pedibz
toridem ungulas. rostrum hē
aut nimis longum et grossū.
Caudam aut aspram et lon
gam et ad nocendu aīabz acu
leis acutissimis preparam. Ja
cet itaq; illd horribile spectacu
lum pnum sup craterem fīream
suppositis ardentibz prunis ab
inuicibili multitudine demo
nū follibz sufflatis. Circūdat

aut ipm tanta aiarum & demonu
 multitudo. quia nlli credibile eet
 qd mundus tot aias pereret a pn
 cipio. Ligat' uo pfatus huani
 genus hostis p singula mebra
 & pones iuncturas membrum
 cathenis fereis atq; ereis ignitis
 & ualde grossis. Tu au sic uersa
 t' in carbonib; & undiq; oburc
 nimia ira exarsit. uertit se de late
 ro in aliud lat' & omnes ma
 n' suas in illa aia multitudie
 extendit. eisq; repletis omib;
 pstringit. & ut sitiens tacemos
 exprimit. ita ut nlla sit aia que
 ul' no diuisa ut ita dixim. ul' m
 pite pedib; manib; ue puata
 euade possit illesa precauet. It
 & q' suspirans sufflat & sparg
 omnes aias in diuisas gehene
 partes. & statim eructuat pite
 de quo antea dixim' ferida flama.
 & cum retrah' anhelitu suu di
 ra bestia reuocat ad se omnes
 aias quas ante sparserat. & cu
 fumo ac sulfure in os ei caden
 tes denorat. s; & quicunq; manus
 ei fugiunt cu cauda pcutit. & sic
 misa bestia pcutiens semp pcut
 ciet' & tormeta aia; inferens
 in tormetis cruciat. videns h
 aia anglo dñi dix'. Rogo dñe

mi illd monstru qd nome h't.
 Rexis angl's dix'. Illa qui vides
 bestia uocatur lucifer. & ipsa e
 pncipiu creaturaz dei qui u
 labat in delicijs padyfi. qui si
 absolut' fuit celum. & celestes
 & spuales hoines tiam. i. t'renos
 & mudanos simul & tiam & usq;
 ad inferos cuncta pturbabit.
 Nec aut multitudo pti angli s
 tenebray & ministri sathane.
 prim de filijs ade qui no mient
 miam. Hy namq; sut qui non
 spauerut miam adeo. n ipm de
 u credidut. & io cu isto pncipe te
 nebz pati talia sn fine muerit. q
 e do gle q eis bo sn fine retribu
 ub' & opib' ad here nolunt. Isti s iqt
 qia vocati s & multos ad h' alios ex
 pectant qui pmittunt quide
 ubis ubis bnfice opib' aut ne
 gant. Talia inquit sustinebut.
 qui ul' xpm oio negant ul' ue
 gantium opa faciunt. sic sut
 adulteri homicide fures. latro
 nes supbientes pnam digna
 uo agentes. Pacunt quidem
 pmit' ea q au uidebas minora
 & tuc ducunt ad ista de quib;
 nlls qui semel intrauit exire
 ampl' poterit. Hic quoq; pre
 lati & potentes feli qui desidat

ptece n̄ ut p̄sint si ut p̄sint.
 paciunt sine fine. qui poten-
 ciam suā ut ad regendos ut ad
 corrigendos subditos datam.
 nō estimant addo s̄ cessam. r̄
 iō nō sic debent in s̄ p̄missos
 potenciā excent. Qua p̄pter
 scriptura clamat. Potentes po-
 rent tormenta patient. Tunc
 aīa. cum in q̄ dicas potenciā
 addo illi eē datā cur paciunt
 penam illam. T angls ait.
 potencia que addo est n̄ ma-
 la s̄ malum est male ea uti.
 T aīa. Q̄re op̄e d̄s poteciā nō
 semp bonis tribuit ut s̄ di-
 tos suos emēdarent r̄ p̄eēt
 ip̄is ut debent. R̄ angls. aln̄
 bonis potestas tollit s̄ d̄itoz
 culpis exigentibz. q̄ mali n̄
 mēnt bonos h̄re rectores. aln̄
 p̄t ip̄os bonos ut securi suaz
 p̄uideant saluti aīaz. T aīa.
 Vellem in qm̄ scire qm̄ obcam
 illd̄ monstrū p̄nceps uocatur
 tenebrarum cū nemine possit
 defende n̄ sem̄ ip̄m ualeat li-
 bare. T angls. P̄nceps ait n̄
 p̄t potenciam ip̄e uocatur
 s̄ p̄ p̄matū quē tenet in tene-
 bris. Licet namq̄ plūmas tene-
 bras aīa istas uidis penas pro

nichilo cuncte reputant. cū hu-
 ic in manu supplicio conpanē.
 T aīa. Sic ego inq̄t indubitan-
 uidico. nam uidere tūm lacū
 istū maḡ me contr̄bat. r̄ fetore
 ei sustine pl̄ me ḡuat. qm̄ pa-
 ti om̄ia q̄ aīa paciebat. Vn̄ in-
 go ut hinc me subtrahas si p̄t
 fieri cito. r̄ ampl̄ me cruciant
 nō p̄mittas. Video namq̄ in
 hoc tormento cognatos multos
 r̄ sodales r̄ notos q̄s mecum in h̄
 seculo gaudebam h̄re socios. quo-
 rū hic p̄soreiū multū ab horresco.
 Scio r̄ p̄ cō n̄ in diuina succur-
 rat m̄ia m̄tis meis exigentibz
 nō min̄ ego qm̄ ip̄i paciar ista.
 T angls. Veni inq̄t ofelix aīa r̄
 utere in requiem tuā q̄ d̄s bene-
 fecit t̄. Non enī paciēis n̄ ampl̄
 n̄ iterū p̄ m̄tis ista uidebis. H̄c
 usq̄ enī inimicorū dei carcerem
 aīa aīa amicorū ei uidebis gl̄am

Conūla *De moderata pe-*
na n̄ vald
 s̄ aīa sequebat̄ an̄ na n̄ vald
 gelū se p̄cedentē r̄ cū nō longe ma-
 p̄gerent feroz euauuit. r̄ destrue *loz.*
 tis tenebris lux appuit. fugato-
 timore. cita securitas redijt. r̄ de-
 posita p̄fira tristitia. aīa reple-
 ta ē gaudio r̄ leticia. ita ut sem̄
 ip̄am tā cito mutatam muta

ret' dicens. Dñe nū indica mī ob
 sec' quid ē qđ tam cito mutatam
 me scencio. Eram namq; ceca & iu
 oeo. tristis & leta sum. passa per
 totam illam uiam inrolabile fe
 torem. nūc uō nullū malum sen
 cio odorem. timida eram & ualde
 formidolosa. nūc aū gaudens sū
 & secura. Rex angls dix' ei. Be
 nedicta sis nō mueris h' ē nāq;
 mutacō dexte excelli. p' aliam n
 uiam debem' reducere in regionem
 nrām. tu g' bñdic' deū & seqre me.
 Euntēs aū uiderūt murū nimis
 altum & infm murū ex illa par
 te q' ipi uenāt erat plūma multitu
 do uirozū ac mulierū uentū ac
 pluuiam sustinentū. Illi erant
 ualde tristes. famē ac sitē susti
 nentes. lumē tñ hēbant & feto
 rem nō sentiebant. Introgans
 aū aīa qui sūt inquit isti qui
 in tali morant' requie. Angls
 R'. Isti s' mali s; nō ualde. honer
 te quidē se suare studuerūt. s; bo
 na sepalia paupib' n' s' largiti sic
 uebuerunt. & ideo p' aliqđ ānos
 mēnt' pati istam pluuiam. & con
 cūnt' ad requiem bonam. **De capo**
leticie & fonte uite & rege
Et euntēs n' ualde bonoz.
 paululum uenerūt ad por

tam q' ult' apta ē eis. Qm' cū in
 trasset uiderunt campū pul
 chrū odoriferū. florib; insitū.
 lucidu & satis amenu. in quo
 erat multitudo aīarum qm' di
 numiare nemo poterat. Et ē
 at multitudo uirozū ac mīlm ex
 ultantiū. & nox ibi nō fuit. n' sol
 illuc occidit. & ē ibi fons aq
 uine. Anima uō p' talem tan
 qm' magnam amaritudinē qm'
 aū sustinuat. in speciosi campū
 nimū delectata dulcedine. talem
 prupit in uocem cū magna de
 uocione. Sic n' dñi bened. ex
 hoc nūc & n. in f. qui de portis
 inferi libauit me. fm multitudine
 misacionū suaz & introduxit
 me in ptem sortis scōzū. Nūc n'
 cognosco iūllima ēē ūba scrip
 ture scē. qđ ocul' nō uidit n' au
 ris audiuit nec in cor ho. af. q' p'p
 d's dil. se. & adiunx'. Quaz rogo
 aīaz est requies ista. & fons iste **qm' h'**
 qđ nom' h't. **Rex angel' dix' ei. possit**
hic h'itane boni nō ualde q' **uerū ēē**
 de inferni cruciatib' erepti nō **q're in**
 dū mēnt' scōzū conforco con **fine.**
 iungi. Fons quoq; quē uidēs
 uocat' uiuens. siquis gusta
 uit ex hac aq' uiuet in etnū
 nec sitiet ultra.

Et p̄cedentes **De donato** et paululū uiderūt **chonchob**

s̄ notos laicos int̄ q̄s **regibz** erant chonchob et donat reges. Q̄s cū ille uidiss̄ ualde admirās ait. Q̄d ē dñe q̄d uides? Isti duo uir̄ erant in uita sua multum crudeles. et int̄ se inuicē inimici. et quo m̄ito huc ueniunt. et quom̄ amici facti sūt. Rex angls dix̄. Hanc aū mortē penituerūt inimiciā. ideo n̄ eis imputat̄ ad culpam. Ille enī rex chonchob̄ diu languit. et uotum uouit q̄d si iuxiss̄ monach̄ fieret. alit̄ autē p̄ multos ānos uicū relingat̄ om̄ia quecūq̄ habu- it dedit pauperibz. et ideo iusticia eī manet in seculū seculi. S: tu narrabis uiuentibz om̄ia hec. **De rege Comar**

Quam aūc modicū **cho.** p̄cedent̄ uiderunt dom̄ mirabili ornatam. cui p̄ter et omnes structure ex auro erant et argento et ex omnibz lapidum preciosor̄ genibz. s̄ fenestre ibi nō erant n̄ hostium. tñ omnes qui int̄re uolebant in trabant. Erat uō dom̄ it̄ rā splendida. Ac

si nō dico un̄ sol. s̄ quasi ibi soles multi splendent. Verū ip̄a dom̄ erat ampla nimis. Atq̄ rotunda multis columpnis fulta. et cum auro et lapidibz p̄ciosis totum corpus eī vestibulum erat stratu. Lū aut̄ illa aīa in talibz descaret̄ edificijs. circūspiciens uidit unū sedile aureum cū gemis et serico et omibz ornamētis ornatū. et uidit dñm regem chomarchū in ipso thno sedere talibz uestim̄tis uestitū. quolibet n̄ ip̄e n̄ aliq̄s regū t̄re unquam uestit̄ potuit. Dū ipse ḡ ad mirans aliquitūlū staret. ueniunt plimi cū munibz. illa domū ad regem. et illi singli offerebant cū gaudio munera sua. et cū diucl̄ aū dñm suū regem starent. erat enī dñs eī dum utiq̄ uiueret. uenūt multi sacerdotes et leuite. uestiti sollempnū sic ad missā. cū sericas casul̄ et ceteris ornatibz ualde bonus. et ornabat̄ undiq̄ regia dom̄ mirabili ornamēto. Ponebant et caphos et calices aureos et argenteos et eburneos pixides sup̄ perxillos et tabulas. et sic dom̄ ornabat̄. ita ut si maior gl̄a in regno dei nō eēt. ita sufficē posset.

Omnes ergo illi qui ministrabant ve-
nientes ante regem. coram eo genu-
a flectebant. dicentes. Labores
manuum tuarum quod mand. beatus es et be-
ne tibi erit. Tunc anima dixit ad ange-
lum. Quod mihi domine. unde hunc
ordo meo tot ministr. inter quos nec
unum de suis dum esset in corpore
possum cognoscere. Non sunt isti aut
angeli de eius familia quam habebat
dum esset in corpore. Nonne audis
ait. quomodo isti clamant dicentes.
labores manuum tuarum quod mand. beatus es et bene
tibi erit. Isti enim quos tu uides omnes
sunt pauperes et peggini quibus ipse
rex largiebatur bona temporalia.
dum illic esset in corpore. et ideo propter misericordiam
ipsorum retribuunt ei mices eterna huius
sine fine. Vellem ait anima scire si
iste dominus meus rex passus est unquam
tormenta propter quam relicto corpore
uenit ad requiem. Passus est ait an-
gelus et cotidie patitur et adhuc pa-
cietur. Et adiunxit. Prestolem paulu-
lum et uidebimus eius tormentum et
cum non diu expectarent. expi obsecra-
ta est domus. et omnes habitatores eius illi
eo conuersati sunt. et constitutus est rex. fletus
surrexit et exiit. Cumque illa anima
sequebatur eum. vidit hac multitudinem
quam inter antea uidat expansam
in celum manibus deuotissime dep-

cantem dominum atque dicentem. Domine de-
us sic uis et scis misere sui tui. et
respiciens uidit ipsum regem in
igne usque ad umbilicum et ab um-
bilico sursum cilicio indutum.
Ait autem anima ad angelum. Quomodo diu
ista anima hoc patietur et angelus. For-
tidie per trium horarum patitur spaci-
um. et per spacia xxx. et unum refect
horarum. Domine inquit anima que
hys et non alijs dignus iudicatur sup-
plicis. Angelus respondit. Ideo ignem
patitur usque ad umbilicum quod legit-
imum coniugium maculauit sacramen-
tum et ab umbilico sursum patitur
cilicium quod iussit interficere co-
mitem uxorem semper patricium et pre-
uaricat est uiuendum. Exceptis
hys duobus cuncta eius crimina sunt
remissa quo ad culpam et penam.
Et post hec ait. Ascendamus. Et cum
processissent paululum. uiderunt
murum nimis altum et ualde
preclarum. *De gloria coniugalium.*

Erat enim murus argenteus
splendidus multum atque de-
coratus. Et ante quidem nulla apparebat
in eo porta. nesciens tamen quomodo
eam domina introduxit potentia.
et circumspectans uidit choros
sanctorum cantantium deo et dicenti-
um. Gloria tibi deus pater. gloria tibi

fili. gl'a d' sp'e sc'e. **H**ui' qui can-
tabant. uiri & f'eie erant uestiti
candidis uestimentis & p'ciosis-
simis. & erant pulcherrimi si-
ne macula & ruga. iocundi & exul-
tantes. in laude sc'e sempit'neq;
t'nitatis p'seuantes. Tandor
aũ uestimentorũ sic nix re-
cens erat. p' cussa sol' radio. vo-
ces uo diuise p'sonantes. tam-
quam musicũ melos reddebant
sonos. Claritas. Iocunditas.
amenitas. Iylaritas pulchri-
tudo. honestas. sanitas. eter-
nitas vnauinitas. omib' erat
equal' & caritas. De odore q'd
dicam illi' campi' in quo eant
ist' Supabat ei om' odorame-
torũ & aromatu' sp'es ille dul-
cissim' & delectabil' odor. nox
ibi nō erat. t'ficia ab erat. dilec-
tione cuncti fuebant. Tũc ait
aia. Placeat dñe m' obsec' ut
in hac requie maneam. R' an-
gel'. Bñ sit t' l' ista uideant'
magna tñ maiora scōy uidebis
p'mia. I aia. Dñe atq; quarũ
ista p'remia s' animaz. I an-
gel' dixit. Coniugaliũ uideli'
illoz & illaz qui maritalem
chorũ illiciti adulterij macu-

la nō conquinauit. & legitimum
coniugij fidem seruauerunt. s; & fai-
lias suas bñ regebant. & bona su-
a temporalia paup'ib; & p'egrinis
& xpi ecclesijs dist'buiebant. qui
b' iudex iustus in extremo iudicio
ē dictus. Venite bñd' p. m. p.
r. q. u. p. 3. ab o. m. Esurui eni
& d. m. m. situi & d. m. b. hospes
fui & s. me. Qui expectantes illa
bñam spem & aduentũ gl'e magni-
dei. p'solant' in tali requie. Mag-
nũ ē eni legitimum coniugij sac'mē-
tum qui bñ illis seruauit i cor' in
hac requie gaudebũt sine fine. &
adiunx. Oportet nos ad huc asce-
dere & illa que superius s' uidere.
I aia. Dñe si in ueni inq' grām
in ocul' tuis fac me in ista requie
p'mane. Nolo eni alia si tua fuit
uoluntas ascende. s; cum istis in
i km p'seuare. Nō q'ro n' ciui nec
meli' h're desidero. I angel'. l; nō
p'mearis tñ hys meliora uidebis.
I p' hec d'ca p'fecti n' multũ labo-
rauit. uidebat namq; eis nlls
labor & q'scumq; in omnib; tur-
mis p'transibant inclinat' ca-
pitib; & letis uultib; cū i mani-
gaudio aie occ'rebant & eā p'm-
o noie salutabant & deũ qui eā
libauit gl'ificabant dicentes.

laus t̄ dñe rex et̄ne gl̄e qui
nō ius morte peccatoris s̄
ut p̄tat̄ r̄ uiuat̄ qui s̄m
miam tuā ab infernū cruci
atib; dignat̄ es aīam eripe
r̄ scōzū tuorum p̄sortio so
ciare. **De gl̄a m̄m̄ r̄ et̄ne**

Qum iḡ sic pl̄mos **cū.**
p̄t̄n̄sillz appuit alius
m̄m̄ tam alt̄ ut p̄m̄ de au
ro p̄ssimo r̄ p̄clarissimo. ita
ut maḡ dēscaret̄ q̄cūq; illum
uidiss; aīa uiso nitore metal
li qm̄ in vniūsa qm̄ ante vi
d̄at gl̄a. S; cū simili n̄ per
t̄n̄sissent illum ut p̄m̄ ap
paruerūt illis pl̄ma sedi
lia de auro r̄ gēnis r̄ vniū
sis p̄ciosoz lapidū gēni
b; istructa r̄ p̄ciosissimis
sericis coopta. in quib; se
debant seniores uiri r̄ fēie
vestiti sericis r̄ stolis can
didis r̄ thur̄is r̄ vniūsis
ornatib; q̄lia n̄ aīa uidat
n̄ cogitare aīa potat. Erat
uō vniūcuq; facies. ex eis
splendida sic sol splend.
in meridie r̄ capillos he
bant auro simillimos r̄
coronas hebant in capiti
b; aureas r̄ gēnis ornatas

s; lectualia corā eis erant posita
inīiores metalli. quib; erant li
b; sup̄ positi. cū aureis lictis in sc̄p
ti. r̄ cantabar dñō alla cum nouo
canto. r̄ tam dulci melodia. ut
cunctozū obliuiscēt̄ p̄teritoz aīa.
q̄ semel audiret uoces eoz. Stent
ḡ aīa nullo loco v̄ p̄us concent̄ ui
dat r̄ sedilia. mirabilē dēscata. It̄
ait angl̄s ad eam. Isti s̄ qui p̄ro
testo dei sua cōr̄ ē. r̄ in f. a. l. sto. f.
Isti s̄ inq̄ p̄tinentes qui p̄ aliq̄d
temp̄ carnis debitum p̄soluētes.
reliquū uite in suicio dei sū m̄m̄
p̄ x̄ patientes sū sem; ip̄os cū uicijs
r̄ p̄cupiscēcijs crucifigentes sobrie pie
t̄ie iuuenes duxerūt. r̄ iō coronas
tūmphales h̄re inuerunt. Isti sūt
ait uici s̄i facti amici dei. **De gl̄a**

Qerū cū aīa curiosius **monachoz**
circūaspi r̄ sc̄monialiū.
ceret uidit q̄ castra r̄ papiliones
pl̄mos purpura r̄ bisso auro q̄
r̄ argēto r̄ serico mira uarietate
confitos. in quib; cordas r̄ organa
tympana q̄ r̄ cytharas cū orga
nistis r̄ cībalis canentes. ceteraq;
om̄ia musicozū genera suauiss̄
sonus audierat concinentes r̄ ait
ad angl̄m. Istā tentoria r̄ papili
ones quaz̄ s̄ aīaz. T angl̄s. Istā s̄
ait monachozū r̄ sc̄monialiū

requies qui pmissam obiam
hys qui presunt s hylares ipen
dunt atq; deuoti. qui mag sibi ee
gaudent qui p ee qui uoluntate
pnam relinquentes aliene vo
luntati obtemperant ut uaciter
dre ualeant. Posuisti ho s cap.
n. transiunt p ig. r a. r edu. nos
in ref. qui celestia du s in corpe
sapiunt r phibent linguas su
as no solum a mal. vin r tati
tutatis amore refrenant a bo
nis qui co dre ualent obmutui
m r humiliati sum r ab omni si
lunt. r auditu auris t obediui
m. Hy tales hnt rhnos r papi
lionies in quib sine cessatõe re
oemptori r hon bonoz largito
ri cantant laudes. Tunc aia. Si
t placet uolo ppius accedere et
illos qui int snt uidere. Tunc
angls. Plac quide ut uideas r
audias illos s n mtrbis ad eos.
Isti namq; utunt presencia sce
Trinitatis. r siqs semel ad eos
intrauerit om imemor pten
toz ulterius no disungit a s for
co ipoz n forte uigo fuit r iui
gi meat choris angeloz. r accede
tes ppter uiderut int utusq; sex
monachos qui angel assumila
bant. quoz uoces suauitate

atq; dulcedine omia musicoz
instrumenta supare uidebat.
T h omes aie quas in alijs lo
cis an uidat fulgore chomiser
rent nino. splendor tu istax
r odor delectabil r son suauis
sum uniuersam glam an uisam
supabant. Omia instrumeta
nemine laborante sonos red
debant. S; hanc omem dulce
dinem spuum uoces supabant
quib; nulla erat labor in exten
sione uocum. no uidebant n;
labia moue. n. man ad instru
menta musica leuare curabat.
r tn ad libitum cuiq; melos
resonabat. firmamentu au qd
sup capita eoz multu splende
bat. de quo pendeant cathe
ne auri purissimi uirgultis
intimixte argenteis. pulchri
ma uarietate ptextis. de qui
b; cyphi r fiale cimbala r tin
tinabula lilia r sperule pen
debant auree. Int qs mltitu
do maxima angeloz usabat
uolantiu r alas aureas hen
ciu. qui leui uolatu int ca
thenas volantes suauissim
r dulcissimu audientib red
debant sonu.

et structorib' ecclesiarum et gloria eorum.

Quoniam enim *De defensionibus* anima hys delectata uisionibus uell: ibidem stare dixit ei angelus? Respice et respiciens uidit unam arborē maximam et latissimā frondibus et floribus uiridissimā omnique frugum generibus fertilissimā. In cuius frondibus: aues multe diuisorum colorum et diuisarum uocum cantantes et organizantes morabantur sub cuius et ramis lilia et rose multe nimis et cunctarum herbarum species odorifera genera oriebantur. Erant autem sub eadem arborē multi uiri et sancte. in celis aureis et eburneis et ipsi sine cessacione laudabant et benedicebant dominum optem per nuntis beneficis ac donis. et habebat unusquisque illorum auream coronam in capite suo mirabiliter ornata et sceptrum aureum in manu sua quisque tenebat et erant vestiti talibus vestimentis quolibet: anima monachi fuerant induiti. Anima autem iussa ad angelum ait. Que est ista arbor et ille qui sub ea est anima. Quid uobis agebant dum erant in corpore. et angelus ait. Hec arbor typus est sancte ecclesie et isti qui sub ea se-

uiri et sancte structores et defensores erant sanctarum ecclesiarum et per beneficis qui sanctis ecclesiis largiebantur. ipsarum fraternitatem secuti sunt. et per illorum amonitionem relinquētes seclatē uitium continebant a carnalibus desideriis qui militat aduersus animam sobrie et iuste et pie uixerunt in hoc seculo expectantes beatam spem quam ut uides eos non confundit. et addidit. Perficiat

De gloria uirginum et uxorum eorum.
Quoniam perfecti sunt *diuinitatibus angelorum* sent uiderunt mutum pulchrum altitudine et splendore ceteris dissilem. Erat namque ex omnium lapidum preciosorum bene structus uariis coloribus metallis interpositis. ut hic uidentur aurum per cemento. lapides autem ei erant cristalli et solite. berillus iaspis iacinctus smaragdus. saphirus onichinus. Topazius sardius. esopassus. amethystus tartarus atque granatus. Hys et hys similibus et minus splendens lapidibus multum in sui amorem uidentur metes prouocabat. Ascendentes ergo murum uiderunt per eundem dubio quod oculi non uident. nam autem a. si in cor hominis as. qui per. deus dil. se. Uiderunt namque ibidem per. ordi bonorum spirituum uidelicet angelos archangelos uirtutes principatus potest

tates. Dnācōnes. thronos. chū
bin et seraphim. Audierunt autē
in enarrabilia uerba. quā nec potest
homo nisi hominū loqui. Tūc dixit
angelus ad aīam. Audi filia et ui-
et ineli. au. t. et obl. pp. t. et domū
p. t. et p. cu. rex. s. t. Quid dicat. Tūc
tis p. quita amenitas quita iocū-
ditas. quita dignitas et quiliis s-
lunitas sic int. eē chorus scōz
angeloz patriarchaz pphaz
cernē laudabilem nūm mīr-
uiderē candidatū exercitū. vgi-
nū. audire nouū canticū. glo-
sum aspice. aploz chorū. as-
sorū meri pforium. et qd pcel-
lit omne gaudiū cū qui panis
ē angeloz et uita oīm sentire de-
metem et pū. Ab illo g loco i q
tūc stabant. nō solū oīm qm an-
uidant glām. V et pdeam suppli-
cia penaz uidebant. et qd magis
miramī tūcū orbem qī sūno
solis radio uidere ualebant. Nō
u. qm cātūre potit uisū ob-
tundere cui semel pcellū ē oīm
cātorem uide. I mīro in cū statet
in eodē loco in quo pūs stant.
nō se itentes in aliam premi-
cunctos tū ex eodē loco et an-
et recto positos uidebant. Non
solū an uisus s. et scia dabat ei

in solita. ita ut nō s op eēt itro-
gare amplī aliq s. omia sciebat
apte et integ quēcūq. uolebat.

Quā ita **de scō rvdano** q
eēt affuit affuit ei **fore**
ico rvdanī confessor cū magna
leticia salutans eam. et amplec-
tens intime carī uiscib' ait. Do-
custodiat introitū t. et ex t. ex h
nūc et u. in s. Ego sū ait Rvdanī
patron' tuus cū iure debito
es sepulture. Tū dixit. stetit
nā amplī dicens. **De scō pato**

lla uō respiciens uis **et uuy. notis**
scm patriciū hybniensū aplm. **Epis.**
cū magna turba epōz int. qd
uy. s. notos uidit epōs uidel.
Celestinū archinathanū archy-
epm et Malachia. qui pdeō uiro
successit in epātū archiepātū
qui romā tpe in nocency pp ve-
niens ab ipso legat' et archiepc
pstitut' ē qui omia quēcūq. hie
poterat cenobis et paupib' di-
uidebat. Hic pstructor luy. cō-
gregatōnū monachoz cano-
nicorum scāmōnialium quib'
omnia necāria puidebat. et nū-
oio s retinebat. Ibi et uidit x-
anū lugdunēsem epm ipi pre-
dci Malachie frēm vīnūm.
mure continētie uirū et volū

tane paupertatis amatorē. r nec
miam eluāsis ciuitatis antisti
tem. uirū simplicē atq; modestū.
sapia quoq; r castitate p̄ceteris
fulgurem. Hos uirū cognouit ep̄os.
Erat quoq; iuxta illos unū se
dile mirabile ornatū. in q̄ nemo
sedebat. Dixit aīa. Lū? 3 istud
sedile. r q̄re sic uocat. R̄ ei ma
lachias. Ista sella est cuiusdam de
frīb' nris qui nō migravit a
corpe. s; dum migravit in tali
sede sedebit. S; cū in hys omib;
aīa ualde eēt delectata. affuit
angl's dñi qui eam antedebat
r blande alloq̄ns illā dicebat

Vidisti *De reditu aīe ad cor*
in q̄t h omia. I x̄ens aīa p̄.
dix. Vidi dñe. Obsec̄ sine me
hic eē. I angl's. Debes inquit
ad corp' tuū redire. r omia q̄
uidisti ad utilitatē p̄ximorū
memoriē retinere. Vm cū aīa
audiss; q̄ ad corp' eam redire
optet. cū magna tristitia ec
fletu x̄ens ait. Dñe quid tan
ti mali egi umquam ut ad cor
pus meū relicta tanta glā re
dire debeam. Istam aīe angl's
n̄ mēto in t̄re n̄ uirgines. qui
corpa sua a tactu carnalis p̄
cupie custodiūt. r ad uir ma

gis p̄ tanta ac tali glā qm̄ conq̄
nari turpis p̄cupie uolutab's ma
lunt. Tu uō noluisti sēpturaz ū
bis credere r iō nō potis hic ma
nē. Reūtere ḡ ad corp' tuū unde
exieras. r stude abstine ab hys
q̄ ante faciebas. Consiliū nrm
simul r auxiliū t̄ nō de erit. s;
p̄sentialit atq; fidelit t̄ manebit.
Hoc cum dixiss; angl's gūsa ē
aīa. r cū se mouere conaretur.
sensit se cito mole corpis esse
grauatam. Nullū enī intual
lū in corpis unū sensit int̄
esse momētū. s; in uno atq;
eodem tempis puncto. in celis
loquebat ad angl'm. r int̄ris
se sensit in duē corp' suū. Tūc
dehil apuit corpales oculos r
suspīrans nichilq; dicens. re
spexit cūiustantes clicos. Sum
mens ḡ corp' dñi cū graciay ac
tione omia que hūit paupib;
disperlit. r signū scē crucis su
is uestimentis quib; uestiebat
supponi iussit. Luncta uō que
uiderat nob post modū recitauit.
r bonam uitam nos duce mo
nuit. ūbū q̄ dei qd̄ aū nesciuit
cū magna deuocōne r humili
tate ac scā predicabat. S; nos
q̄ uitam ei imitari nō possun;

h salte ad utilitate legenciu
scribere studium. Vñ nos i
viam o pclara & humillima
& deuotissima prece pcamur
clemenciam. vt nri licz in di
gni memoria in vris beatis
oronibz. quaten' illi placea
m' qui actor horz est que an
dixim' ihu xpo duo nro cui
e honor & gla in secla scloz *expi*
ame. *Circusaco pdictoy.*

Siquis obiciat q' pdicta
iudicans ee ridiculosa.
n; pbabile in infno ee penas
corpales aut bestias aut besti
as aut montes aut pontes &
similia q' pscripta sut. h aiad
uitat. qd i sac scriptura p corp
ales similitudines describit
inferni penas. ysaia testa
te qui ait. Subt te sterner
t tinea & erit uimes op
metu. & itum iunus eoru
n moriet. & cantat ecc. lib
a eas de ore leonis ne ab re.
I si mireris q' premia celesti
a p similitudines corpales expri
mat in lege apocalipsi. vñ i
uenies q' ciuitas celestis ibi p
rerum corpaliu similitudines
describit. Vnde ait. I erat ste
tura ei' muri ex lapide iaspid.

Ipa no ciuitas aurū mundum
simile int' mudo. fundamēta
muri ciuitatis omi lapide p
cio ornata. xxi. & paulo p. I of
tend' in flumē aq' uine splen
didu tanqm chistallū pcedens a
sede dei & agni in medio platee
& eritq' pte fluminis lignū uite
affens fruct' xy. p menses singu
los & ē. I nunq' inueniens
ē qd dya' horribilit' describit tā
qm mēb's utat' humani corpis.
cū i ipe deus in apoc q' lineame
tis utens corpis describat. Vñ
ait. I apur ei' & capilli ei' erant
candida tanqm lana alba & tā
qm nix. oculi ei' uelut flama
ignis & pedes ei' similes aur
calco sic in camino ardenti & ē.
Nec nō & ipe xpc aiām laza
ri & aiām diuitis i infno desc
bit tanqm mēb's corpis in
duant. ait enī. Diues cū ēet i
tormentis eleuās oculos suos
alonge uidit abiaha & lazariū
in sinu ei' dicens. Pat' abba mi
lere mei & dimitte lazariū ut in
tingat extremū digiti sui i aq'
ut refrigeret linguā m. q' erit i
hac fl. Nō g te moueat si de
spūalibz tanqm de corp'alibz
in pdicto opusculo loquit.

107
sic enī res corpales conparant̃
ad uisum corporis. sic res spū
ales ad intellēm anime exu
te a corpe spant̃. Aīa iḡ p
dicti multis q̃s uidit ⁊ per
tulit horroz penarū nō po
tuit ad corpi reuēsa homibz
sensu utentibz penas spūa
les nō p corpēas similitudines
eplicare. **De loco n̄ ualde**
Illud uō qd d̄ de loco **bonorū**
nō ualde bonorū ⁊ qd angls
dixit. hic hīrant boni n̄ ual
de. qui de inferni cruciatibz
erepti nō dum mēnt̃ scōrū
sforcio iungi. h̄ uidet̃ stare
nō posse cū fides ecce qd aīe
plene purgate statū euolent
ad p̄templōm dei ⁊ sforciū
scōrū. Ad qd pot̃ dici qd pe
nit̃ simile exemplū ⁊ in uēi
f̄ in lib̄ qui collaciones pa
trum inscribit̃. s̄ q angls cui
dam aīe qm̄ duxit similem
locum amenū ostēdes pene
eadem uerba ibiunx̄. Si aut̃
utrūq; uolum̄ saluare forte
pot̃ dici q̃ iste locus amenū
ē loc̄ illoz qui tantū cū ori
ginalibz pccis decessunt fō
te baptis nō renati. ⁊ h̄ satis
om̄is hō p̄mū pponit̃

p̄babiliter dici posse uid̄. ul̄ meli
pot̃ dici qd erant aīe renatorū
q̃ h̄ cēt ab ignibz erepte. tū ad h̄
debuerunt amplī purgari desi
derio dilate beatitudinis q̃ spes
q̃ differt̃ affligit aīam. q̃ cū
angls p̄fate aīe diuisa nūta p̄mū
endorū ⁊ plima p̄mū scōrū osten
dit̃. de loco nō renatorū tū cū ori
ginalibz pccis de cedentiū nūsq;
facit specialit̃ mencione. Vnde
p̄dēm locum putam̄ eis de de pu
tatam. Qd̄ aīa ait angls. qui de
inferni cruciatibz erepti ⁊ c. ex
pone nō qd fuerunt in inferno.
s̄ q̃ deus p suam mīam p̄cauit
eis ne actualit̃ pccātes descend
ent ad infernum. ⁊ si te mouet qd
ait. Non dum mēnt̃ scōrū sfor
cio coniungi. cū n̄ indie iudicij scō
rum sforcio nō renati iungant̃.
p̄ dici qd angls p suam suam
noluit aīa temp̄ iudicare. Vt si
pliciter dīcet illos scōrū sforcio in
dignos. malens relinque talem
suam diuine arbit̄o uolūtatis.
ab ore iudicis in extremo iudicō
p̄fendam. **Excusacō illi qd d̄ de re**
Qd̄ aīa de rege Comarcho q̃ p̄ ge
re ⁊ vnā horam diei natural̄ Comar
requiem habuerit. ⁊ p̄ h̄ p̄ tres **cho.**
horas cotidie supplicis torque

at. forte aliquibz nō uidē rōny
psonū. cū pena purgandoz
credat. continua usq; ad ple
nariam purgacōm. Ad h. pot
dici. qd illud pot ex misericordi
dei dispensacōne fcm ēē ut
p suffragia r orōnes paupū
quibz etiam tribuerat. ut i
dem leg. requiei hat intual
la. Legunt r similia plura de
aiabz quozda pūlegiatis q
pūlegia nō omnibz pūmunt
pcedunt. Sic r B. g. scribit i
dyā. q quida h p mortem pu
niri sūt. r alibi legē de B. pat
cio epō q impetuit suis ut i
quibzdam pibz pfare hybue
purgarent. r dicit pūmunt q
ex dispensacōne dei fcm ē. r
Similit. sentire possum de
pdictis. iura fcm pō. l. qd
heant in purgatorio refrig
aliqu. **Egori i dyā. li. iij. an**

Quia hūanū cor finem.
gen. ualde duricie ē ipā q
penay ostensio eque omnibz
utal nō est. Nam illustris uir
stephan. Que bñ nosti de se
metipō in narrare pueuat
q in constantinopolitana ur
be p quada causa demorat
molestia corporis supueniete

defunct' est. Qui duct' ad inf
ni loca. vidit multa q prius
audita nō credidit. S. cū presi
centi illic iudici p'sentatus
ēet. ab eo receptus n est. ita ut
diceret. nō hūc deduci si ste
phanū fratrium iussi. Qui
statim reduc' in corpe. r stephā
fratrius qui iuxta eū habita
bat eadem hora defunct' est.
Sic q. pbatū ē uā fuisse ūba
que audierat dum hec effec'
mortis stephani fratri demon
strabat. Ante triennium q
in hac pestilentia q hanc ur
bem clade uehementissima po
pularuit in qua r corporali uisu
sagitte celitus venire r lingu
los quosq; ferire videbant
lic nosti stephan' isdem defūc
t' est. Quidā uō miles in hac
eadē nra urbe p cullus ad ext
ma puenit r educ' de corpe
exanimus iacuit. s. cū redit.
r q cū eo fuerant gesta nar
rauit. Diebat enī sicut tūc
res eadem r multis in notu
it q pons erat ib quo niger
atq; caliginos r intolerabilis
fetoris nebulam exalans.
fluvius decurrebat. Unsac
to aut ponte amena erāt

priata atq; uirencia odoriferis
 herbarum florib; exornata in
 quib; albatorū hōim uentici-
 la esse uidebant. Tancq; in loco
 eodem odor suauitatis in erat
 ut ipsa suauitatis fraglancia
 illic deambulantes habitantes
 q; faciatet. Ibi mansiones diu-
 sorū singule magnitudine lu-
 cis plene. Ibi quedā mire po-
 tencie edificabar domi que
 aureis lateculis ostrui s; cui
 eēt nō potuit agnosci. Erāt
 enī sup rippam p̄dicti flumi-
 nis n̄ nulla habitacula s; alia
 exsurgētis fetoris nebula re-
 gebant. alia aut exsurgens
 fetor a flumine minime tange-
 bat. Hec q̄ erat in p̄dicto pon-
 te p̄batio ut quisq; p̄ eum in
 iustorum uellet trāsire. in te-
 nebroso fetenteq; flumīo labē-
 r. Iusti uō quib; culpa nō ob-
 sisteret. securo p̄ eum gressu
 ac libero ad loca amena pue-
 nirent. Ibi se r̄ petrum ecclia-
 tice familie maiore qui ante
 quadennium est defunctus
 deorsum positum in locis de-
 tetrinis magno ferri ponde-
 religatum ac depressum uidit
 se p̄fessus ē Qui dū requirēt

cur hoc esset ea se dixit audis-
 se q̄ nos qui eū in hac ecclia-
 ca domo nouim⁹ scientes ei ac-
 ta recolim⁹. Dictū namq; ē. Hec
 idcirco patit⁹ q; siqd ei p̄ facie-
 da ulcione uidebat⁹ ad infen-
 das plagas plus ex crudelita-
 tis desiderio qm̄ obediencie s̄
 uiebat. Qd sic fuisse nlls qui
 eū nouit ignorat. Ibi r̄ quen-
 dam pegrinū p̄bm uidisse
 uidebat⁹ fatebat⁹. qui ad pre-
 dictum pontem ueniens tan-
 ta p̄ eum auctoritate transi-
 uit q̄nta r̄ hic sinceritate ui-
 xit. In eodem quoq; ponte. Hc
 quem p̄dixi stephanū se re-
 cognouisse testatus est. qui
 dum trāsire uoluiss; ei pes
 lapsus ē. r̄ ex medio corpore
 iā exē pontem deiectus a qui-
 bdam tetrinis uiris ex flūie
 surgutib⁹ p̄coras deorsum. a
 quib; dam dealbatis r̄ specio-
 sissimis uiris cepit p̄ brachia
 trahi sursum. Cumq; h̄ luctame-
 eēt r̄ hūc boni sp̄e sursum. mali
 uō deorsum trahent ipse qui h̄
 uidebat ad corp⁹ reuissus ē. r̄ qd
 de eo plenū gestum sit mini-
 me cognouit. Qua in re de ei
 de stephani uita dat⁹ in illigi

qz in eo mala carnis cū elatu
opone certabant. Qui enim
p coxas deorsum p brachia
traherāt sursum patet in
militum qz r elas amant. r
carnis uicis pfecte nō resti
tat q eū deorsū traherāt. si
in illo occulti arbitris exami
ne quid in eo uicit r nos eū
qui uidit r reuocat ē latet.
stat tamen qz isdem stephan
p qm sicut supius narraui.
r in ferni loca uidit r ad cor
pus redyt. pfecte uitam mi
nime correxit. qui p multo
annos de corpe ad certamen
tante mortis exyt. Qua dere
colligit. qz ipa quoqz inferni
supplicia cū demonstrant. ali
is ad adiutoriu. Alijs uo ad
testimoniu sūt. Ut illi uideat
mala que caueant. illi uo am
pli puniant. quo infu sup
plicia n cognita uitare uolue
unt. **Petrus** Quid ē queso te
qd in amenis locis cūda domi
aureis latculis edificari uide
bat ridiculosū ē ualde si credi
m q in illa uita ad huc metall
talib egeam. **Gregori** Quis h
qui sanum sapit intelligat. Sz
ex eo qd illic ostensū ē qz qd

ille est cui mansio illa pstat apte
dat intelligi qd ē qd h opat. Na
quō pmiuū lucis etne elaz lar
gitate pmeret. nūmū stat q
auro edificat mansionē suā. Qd
enū supius memoriā fugit ut di
cem isdem miles qui h uiderat
narrabat qd eosde latculos aure
os ad edificatōne domi. senes ac
iuuenes puellae r pueri ferebat.
q ex re colligit qz hy quibz hic
pietas facta est ipsi illic opato
res esse uidebant. Sic r iuxta
nos quidam deus dedit. nomie.
religiosus habitabat. qui calcea
menta solebat opari de q alter
p reuelacionē uidit qd ei domi
edificabat. si in ea constructores
sui in sola die sabbi uidebant
opari. qz qd eide ex uictu r
vestitu ex labore sup est. die sab
bati in ecē B. petri consueuat
paupibz erogare. **Petrus** Qd
est qd pontem quid est qd flu
uiū uidit. **Gregori** Ex rerum
petre ymaginibz pensam mē
ta causas p pontem quippe
ad amena loca transire iustos
cōspexit qz angusta ualde est
semita que ducit ad uitam
r ferentem fluiū uidit. qz
ad yma cotidie defluit car

139
natiū hic uiciorum putredo.

**Versus in quib; tangunt
pene predictae.**

Fru mactantes. mōs suis iſidia
tes. **V**allis olens tumidos. ad
herens torquebit auaros. **P**ons
cruciat fures phristin' luxuria
tes. **B**estia quos peperit duos
colubros peperit. **V**lcant'
fabricat ſceleri ſcelus accumu
lantes.

Incipit tractatus de naturis animalium
distincti p. xx. libros. quib; lib. pordi
ne alphabeti ubi hoc comode ponit
obſervari ſcdm naturam librorum

Incipit lib. primus.

I De quadrupedibus.

I De avibus.

I De monstris. marinis.

I De pisibus.

I De serpentibus.

I De vernibus.

I De arboribus.

I De arborib; aromaticis.

I De herbis.

I De lapidibus.

I De septem metallis. morib;

I De vii. regionib; aeris & corp hu

I De spera & motu eius.

I De planetis & eorum motu
passionib; aeris.

I De quatuor elementis.

Quedam notabilia hic in collecta. xvi.

De pisibus & diuisis membris huius
in corpis protum. xvi.

De hominib; menstriosis. xvii.

De vitro & iunio argento. xix.

De diuisis auris. lib. ultimus. xx.

In hoc op. laboravit fr. quidam de
ordine predicatorum. xv. annis.
extrahendo illa de naturis animalium.
ſecutus auctores famoſos. aristo
tlem. plinum. Glinum. Ambroſium.
magnum. Basilium. yſidorum. Au
guſtinum. magnum. Iacobum de
uatico. qui & librum de quib; da
mirabilib; ultra marinis corp
ſuit. que orientalem hystoria ap
pellant. ſecutus e etiam librum
retum. Galienum. phyſiologum.
adelinum. phyloſophum. alib; qui
ueterum narratio dicit. lib.
etiam eundem uidei phyloſophi no
mine thetel in deſcriptione lapidum
e ſecutus. **H**ec aut omnia deſacti
ad edificationem fidelium ad ap
tantur. **H**ec ſunt nomina. xx.
iii. phyloſophorum & quorum
dictis hoc opusculum e extractum
uale. nimis bonum.

Ubiq; inuenies. ph. ul. phs.
intellige phyloſophi ul. phyſio
logus. ar. intellige aristoſiles
ra. uel. r. intellige rabanus.

Eucralit videndum ē d q̄ dēu pōt
natum. **A**z. aialia que hnt duos
pades ul q̄nator. ul nullos. hnt lan
guine. que aut plus quam .iij. hnt.
non hnt. r melli de lingue q̄ dēu
natur puenas. Puenas uo sanguine
nucius non hnt sicut pediculi r pulices. uenit u
darent plinius. Gualis regula ē q̄ omia aialia
marina hnt oculos oculos. rorum dūm. .iij. id. qua
falsa aq̄ penetraret subalbia rleuua. nec poss. sub
sistere nisi natura dūb. ca aliis forciores. Inq̄no nō
q̄ felares dūm hnt mellam adspualia q̄ sal lapie
nō p̄ eos penetrare. **A**z. Omē aial hns aures
hnt eas molules. p̄ter homiē. ruito. q̄ hnt d. hē
mandata dei in corde. unde d. a. r ea in corde nio r.
Omia aialia mouent mandibulam r fīorem. p̄ a
coditullu. r cōtella que mouet supiorē. lingua
aut lata ul strita s̄ medios. claudibulo. nam
p̄a cōuiderior bonitati motus. Non q̄ diffusus
mūlis lis. q̄ immulalajo p̄m nō deere. nec mu
tus. ne lis aius uuitus. non ualens latrare del
hois ap̄munt sibi q̄ magnitudinē ipsius. plus q̄
alys aialibz. Coniuncta linc q̄ inuol uelle ē
r affes ul caputū d. r nū. **A**z. Omē aial hns au
am pilosam. hnt caput puli. r mandibulas ma
guas. Ad ap̄a p̄ncipibz. quoz caude. r familie ē
sup̄ne q̄ pilose. caput. r. il. p̄uis. mandibula. i.
uacitatis magna. Omē al hng. .iij. pades rorum
a. nō hnt dentes supiores. r. hnt. .iij. uentes. s̄ al
hns cornua. hē cū unū uentem. sicut homio. leo.
r. Et sup̄iorantbz ouunt puli. r. sup̄fluantibz
alium ouē sup̄flant. hūm ouē al multi
p̄pus puli seminis ē. s̄lt in p̄nguat nūlis
dūluis. prum boni fuent Dēu. xxx. Incailla
uos ediles rē. nullu. aial uine dissolūgus ē ml
n seminis. Cont. Inp̄tulos. **A**z. Omē al hng.

[illegible]

2. *Journal* -

Index:

95

[illegible]

S. linearis. L.

2/10/2004 2

2. 1

Aug.

100

Stief

3 leaves

Septu-

June

[illegible]

[illegible][illegible]

Constituta est aliquid quod ut dicit philosophus. idem
fuerit in se corpore breuius hinc astra. hinc luna
magis uideatur. acumen enim nimis. ita quod
lo uenerat ut ualeat philosophus. et hinc facit. et
sic capite. puella uirgo insilua ponit. solaque uel
quint. qui ad ueneris omni fuerat deponit. et
ita corpus pueritiam inuergit ueneremur. caput
sunt insilua puella apertis imposit. sic quod
tunc insilua deprehendit. Auenatioribus occidit.

Culpis imminente pido mortis ues. mi.
pini arborem pene. & lacum suauis
qui fluit de pino simile mabum & sic
rempat conuente. & uis uice pendeit & longi.
Duc expunctor & uis in fodiendos fons
is. uis lacum. si bestia qdam qsi dxi dms
Dixit enim cu funderi fodeit ad quietem.
Vbius dolosa in gressu fouet uenerem suu
horis pcorat. ut fovea gressuon puer
fouea pilluq uilescit. quz fecerem. dms
pau abhorribilis dederunt. lacuq dimittit
& sic dolosa bestia lacum pillidit. Dms epim
nator & mulpis os fecerum h. & fens. & ap
re pcori maname domethas insidiat. Carue

[illegible]

Aquila ut d' Aug. Enobilissima ut pote regalis
gratitudo ē pda. r caribus uiuit. Dicitur d' celis
horatius. xv. c. dicit. Aquilam et al regale r altissimū
r altissimū r ad penitentiā alimū. Aquila r rariū
solum r agile r bī machinātū r ad cōpiōsum r
multo lucētē radiūm solis delitido in pda quāq;
dicitur sanctis obitūb; inmediate r uice r in fla
bilē r cōmpsaū. Visum celoz. Ad accū r rī
mū hē. ut uideat lēta acie sol radios intueri
possit. nō libit cōula ad solem sedē. hoc pul
los uingib; suspēsoz radij solis obiat. quoz
cum ē mobilem aciem cēte uidit. tūcquē quē
dignos cōseruiat r pascit. siquoz aut flectit uī
dit obitū. tamq; de gūdo abiat. Aquila hinc d' adeli
ē sōcēta grauitur. tūc frigidissimū notans. i. d' s'
solime uolans. omē q; rīscend' nubes. ex calore si
pp' qui sol celoz r caligo cōsumit. r tūcquē cum
imperi cum ipso calozis ethi descendit. Aquila fr
gidissimū cōcōmūtur. in q; resurgens statim
nidum pēit. uis pullos iam uulbulos ad pda
rēflicteat frigidis r calozis q; quidam febre coe
repta. sudore plumas exuit. q; uolūtūz apullos hū
r pascit. quo ad ulz plumas pēit ad q; rēpēndit
r nouetur. Aug. Rōtūz q; ē obortū ariet' in adice
ades ut uix cum labat abum exire possit. nāl. in
petre allidit. Allidentq; inuētū eruat r repant ad
abum. pulli aquilaz sine clāngore r sine mur
muracōe s. fac. lapidem echēem echētem hē tū
d' uol' ut alū uolunt gngatent. uis ad omnia re
media. hic lapis uel pgnans minuit uis lapi
dem q; ferum uis sonantem hē cōt' nūmū caloz
quē nascit hē aquila in nido hīc d' hīc lapidē
ne caloz nimis de cōcōt' oua de pēant. cōpūz enim
lapidi caloz ignis nate nōq; dūant r illi hīc
refert expūmētar. y duos lapidos pāolos nōt'
yndoz uisū nido collocat. hī quoz pāncia pēre
nō pū aquila. pūat Aquila pda alis ambus
scēq; cōmōde pūat. si caueant si cō nō fūctat r bī
t' media pūat. pūat ex cōuēscētib; ambus r
pū r cōmōdit. Cornū aliq; laqueū Aquila r cum
aquila diu distīnūlaue r tūc cornū cum uing
bus app' hendit. Aquilaz pēne uis. pl. myr
religūm. Auiū pūat. q; quāz nātūalē mīn
ti indiguitate nō cōpācūnt. oīdam. si cōs dōt'
eat. Aquila maiorē hē uis dextri. nūc similit

Quailus amando uocem nō mutat & temp
eadeū replicat. Aus pigrina & loco in
stabilis. Pone oia sua unido amice

nales suspensio ad se testu et hac redig: filio idu
hipoto: cuatigit uasculu fitt pui sedat: r h qdem
nature miram e. que pue amale canducl tales
astucia dedit: qm nec loru nec alino magis aiali
uoluit impertiri. *De crochyllo. oia*

Auod uoluit ut d'pli. auis est qm in yralia regē
dms amur. auis quide omi autum numina
fuit d'pli. qm mior corpe. tanto uelocitas
maior. Et aut emi magna auiditate. ut conit aqia
auu regiaz audat attemperare conat. *De dya*

Dymonete auis e que ad ymede rei mēte.
ge ut d' soli. ita uocant quos greci herodias
apellant. ut eigni e illis magnitudo. color
candidus. rignet celi roza dentata r gregatim uo
lant. pama in ordine gregē duc. pithoz uo agm
agrit. az n laenosis uocibus dolent. ul sui munitatē
ul regis miam p nūciando figant. soli. fac. si
gus accessit ad eas. ipi ut de blandiunt. aliao aut
naciones moribus in pugnant. *De Scodio*

Eodius qui r gressale ut d' glo. sup. ley. i
lax ubi inuide auis phibentur ul get fal
aus di. uerit li. r. Auis e int omis auis no
bulissima. colore caruleo e. in maxia m pte co
pis ad album colorem declinans. pter in petore
hec auis addo fortis e. r magna ut d' glo. sup. ley.
ut ipam aquilam q fortissima auis e de uincat.
r capiat. In uolando ad pām pdes petari ouig
r sic pām ferit. si nō caput pām pūm i pām
aliam conleat. r indignatione uir ad reclama
rozu redit. cum uider pām exuacis se ante r si
apra sit ad capiendū dīferit. *De fenne. oia*

Fenne

Hene arabie auis e. ut dnt. soli. fac. ysid. ram
bus. sine pte in arte. p etatem annoz crece
ratu r x. sola degens. aquine e magnitudinis
r capite honozato ut pūo. auctas fenebz circa
collum fulgore aureo. postea pte purpurea. caudi
hī cerulea coloris. in qua uolde pene mētebuntur
nauetate murica. Cumqz etatis pūda grauelte
cepit. in altissimis ozicis pabz in artez pulch
rima sup amensuū fontem pūa altare quasi
nidum theru exhorre r mura r anamomus r au
matibz paois. r ferudis solis radis alqui agn
tadone inle conatatis sup struem ruter sol ardore
accensio aromatis ipa pte accensa conbunt. In
post pūcos abulhaus sic dīes. uis corpe fe
mias cūe paxatus. in fra breue tempus alau remi
gna. r nūc in aue pshuam pfallitiam formatur.
Hyrid d. helyopolim autitatem egypti in se adar
i apl. ingressa fuisse aue fenice oncatas qz alio di
uio aromatis abscodisse struem caruoz. q dīce
fuit i thesauru aīcedore dū. seq sup struem in aro
mata q portauit in alio abuluisse. pma aut die
p dīe abulstionis ueniens sacdos inuenit conbusta
signa q posuit sup aram. r clauicam autem unyay
lum inuenit modē suauissimū adore fragrantē. sed uo
die inuēto in aue formatus inuenit e. reuio aut die
mīstau suo inegre ac pfallitiam sacdoti uale faciens

Alao unica uolans. *De Filcone. oia*
collum gnat elazit. petore existente i mōto

addo. ut adū ipius duo centi angri lūubus rō ne uis cu
uifam nīs dīcedmīs uideantur equos pte pede
q post equum e pūdis inuiglat. reues hē debiles pte
uolubum. mīu' ceris ambr pūas delicose uile nu
tri in pūosillimie uolat r emul' caua inuēto dīa
fuit. In captiua uo ardeat al duo falcones pte uelantē
socialie uolant. vniū sima pte. alius fūca rīm
rīno uolat. uidet uelle qui in fūma oīcedit ardeam
uolantē in pullam pūpūet. rille qui rīno uolat p
pūpūet accipiat. Duo gūa falconū e. vniū ignobile
r nūsi aules labore r mīasam oīcedone alūefon aue
capit alim uo nobile. p aue pūo uis nūe cap pūm
gūus q uilius repūetatur cum ardeam in fūma i pū
lit in pūpūet e ut omi capiat. ardeam in gūillam i
pūpūet alim q uolantē dēuauat. de ore eīat. rīte fūne
māza falco. ignobile capiam ardeam libam euolue
pūpūet. rīnuū oblatum rīdūm pūpūet aue rīp
hēndit. nō sic falco nobil agit. rīno eīat mīuū
ab ardeā uilipend' rīpūet fūerius cape rīpūet
dolofam. falco ignobilis hīget malos pūas eīat.
ul decanos ul rīndicos fūeris. qui accipit pūpū
laxant reos. in pūpūet pūa dīmīntes dēuauat in
fūm pūpūet pūmībz in fūmīant i pūm. hī aut falco
os accipit rīdūm. q illi ad in pūpūet pte pūdēt
nata inuēdit. qūmāne fūda ul fūa opūm e falco.
accipit fūmībz mīuū rīuīnare pūpūetatur rīmīuū
in fūmīet. *De Gūfone. oia*

Gūfones auis sunt ut d' fac. ule mōm
seuēntes corpe add magnas. ut armatos ho
mines pūando supant r occidunt. in gūas
enī maximas r amavas habent quibz hoīes uelā
as lauant. dūc tūte capūetatis ungle ut oī ex
quis hīs fiant hūmīs uilbz apū. hēc auis q dūp
e capite r alis aquile similis. e nūcto maior re
liquo corpe leone imitatur r hīat i hyplozois mīu
montibz. equos mīpūe in fūda r hōibz ut d' equū
rator. In nido suo lapide agat pūm. n dubū quū
ad remediū aliq lapides tales addo dnt. Gūfones
ut d' fūbz. dūc auri effodē r in effosso al pūcedne gū
e accedentem auis. *De gūfones. oia*

Gūfones qui auri castitate r rempanā p
dīram dnt. hēc emi auis in omīa amīdas
eīe gūa cōnem suam pūat mīmīs coīat. nām se
uel in anno coī. r hī gūa pūas. nōd eīe eīe
libidinis. Gūfones q homo capūe rōnis qui rīd
ferentet omī pte coī. nōc mōd hī illius compā
eīe. eīe debile corpus exhaure lūpūa r mīuētate
lūpūa autam suam breuīat. *De Gūp. oia*

Gūp auis fūt q uolant ordine hēnto. eīe
on dēfūbz. pū. soli. fac. amb. ysid. Quocūqz
expedīones suas dīgunt. lūquodm mīuīe
lūpūa eīnt. nām q p eīe agmīn. uoce alūgar
alīas ut ordīas nō dēfūnt. q mīuēfente alīa
fūcedit eīem offo dēpūata. fūce in fē gūabz
dūfūnt. ut decima q exfūpūis fū. ille q gūglat
fūfūpūo arā pte lapillos rēnt. quo lūbūte
dūm dōmūte uolunt. eīgūlūmēs clāmāt. Dūm
unt aut fūbz alām dūto capūte alīms pūdūbz
in fūfūntes. Dūp exēto pūdēt collo ac pūpūet

Amplius uerū illud, apertissime nūc patet
 et. Et cum autē loquar illū genus uiciorū
 impiorū. de una in aliam garrēdo cōstet. nō
 quiescit illa nīsi per inquit nō garrat. Cōtrariū
 autē uoces uel modulos nō ad delectatōem locat
 sed ad garrulitatē dē mōtū qd dēdendū. hec autē
 ēpta in uenientie clauduntur. ut articlata uerba
 loqui doceatur. quibz euasit magis gēber. firatū
 aliqui. ut quidam dum sibi nō pppiat. et garrulita
 tē incendit. Nilis eam tōpūne rupt. hoc autē
 tanta plumaz narcentē diffinguit. ut nullus
 qd cecurp autūm uoloz d'ēc dicatur. fugiētē
 tēnere dē. ita ut expūmātoz dicat. qd p'fuore
 nimis in articlōz inter fureatōs nādos nīl anteq
 le suspendat. *De garrulo. xxx.*

[illegible]

infectantur veritas pullorum oculi oculidiam
mixto adhibere pmedicam. ph. h sola ut a
ues q unguis nō hnt. curue uolant. aua aut
uolant. ibiq; morant yme ues q unguis. ois
die am curant hē r unguis. nullas plumas
ymagnas alas. r ues am hnt uolant. sangui
eius deslberat grauatō ala. oculis medetur.
Soli. hē q am plam q lapsum eceat deslberat acc
apparet culmā. sūt pleg. qe gemmas potant
in petore sic d h r. repare m h gemma aliqui ni
gra. Aliqu rufa. ueraurp alledm. pdat luna
nag. r humores noxas fugat. am aq abluet in
firmis oculis medetur. hū pulli hyrudin qui
hnt lapidem agnosant in hoc si phg. pias are
ad os conuult sedet in nido. reliqui em pulli qui
no hnt ad illo uolantē sedet. ita cura hyrudin
ad obocandum ut officia sua hnt hnt uide
oculis. d. mcho. ph. pulli hyrudinā sunt pmo
exa. faule libidinis ymaginatioe conquisit
quis excecant pullos hyrudinis. remittit in o
culi eoz ne dnt arz. ph. r ad. hyrudines uel
ph. uideables sunt. r mures. am sones relop h
tes in an suelant r domestent. bis ouat anno
re d arz. si oua eius in hyeme corūpūt p hē
fidam auctm a sono uoco. *De hie.* man.
dms duo em digros hē impede unguis ad uncos
fl. rostrum pulli aduocum. pua quid ams ē h pen
nat. nō uultam clarissima. De hac aue wgs opina
tur. q si pellem cum plumis moratē aut ripet be
necant infixa. si anno pellos plumas aeli em
incorpe amiceat. gūt d eos qui moros suos uoco
r consuetudine ualas uiuentes desceat nuntio q
uqz amiceat moratē. q p dclatio penam pua
no graudio dolorum pamsitio malis cecam
penam opuebunt. *De richo*

Limilia autē ē ut rebeat amīc in gemmā, cū
 quia sua fuerit longi nacta salūtem amīcū
 ne finemque solatūq; nec mercedē dāmus ut
 uideat uelle amīc. ne possit nō min⁹ dū ab; modūq;
 q; fūq; corpū dūcū quā. q; fouet. De. Iov. 8. *mulia*
 alū simile de leonē carū dūcū. *De. Iov. 8.*

O illis viris: molari deo q̄ molli' impa
 ssum m. r. semp rebus insidiatur. accipi
 tū munitur: vobis rōstas sibi h̄ au

Mussus mi dionale plagam. saltas ma
 ris plagas aquas bibat. vñ ad ueniente
 rē mutacōnis sue. rñm hīracōnis suo deservēd

the illustrations are very good.

Stracia dicitur ut dicit ysid. q. grece allide dicitur
varatur et camelon eo q. pedes hnt q. camelus

maxima deglutire carcerum sui. inuade. sine ullo
humano pte. q. p. salisim nate de. Gaudet pullos si
se de impingnat illos rotas impeditur nulat. ut
esse efficitur maletens. cum herodis pugnat in
ipm. aut. q. cum hodie agna. e. cum tunc tueret
edit. Amis q. ualida non ualens se ipm occidit
tut. q. inuident se ad omne cadat melinat pcula
relaques no uat. collos signant. uet. amb. mo
tem homi annuere uis. cum n. bellum in se ad
ise aces homi instaurant. multo agmine eos fre
q. ligas. q. ho. multitudine castra sic bello p. di sum
uileatibus

princeps apud parus autem
 ante maius temptores/contemplo hic
 remanentes/emelunio amfuit
 miam etia posside ai x. multos a
 fclay apnas fue qñionis adfuit
 exemplo qñdantes em que aqlia
 fi q regimifit ds diligantibz se/spre
 ueri ea que mudo potuit hab
 vne pñenatō pollefiōe ut m ex
 tur onefare/hoy quorundā qñ
 hōie qñfatione qz nō gñdat fide
 lib'hyioria/ut alioz ap fupstio
 pñfā uiuat memoria/Quo cu
 ca nos tali offitio possis gñenda
 re magna dixi/q mura reguō
 amīs qz tempibz ita grati
 lent. Regnante glōfiffimō
 impatore henrico/qñuo omo
 ne mortuo/romanoz pñeba
 tur impio/plures pñ nōie pe
 gñantes/nō ore fūm/pregna
 ai dñom/Bueta/qñmra fa
 ut pñfai pñas impatoris ut
 nullo fūm eēt gñde folamen

pugnans p[ro]p[ri]am pacis refugiumq[ue] mi-
 seris tradit a quendo a cholomen-
 ni scitice gentis oriundi p[ro]p[ri]a
 cioms it[er] arrip[er]e t[er]re celestis a-
 more v[er]u[m] cu[m] alius quib[us] eade[m] m[en]-
 erat ex[er]cens t[er]re v[er]u[m] itaq[ue] inori-
 entale norie regionis plagam. cu[m]
 apte mientili p[ro]nomia/ab occiden-
 talib[us] q[ui]bus adiacet bohemia h[ab]it[us]
 nat[us] es regionu[m] p[ro]p[ri]is norie reg-
 ionis/admodu[m] t[er]re t[er]ris/c[ir]ca mo-
 leste/co q[ui] ab illis sepe sunt turpita-
 humiliati/dem[er]iti multis q[ue] modis
 afflicti inde q[ui] in p[ro]p[ri]a t[er]ra e[st] p[ro]p[ri]a sus-
 p[er]icio/tam q[ui] ueniret ap[er]t[us] mis-
 sus nat[us]ib[us]/c[ir]ca explorat[i]o[n]is a p[ro]-
 dender regionis h[ab]it[us] susp[er]icio[n]e fuit
 ose p[ro]p[ri]a a[ut] ad incanduerit adu[er]sus
 famulu[m] d[icitu]r ut sup[er]is atrocit[er] fati-
 gatu[m] tradente ad t[er]re d[icitu]r possit
 die iudici p[re]sentandu[m]/S[ed] m[en]te
 p[ro]p[ri]a miles parui p[ro]p[ri]as breue labo-
 ris uite sp[er]at[us]/mentis sue q[ui]stanc-
 am virilit[er] corrolorando p[ro]p[ri]a
 ad suppliciu[m] capiens ad ip[s]a t[er]ro-
 nam legitime t[er]rantib[us] exp[er]missa
 ora aut ap[er]t[us] p[ro]p[ri]a coronat[us] n[on] q[ui] le-
 gitime t[er]rant[ur] ut a uentu[m] e[st] an[im]i
 dicam/modest[us] q[ui] ma[gn]o habuit fide[m]
 et multa dem[er]it[ur] aut. p[ro]p[ri]a q[ui] t[er]ro

150
mis sue cām ueracitē expositur ali
q̄p̄ q̄firi q̄ p̄ res q̄pelli neq̄q̄ p̄m
tue iudicis edicto asp̄is horrendisq̄
cedebant uerit̄z v̄t̄i explorant̄z ēēt
saltem conficet uic̄ p̄nar̄z uolant̄z s̄z for
tissim̄ adlet̄a d̄p̄lō / q̄ dissolut̄a ēē cū
p̄p̄o cupiebat / acia uirtut̄z flagrant̄a
p̄des q̄ r̄oua fortit̄ igit̄a / candē q̄ for
p̄tem / q̄ q̄dam p̄filius malleator / corp̄
ēl̄ m̄fabil̄ uallendo cruciatur / f̄r̄a
r̄ qua cūma ēl̄ lacabatur / q̄stanter in
m̄p̄ p̄filiō r̄ nullificauit. Carnifites r̄
carnentes / inuictam uir̄ d̄i q̄stantiā
aiām q̄ uim̄it̄a s̄it̄ auz̄ q̄ r̄ufoma
ce p̄h̄t̄ excedit̄ exort̄er̄ suspendio / du
ob̄z latit̄z suspens̄is cū co / h̄oz carni
b̄ f̄r̄equit̄z / mouib̄z / auit̄ bestiar̄q̄
d̄placant̄ ac p̄uic̄factis / s̄a uir̄ corp̄
d̄ilac̄at̄
uigib̄z / r̄ barba cesariēz / crescent̄b̄
natural̄i aurip̄tōe p̄d̄ remot̄a floruit
insup̄ tota m̄q̄ pendebat frondit̄ / in
plera p̄p̄h̄et̄a p̄s̄q̄ aut̄ iuss̄ ut palma
florēbit̄ / in uol̄is ā regionis eīdem / nona
r̄ in audito stupens miract̄o / q̄ngit̄ adā
rimaldi filiū mort̄o delib̄rat̄ p̄da
gr̄ito p̄p̄e sup̄ har̄re gr̄ant̄ am̄ia
w̄r̄ q̄ ager dubiō / q̄dā nocte s̄ib̄ reue
latur̄ in s̄op̄nis filiū s̄uū p̄p̄ane s̄am̄ r̄e
st̄at̄endū / si loc̄ morbi oblinet̄ carne
h̄oz strangulat̄ / q̄ q̄p̄p̄at̄ / ac uis̄it̄

tali solio q̄dē hylarior̄ effc̄s ac cūa
cūlune q̄ r̄ att̄e medicinā m̄s̄
f̄et̄u aut̄ n̄c̄o p̄cep̄ q̄ s̄ p̄dict̄a reue
latur̄ in s̄op̄nis p̄p̄e s̄z n̄c̄i p̄p̄e deuen̄t̄
adlocū r̄ uen̄abile pendebat corp̄ in
f̄ya lancea fr̄uctū carnis d̄f̄uic̄ p̄ende
tis ut̄ iuss̄is erat̄ ab̄stulit̄ s̄z m̄x
inmodū m̄q̄ cap̄a tam calidi cū
oris ac si ad̄ adhuc f̄uaret̄ in h̄os̄u
cio corp̄is h̄oc uis̄o legat̄ uel̄ s̄u
p̄idus exp̄auit̄ in d̄f̄enda addo
s̄uū p̄ferens / r̄e ut̄ gesta erat̄ ple
n̄t̄ enarr̄auit̄. Ac p̄l̄ ē cū h̄et̄ f̄ie
bant / allate carnis m̄d̄it̄ am̄ie
c̄cio ob̄l̄itis / r̄ur̄e r̄ in colum̄inis
uirt̄ib̄z fortit̄ in uirt̄ib̄z p̄p̄is
q̄ p̄us ad̄f̄ingendū uirt̄ib̄z am̄
alienis / tali in ip̄e s̄ib̄ reddidit̄ m̄
d̄f̄ell̄as gr̄ates reddidit̄ d̄o r̄ b̄io d̄yo
lom̄. r̄ p̄m̄ta p̄l̄ina s̄ant̄as s̄ibi
ē restituta / s̄is it̄a gesta / it̄ f̄a
ciens diuic̄ ad p̄arib̄lū ubi
s̄et̄ uirt̄ / corp̄ erat̄ pendens / in uirt̄
itus at̄ diligēciā tam ip̄e q̄
os̄ qui ad̄ant̄ / ille p̄ouic̄ q̄ cau
sa abscedēde carnis m̄f̄us f̄iat̄ q̄ r̄
t̄e p̄fens erat̄ admirab̄ant̄ n̄ salū f̄am̄
uirt̄ib̄z s̄z n̄ acit̄e uirt̄ib̄z in corp̄e pen
dēt̄is appere / it̄a et̄em diuina p̄l̄an
te q̄ d̄m̄it̄uic̄o illa f̄uit̄ rem̄te q̄ r̄a

ut nullū creatis reliquū repū pos
set in illo. Quidā uenator p̄fidus
liuerū ē inq̄q̄ alerit ut isto caduē
eruat. Scurrat calidus h̄ ego iam
p̄bato ar̄repto itaq̄ uenabulone
riabilis viri latus p̄forauit vnde
q̄festum sangs p̄fluens ip̄m & au
insidebat uirtūi sacis inbiuit reliq̄s
Quam alē d̄ a q̄ tū eo adant uisere
formidie trepidi n̄ pua elerit & p̄p̄
militiū cōadunata decuerit b̄e me
more viri corp̄ sepeliendū deponi
q̄ in patibulo integrū annū ac di
midū pendendo impleat. Estape
danubii quēdā speciosa & delectabi
lis augea inq̄ nouit q̄strūcta fuit
basilica illuc p̄dierit di famulus ut
usq̄ sepius tripudio & plausu defebat
humandū. Seq̄nta āno effreni licēda
danubi litorū curuitates euagat
pleraq̄ edificia suis viribz eruta
fundit ingurgitauit & q̄p̄ loca s̄
contigua estuantis diluuij opus
inebauit. A tū at basilice iuxta q̄
bā cholomai cadani uenandū q̄euit
tanta diluuijs repleuit ut medi
etas ecclē p̄ualentibz aq̄s uix apperet
s̄ op̄potentis di clemēcia. p̄famli
lia m̄ta noua ondit miracula &
nris q̄p̄ solis in audita. Nam tūm
lus q̄ claudēbat corp̄ ip̄i aq̄p̄ dilu
uio n̄ attingebat penit̄ fluctibus
iūo seuentibz vidēz loc̄ sepulc̄ ap̄cau
ritate fūdat. q̄ ualida fuit munū
circundat. Quidā q̄ p̄fator q̄ uacui
uentis fūm & rex habendū
mopia opulit uagari p̄danub
um aq̄p̄ uolencia impulsus adau

dm p̄uenit locū vidensq̄ insoliti mi
raculi p̄dignū p̄re gubnatō paululū
demisso uehēm̄t obstupuit s̄ mox ad
se reuēsus / sue aliaq̄ villaz cumbis
ip̄am rem p̄dignū illi ā ar̄reptis namq̄
festinabat vidē maḡlia di & vidēte
amirantē dicentes sic auduū sic
uiduū. Demū om̄ipotentia di laudā
bant h̄us uocibz glificabāt. B̄ndictus
tis isrl̄ qui facit mirabilia solus h̄cā
p̄elari stupendūq̄ mirata famia. ad
aures gentiū marchionis rumoribz
allata. Quidā statū missis d̄icoy ordibz
& q̄buldā milicie sue p̄matibz p̄cepit
ut in sua ciuitatē honorifice tūstret
miraculis glificat corp̄ uenunt ā ad
sepulcrū h̄ pus q̄ sacrosagū tangent
follorio tanta miri odoris oīrit eis
fraglancia. ut oī q̄ adant lacrimis ma
descēnt effusis p̄gaudio elpto itaq̄
sacrosago inueniunt s̄a viri corp̄
al. oī corrupcōe penit̄ illeū / acti
eadē die fuit h̄u matū. Considerā
q̄ q̄ntū inia sc̄s ille sit ap̄ d̄ / q̄ tamū
tēp̄is intumlo q̄eū q̄tū in patiblo
pendens adimpleū & tū corp̄ ei cor
ruptois deimeta nō nou. s̄a adē
suspensiois usq̄ iudicē tūstlatiois
tūm tēnuū tūst tēp̄is. Eleuato
s̄ desidabili tesāuro & linthas pallis
ad hoc p̄p̄atis inuolutis obteantur
it̄ p̄mo arripuerit diluclos fugien
te p̄cul aduēitatis infortūio ston

paruam militum sequebatur
 in sa auditaq; miracula psallebat
 laudes ymnosq; vniuersa in terra
 iust ante itaq; noctis crepusculo
 dimittere ad eam n̄ longe aui
 posita / cupientes in illa nocte illa
 diuina laudib; posito mea cor
 p̄culo transire / tūq; ois vigilus
 p̄terite noctis ac lassitudine iustus
 metus languor obp̄met soporis
 Qdā aduocatus dicitur / ceteris admi
 entib; lenit arripens b̄i hōis
 pedem / refecto pollice munita
 ut / m̄ vix sedandi sanguis
 bras p̄fluent / paup̄ta irrigauit
 oris a die cū eleuato corpore di
 uigēte iusticie / occurrer quidā in
 fū nocte ad algeri adducti adfe
 rri sue infirmitatis implorauit
 remediū / Cūq; orōe q̄plera surre
 xisset / iusticiāq; mēbroz offitū nam
 plēnū inuenerat / ut suis fortit
 gressib; insisteret / et manib; cruce
 ptans dū fētrū usq; ad locū sepl̄
 trapedies et glificans dū graderetur
 Clerici q̄ sacras fēbat reliq̄as
 h̄ cernentes cū cetera militū / lau
 dib; extulerit di maḡlia / et sem̄ a
 cholomānū / et p̄mūta signa fiebat
 talia. H̄ac iocunditate tandem p
 uenit ad ciuitatē q̄ edicam d̄
 q̄ p̄noti thesauri p̄gnera iustu
 marthiois / fuerat reponenda
 ubi in om̄is octob; / dōce mēna
 cois q̄ xv̄ aūo optimatū q̄ silio
 posuerit cū mēna. honori p̄nci
 pis aptoz dedicata ausu in absi

sider / ubi plurima pillū inuabili
 uigil opat / di iustus et di sapia q̄
 ē spū scō uiuit et dñat p̄ infirma
 sola scōz am̄

multis mirabilib; q̄ di clemēcia
 p̄sua fidele famitū ostendit / pau
 ca q̄ nob̄ videndo q̄ ḡta s̄ p̄stringi
 m̄ / ut fideles aient et corroboren
 tur / infideles ḡtānt et melioren
 t / Posito in ecclā corpe / m̄la cor
 tidie ueniebat / et h̄ q̄ uniuersū corpū
 erat / oblatōes defēbat / q̄s q̄dā no
 mie hūzo / sancto sarane mētratis
 ad furandū nocte p̄fenestm̄ intrū
 Cūq; sup̄ sepl̄ariū s̄t staret / et ea q̄ ad
 laudem vni di suspensa diriper / ut du
 dū mēte humanā / et uā demū facie
 amisit / et caninā accepit / et p̄ulis la
 trantē fudit / q̄ cū edictū regāiens
 latrantē mētrū audisset / expā / tio
 audens accēdit / dōn̄ cūes nullo uo
 caret eoz q̄ q̄ ḡregatōe q̄ fortatus
 ostiū apuit / et mētrū / ignorantib;
 a ceteris q̄ ceteris hōis d̄ uozelū nō
 nā et ip̄e ad ar / uestib; fuisse suū suū
 ḡgnouit. Et q̄ agnōit / ḡgnatib; / placū hoc
 q̄ silū potissimū / ut ad sepl̄ariū d̄m̄
 si traderet illū / et cū fētrū fuisse et mētrū
 lēstancā corānt / p̄strū recipiunt
 tūa oris offitū / ac usq; infirmitate
 degib; infirmitate fētrū. H̄ac q̄ famā
 maḡ maḡq; crescente petrus rex
 congaroz accēsus ē quātū p̄stet
 q̄q̄rere et in regnū suū traditū
 H̄eu meditante credoz archiepo
 popo marchionis fr̄ / ierosolima
 rediens uenit in regnū suū q̄s rex
 ut auduit / magno gaudet gaudia

notam eū ad se spans / sui affm
desideria per se habiturus. Quia
for est, eū em notat ueniret
sunt utriusq; de aut / regē mādher
et archiepiscopus / honorifice suscepit ha
uorifice magister habuit / glō
se tractauit. Huius ut sepe fit mltō
nos archiepiscopus / uisitudine cupi
eius respondens qd; ab eo desideraret
magis pollicebatur et bona uoluntate.
factum huius audiret / verfactus
mtrū hylaris qd; dū aīo uoluerat
optimo psalmi uerbis exponere /
pro rex erubus pontificis fuit le
cior / tanto pontifex erubus rex fū
et illior. Anxī em aīo hēbat qd; ag
et / pmittere nō audebat / idcirco se nō
posse ap frēm impetere / timuit uero
negare / nā formidauit si negaret
ut vi fieri fūm est cogitur. pē qd;
em pōt eū rex stupente / minas est
vincta et carcerem huius minus ind
epō eū pmittere qstruū / eū sāmētō
ut qd; pmissit sū dubio fiet / emes
utq; ad frēm / magna afflictōe cord
et lacrimis apuit qd; uolencia qpulit
regis archiepiscopus at ut sep fuit vir
lon et prudens / ne qd; macta optimū
genū suū fūscaret / prius uis / decuit
tū facere qd; rex cogit fūm frēm uis
S; postq; delata fū regi / ossa sū ret
lapla ē spes ei sū aeris hōitaz /
tre stilicaz / famēs et mortalitas
regnū ei intantū uirgebat / ut pe
nib mīare ardentur / qd; sunt tōn
de adpdictū mardionē. postula
tes legatos mitti / qd; digne sū rep

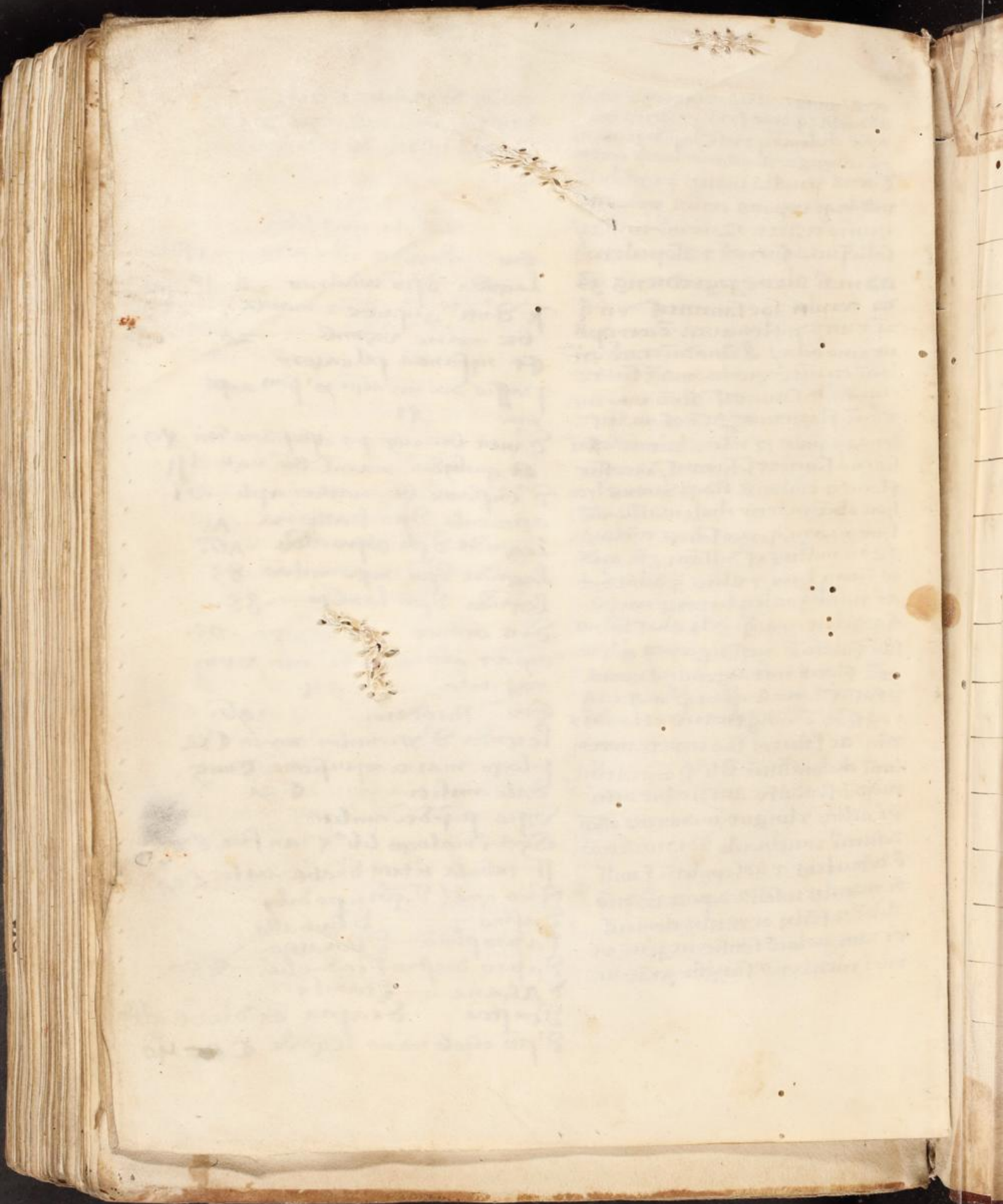
ossa mī / qd; illis itaq; religiosi
uis clerici ac laici / ossa re
cepunt et regi suisq; uenā pro
delictis uenā dantes ad laudem
glām nōis dei impd em locū mē
uicam reptant / sicut pteuā
ē qd; hō uindicta dī / seqbat eos qd;
seplērū et fūgunt et ossa exūle
rūt clericus palati morbo pū
sus lingue ossa ē pūat / falber
iō frax / qd; pūm fregit sarcophagū
et apuit hac uolūte diuina ē pū
sus / ut marilla ei pūtegrū dū
pendet sup lōm / iō ipē iacebat in
furnū. Qdā et pūtor note luduū
dū sedet iuxta seplērū bā cholomā
ei pingendi / eleuans pallis sepl
ei intropet et qfestum desatutus
ē in mībroz ossa / dū publica uoc
qfessus ē qd; dēca / hoc meruisset
et uenā petēs pmissit qd; aduq; uū
et / sū cholomā se ēē fūctū / qd;
possi et uā dī grā pūctū euasit
sanitate recip. Qdā uote inter
mat laudes qdā uote gnāno qd; mī
ē qd; quāta mīctū erat fūm / ē de
monte descendit / ut defendā ag
ad sūm mīctū / uisū ē sibi qd;
qdā linea fune ligatō etā bā
dū / eū trahet ad seplērū / qd; cū a
circumstantibz qd; queret interroga
ret mībz mīnt orandi spaciū
petit / et sic in orandū loquidū fa
cultatē accepit filia qd; fū wolfrā
di / mīra et aurū ab eo ē ossa
et sū grā dī pūctā bā cholomā
loquū et erecta cruce desepulcro
ad mād altare sū pet portauit
Alia qdā puella qdā hīnām filiā

acta / mota / curua / amare e illud
 adducta / q oroe frui pmerita bu
 mis cholomai / rusa loquidiz usum
 cu integritate alioz mentiroz recept
 Tertia puella uenit manibus
 pedibzq repens curua pedesq
 humo t'arit ozue int' miltay
 sollempnia furor & asopulcro
 ad mai altare p'grediens q
 rei retula spe sanatus vir q
 ai tanta infirmitate e corrept
 ut uno oclor & imodu erat en
 locu cunite cieto mag' spete
 cupando sanatus abto vno du
 xit u' flagrant & e osuatis
 longis palz & mltis lacrimis effu
 sis / nil sentiret sospitatu / recessit
 flens & euilans adqz dicens heu
 heu obte martir cholomane vn
 hoc merui q ego solus / autanz
 q tu mltis et mltam gm apd
 te tuem hus & alus q dolor dicit
 at uoibz mltiplicatis / m'p
 q p'gebat na q desparat salus
 sibi subito e qesta pcepta q hac
 gra flexis mtra genibz / tanta
 pfusus leticia qnta p' m'etua
 regitus e mag'ficatus & laudas
 dm / ac salutis sue impetratorem
 b'm cholomani ali q miratim
 m'pda Rudolfso accidit hic opm
 p' oclor & lingue membroz offa
 desitue inuclauulo adianua erat
 e deductus & adsepuloru fami
 di manulz infella d'portat dno
 abbe & fribz orantibz elemia
 si tam uelocē sentit ut p'is m
 libz inculens surget grāy ac

ciōes de p'soluens & equā asae
 deus san & hylaris repatuit
 p. na bñdes de inonnis suis
 tim.

Tabula spiq libri

Eu'm admadat idie rene	1 folio
Legenda d'ro wdalrico	8 fo
It d'nta g'usade & morte	
bte marie v'g'mis	20
Et infania saluator	
passio d'm m' ihu p' f'm ampl	
nm	31
D'nta bte u'g' p' q'espone d'm	39
Et quibzda marul bte u'g'	41
D'nta bte ba marthei apli	61
ap'macula d'ra katie ma	11
Legenda d'ro opw aldo	16
Legenda d'ro m'p'miliae	83
Legenda d'ro lambro	88
Due orone	d'ppo .93
d'p'at atone	sa can xvij
capitulo	94
Eu'm Nicodem	96
Legenda d'p. milin m'm	112
ologo mara m'p'sione d'm	
Dali m'lti	121
V'p'io p'p'du m'lti	
Et i dialogo lib' 2 ^o an fine	131
It tabula t'atq d'nta ualua	139
d'mo gnat d'qdrupedibz	
d'asino	d'ruballo
d'ap'ropluo	d'bonatgo
d'ap'ro doestico d'canelic	140
d'ahane	d'canibz
d'capoe	d'capna Et d'atibz alibz
d'p'o cholomano legnda	140

i i

Clarissimo.

ne

